מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV • معاريف

לגליון זה מצורף: סופשבוע, את, שווקים, מעריב ת"א

75 | היום 176 עמוד

יום ו' 11.4.86 | כ' בניסן תשמ"ו

גליון מס' 11698 – שנה ל"ט

המחיר 75 אג' (כולל מע"מ)
המחיר באילת (ללא מע"מ) 65 אג'

המייסד והעורך הראשון ע. קרליבך ז"ל

כל הזכויות שמורות ל„מעריב" © 1986

24 שעות ביממה מודעות לוח מעריב

לבעלי כרטיסי אשראי 383838

מזג אוויר

בהיר עם עלייה בטמפרטורה וירידה בלחות • הטמפרטורות: – ירושלים 10–22; תל־אביב 13–25; חיפה 13–24; אילת 17–33. הטמפרטורות בארץ ובעולם בעמוד 11.

לך על בטוח – לוח מעריב

ראה „שווקים" ו„סוף שבוע" עמ. 40

האחדות ניצלה פעם נוספת

בתום דיון לילי סוער אישרו שרי הליכוד את ההצעה שלפיה יתחלפו יצחק שמיר ויצחק מודעי בתיקיהם: שמיר יהיה שר האוצר ומודעי שר החוץ ★ הבוקר ייפגשו בירושלים פרס ושמיר כדי לסכם את החילופין שאמורים להביא לסיום המשבר שאיים לפרק את ממשלת האחדות הלאומית ★ דוד לוי הסתייג בחריפות מן ההצעה והגדיר אותה כ"תכתיב של מודעי ושל חברים נוספים" ★ השאלה אם פרס יכהן כשר האוצר אחרי מימוש הרוטאציה נותרה בינתיים פתוחה ★ פרס: „אינני רוצה שההסכם יתפרש כאילו אני מכין לעצמי תפקיד לתקופה שאחרי הרוטאציה" ★ חילוקי דעות חריפים בסיעת הליכוד בכנסת לגבי התכנית; חטיבת הליבראלים תכונס הבוקר לישיבה דחופה כדי לדון בהחלפות; שר המשפטים משה נסים: החלטת שרי הליכוד כפופה לאישור החטיבה

מאת רפאל מן
עודד שורר ויהושע ביצור

יצחק שמיר יודיע הבוקר לראש הממשלה שמעון פרס על ההחלטה שקיבלו אמש שרי הליכוד, בתום דיון סוער, לאמץ את ההצעה שעל פיה יחליפו שמיר ומודעי בין תיקיהם. בכך אמור להסתיים „משבר מודעי", אשר איים על קיומה של ממשלת האחדות הלאומית.

פרס ושמיר אמורים לסכם היום את פרטי החילופין. הדעה על החלפת התיקים אמורה להמסר לממשלה ביום ראשון.

שמיר הסביר אמש בישיבת שרי הליכוד, כי הוא מבקש לדחות את החילופין כדי לאפשר לו לצאת לנסיעה המתוכננת לארה"ב, לקוסטה ריקה ולהונדורס.

אשר לחלוקת התיקים לאחר הרוטאציה קבעו אמש שרי הליכוד כי הם תובעים שלא יחול שינוי בהסכם הקואליציוני, כלומר שמודעי ישוב באוקטובר לכהן כשר האוצר.

השאלה אם פרס יכהן כשר האוצר אחרי הרוטאציה נותרה לפי שעה פתוחה, ולדברי מקורות בליכוד יתקיים על כך דיון במועד מאוחר יותר. במגעים בתיווכו של ח"כ אברהם שפירא לא התקבל סיכום סופי בעניין זה. על־פי החלטת שרי הליכוד אמש, החילופים בין מודעי לשמיר יהיו בתוקף עד הרוטאציה.

„אני מרוצה שאנו מאפשרים את המשך קיומה של הממשלה", אמר שמיר בתום ישיבת שרי הליכוד.

חטיבת הליברלים בכנסת תכונס הבוקר לישיבה דחופה כדי לדון בחילופי התיקים. שר המשפטים, משה נסים, אמר כי החלטת שרי הליכוד כפופה לאישור החטיבה. בעת הדיון אמש התנגד שר התיירות, אברהם שריר, לוויתור של הליברלים על תיק האוצר.

שריר אמר, כי הליברלים חייבים לעמוד על כך שישאר בידם תיק כלכלי מרכזי, כפי שהיה בעבר. כאשר נשאל ע"י שרון איזה משרד הוא מבקש, השיב שריר: „את המשרד שלך".

(סוף בעמוד 11)

שפירא היה „איש קש" שמכר לפרס את „רעיון האוצר" של שרון ושמיר

שפירא: מגיע לי צל"ש עבור התיווך; שאלתי את פרס – האם נגיע לפסח עם „קנאק" כזה אם תפורק ממשלת האחדות – הכלכלה תלך „פייפען"

מאת יהושע ביצור ורפאל מן

[illegible]

(סוף בעמוד 11)

שירה בכפה ופרח ביד

• שמעון פרס וישראל קיסר אוחזים גלדיולות ושרים עם שרה'לה שרון (צילום ראובן קסטרו)

רוב מוחץ ב„עבודה" בעד קיום הרוטאציה

רק 8 מ־3000 הצירים תמכו בהצעת בר־זוהר שקרא: תחליטו אם אתם רוצים רוטאציה או ממשלה בראשות פרס ★ ענה לו רה"מ: אין סיבה להציג תפריט של צפרדעים לאיש; נוח או לא נוח אקיים את הרוטאציה

מאת עודד שורר

ועידת מפלגת העבודה הביעה אמש ברוב מוחץ תמיכה בהמשך הרוטאציה. רק 8 מ־3,000 הצירים התנגדו להצעת התמיכה שהעלה ראש הממשלה, שמעון פרס, לפני נעילת הוועידה.

התמיכה המוחצת בהמשך הרוטאציה סיימה יומיים של דיונים פנימיים בהצעתו של מיכאל בר־זוהר לפרק את ממשלת האחדות הלאומי וללכת לבחירות מוקדמות. לא הופעל כל לחץ על בר־זוהר להסיר את הצעתו מסדר־היום, אולם הוגשו עשרות הסתייגויות להצעתו. בין המסתייגים ע"ד חיים צדוק וסעדיה מר

(סוף בעמוד 11)

מודעי: פרס רצה להיפטר ממני גם בגלל שהכנתי חוק לביטול ההצמדות

מאת דוד ליפקין

„חוק לביטול כל הצמדות השכר במשק הוכן באוצר. הכוונה היתה להגיש חוק זה לכנסת כבר בזמן הקרוב. מידע על חוק זה הגיע ללשכת ראש הממשלה, וגם זו אחת הסיבות שלא רצו שאמשיך להיות במשרד האוצר" גילה אמש שר האוצר, יצחק מודעי, בהופיעו אמש באסיפה הכללית השנתית של הוועדה הלאומית הישראלית של לשכת המסחר הבינלאומית.

מודעי סקר את התוצאות של המדיניות הכלכלית וגילה פרטים על תוכניות שהתגבשו לבצע בשנת התקציב הקרובה, כאשר הוא נושא אר־פי של סיום פעילותו כשר אוצר. יחד עם זאת, שלח מודעי חיצי ביקורת אל עבר שרי העבודה. מודעי ציין, כי לא נתן לחרוג מהמסגרת המתוכננת ולא הסכים להרמה סקטוריאלית. הוא הוסיף ש„על כך אשלם. אני אלך לנוח".

בתחום השכר, הזהיר מודעי כי אם תהיינה פריצות שכר, תיעלם היציבות המשקית. הוא הדגיש, כי תשלום תוספת השכר יפרוץ את האינפלציה בשיעור של 5 אחוזים ויגרום לפיחות מטבע. מודעי תקף את שיטת ההצמדות במשק ותשלום תוספת השכר. הוא העיר שגם הבנקים לא טמנו ידם בצלחת, ובמיוחד בנק הפועלים.

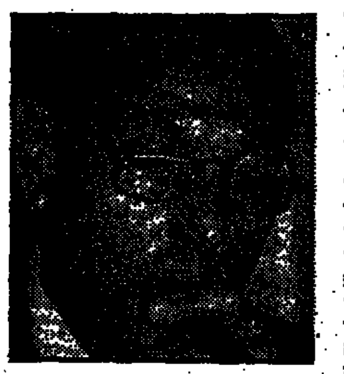

• יצחק מודעי

האפיפיור יבקר בביהכ"נ ברומא בלי שרביט הצלב

פאולוס השני עשוי להגיע עוד השנה לירושלים, בית־לחם ונצרת

מאת עפרה ישועה ליית שליחת „מעריב" ברומא

מאות עיתונאים מכל העולם מגיעים לרומא לקראת האירוע ההיסטורי הצפוי כאן ביום א': ביקורו של האפיפיור יוחנן פאולוס השני בבית הכנסת של יהודי רומא.

הטלוויזיה האיטלקית תעביר בשידור חי את הביקור לכל המדינות החברות באיגוד השידור האירופי – כולל ישראל.

יוחנן פאולוס השני יגיע לבית הכנסת שעל גדת נהר הטיבר, באיזור ה„גיטו" היהודי הישן של רומא, בשעה 5 אחר הצהריים ביום א'. על מדר

(סוף בעמוד 11)

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: תזריע

	ק"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.27	6.43
תל־אביב	5.45	6.45
חיפה	5.38	6.45
באר־שבע	5.43	6.42
אילת	5.43	6.43

צה"ל חושף מערכות מתוחכמות להגנה אווירית

תא"ל יריב איתן: לצה"ל יש כושר להתמודד גם עם טילי קרקע־קרקע

מאת יוסף [illegible] סופר הצבאי של „מעריב"

מערכות מתוחכמות המאפשרות [illegible] אויב מנמיכי טוס מעבר לטווח ראיית האדם, הותקנו באחרונה בחלק ניכר מסוללות טילי ה„צ'פרל" וה„הוק" שבשימוש כוחות הנ.מ. בצה"ל. קליטת מערכות אלה מוגדרת כמהפיכה המהווה תשובה לאיומים שמציבים מטוסים מנמיכי טוס ובעיקר מסוקי קרב – פרטים אלה מגלה מפקד כוחות הנ.מ., תא"ל יריב איתן, בראיון בלעדי ל„מעריב".

זו פעם ראשונה שחיל־האוויר חושף לתקשורת את מפקד כוחות הנ.מ. ואת

(סוף בעמוד 11)

מבצע פסח במלון טבריה
נותר מספר חדרים מצומצם
מבצע –
כניסה אותו היום למתקני המלון:
בריכת שחיה, סאונה, ג'קוזי, אולם מכשירים
הזמנות: טבריה, 067-92270

אשראי – לא בכל מחיר!
הרבה יותר בהרבה פחות
ראה עמ' 9

ידיד קלאסי וג'אז באלחוט
תקליטים קלאסיים במבחר עצום החל ב־ 4 ש"ח
אלחוט, אבן גבירול 21 ת"א

ספרית מעריב
הפתעה בספרית מעריב
מבצע המכירות נמשך
הנחות עד 50%
■ תל־אביב, דרך פ"ת 72 א.
■ באר־שבע, קק"ל 90.
■ המבצע מתקיים ברוב חנויות הספרים בכל הארץ.

הגדת פסח לתינוקות
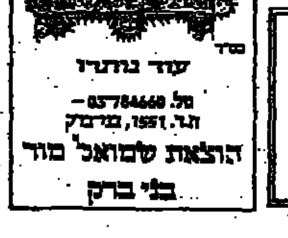
עודד בורלא
טל. 03784660 –
ת.ד. 1551, בני־ברק
הוצאת שמואל מוד
בני ברק

מבצע פסח ב וצמון מרצפות בע"מ
מבחר מרהיב
של ריצוף אילטקי ושיש
25% הנחה
בחנות המפעל
ק. אריה פ"ת טל. 9231901-2

לציבור הדתי – נשים במידות גדולות
בבני־ברק נפתח
בוטיק מיוחד למידות גדולות
של האופנאי יורם ירדני
רחוב רבי עקיבא 115, בני־ברק.

هكذا من الاصل

ביטוח רכב יתייקר ביולי; תשונה שיטת חישוב המחיר

כלי רכב ימויינו ל־50 קבוצות לפיהן ייקבע תעריף הביטוח, שיהיה אחיד לכל קבוצה; התעריף יעודכן באופן שוטף; יצומצמו ההנחות הניתנות היום

מאת עודד שורר

הביטוח לרכב יתייקר לגבי חלק נכבד מהמבוטחים בארץ, החל ביולי השנה, עם ביטול השיטה הקיימת של חישוב הביטוח, והפעלת שיטה חדשה שתקבע מחיר אחיד, אך תצמצם במקביל את ההנחות הניתנות כיום.

הממונה על שוק ההון המפקח על הביטוח, יהודה דרורי, הסביר אתמול, כי על פי השיטה החדשה ימוינו כלי הרכב בארץ ל־50 קבוצות. ביום הפעלת התעריף החדש, ייקבע הסכום בשקלים שיהיה סכום הפרמיה, ויכלול את כל הסעיפים המופיעים היום להחזר בפוליסת הביטוח לרכב. התעריף יעודכן באופן שוטף, כל חודש לפי מדד משוקלל, שיכיל למשל את מדד המחירים לצרכן, מדד הוצאות מוסכים וכו'.

לדבריו, הוליט האוצר לבנות תעריפים במתכונת חדשה משתי סיבות עיקריות: לקבוע תעריף פשוט וברור לצרכן; ולמנוע תנודות חריפות במצב העסקים של חברות הביטוח, כתוצאה מהתחרות ביניהן, שיצאה מכלל שליטה. על פי השיטה החדשה, יציגו חברות הביטוח תעריפים לקבוצות של מכוניות. סכום הביטוח שיופיע לכל רכב, יכלול את הפרמיה וההוצאות אחרות של חברת הביטוח. המפקח על הביטוח יאשר לחברות הביטוח את התעריפים לקבוצות השונות של כלי הרכב לתקופה של חצי שנה עד שנה, ועל החברות ייאסר לחרוג מתעריף מאושר זה.

שיטת החישוב החדשה תמנע תנודות במחירי כלי הרכב, שכן הם לא ייקבעו עוד על פי דיווחים של שמאי רכב, אלא על פי המצב כיום שיעודכן לפי מדד משוקלל. ההשפעה שיש למחיר הרכב על סכום הביטוח היא גדולה מאוד, כיוון שזה המרכיב המשמעותי ביותר בחישוב הפרמיה.

על פי השיטה החדשה, יצומצמו ההנחות המקובלות היום. אמנם ההנחות לסוגיהן יישארו, אך למשל הנחת היעדר תביעות, בסך 30 אחוז, הקיימת היום, תוקטן, ותותנה בכך שאכן לא היו תביעות של המבוטח כלפי החברה. גם הנחת הקולקטיב בסך 20 אחוז תוקטן. לעומת זה, הנחת שבת בשיעור 7.5 אחוז תישאר כפי שהיא. על פי ההסדר החדש, לא ייפגעו עוד בעלי רכב שריכבם ניזוק עד כדי נזק מוחלט. המושג תת ביטוח ייעלם לגמרי. הם יקבלו את שווי הרכב באותה עת, על פי קריטריונים אוביקטיביים יותר.

ההסדר יחול בשלב ראשון רק על פוליסות חדשות, או אלה שיחודשו מהאחד ביולי ואילך. פוליסות הביטוח הקיימות יימשכו על פי התנאים הישנים עד תומן, ואז יחודשו על פי ההסדר החדש.

המפקח על הביטוח אמר, כי בודקים מיוחדים יפקחו על התעריפים של חברות הביטוח, וכי לא יהסס לתבוע חברות שיחרגו מהתעריפים, כשהעונשים עלולים להגיע עד מאסר.

„ישיבת הוועדה לא היתה תקנית לכן החלטתה פסולה"

אמר מנחם סבידור, על הדיון בוועדת הכנסת ביום ד' שעבר, בהצעת אי־אמון שהעלתה התחיה

מאת גיל קיסרי

ישיבת ועדת הכנסת, שבה נדונה הצעת אי־אמון בממשלה, שהוגשה ביום ד' על ידי התחיה, היתה מלכתחילה לא־תקנית ולפיכך גם החלטתה היתה פסולה – דעה זו הביע מנחם סבידור, יו"ר הכנסת הקודמת.

סבידור מסביר כי כאשר מתקיימת ועידה של מפלגה כלשהי, אי אפשר לקיים ישיבה של הכנסת או של ועדותיה. יו"ר הכנסת צריך היה, לדבריו, להפנות את תשומת לב יו"ר הוועדה או סגנו, לבל יתקיים הדיון. אם היה זה תרגיל בנסיון לגרום לכך שתקויים ממשלת־מעבר, בה מכהנים פרס ומודעי כאחד, אין מקום לתרגילים כאלה. סבידור מזכיר כי כשכיהן כיו"ר הכנסת, התחייב שלא לקיים דיון על חוק הארכיאולוגיה ביום בו קיימה אחת המפלגות כנס, והנושא לא הופיע בסדר היום. לאחר שסיים את הישיבה ופרש, היה אחד מסגניו יו"ר ואז העלתה אגודת ישראל את הנושא להצבעה. „אני אישית קראתי על כך בעתון למחרת ומיד הודעתי כי אני רואה את ההחלטה וההצבעה כבטלות מעיקרן, כיוון שהנושא לא היה על סדר היום ולכן ההצבעה כאילו שלא התקיימה".

• בפסק זמן בין הדיונים בוועידת מפלגת העבודה, לאחר שחולקו השירונים אמר ישראל קיסר: „אם נשיר פה כמו שהממשלה שרה – יהיה רע מאד"; בתמונה: טדי קולק, שמעון פרס וישראל קיסר שרים עם 'קול הלב' את שירי שרה'לה שרון (צילום ראובן קסטרו)

ראלי השתתף בכינוס בשכם לזכר זעפר אל־מצרי

מאת מאיר הראובני ורפאל מן

מזכיר המדינה לענייני חוץ בממשלת מצרים, בוטרוס ראלי, המבקר בישראל כאורח ועידת מפלגת העבודה, השתתף אתמול בצהריים בכינוס האזכרה לראש עיריית שכם שנרצח, זעפר אל־מצרי, שהתקיים בקמפוס אוניברסיטת אל־נג'אח, בשכם.

בכינוס, שנמשך כארבע שעות ועבר בשקט, השתתפו כ־1500 סטודנטים, נכבדי שכם וראשי אגודת המסחר, חברי מועצת העירייה, אלמנתו, בני משפחה ונכבדים מהגדה. במקום הונף דגל פלשתין ונישאו כרזות המיכה באש"ף וכגנות הכיבוש הישראלי.

בבוקר, היתה התפרעות במחנה הפליטים בלטה, ליד שכם, כשאל סיור של צה"ל נזרקו אבנים. הסיור החל בסריקות אחרי מיידי האבנים ואז התקהל ציבור גדול והחל להתפרע. כדי לפזרו נאלצו החיילים להשתמש בגז מדמיע. לאחר פיזור המתקהלים הוטל עוצר על מחנה הפליטים, עד ארבע אחה"צ.

„אף מילה חיובית לא פורסמה על ישראל בעתוני מצרים מזה שנים", כך התלונן אתמול ב"ם ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, באוזני שר המדינה המצרי לענייני חוץ, בוטרוס ראלי. הפגישה ביניהם התקיימה לבקשת המדינאי המצרי.

בשיחה, הדגיש ראלי את החשיבות הרבה שרואה מצרים ביישוב בעיית טאבה. כשלב הזוני שיביא בעקבותיו שיפור בתחומים אחרים של היחסים. שמיר, לעומתו, אמר כי יש להקדיש את מירב המאמצים לקיום הסכמי הנורמליזציה ושינוי היחס לישראל באמצעי התקשורת. לדעת שמיר, אילו היתה ישראל זוכה ליחס אוהד יותר בתקשורת המצרית, היה הדבר מביא התקדמות כוללת ביחסים בין שתי המדינות.

החודש יוקדם תשלום קצבות זיקנה ושארים

מאת גבי קסלר

לקראת חג הפסח יוקדם החודש תשלום קצבות הזיקנה והשארים, קצבות הנכות למיניהן והגמלה להבטחת הכנסה.

מלשכת דובר המוסד לבטוח לאומי נמסר, כי הקצבות ישולמו ב־17 באפריל, במקום ב־28 בו. כן ישולמו ב־17 באפריל דמי המזונות. קצבות הילדים ישולמו כרגיל ב־20 באפריל.

קצבת הזקנה לקשיש יחיד תהיה 146 ש"ח. לזוג קשישים – 219 ש"ח. קצבת הזקנה עם השלמת הכנסה ליחיד תהיה – 280 ש"ח לזוג קשישים – 421 ש"ח.

הוקדם דיון בערעור המדינה על קולת עונשם של 4 עצורי המחתרת

אם יידחה הערעור – תדון ועדת שחרורים בניכוי שליש ממאסרם

מאת ברוך מאירי

בית המשפט העליון נעתר לבקשת פרקליטם של ארבעה מעצורי המחתרת היהודית, עו"ד דן אבי־יצחק, להקדים את מתן פסק הדין בערעור המדינה בעניין קולת עונשם של הארבעה, ליום השני הקרוב, כיוון שבאותו יום דנה ועדת השחרורים שליד שירות בתי הסוהר, בעניינם – כך נודע אמש ממקור מוסמך.

בית המשפט הסכים להקדים את מתן פסק הדין כי הארבעה – חגי סגל, יצחק נוביק, נתן נתנזון וחיים בן־דוד – החליטו לבטל את הערעור שהגישו על הרשעתם, ולהלופין על חומרת העונש. ביטול הערעור בא מתוך שיקול, כי הדיון בו עשוי להמשך זמן רב לאחר מועד שחרורם הצפוי, אם ועדת השחרורים תנקה שליש מתקופת מאסרם.

ועדת השחרורים אינה דנה באסירים שעניינם טרם סוף להיות נדון בבית המשפט. במידה ובית המשפט העליון ידחה את ערעור המדינה, להחמיר בעונשם של הארבעה, תדון הוועדה, עוד באותו יום, בניכוי שליש מתקופת מאסרם, דבר שיאפשר להם להשתחרר כבר בתחילת חודש מאי.

למוסר „מעריב" נודע כי סגן פרקליט המדינה, עו"ד דורית ביניש, דחתה בקשה לבטל את ערעור המדינה במקביל להודעת חברי המחתרת על בטול ערעורם.

באותו יום, יינתן בבית משפט המחוזי בירושלים פסק דינם של הקצינים, שלמה לויתן ואהרון גילה, המואשמים בסיוע למחתרת היהודית.

בגוש קטיף מוחים על הכוונה להחזיר 5000 פלשתינים לתל־סולטן

מאת עזרא ינוב

תסיסה רבה מורגשת בקרב תושבי 15 ישובי גוש קטיף בחבל עזה, בעקבות הידיעות גורמים רשמיים, שבקרוב תיבנה שכונת פליטים בתל־סולטן ברפיח, עבור 5000 הפליטים הפלשתינים המתגוררים בשכונת קנדה, בצד המצרי של רפיח.

אמש קיימו נציגי הישובים כנס חרום בתל־סולטן, ברפיח הישראלית, במחאה על צעדי המוסדות הישראלים המאפשרים הבנות אחרונות לתחילת בנייתן של 700 יחידות דיור שייבנו על ידי ראשי משפחות הפליטים האמורות.

לפי הסכמי קמפ־דייויד, ובתאום שהושג בוועדה המשותפת ישראלית־מצרית, על ישראל לאפשר ל־5000 הפליטים משכונת קנדה לשוב לצד הישראלי של רפיח. המצרים התחייבו לפצות כל משפחה הנוטשת ביתה בצד המצרי בסכום של 8000 דולר, סכום שימכן את הבניה בצד הישראלי.

ראובן רוזנבלט, ראש המועצה האזורית „חוף עזה", שמארגן ביום א' הקרוב, כנס חרום של תושבי הישובים הישראלים בגוש קטיף, במחאה על מדיניות גורמים ישראלים, אמר אתמול ל„מעריב": „בזמן האחרון קיימת נגיסה מתמדת בנושא הציוני גם על ידי גורמים ישראלים. הגענו לתופעה שלא תאמן – גורמים ישראלים פועלים להעלות ערבים ארצה תוך התעלמות מכללי הבטחון לאורך הגבול בינינו למצרים ובסתננו אנו בישובי גוש קטיף".

נציגי הישובים בגוש קטיף אמרו כי במתן אפשרות שיבה לפלשתינים, יש אקט של החזרת הפליטים, ואין לדעת כיצד ישפיע תקדים זה בעתיד על שאלת הפליטים בכלל.

חברי מזכירויות ישובי הגוש קטיף, לאחר סיורם בשטח המיועד להקמת שכונת הפליטים בתל־סולטן, מסרו את ההודעה הבאה: „החלטנו להתנגד לכל המשך ההתקפלות של ממשלת ישראל בדברים שהם במהות הציונות, ובמהות בטחונו של עם ישראל בארצו".

שינויים בטלוויזיה: יעקב אחימאיר – ראש דסק מדיני; דניאל פאר – ראש דסק חוץ

מאת אילנה באום

שינויים בחטיבת החדשות עליהם סוכם בין מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, מנהל חטיבת החדשות, יאיר שטרן, ועורך „מבט", מיכאל קרפין: יגאל גורן יהיה כתב מדיני במקום יורם רונן, שיערוך ויגיש את „מוקד". אורי גולדשטיין יערוך את „מבט שני". יעקב אחימאיר יהיה ראש הדסק המדיני, וימשיך להיות הכתב הפרלמנטרי. מנשה רז – עורך ומגיש „במעט חצות", ויצטרף אל דניאל פאר ויעקב אחימאיר, מגישי „מבט" הקבועים. למרות בקשות קרפין, לא מתכוון יבין להגיש חדשות בקרוב. דניאל פאר יהיה ראש דסק חוץ במקום צבי גורן שהתפטר מתפקידו.

ל„מעריב" נודע כי בימים הקרובים מתוכננים שינויים נוספים, ביניהם: חיים פלסנר יהיה ראש מערכת החדשות בתל אביב. דן סממה יהיה כתב לענייני מפלגות.

אלימלך רם מסיים את שליחותו בוושינגטון ביולי, ובמקומו ישמש ניסים משעל. רם סירב להצעה להיות כתב לענייני מפלגות כשיחזור.

ידון לנדרון יקבל תוכנית ארוח. יאיר אלוני יעמוד בראש פרוייקט הפקת הכתוביות – אם יתקיימו בקרוב.

ועד עתונות הפקה הודיע לחיים יבין כי הם מתנגדים לכך שרון שילון יהיה בצוות השדרים הנוסעים למכסיקו. כן דורש הוועד, כי המכרז למנהל תכניות שבוטל על ידי הוועד המנהל ביום בו התפטר אלוני מתפקידו, יתקיים.

8 ח"כים יידרשו להסביר מדוע לא הגישו הצהרות־הון

יוזמנו לברור בוועדת האתיקה, על פי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה

מאת יהושע ביצור

היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, הודיע ליו"ר ועדת האתיקה של הכנסת, ח"כ ויקטור שם־טוב, כי עליו להזמין את שמונה החי"כים שעד כה סרבו למסור הצהרות הון ליו"ר הכנסת, כפי שהם מחוייבים לפי החוק, כדי לשמוע את הסבריהם, ולהזהירם על צעדם זה.

ח"כ שם־טוב הודיע בעקבות זאת, כי יזמין את השמונה לישיבה הקרובה של ועדת האתיקה. הם יידרשו להסביר מדוע לא הגישו הצהרת הון כנדרש, עם תחילת עבודת הכנסת.

מחוגי הוועדה נמסר, כי שלושה משמונה ח"כים אלה, הם ח"כים ערבים, שכנראה יש להם בעיות מקרקעין שטרם הוסדרו, ולכן הם מתקשים לדווח על נכסים אלה. ואילו בקרב הח"כים היהודים שלא מסרו הצהרות הון, יש כאלה שהם בעלי משרדים כלכליים שטרם הגיעו לעמק השווה עם שלטונות המס, ולכן אין הם יודעים על מה להצהיר.

יו"ר הכנסת, שלמה הלל, התבטא כי זה מצב מגוחך שאין אפשרות להטיל עונש על ח"כים שאינם ממלאים אחר הוראת החוק למסור הצהרת הון, ואפשר להעניש רק בנזיפה.

הכנסת תכונס לישיבת פגרה ביום ד' הבא

מאת יהושע ביצור

יו"ר הכנסת, שלמה הלל, החליט בעקבות פניית הממשלה, לקיים ישיבת פגרה של הכנסת ביום רביעי הבא. ייתכן כי בישיבה יובאו לקריאה שנייה גם החוק נגד גזענות והחוק האוסר פגישות עם אנשי אש"ף.

הכנסת תוזמן לפי בקשת הממשלה, כדי לקבל בקריאה שנייה ושלישית שורת חוקים כלכליים. אשר לחוק נגד גזענות וחוק איסור הפגישות, הסיעות הדתיות ממשיכות להתנגד בתוקף לניסוח המוצע של חוק הגזענות, בעוד המערך והליכוד יתנו חופש הצבעה לחבריהם לגבי שני החוקים. מאחר שהרוב בסיעת המערך שולל את החוק לאיסור פגישות עם אש"ף, והרוב בסיעת הליכוד מתנגד לחוק הגזענות בניסוחו הקיים, ייתכן שלא יימצא רוב לאישור שני החוקים בקריאה הסופית.

ועדת הכנסת תתכנס לפני ישיבת המליאה, להחליט סופית אם סיעת התחיה תורשה להעלות הצעת אי־אמון בממשלה, בגלל הכרזת ראש הממשלה, שמעון פרס, על ההכרה בעם הפלשתיני, שעוררה תרעומת קשה בסיעות הליכוד והתחיה. תחילה סברו כי הליכוד ישתמש בהצעת התחיה להפיל את הממשלה בגלל „משבר מודעי". עתה, כאשר רבו הסכויים ליישוב המשבר, אבד העניין בהצעה.

שמיר נפגש עם השליח הרומני שבא לוועידת „עבודה"

מאת רפאל מן

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, נפגש אתמול בירושלים עם יון סטויאן, השליח הרומני שהגיע ארצה לוועידת מפלגת העבודה.

סטויאן, חבר הפוליטביורו ואחראי על קשרי חוץ בועד המרכזי, חזר באוזני שמיר על עמדתה המסורתית של רומניה, התומכת בכינוס ועידת שלום בהשתתפות אש"ף, ובהקמת מדינה פלשתינית.

שמיר אמר כי ישראל גאה בקשריה עם רומניה ומעריכה את תרומת הנשיא ניקולא צאושסקו לתהליך השלום, אך הביע הסתייגות מתמיכת רומניה באש"ף. הוא אמר כי התמיכה באש"ף איננה עולה בקנה אחד עם התנגדות רומניה לטירור הבינלאומי, והודעות הגינוי שפירסמה בוקרשט לאחר ההתקפות בנמלי התעופה ברומא ובוינה.

מעריב
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי
ראש מערכת המוספים: יעקב ארז
ראש מערכת החדשות: אברהם תירוש

יו"ר מועצת המנהלים: עובד בן עמי
מנכ"ל: אמיר דודזון
מנכ"ל: שמעון חפץ

עזריאל קרליבך – מייסד ועורך 1948-1956
אריה דיסנצ'יק – עורך ראשי 1956-1974
שלום רוזנפלד – עורך ראשי 1974-1980
שמואל שניצר – עורך ראשי 1980-1985

(C) כל הזכויות שמורות ל„מעריב"

מבצע אביב 86 !!!
מצלמות
MINOLTA • PENTAX • Canon
גם בתשלומים למחזיק
VISA ישראכרט
קרט שיווק בע"מ רח' מונטיפיורי 10, ת"א טל. 663721

פולגת
רשת החנויות
רשת חנויות פולגת שמחה להודיע:
בקרוב תפתחנה במרכז האפנה בבית הטכסטיל מחלקות חדשות:
• אפנת ילדים - קאררה
• אפנת נעליים - קאררה
• בדי אריג וסריג למכירה קמעונאית
מרכז האפנה, בית הטכסטיל, רח' קיפמן 2 תל־אביב

„צריך שינוי; בשכונות מצטיירת ,עבודה' כמפלגה אשכנזית זקנה"

אמר דוד כהן משכונת רמת ישראל ביום הדיונים השני שהוקדש בעיקר לנושאי חקלאות, התיישבות ועיירות הפיתוח ■ „לנציגי השכונות אין מספיק ייצוג במוסדות המפלגה" ■ עוזי ברעם: „אתם צריכים להשיג 5 אחוזים מקולות המפלגה בבחירות" ■ רה"מ בירך את עזר ויצמן „שהעדיף את הדרך על התפקיד", את משה ברעם ליום הולדתו ה–75 ואת הסטודנטים שניצחו בתל־אביב

מאת אורי בינדר

ועידת מפלגת העבודה הת־חדשה אתמול בבוקר לאיטה. ב־8.30 כאשר יו"ר הנשיאות נסים זווילי פתח את המושב הראשון – דיון בנושאי חקלאות והתיישבות – היה עדיין האולם דליל משתת־פים. רק בעבור כשעה הוא החל להתמלא. כשנפתח הדיון על עיי־רות הפיתוח, נכחו בו כבר צירים רבים. ראש הממשלה שמעון פרס העדיף בדיון זה להיות מראשוני הדוברים: „הבעייה של עיירות הפי־תוח – אמר – היא תעסוקה. יש בהן 6000 מובטלים. מיניתי ועדה מנבלים שמצאה עד כה עבודה ל־600 איש. עד חודש מאי יימצא פתרון לעוד 700 וצריך להמשיך בתהליך. גם פרוייקט שיקום השכונות יימשך עוד שלוש שנים – מבשר ראש הממ־שלה – והכסף יופנה למרכזי יום לזקנים, למתן חינוך לטכנולוגיה גבוהה ולהקמת מפעלים עתירי ידע בכל מקום בארץ. אנחנו – הוסיף ראש הממשלה – באינטר־נאציה של אסיפות בחירות, נהפוך את ערי הפיתוח לבסיסי תעשייה, מדע וגאווה למדינת ישראל."

אחר כך גילה פרס, שלמעשה הוא עלה לבמה כדי לברך: ראשית – את עזר ויצמן, שהעדיף לדבריו את הד־רך על התפקיד (מחיאות כפיים ממושכות של הקהל שאילצו את וייצמן לקום על רגליו), שנית – את משה ברעם, בהגיעו לגיל 75 ולבסוף – את הסטודנטים, חברי המפל־גה באוניברסיטת תל־אביב. „עלינו שם מ־65 אחוזים ל־80 אחוזים" – ציין ראש הממשלה. „עלייה לא רעה, הלוואי על כולנו..."

נציגי השכונות ועיירות הפיתוח נשמעו אופטימיים פחות. סעדיה מר־ציאנו, ראש הפנתרים השחורים, הת־ריע: „למפלגת העבודה יש תדמית של מפלגה שלא דרתה לטפל ב„עמך", לאחר הויתור שעשתה על התיקים הכלכליים־חברתיים בממש־לה. המפלגה צריכה להבהיר – הוא הוסיף – האם היא חוזרת לדרכה הסוציאליסטית.

דוד כהן משכונת רמת ישראל קבל על כך שלנציגי השכונות אין מספיק ייצוג במוסדות המפלגה. לדבריו, צריך לעשות שינוי בעניין מכיוון שבשכונות מצטיירת מפלגת העבודה כמפלגה אשכנזית זקנה.

יעקב אביטור מעפולה ביקש גם הוא ייצוג הולם יותר לעיירות הפי־תוח במוסדות המפלגה וברוך אלמ־קייס, ראש מועצת ירוחם, ביקש: עשו משהו כדי להחזיר לנו את בנינו שהלכו ללמוד באוניברסיטאות במר־כז הארץ.

ראש המועצה האזורית חבל אי־לות שלמה טושינסקי נתן למספרים לדבר: אני אישית מייצג 2000 תוש־בים על שטח של 2200 קילומטרים רבועים. תושב על כל קילומטר רבוע, חבר הכנסת הדרומי ביותר בי־שראל גר ברישונה.

עוזי ברעם, מזכ"ל המפלגה, לא נש־אר חייב לכל אלה: „אני בעד שנג־ביר את פעילותנו בעיירות הפיתוח, אני גם מאמין שמרכז המפלגה הבא יכניס את המוכשרים שבכם לכנסת, אבל אתם צריכים להשיג עבור מפל־גת העבודה 5 אחוזים מכלל הקולות שהיא תקבל בבחירות הבאות".

ב־11.30, בעוד הישיבה נמשכת כמו מאליה, נעלמו כל השרים מן האולם לישיבת שרינו כדי לדון בהצעות הדרשות של הליכוד. רק אז התברר לראשונה לצירים באולם, שכותרות העתונים שרבים החזיקו בידיהם אינן אקטואליות עוד וכי המשבר שנראה אתמול בבוקר כסו־פי, עומד כנראה להפתר בכל זאת. ב־2.30 קיימו השרים ישיבה נוספת שנועדה להבטיח כי הועידה תמליץ בערב להמשיך ברוטציה.

ריבוי הנואמים הביא לביטול הה־פסקות: „כל מי שרעב, הציע היו"ר, ייצא לאכול בזמנו החופשי". במסד־רונות שמסביב להיכל התרבות היה קשה בשעות הצהרים למצוא מקום ישיבה, למרות שלא הוכרזה הפסקה רשמית.

שר הכלכלה גד יעקבי פתח את הדיון על המדיניות הכלכלית תוך שהוא אינו חושך את שבט לשונו משרי הליכוד ובראשם מודעי ושרון.

שר הבריאות מרדכי גור הקדיש את עיקר דבריו למה שכינה „חלוקת הנטל".

בתום כל פרק של הדיונים, הונפו הידיים בעד או נגד ההצעות השונות שהכינה הועדה המכינה. במרבית המקרים, התנהלה ההצבעה בצורה אוטומטית כמעט בלא התנגדות. רק בכמה מקרים נרשמו הסתייגויות שכמה מהן אף נתקבלו, בין השאר, שתי הסתייגויות של נתן פסה: האח־דות הגורסת כי אין להעלות את מס ערך מוסף, והשניה – המגדירת בהגד־רת מס הכנסה רק לעובדים ולא לכ־לל הציבור. הסתייגות נוספת שנת־קבלה – זו של שמואל בהם – אומ־רת, כי הועידה קוראת לסיעה בכנסת לפעול למען הטלת מס על רווחים הנובעים מפעילות ספקולטיבית בבורסה. כ–10 וחצי לערך, לאחר שהועדה רשמה לפניה את הדעת רה"מ בזכות המשך הרוטציה, שרו כולם את „התקוה" והלכו הביתה מרוצים.

הועידה שהחלה בסדר מופתי, הסתיימה בדיוק חצי שעה אחרי המו־עד שתוכנן. בעבור כמה דקות לא נותר כבר ב„היכל התרבות" איש זו־לת פועלי הבמה.

● שירת הדורות על במת הועידה. עוזי ברעם (משמאל) שר לציון יום הולדתו ה־75 של אביו משה, העומד לידו. באמצע: אבא אבן ויצחק נבון. מימין: חיים רמון, המציין יום הולדתו ה־36 (צילום: ראובן קסטרו)

„מודעי אוהב להציג עצמו כאילו ירד מהשמים; כי הוא ,לא פוליטי'"

ישראל קיסר הגיב בועידה על האשמות נגד פרס והכוונה למנות את שמיר לשר האוצר ■ הועידה החליטה לכלול במצע „העבודה" סעיף הקורא להטיל מס הון נטו שנתי על כל אזרח ולבטל המיסוי על קצבות ילדים ■ יעקבי: „המשבר נובע מהמדיניות הכלכלית בשנות שלטון הליכוד"

מאת יצחק בן־חורין ועודד שחר

„האשימו את ראש הממשלה שמעון פרס שאינו מבין בכלכלה. כפי שאני יודע, גם שמיר אינו מבין בכלכלה ומה שיותר חמור – אפילו לא מנסה להבין. עכשיו לא רק שיהיה לנו ראש ממשלה שלא מבין בכלכלה, אפילו שר אוצר שלא מבין בכלכלה" – אמר אמש מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בתגובה על האשמות מודעי נגד פרס והכוונה למנות את יצחק שמיר לשר האוצר.

מ"כ קיסר, שדיבר בפני צירי ועי־דת „העבודה", היה אמש במיטבו, הפגין שנינות וחוש־הומור וסחט מחיאות כפיים סוערות מהצירים.

קיסר הבהיר בנאומו כי „אין לנו עניין לסכן את ההישגים הכלכליים החלקיים שהושגו בעמל רב והמסק־נה שמסיק הליכוד מטעה. לא המ־משלה ולא שר האוצר יכולים היו להתפאר בהישגים אלמלא תרומת העובדים וחסכנות והנחישות של ראש הממשלה שמעון פרס. שרי הליכוד שנעלמו מהכנסת בהצבעה על התכנית הכלכלית, שותים פתאם מיץ ומברכים את מודעי".

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, ציין לקול צחוקם של הצירים כי „מודעי אוהב להציג עצמו כאילו ירד מהש־מים. פעם שאלתי אותו אם קיבל את תפקיד שר האוצר לפי מכרז. כי הוא רחמנא ליצלן, לא פוליטי. רק אנחנו פוליטיים. אנחנו המייצגים 90 אחוז מהשכירים, 25 אחוז המעצמאים, 75 אחוז מהחקלאים, 85 אחוז ממבוטחי קופת חולים ו־95 אחוז מהפנסיונרים – לנו קוראים סקטוריאלים".

צירי ועידת מפלגת העבודה הח־ליטו אתמול לכלול במצע המפלגה סעיף הקורא להטיל מס על רווחים בבורסה. מארב פתאומי של צירים בעת ההצבעה על הפרק הכלכלי־חברתי בועידה מנע אתמול בצהרים הצעת החלטה להעלות מס־ערך־מו־סף ולקצץ במס־הכנסה לכל. לעומת זאת החליטה הועידה לתמוך בהפ־חת מס־הכנסה.

חבר הכנסת אליהו שפייזר, שה־ציג את ההצעות בתחום המיסוי, אמר כי המדיניות הכלכלית־חברתית של מפלגת העבודה מחייבת הקטנת שי־עורי מס־הכנסה והרחבת בסיס המס על ידי ביטול פטורים והכללת מק־רות הכנסה שאין עליהם היום מס. עם הקטנת שיעורי מס־הכנסה, אמר, יש להגדיל את מס הערך המוסף בשיעור הנהוג ברוב מדינות המערב ולשקול הטלתו באופן דיפרנציאלי כך שיתואם למוצרים על־פי יעדי צריכתם והחיוניות שלהם.

הועידה אישרה את ההצעות לה־טיל מס הון נטו שנתי על כל אזרח בהתחשב בגודלו העצום של החוב הפנימי. מס ההון יוטל תוך מתן פטור ראשוני לנכסים בשווי שייקבע ובו תיכלל דירת המגורים.

עוד הוחלט לפעול לרפורמה שתעלה את מדרגות המס ואת ערכן של נקודות הזיכוי ובכך להקטין את שיעורי מס־ההכנסה.

בנושא קצבות הילדים הוחלט לתקן עיוותים שהוכנסו בהם בשנים האחרונות, לבטל את המיסוי על קצבאות ילדים למשפחות קטנות ול־החזיר את קצבת הילד הראשון לכל המשפחות הכוללות ילדים.

עוד הוחלט להגביר את עצמאותו של נגיד בנק ישראל בכך שלא יש־מש עוד כיועץ כלכלי של הממשלה.

בתחום זה הוחלט כי תצומצם סמכותה של הועדה המייעצת של בנק ישראל בנושא מדיניות האשר־אי.

עוד הוחלט כי הממשלה תקבע גובה סובסידיות במוצרים ושירותים כאחוז קבוע ממחיר המוצר.

בנושא התעשייה והאבטלה הומ־לץ לעבד תוכנית מיוחדת לנגב ולגל־ליל. תוכנית זו תהווה בסיס להשק־עות בייזור ובפיתוח שירותים לאוכ־לוסיה.

בנושא שמירת ריווחיות היצוא הוחלט לערוך שינויים בהסדרי המי־מון ליצואנים. על־ידי מתן האשראי מקורות היצוא לפי הערך המוסף בי־צוא.

גם לעצמאים, בעלי מלאכה, מסחר ותעשייה זעירה מציע המצע של מפלגת העבודה דרכים לעידוד הצמיחה.

תוקם רשות למפעלים קטנים ובינוניים שתייעץ תכוון ותדריך ותרכז את הסיוע לעסקים אלה.

בפתיחת הדיון על המדיניות הכ־לכלית החברתית אמר שר הכלכלה גד יעקבי כי „ממשלות הליכוד ביזב־זו כ־20 מיליארד דולר בשבע השנים שבהם כיהנו בשלטון, על השקעות סרק שלא נתנו פירות".

השר יעקבי אמר כי אילמלא חו־סר הרצינות והבזבזנות של הממש־לות הקודמות לא היה צורך בהצלת המשק.

סיפורים בהיכל

„יעקבי, מה זה רוסיה? אי־אפשר להשתיק שר?"

מאת אורי בינדר

תקרית בודדת במהלך הדיונים השלווים נרשמה בעת נאומו של השר גד יעקבי.

היו"ר התורן של הישיבה, פימה פייגלום (עולה חדש מברית המועצות), ביקש מן השר יעקבי לקצר בנאומו.

יעקבי השיב: „אני מוכרח לומר מה אנחנו צריכים לעשות ולכן תן לי להמשיך בדברי".

פייגלום: „האם זה יהיה כאן כמו ברוסיה, שאי אפשר לעצור שר?"

יעקבי: „אפשר לעצור, אבל רק על־ידי המשטרה. אי־פה חיים בר־לב? אני מוכרח לומר את דברי, אם אתם לא רוצים – לא אומר."

פייגלום: „אני מבקש לסיים בתוך חמש דקות."

יעקבי: „אני מוכרח להציג את התוכנית, זהו חובתי ואני מבקש להשלים אותה."

יו"ר הנשיאות, נסים זווילי, מתערב: „גד, תמשיך, אבל תקצר בכל האפשר."

פייגלום: „אני מבקש, גד, להמשיך ולסיים בתוך חמש דקות."

יעקבי: „אני חושב שמספיקה הערה אחת, לא צריך להעיר לי כמה פעמים."

יעקבי מנסה להמשיך בדבריו, ונקטע. הוא נוטש את הבמה וחוזר רק לאחר מסע שיכנוע חוזר של אנשי הנשי־אות במקביל לקריאות עידוד קצובות מן הקהל. משעט, השלים את נאומו כמתוכנן.

פרס סעד בצהריים עם אח"מים ו„ניצל" מארוחות עם צירים

מאת עודד שחר

ראש הממשלה שמעון פרס התחמק מן העמידה בתור ליד המזנונים הצפופים של היכל התרבות בתל־אביב. האירועים זימנו לו ארוחות צהריים „חגי־גיות" יותר בשני ימי הועידה.

ביום רביעי סעד ראש הממשלה על שולחנו של השג־ריר המצרי בסיוני בארוחה לכבוד שר המדינה המצרי לעניני חוץ בוטרוס ראלי.

אתמול הוזמן ראש הממשלה לארוחה אצל השגריר הצרפתי לכבוד של פייר מורואה, לשעבר ראש ממשלת צרפת, השוהה עתה בארץ. במהלך הארוחה נמסר למאר־חים על ההצעה לחילופים בין יצחק שמיר לבין יצחק מודעי בתיקי החוץ והאוצר, הם שאלו בנימוס משועשע את פרס השרים בר־לב וגור אם משחק „הכסאות המו־סיקליים" מקובל על המערך. גם לאחר התשובה הזהירה לא דעך הבצנן המשועשע בעיני הצרפתים.

„עוד רגע" אמר ויצמן לצלמים בשרותי־הנשים

הצלמים והעיתונאים שארבו לפני הצהריים ליד פתח לשכתו המאולתרת של ראש הממשלה שמעון פרס בהיכל התרבות בתל־אביב, הופתעו לראות את השר עזר וייצמן יוצא מפתח הלישכה ונבלע בתוך חדר השירותים המיועד לנשים.

השר שנחפז מן הישיבה, לא שם לב כנראה, לשלט על הדלת. שירותי הגברים נמצאים בהמשך המסדרון אך כנראה אצה לו הדרך.

בעודו בפנים התייצבו כל הצלמים כדי להנציח את השר עזר וייצמן כשהוא יוצא משירותי הנשים. וייצמן ששמע כנראה את התכונה ליד הדלת הודיע לממתינים בחוץ להתאזר בסבלנות כיוון שהוא כבר יוצא.

על־פי מיטב כללי הטאקטיקה הצבאית, יצא השר גבה הקומה בזינוק פתאומי משירותי הנשים כשהוא חובק את הדלת ומונע ללשכתו של פרס בדלת הסמוכה. הצלמים הפסידו צילום היסטורי.

קיסר: רק שלא נשיר עם שרהילה כמו זיופי הממשלה

אמש בשעה 7.15 נטלה הועידה פסק זמן מן הדיונים שנמשכו ברציפות מהשעה 8.30 בבוקר ופינתה את הבמה לטובת שירה בציבור עם שרלה שרון.

חצי שעה קודם לכן כבר נאספו כל השירונים שחולקו באולם. שרלה שרון לא התביישה מאיש וכבר בפתיחה היא העלתה על הבמה את ראש הממשלה שמעון פרס ואת מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר כדי שישירו יחדיו.

קיסר אמר: „אם נשיר פה כמו שהממשלה שרה – יהיה רע מאוד".

פרס: „זו עיסקת חבילה."

אחר־כך, בכל זאת, הם שרו יחד. בהמשך הוזמנו לבמה שניים שחגגו אתמול יום הולדת: משה ברעם בן ה־75 וחיים רמון בן ה־36. אחריהם הוזמנו אבא אבן יצחק נבון ורבים נוספים.

עובדי חברת החשמל אהבו להצטלם עם שחל

שר האנרגיה משה שחל היה מבוקש אתמול על־ידי נציגי עובדי חברת החשמל. בכל פעם שיצא מאולם המליאה זינקו אחריו מספר עובדים וביקשו להצטלם עימו.

„אני מקווה שלא תודיעו הטבות נוספות תמורת הס־כמתי להצטלם, כמו חשמל חינם נוסף", התבדח שר האנ־רגיה כאשר נגרר לפינה על ידי כמה עובדים המונים.

„קיסר, האבק למען השכונות והעיירות"

בשעות הצהרים התקיים כינוס של 300 מצירי הועידה, נציגים של עיירות פיתוח ושכונות מצוקה עם מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

הנציגים ביקשו מקיסר שמעתה יהיה את ראש־החץ במסגרות השונות של המפלגה במאבק למען עיירות הפי־תוח והשכונות. כמה שעות אחר־כך נבב קיסר את ההצגה בנאום פולמוסי־אידיאולוגי שגרר מחיאות כפיים במשך דקות ארוכות.

פסח בחברון

טיולי אביב בהר־חברון – חול המועד פסח

במלאת ח"י שנים לחידוש הישוב היהודי בחברון, נקיים בימים ראשון ושני, ג'–ד' בחוה"מ פסח, טיולים מודרכים בעיר חברון וביישובים החדשים בהר חברון. בטיולים תשולב הקרנת חזיון אור קולי – „חברון לדורותיה".

עצרת „שמונת ח"י" תערך ביום א', ג' חוה"מ פסח, י"ח בניסן, 27.4, בשעה 17.00, ליד מערת המכפלה, בהשתתפות אישי ציבור. תתקיים תוכנית אמנותית.

הסעות בתשלום: בשעות 10.30–8.30 מירושלים – בנייני האומה מתל־אביב – היכל התרבות.

יום העצמאות באלון־מורה ושכם

במסגרת חגיגות העשור לחידוש הישוב היהודי בשומרון, נקיים ביום העצמאות, ה' באייר, צעדה סביב אלון מורה, במסלול משפחתי של כ־10 ק"מ. בסיום הצעדה תתקיים עצרת חגיגית בה ישתתפו שרים וחברי כנסת. תוגש תכנית אמנותית. מועדון גלשנים יופיע במפגן גלישה מגבהי הר כביר. כמו כן יתקיימו סיורים מודרכים באוטובוסים בשכם ובאתרים ההסטוריים בסביבה. באלון מורה קיים חורש אשר הוכשר לפיקניקים ע"י הקרן הקיימת ומקום המפגש מסודר לרשות המטיילים והמבקרים.

יום ירושלים צעדה סביב הר־הבית

במלאת י"ט שנים לשחרור ירושלים, נקיים אור ליום ו', כ"ח באייר, ב־23.00, מצעד הקפה במסורה לכבוד חיזוק ריבונותנו בהר־הבית. בסיום ההקפה יוצג חזיון אור קולי.

פרטים נוספים בטל' 02־816691

صكنا من الاصل

ישראל רוצה לעיין בארכיון האו"ם גם בתיקי הנאצים ברונר וקלנר

אלואיס ברונר, עוזרו של אייכמן, משמש יועצו של אסד בסוריה, והרמן קלנר הוא היום דיפלומט מזרחגרמני ★ „ניו־יורק טיימס": ואלדהיים שירת ב־1945 בכוח גרמני שרדף פרטיזנים

מאת רן הכהן, סופר „מעריב" בניו־יורק

שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, ביקש אתמול ממזכיר האו"ם לפתוח לפניו שני תיקים נוספים של פושעים נאציים, ששמם „עלה באקראי" בעת בדיקת תיקו של קורט ואלדהיים בארכיון או"ם לפושעי מלחמה.

מקור ישראלי אמר ל„מעריב", כי יתכן שבקשה זו תהיה חוליה ראשונה בשרשרת של בקשות לעיין בתיקי פושעים נאציים בארכיון האו"ם.

דובר משלחת ישראל באו"ם מסר, כי במכתב למזכיר האו"ם, מבקש נתניהו היתר לבדוק תיקיהם של „ברונר" ו„קלנר", ללא ציון השמות הפרטיים. הדובר מסר, כי בעת השהות בארכיון שלשום, לבדיקת תיק ואלדהיים, ביקשו השגריר נתניהו והדיפלומטים הישראליים שליווהו לעיין במפתח התיקים „ולגמרי מקרה" נתקלו בשמות ברונר וקלנר.

הדיפלומטים הישראליים לא עיינו בתיקים הנושאים את שני השמות. המטרה הראשונית של הבקשה לעיין בשני התיקים היא לבדוק אם הם אכן עוסקים בפושעים הנאציים אלויס ברונר והרמן קלנר.

אלואיס ברונר, עוזרו של אייכמן שמצא מקלט בסוריה ולפי כמה ידיעות משמש יועץ לנשיא אסד, נחשב אחד הפושעים הנאציים המבוקשים ביותר.

הרמן קלנר, דיפלומט מגרמניה המזרחית, שהיה חבר בארגון נאצי, נבחר זה לא כבר לסגן יו"ר של ועדת או"ם לזכויות האדם בז'נווה.

מקורות יהודיים, הבקיאים במצוד אחר נאצים נמלטים, הביעו אתמול תמיהה מדוע ביקשה ישראל מידע דווקא על פושעים נאציים שהסיכוי להעמידם לדין קלוש ביותר ולא דרשה לעיין בתיקים של פושעים נאציים שמצאו מקלט במדינות מערביות. „האם הדבר נובע מרצונה של ישראל להימנע מלהביך מדינות ידידותיות?" שאל אחד מהם.

משגרירות ישראל באו"ם נמסר כי לפחות במקרה של קלנר אין טענה זו תקפה. ישראל מנהלת מאבק נגד בחירתו של קלנר, והשגת מידע נוסף על עברו רק תסייע למאבק זה.

„ניו־יורק טיימס" פירסם אתמול מידע חלקי על תוכן המסמכים שנמצאו בתיקו של ואלדהיים. לדברי העתון, נאמר במסמכים שואלדהיים שירת בכוח הצבאי הגרמני כקצין מודיעין מאפריל 1944 עד מאי 1945. כוח זה שלט על יוגוסלביה ועל מדינות אחרות בבלקנים וניהל מסעות אכזריים נגד הפרטיזנים.

ואלדהיים מופיע כ„מבוקש" ברשימה של פושעי מלחמה שהכינה ועדה בינלאומית בת 17 מדינות, שפעלה בלונדון בין 1943 ל־1948, נאמר בתיק, לדברי „ניו־יורק טיימס". תיקו של ואלדהיים מסווג כ־79/724, כלומר החשוד ה־724 ברשימה מס' 79. הוא מואשם ב„רצח, בגרימת מותם של בני ערובה". ההאשמות מסווגות בקטיגוריה „איי". בקטגוריה זו כלולות האשמות, שלדעת הוועדה הן לכאורה מבוססות.

„רייגן כינה את קדאפי 'כלב מטורף' כדי להתגרות בו – ולהלום"

מפרשים מקורות אמריקניים את הכרזתו של הנשיא

מאת עודד גרנות, סופר „מעריב" בוושינגטון

הצפייה למהלומה צבאית של ארצות־הברית על מתקני אימון של המחבלים או על מתקני נפט בלוב גברה אמש בעקבות הודעת מזכיר הצי, ג'ון להמן, כי נושאות המטוסים של הצי השישי „מוכנות לכל אפשרות", ובעקבות הכרזתו של הנשיא רייגן במסיבת עתונאים כי קדאפי הוא „הכלב המטורף של המזרח התיכון".

אולם נשיא ארצות הברית, שנשאל על סיכויי הפעולה הצבאית נגד לוב במסיבת עתונאים, סירב למסור פרטים על ההכנות האמריקניות למהלומה נגד השליט הלובי ואמר שוושינגטון ממשיכה לאסוף מידע מודיעיני באשר לזהותו של הגורם שעמד מאחורי פעולות הטרור האחרונות. מקורות אמריקניים העלו סברה כי הנשיא נקט במתכוון לשון בוטה זו כדי לגרות את קדאפי לבצע פעולה נוספת נגד הכוחות האמריקניים שתצדיק מהלומה צבאית נגד קדאפי. „כל מה שאנו זקוקים הוא פרובוקציה נוספת אחת של השליט הלובי", אמרו אמש מקורות בבית הלבן „ואז נדע בדיוק מה לעשות".

עוד טען הנשיא כי לוושינגטון אין עדיין מידע הקושר את קדאפי במישרין לפיגוע במערב־ברלין.

אולם בעוד הנשיא מסרב לגלות אם הוחלט לפעול נגד לוב, מסרה רשת הטלוויזיה סי.בי.אס. כי רייגן כבר אישר „פעולה מוגבלת ופרופורציונאלית" לפי גודלי הטרור של השליט הלובי. בשידור לא נאמר באיזו סוג של פעולה מדובר.

„המודיעין הסורי פגע בישראלים בקהיר והניח פצצה במטוס טי.וו.אי"

טוען בטאון אנגלי המסתמך על מידע מהמזה"ת

מאת מאיר בלייך ושמי גבאי

הפצצה שהוטמנה בשבוע שעבר במטוס טי.וו.אי. אינה קשורה בלוב או באבו־נידאל. החבלה בוצעה על־ידי קבוצת טרור המופעלת בהדרכת המודיעין של חיל האוויר הסורי.

בטאון לונדוני ליחסי חוץ שפירסם אתמול מידע זה, מתבסס על מקור מזרח תיכוני. הוא מעלה גם השערה שגם הישראלים שנרצחו בקהיר הם קרבנותיה של קבוצה זו. לפי המקור, הקבוצה אחראית גם לתקיפתם של פקידים מצריים רמי מעלה. השלטונות המצריים אסרו על פרסום תקריות אלה.

קבוצת החבלה המאומנת היטב והמונה כ־30 חברים, פועלת בקהיר ובאלכסנדריה. היא הודרה למצרים לפני שלוש וחצי שנים, ושגרירויות של מדינות הגוש המזרחי מסייעות לה בחשאי.

מטרת הקבוצה לפגוע במשטרו של הנשיא מובארך בשל מדיניותו הפרו־אמריקנית ותמיכתו בהסכם השלום עם ישראל. היא אינה פועלת לעתים תכופות, אלא רק אחת לכמה חודשים. לאנשיה קשרים עם קבוצות התמכות בידי לוב ואיראן והם אף סייעו לטרוריסטים הגרמניים שהטמינו את מטען החבלה במועדון הלילה במערב־ברלין.

בידי הקבוצה אמצעי חבלה מתוחכמים חדישים ובהם רובי צלפים, כנראה מתוצרת פולנית. בין אמצעי החבלה המשמשים אותם מצוי גם חומר נפץ פלסטי בוזלי המתייבש במהירות. קשה לגלות חומר זה באמצעי הזהירות המקובלים

המחבלת מאי מנצור, המואשמת בהנחת מטען החבלה במטוס טי.וו.אי., נחקרה על פי בקשתה אתמול על ידי בית משפט בעיר מגוריה טריפולי שבצפון לבנון. בית המשפט קבע כי אכן לא היה לה כל קשר להתפוצצות.

אחייניו של רוכש „הבינלאומי" ניהלו עסקים של הרודן מארקוס

שני אחייניו של ג'יק נאסר, תעשיין הטקסטיל היהודי־אמריקני, שקנה את מניות השליטה על הבנק הבינלאומי הראשון, הודו אתמול, בפני ועדת חקירה של הקונגרס האמריקני בוושינגטון, כי רכשו וניהלו נכסי דלא ניידי בשביל השליט המודח של הפיליפינים, פרדיננד מארקוס.

שני האחיינים, ג'וזף ורלף ברנשטיין, שחיו בפיליפינים לפני שעקרו לארה"ב, אמרו כי חברות הרשומות בפנמה ובאיים הקאריביים, שימשו כסות להוצאת בעלותו של מארקוס על ארבעה בניינים מסחריים במנהטן, ששווים מוערך בכ־250 מיליון דולר.

נפל על הראש

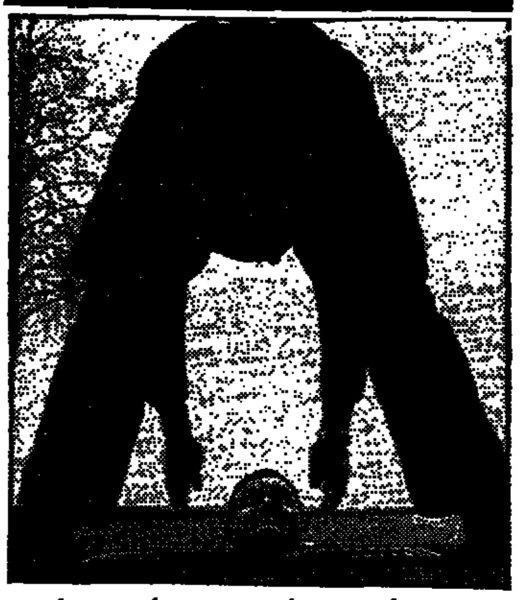

● כוחה של זווית צילום: זהו פועל העוזר לחברו לצאת ממנהרה של הרכבת התחתית בפרנקפורט. (תצלום א.פ.)

„נבוא לקחת 800 עבודות אמנות" הודיעו הגנבים לצבא

2 סוחרי־עתיקות צרפתים כמעט הצליחו להשתלט באמצעות „טריק" על אוסף במבצר צבאי

מאת תמר גולן, סופר „מעריב" בפאריס

הבחירות בצרפת שהורידו מהשלטון את השמאל והעלו את הימין, גרמו למהומה גדולה בממסד: לא רק שרים וחברי פרלמנט הוחלפו, אלא גם מנהלים, פקידים ועתונאים.

המהפך חל לא רק על אנשים. גם עבודות אמנות הוחלפו. הסתבר כי לימין טעם שונה מזה של השמאל. האמת החשובה הזאת לא נעלמה מעיניהם הפקוחות של שני סוחרי עתיקות זריזים. הם גילו כי 800 עבודות אמנות אשר היו מאוחסנות בארמון ישן, „מבצר איסי דה מולינו" ליד פאריס, לא נמצאו ראויות לתצוגה בלשכות השרים או או הפקידות הממשלתית הבכירה, לכן הוחלט להעבירן לאיזה מחסן בירה.

שני הסוחרים ידעו כי מיד לאחר הבחירות שורר „בלאגן" במשרדים. לכן הם התקשרו טלפונית, ב־1 באפריל, למינסטריון כדי לברר היכן מצויות עבודות האמנות ולאן צריך להעבירן. איש לא שאל לזהותם ולא חשד שזו אולי מתיחה. אחר־כך התקשרו השניים לצבא, אשר המבצר נמצא בפיקודו, והודיעו כי הם באים לפנות את העבודות – מטעם המיניסטריון לתרבות.

כאשר הכל היה מסודר, הופיעו השניים עם שתי משאיות, העמיסו עליהן את 800 עבודות האמנות, החיילים הצדיעו להם, השער נפתח – והמשאיות יצאו לדרך.

רק כעבור יומיים נתגלתה התרמית והשניים נלכדו.

„סיפרתי לשצ'רנסקי כי אמו ואחיו הגישו בקשות עליה"

סיפר ל„מעריב" חבר פרלמנט דני שביקר בבריה"מ וירושלים

מאת אסתר ארלשטן, סופרת „מעריב" בסקנדינביה

„העברתי לשצ'רנסקי בביקורי בירושלים דרישות שלום מאמו, אחיו וידידיו, גם מאלה שהיו עמו בכלא", סיפר אתמול ל„מעריב", ביורן אלמקוויסט, חבר פרלמנט דני מהמפלגה הליברלית, המסגין מעורבות רבה בוועדות להגנת זכויות האדם. הוא שב לא מכבר מביקור בברית־המועצות.

„המשפחה ביקשה ממני להעביר מסר לאנאטולי שצ'רנסקי, עמו נפגשתי בכנסת בירושלים, בשבוע שעבר", סיפר חבר־הפרלמנט הדני. „סיפרתי לשצ'רנסקי המופתע, כי משפחתו הגישה בקשת עלייה ומקווה לקבלה בהקדם האפשרי. שצ'רנסקי ביקש לדעת אם תושבי ברית המועצות שמעו על מיבצע החילופין בברלין. סיפרתי לו כי רשמית לא פורסם הדבר, אך באופן מוזר כמעט כולם שמעו על כך, מהאזנה לשידורי רדיו זרים". לדברי הפוליטיקאי הדני, שהוא מועמד מספר אחד לתפקיד נשיא מועצת אירופה בבחירות הקרובות, הרוסים מעבירים מיד ליד סרט וידאו מהחילופין בברלין.

חיסון נגד אבעבועות שחורות ילחם באיידס

חיסון נסיוני שיוצר מתרכיב של חיסון נגד אבעבועות שחורות וגן מנגיף האיידס, השיג תוצאות של חיסון נגד איידס אצל עכברים – כך דיווחו אמש מפיקי החיסון במדינת מרילנד בארה"ב.

זהו צעד ראשון לקראת הפקת חיסון להגנת על בני אדם מפני נגיף האיידס ואולם נדרש עדיין מחקר רב על מנת לוודא את הבטיחות והיעילות של החיסון. (א.פ.)

„שיסתכלו על תמונות העירום שלי במקום לאנוס ברחובות"

אמרה דוגמנית שביטחה את שדיה

סמאנטה פוקס, דוגמנית עירום בת 19 המצטלמת בחזה חשוף מאז היותה בת 15, ביטחה את שדיה בסכום של 250 אלף ליש"ט (365 אלף דולר).

תעשיית „סמאנטה פוקס" פורחת וכבר ניתן למצוא חולצות סמאנטה פוקס, לוחות שנה, אלבומים, כרטיסי ברכה, סרטי וידאו ואפילו משחק מחשב של סמאנטה פוקס. „עושה לי פריחה לחשוב על כמות האנשים שמסתכלים בתמונות העירום שלי. אני מעדיפה שיסתכלו על תמונותי מאשר שיצאו לאנוס מישהו ברחוב..." (רויטר)

צל"ש לצרפתים

מאת תמר גולן, סופרת „מעריב" בפאריס

„מגן הוקרה" של משטרת־ישראל הוענק אתמול למפקד משטרת הימאי הראשי האינטרפול הצרפתי.

נציג משטרת ישראל באירופה הודה לאינטרפול ולמשטרת צרפת על פעולם היעילה שהביאה ללכידתו של הבנקאי משה שטרן.

הלבנון
חברה לביטוח בע"מ (בפירוק)

מכרז למכירת רכב פרטי

1. רכב פרטי מסוג סובארו D.L. 1600 79.
2. ניתן לראות את הרכב מדי יום בשעות: 08:00–12:00, בתיאום עם גב' צלר שבהה טל. 03־203454.
3. הזוכה במכרז יקבל הרכב לאחר ביצוע העברת בעלות (דמי ההעברה יחולו על הרוכש)
4. את ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה עד: 16.4.86 בשעה 12:00 בצירוף המחאה בנקאית בשעור 10% מגובה ההצעה, במשרדי החברה, רח' מונטיפיורי 46 תל־אביב.
5. אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כל שהיא.

עמיהוד דורון עו"ד
מנהל מיוחד

חברה למסחר בעלת מוניטין
מחפשת סוכנויות
לאזור באר־שבע והדרום
ברשותה חנות + מחסן במרכז העיר
צי רכב + מכשירי קשר + 4 קווי טלפון
לפנות לת.ד. 1216, עומר.

מחפשת
מובילי משנה בתפזורת
בעלי רכינות (סמיטריילרים)
לעבודה באיזור באר־שבע – סדום
טלפון בשעות העבודה 057־59604/5
או 057־59996

מועדון מטיילי מעריב
טיולי פסח
● 15 יום בספרד ופורטוגל (וכן גיברלטר)
היציאה: 21.4 (כולל „הסדר"). 12.5.
● 15 יום באוסטריה והונגריה
היציאה: 17.4; 8.5.
ביצוע ההדרכה: „נאות הכבר"

שקמונה
חברה ממשלתית-עירונית לשקום הדיור בחיפה בע"מ
דרושות
בחיפה
דירות עממיות לרכישה

בשכונת רמת הדר
בשכונת בת – גלים,
בשכונת שער העליה,
בשכונת קרית אליעזר כולל רח' אלנבי,
בשכונת קרית שפרינצק
ברחובות: הבסטיליה, סמטת רוזן, יציאת אירופה, דרך צרפת, מרסיי.
בשכונות: נוה שאנן, יזרעאליה, רמות רמז.
ברחובות: נתיב חן, חניתה, סילבר, מרקיש, קליבנוב, רטנר, אז"ר, ברל, אינטרנציונל, ברנר, זובנוב, שניאור.

דירות בנות 2, 3, 4 חדרים, בקומות ראשונה, שניה, שלישית. לא ברבי קומות ולא מתחת לגשר.
החברה אינה מתחייבת לרכוש כל דירה שתוצע.

המעונינים יפנו בימי השבוע
למחלקת נכסים – חיפה, רח' הנמל 48, טלפון 672504
בין השעות 09.00–13.00.

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות תורנית
אל עמי
להעמקת אחדות העם, ערכיו ואמונתו

להקשיב, וללמד את עצמנו!
לקיטוב, להקצנה, למבוכה, למגמתיות, לשחיקה, לקוצר רוח ולשטחיות

ננסה להשיב: –
– בלימוד משותף
– במפגש של עיון ודיון סביב ערכי מורשת ישראל
– באווירת חג ונופש, מתוך התייחסות לבעיות אקטואליות!

בין הנושאים האפשריים:
★ מה בין חופש לחירות?
★ תי נוצר עם ישראל, כיצד ולשם מה?
★ האם יש משמעות אמונית להקמת המדינה?
★ מצוות אנשים מלומדה מול רעננות והידור.
★ אחדות וסובלנות או טשטוש ופשרה.

בין המרצים נפגוש את:
● הרב יהושע צוקרמן
● הרב חנן פורת
● הרב בני אלון
● הרב ד"ר אליהו זיני

ימי העיון יתקיימו בתאריכים י"ח–כ"ב בניסן התשמ"ו (27.4–1.5) במלון שפר (3 כוכבים) בהר הצופים, ירושלים.
המחיר: 150 ש"ח למבוגר. העסקה וטיפול מתאים לילדים.
פרטים והרשמה: במשרדי „אל־עמי", רח' הרב קוק 9, ירושלים, טל. 242908, 02־232560.

מספר המקומות מוגבל

Junior ELEXIKON
מחזור מס' 3
משחק האורות (Ravensburger)
משחק אחד=125 נקודות
פרטים מלאים: קרנבל המתנות הגדול בכל מוספי מעריב, את ומעריב לנוער.

בס"ד

אנו שמחים להודיעכם על שמחת כלולות בנינו

רוזי עב"ל מנחם

החופה תערך אי"ה ביום שני, ה' ניסן תשמ"ו (14.4.86)

הורי הכלה
יוסף ושרה וינצמן

הורי החתן
גילה (ז"ל) ואשר ראם

במפגש קצינים ותלמידי בי"ס אורט ברמת־גן:

השמיניסטים: „אנחנו מתגייסים עם ראש גדול"

מאת יצחק בן־חורין

„אנחנו זקוקים לטובים ביותר, לקורס טיס, לטירונות, לצנחנים וליחידות ההתנדבות. מי שיכול – אני ממליץ בפניו להתנדב", פנה אלוף אביהו בן־נון, ראש אגף התכנון בצה"ל, אל תלמידי המגמה לאלקטרוניקה בבית הספר המקצועי „אורט" ברמת־גן.

זה היה אחד מבין כמה מפגשים שקיימו אתמול נציגי צה"ל עם תלמידי תיכון.

הצוערים נכנסו לכיתות וסיפרו לתלמידים על האפשרויות השונות להשתלב בצבא במסגרת מקצועית והתנדבותית. ב„אורט" רמת־גן אמרו כמה תלמידי שמינית עם תום המפגש: „אנחנו מתכוונים להתגייס. אין כאן ראש קטן. אנחנו מתגייסים לצה"ל עם ראש גדול ונראה מה יהיה".

התלמיד רן כהן: „רציתי ללכת לקורס קצינים. המפגש הזה חיזק את דעתי".

אחת התלמידות שאלה מדוע נחסמת הדרך בפני בנות להגיע לתפקיד הרמטכ"ל.

האלוף בן־נון השיב: "בנות אינן משובצות לתפקידים קרביים בקו האש ולכן אינן מגיעות לתפקידי מח"ט, אלוף פיקוד ורמטכ"ל".

התלמידה ורד שאלה: „מדוע זורקים אותנו להיות פקידות ולבזבז שנתיים מהחיים?"

האלוף בן־נון: „אף אחד לא זורק בנות בצבא. בת שמגיעה להיות פקידה יכולה למצוא בזה עניין אם תשקיע ממרצה וכשרונה".

„זה לא מוסרי שסטודנט לרפואה 'עתיק בבחינה'"

הסטודנטים לרפואה בטכניון דורשים יד קשה נגד המעתיקים

מאת ראובן בר־צבי

סטודנטים לרפואה בפקולטה לרפואה שליד הטכניון בחיפה, תבעו מראשי הפקולטה ואנשי הסגל להחמיר את הפיקוח בעת מבחנים, ולנקוט ביד קשה יותר נגד סטודנטים המעתיקים במבחנים.

תביעת הסטודנטים לרפואה הועלתה במפגש שנערך בבית הספר לרפואה בחיפה בין ראשי הפקולטה, מרצים וסטודנטים כאחד, אותו יזם השופט אמנון כרמי המרצה על בעיות אתיקה ורפואה משפטית בפקולטה.

סגן דיקן הפקולטה לרפואה בחיפה, פרופסור שמואל אידלמן אמר אתמול כי בעקבות המפגש, שהיה דו־שיח גלוי ואמיתי בין סטודנטים ומרצים, הוחלט על הקמת פורום שיגבש המלצות שיוגשו להנהלת בית הספר לרפואה בדבר כללי אתיקה בכל הנוגע לבחינות.

בית המשפט העליון:

יש להחמיר בעונשם של סוחרי סמים

הוכפל עונשם של שניים שרכשו 650 גרם הירואין מסוחר סמים לבנוני

מאת ברוך מאירי

בית המשפט העליון קרא באחרונה – בהחלטה עקרונית – כי יש למצות עד תום את העונש הקבוע בחוק נגד סוחרי סמים קשים.

בית המשפט העליון החליט להכפיל את עונשם של שני סוחרי סמים – יעיש אוחיון משלומי ועבדללה אבו חולה מכפר ירכא – משלוש שנות מאסר לשש שנים. זאת לאחר שנמצאו אשמים ברכישתם של כ־650 גרם הירואין מסוחר סמים לבנוני.

שופטי בית המשפט העליון, אהרן ברק, שלמה לוין ואליעזר גולדברג, קיבלו את ערעור פרקליטות המדינה וקבעו בפסק דינם בין היתר: „מוכנים אנו לומר כי הענישה המתחייבת במקרים דוגמת המקרה שלפנינו, צריכה לשאוף אל הגבול העליון של העונש שקבע המחוקק ולא די כי נשלם מס־שפתיים באמירה כי עיסוק בסמים קשים מחייב הטלת עונשים חמורים, שכמבניהם מתגמד השיקול האישי של הנאשם".

„המגרשים שקנינו לא היו ולא נבראו"

רוכשים באלקנה ד' תובעים את חברות „גל" ו„אוהליבה"

משתכנים שהשקיעו כספים בישוב אלקנה ד' שלא הוקם, הגישו אתמול לבית משפט השלום בתל־אביב תביעה כספית בסך 40 אלף ש"ח נגד חברות „גל" ו„אוהליבה" ונגד איש העסקים יחיאל לוין ועו"ד ישי גלעדי.

לטענת פרקליט המשתכנים, עו"ד גיורא רובננקו, הסתירו אותם הנתבעים שכלל לא היתה להם בעלות על הקרקע בישוב המתוכנן, גבו מהם כספים כביכול תמורת מגרשים לא להם.

כתב תגובה טרם הוגש.

בן 15 רצה להילחם במימסד וחיבל קשות בציוד ביה"ס

מאת אילן בכר

סלידתו של נער מהמימסד הביאה אותו להרוס ולחבל בשיטתיות בציוד בית־ספר בירושלים ולגרום נזקים כבדים. בעקבות חקירה מאומצת, נעצר אתמול הנער ולאחר שהביע חרטה טען, כי אין לו דבר נגד בית הספר אלא שביקש לנקום בדרך זו במימסד כולו.

החקירה החלה בעקבות תלונות שהגישה הנהלת בית הספר הפתוח „ליפתא" בירושלים מהן עלה, כי אלמוני נוהג לפרוץ לבית הספר לאחר שעות הלימודים ולשבור כל חפץ בעל ערך הנקרה בדרכו.

צוות של מיזולק הנוער, בפיקודה של רס"ר דליה מרגוליס פתח בחקירה בבית בשכונת רוממה, הצופה לעבר בית הספר, אותר הנער בן 15, אשר נעצר.

• אלוף מתן וילנאי מוקף רקדניות מלהקת „הורה ירושלים" במיפגש עם נוער בבנייני האומה (צילום: יצחק אלהרר)

הורשע על מהירות מופרזת ונקנס בתרומה ללב"י

מאת אריה קיזל

נער בן 17 וחצי הורשע אתמול בבית המשפט לנוער בצפת בנהיגה במהירות מופרזת בדרך בין עירונית ונענש בעבודה בחופשות ותרומה בסך 120 ש"ח לקרן למען בטחון ישראל (לב"י).

הנער שהובא בפני נשיא בית המשפט לנוער השופט אהרון מלמד, הודה במעשה והביע עליו חרטה. הנאשם הביע את החשש מעונש שעלול לפגוע בגיוסו ליחידה קרבית.

בנוסף לעונש החינוכי, הוטל על הנאשם להפקיד ערבות בסך אלף שקלים חדשים למשך שנתיים ופסילה על תנאי למשך שישה חודשים.

החשד: את החשיש למסיבות הסמים של התלמידים הביא המורה

ד"ר רוברטו בסטרס מבית הספר הפתוח „אבשלום" בראשל"צ נעצר בחשד לסחר ועישון סמים עם תלמידים ★ כן חשוד במעשים מגונים בתלמידיו

מאת שרה פרידמן

ד"ר רוברטו בסטרס, מורה בבית הספר הפתוח „אבשלום" בראשון לציון, נעצר בפקודת שופט בית משפט השלום ברחובות לשבעה ימים, בחשד לסחר ועישון סמים עם תלמידים מבית הספר, ומעשים מגונים בתלמידים.

בהתלוננתו להארכת המעצר אמר השופט פס ישעיהו, שמדובר במעשים חמורים ביותר – חשד למעשים מגונים ואספקת חשיש לתלמידים. הוא ציין כי המעצר מתבקש, נוכח העובדה שהחשוד הוא מורה ומן הסתם, בעל השפעה רבה על תלמידיו.

בפרשת הסמים שנחשפה בבית הספר, לאחר שהורי אחת התלמידות הסגירה למשטרה, נעצרו כבר שניים מבוגרי בית הספר, דרו מנור ואריה ינקו, וחשוד נוסף, אילן שפרבר, כולם מעל גיל 20. כן נעצרו שתי תלמידות.

לפני כחצי שנה פורסמה ב„מעריב" פרשה אחרת הקשורה בעבודתו, כאשר בוגרים של בית הספר סיפרו כי שיכנע תלמידים לא להתגייס בצה"ל ולצדד בפלשתינים.

אז הכחיש ד"ר בסטרס את הדברים וטען, כי הוא אמנם אנארכיסט ופציפיסט, אך אינו עוסק בפוליטיקה במסגרת בית הספר.

אתמול פעל בית הספר כרגיל. תלמידים ניגנו גיטרה על מדרגות הכניסה וסירבו לדבר עם עיתונאים.

מנהל בית הספר יעקב דיסין אמר אתמול, כי לא כל הפרטים ידועים לו. „יש לי הרבה מה לומר, אך אגיב רק כאשר אדע הכל".

חקירת המשטרה בפרשה נמשכת.

חומר־ראיות חדש על ג'ון דמניוק

היום יוארך מעצרו ב־15 יום

מאת ברוך מאירי

חומר ראיות חדש על מעשיו וזהותו של הפושע הנאצי ג'ון דמניוק הגיע לאחרונה לארץ.

היום תבקש המשטרה להאריך את מעצרו של דמניוק ב־15 יום נוספים.

משפטו של ג'ון דמניוק ייערך באולם הקטן של בנייני האומה בירושלים.

בנק ישראל
הודעה על תוצאות מכרזים

ביום 10.4.1986 הוצעו לציבור אג"ח צמודות באמצעות מכרזים.

להלן פירוט הסדרות שהונפקו ותוצאות המכרז.

סדרה	צמודה	מחיר המכירה	שיעור ההקצאה ב-%	סה"כ הכמות שנמכרה בסדרה במיליוני שקלים חדשים
שגיא 4204 א'	מדד	89.0	41.72	25.0
גליל 3756 א'	מדד	84.5	46.22	25.0
רמון 7204	דולר	95.0	100.00	17.0

הזמנות במחירים הגבוהים ממחיר המכירה סופקו במלואן.
הזמנות במחיר המכירה סופקו בחלקן לפי שיעור ההקצאה הרשום לעיל.
הזמנות במחירים נמוכים ממחיר המכירה לא סופקו.

קואופ ירושלים בע"מ
נ. שפירא, רח' ההגנה 19, טל. 02-818094

מכרז 23/85
האגודה מציעה בזה למכירה נכס (לשעבר צרכניה) הנמצא בשכונת המקשר ברח' קרית־משה 1, פינת שדרות הרצל 22. בגוש 30153 חלקה 47/4. שטח הנכס 182 מ"ר.

מכרז 24/85
האגודה מציעה בזה למכירה נכס הנמצא מעל הסופרמרקט מרכז מסחרי ארמון הנציב. גוש 30585. שטח הנכס 133 מ"ר.

על מגיש ההצעה לכל אחד מהמכרזים הנ"ל לצרף ערבות בנקאית בשיעור של 10% מערך ההצעה. תוקף הערבות יהיה לתקופה שתחל מיום הגשת ההצעה ותסתיים בתום 30 יום ממועד האחרון להגשת ההצעות.
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה וחתומה, שתופנה לארגז המכרזים במשרדי האגודה, חדר מס' 221, לא יאוחר מיום ג', 29.4.86, שעה 12.00.
פרטים ניתן לקבל במחו' המשק של האגודה, החל מיום 17.4.86, לאחר תיאום עם מ. גרטש, בין השעות 8.00–14.00.
אין האגודה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר, או הצעה אחרת כל שהיא.
מחלקת המשק

ל„וידיאו קולור"
ה' באייר 4, ככר המדינה תל־אביב
חן חן
על כל המתנות
שתרמו להצלחת המסיבה
עובדי דפוס „מעריב"

אוניברסיטת תל-אביב
המרכז לפיתוח על־שם פנחס ספיר ליד אוניברסיטת תל־אביב
הננו מודיעים לציבור
שהמרכז מעוניין לקבל
הצעות מחקר
בתחומי הפיתוח החברתי, הכלכלי, המדעי, והטכנולוגי בישראל
המרכז מעודד עבודות־מחקר בנושאים הקשורים בפיתוח.
ההצעה תוגש על־ידי חוקר אחד או קבוצת חוקרים, חברי סגל במוסד אקדמי מוכר או בעלי מעמד מקביל.
הצעות למחקרים שיתבצעו בשנה האקדמית תשמ"ז (1 באוקטובר 1986 – 30 בספטמבר 1987) יש להגיש עד סוף חודש אפריל 1986, במתכונת המופיעה בדף ההנחיות אותו ניתן לקבל במרכז לפיתוח על־שם פנחס ספיר, בנין נפתלי, חדר 720,
אוניברסיטת תל־אביב רמת־אביב.
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 420712(03).

לדוד גילעד ורעייתו
ברכת מזל טוב
לנשואי הבת
מיכל עם בח"ל **ניר גלבוע**
משפחת „מעריב".

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בשיטה עיוורת
בי"ס למסחר „רמון" ת"א, דיזנגוף 85, ☎ 281985

הופיע!
צבע בטבע
הספר החדש של
עודד פיינגרש
לפסח
ספר טיולים נהדר!
ספרית מעריב · להשיג בכל חנויות הספרים

לחברנו היקר
פאליק חרמון
במלאת לך ששים
עד מאה ועשרים
סוכנות מכוניות לים התיכון
ההנהלה וחבר העובדים

בס"ד
ע.ל.מ
הסוכנות היהודית – המחלקה לקהילות ספרדיות – היחידה לפעילי ציבור
הפקולטה למשפטים – אוניברסיטת בר־אילן
הנך מוזמן להשתתף במשפט מבויים שיתקיים אי"ה ביום ב', ה' בניסן תשמ"ו (14.4.86) בשעה 18.00 באולם „ארגנטינה" בבר־אילן
משפט מבויים:
„האינטגרציה בחנוך – האמנם אינטגרטיבית?"
הרכב בית הדין:
שופט משה עציוני – אב"ד
ח"כ זבולון המר – שופט
עו"ד עמרם בלום – שופט
העותרים: צהלה גיאת, נעמי בנשטיין
המשיבים: חיים יפרח, אבי פרץ
דברי פתיחה: אהרן נמדר – יו"ר ע.ל.מ.
אלי אמויאל, רכז ע.ל.מ

הומטל רשת דירות הנופש בישראל מציעה:
מבצע מדהים לנפש בתשלומים
בטבריה, אילת, נהיב העשרה וכפר חיטים
שיחת טלפון אחת ו־6 תשלומים
ויש לך דירת נופש מרוהטת ומצוידת
לאורחים מחו"ל מבחר דירות בכל רחבי הארץ
הומטלפון: שרות הזמנות בטלפון באמצעות כרטיסי אשראי
הומטל זה לא רק חדר — זה בית
לפרטים והזמנה:
תל אביב 03-289141/2
ירושלים 02-225062
02-244539
חיפה 04-674256
טבריה 067-90780/1
אילת 059-74927
Homtel israel

„מגדה"
מעבדת שיניים **אקספרס**
תיקון וחידוש פרוטזות במהירות
רחוב אלנבי 66, ת"א טל.: 656180

לד"ר ששון פרג'
לקבלך פרס העבודה של קופ"ח ע"ש יואל פלגי
ברכות והמשך בדרכך זו
מבית נהלל

הופעות פסח למשפחות דתיות
פסח־כשר (טלל „סדר") בישיבת נחלים או במלון הנטיכה בנתניה. ◻ פרטים והרשמה: „מועדון מטיילי מעריב", טל. 03-439207.

שירלי טל – תל־אביב
דני ון־הרטן – סביון
נשואים
החופה נערכה בחוג המשפחה
7.4.86 סביון

קבלת מודעות
ל„לוח מעריב"
גם ב„ויזה"
ו„ישראכרט"
טל. 03-439439

מסגריות במרכז ובדרום
המתמחות במשאיות והמעונינות להתקין פגוש חכם
יתקשרו: 053-97334 או 03-9367139

„סיפרתי לשצ'רנסקי...
אמו ואחיו ה...
בקשות ער...

חיסון נגד אבעבועות שחורות ירחם בא...

„שיסתכלו על ה... העירום שלי ב... לאנוס בדח...

צה"ל לצרפת...

הלבנון
מכרז
למכירת רכב פרטי

חברה לביטוח...
מחפשת סוכנויות
לאזור באר־שבע והדרום

מובילי משנה בתפזורת

דוד בן־שימול מכפר תבור נעצר כחשוד בגניבת נשק מצה"ל ומכירתו לגורמים עויינים

חשוד בגניבת שני רובים מסוג מ־16 ושני אקדחים ומכירתם לדיב עזאייזה תושב דבוריה, שנעצר לא מכבר, החשוד במכירתם לגורמים עויינים בשטחים

מאת אריה קיזל ומאיר הראובני

דוד בן־שימול בן 22 מכפר תבור, החשוד בגניבת נשק מצה"ל ומכירתו לגורמים עויינים למדינה, נעצר אתמול ל־7 ימים במקדרות שופט השלום החיפני חנוך שילוני.

משטרת מרחב העמקים הודיעה, כי בן שמול מכר בזמנים שונים, בעת היותו חייל בצה"ל, שני רובים צה"ליים מסוג אמ־16 ושני אקדחים לדיב עזאייזה תושב דבוריה, שנעצר לא מכבר. עזייזה מכר את כלי הנשק, לפי החשד, לגורמים עויינים בשטחים.

בידי הצוות החוקר את הפרשה במרחב העמקים מידע חדש על סחר בנשק בו מעורב החשוד. טרם ידוע מהיכן נגנב הנשק מאחר והחשוד לא משתף פעולה עם המשטרה. בעבר הוכרז דוד בן־שימול כעבריין נמלט.

נציג המשטרה, רס"ב משה לוי אמר אתמול בבית־המשפט, כי עד כה נתפסו בפרשה זו רק רובה ואקדח מתוך ארבעת כלי הנשק שיש חשד, כי העצור גנב מצה"ל ומכר לגורמים עויינים. לדבריו, החשוד נחקר מספר פעמים ובידי המשטרה חומר מודיעיני חסוי המעיד על־כך, כי אדם קנה כלי נשק מהחשוד, המוכר לו היטב.

בבית־המשפט הכחיש הצעיר מכפר תבור את החשדות. "אני לא מכיר את העד", אמר בן־שמול. שופט השלום שילוני ציווה לעצרו ל־7 ימים.

בבית־המשפט המחוזי בנצרת נידונו אתמול לתקופות מאסר שונות ארבעה מבין 53 העצורים שבידי המשטרה בחשד של מעורבות בפרשיית גניבות הנשק ומכירתו – עליהם נמסר שלשום לפירסום.

שופט ביהמ"ש המחוזי בנצרת, אברהם אסא, דן את סאלב האומר ג'אבר מכפר סייבה במשולש, את עבד אל ראגם יוסף מדבורייה ואת חסיין אחמד סעידה משבט הבדווים ערב סעידה, למאסר בפועל של שנים ושלשה חודשים וכן מאסר על־תנאי לתקופות של שנים עד שמונה חודשים על רכישה והחזקה של נשק החשוד כגנוב.

„כמו עצם בגרון" קיבלו בכפר תבור את מעצר הצעיר

מאת מאיר הראובני

הפרסום הנרחב על המצאותו של צעיר מכפר תבור בין 53 החשודים בגניבות נשק ממחנות צה"ל וסחר בו, שבמקרים אחדים אף הגיע לידי חוליות מחבלים בשומרון, גרם אתמול למבוכה בכפר. אצל רבים מהתושבים נתקבל הדבר „כמו עצם בגרון".

דוד בן־שימול, בן 24, הוא כבשה שחורה בקהילה השקטה והשורשית של המושבה הוותיקה, המשתבחת בתחום הפיתוח ואיכות החיים. על גבו הוא נושא כבר תיק כרסתני של הרשעות ועבירות בתחום ההתפרצויות. גם שרותו בצה"ל נקטע פעמים אחדות על־ידי תקופות שעשה בכלא צבאי.

חברתו של דוד בן־שימול בהריון מתקדם, מתגוררת אצל הוריו בכפר תבור.

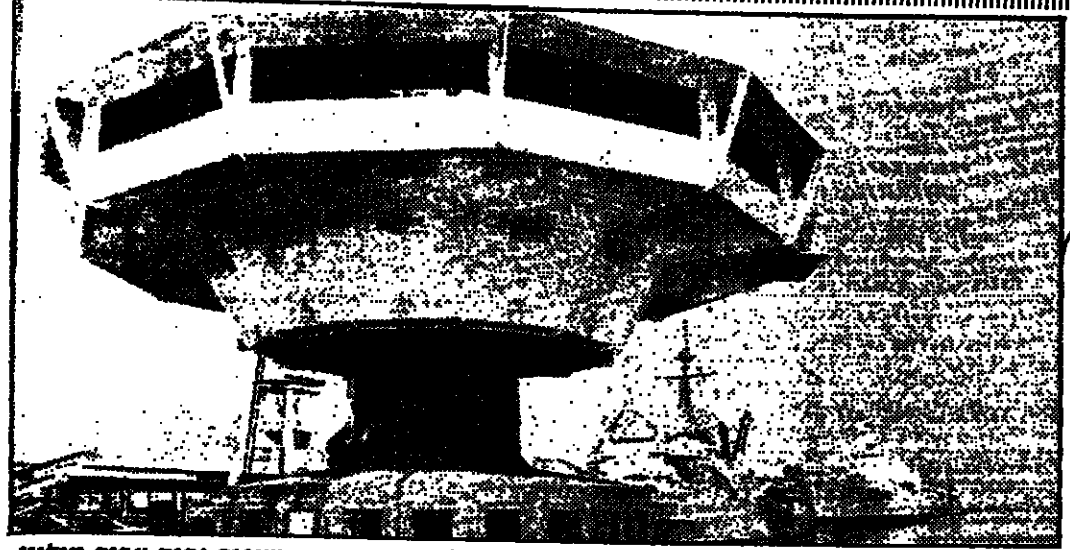

מצפור ליצוא *זהו המצפור התת־ימי המיועד לאיי באהמה. המצפור נבנה עבור מיליון דולר, כולל הובלה, ע"י חברת „קדמני" מכפר ירכא* (צילום: פול מלינג)

חשדות לקבלת שוחד באגף הבוטנים בתנובה

מאת אלי דנן

היחידה הארצית לחקירות הונאה מנהלת חקירה נגד האגף לשיווק בוטנים בתנובה והעומד בראשה, ישעיהו להב, בחשד של קבלת שוחד.

על־פי החשד העניק מנהל האגף לשיווק בוטנים של תנובה מיכסות גבוהות של בוטנים לאחים מתל־אביב, העוסקים בשיווק בוטנים ובתמורה קיבל מהם טובות הנאה. לפי מידע שהתקבל ביחידה לחקירות הונאה קיבלו האחים מיכסה כה גבוהה שאיפשרה להם לשלוט על ענף הבוטנים ובכך יצרו תלות של סוחרי בוטנים קטנים בהם.

דובר המטה הארצי של המשטרה אישר אתמול ל„מעריב", כי ביחידה הארצית לחקירות הונאה מתנהלת חקירה נגד האגף לשיווק בוטנים של תנובה ונגד העומד בראשה.

מר להב אמר ל„מעריב": „מישהו מנסה להשמיץ ולהלכך אותי. כבר קיבלתי רמזים לכך. כל העסק נראה לי משונה. אינני יודע על חקירה משטרתית. לא נחקרתי ועד כמה שידוע לי, איש מהאגף לא נחקר. נכון שהיו שינויים בחלוקת מיכסות הבוטנים אבל, לא היה בכך מתן העדפה לסוחר זה או אחר".

עו"ד קדמי שוחרר בערבות

מאת תלמה פרויד

בבית־משפט השלום בפתח־תקווה שוחרר אתמול בערבות עו"ד יצחק קדמי, מי שהיה בעבר ראש המועצה המקומית הוד־השרון, החשוד בעבירת יפוי כוח והצהרה כוזבת שהם מזויפים, למיתוב „מסכימי" בעל קרקעות מהשומרון למכירת אדמותיו.

השופט ג'יג'י החליט לשחרר בערבות עצמית וערבות צד ג' בסך 5000 ש"ח כל אחד והורה לעכב את יציאתו מהארץ.

מקור משטרתי בכיר:

ביפו „חוגגים" סוחרי הסמים וסוחטי דמי־חסות

בגלל מצוקת כח אדם במשטרה מתנהל המסחר בהרואין כמעט בגלוי ובעלי עסקים חוששים להתלונן לאחר שהם נסחטים ★ משרד דוברת משטרת מחוז תל־אביב: „למשטרה לא ידוע על תופעת סחיטת דמי חסות"

מאת אלי דנן

„יפו שטופה בסמים. המסחר בסמים מתנהל שם בראש חוצות. מאות צעירים מכורים להרואין וסוחרי הסמים „חוגגים". הסוחרים גורפים רווחים גדולים, בנצלם את מצוקת כח האדם במשטרה. אמנים ואנשי בידור מכורים באים גם הם ליפו, כדי לרכוש הרואין", אמר ל„מעריב" מקור משטרתי בכיר.

באחרונה התקבלו ידיעות מודיעיניות גם על התפשטותה ביפו של תופעת ה„פרוטקשיין". אולם, „איש אינו מעז לבוא למשטרה ולהתלונן ולכן קיים קושי בלכידת הסוחטים את בעלי החנויות והעסקים", גילה המקור המשטרתי.

נודע, כי למשטרת יפו ידוע על פעולתן של כ־30 תחנות סמים, בעיקר הרואין, הפועלות מתוך דירות ביפו. הדירות הפשיטות על תחנות אלה קטנה ביותר ולמעשה שורדת בקרב הסוחרים תחושה של חופש מוחלט.

קציני משטרה בכחוז תל־אביב טוענים, כי רוב רובם של מעשי הפשע החמורים שהיו באחרונה ביפו מקורם במאבקים על השליטה באיזורים להפצת סמים, או בפעולות של נרקומנים, כדי לממן את ההרואין שהם צורכים.

בידי משטרת יפו ידיעות מודיעיניות על פעילותם של בריונים ונרקומנים בסחיטת דמי חסות מחנויות ובתי־עסק ברחובות המרכזיים של יפו.

ממשרד דוברת משטרת מחוז תל־אביב נמסר: „למשטרה לא ידוע על תופעת סחיטת דמי־חסות ביפו". הדוברת לא הצליחה, לטענתה, להשיג אתמול את תגובתו של קצין מוסמך בעניין התפשטות נגע הסמים ביפו.

פסטיבל ישראל ירושלים
ט"ו באייר – ח' בסיון תשמ"ו 24.5–15.6.86
החוברת היא המפתח
קחו את חוברת הפסטיבל והדרדו לרכוש חבילות בהנחה כפולה:
עד חג הפסח כל הכרטיסים ב־33%
המחה ובנוסף מבצע 3+1 חינם
מרכזי מידע ומכירות ראשיים:
י־ם: תיאטרון ירושלים ע"ש שרובר – מרכוס 20 טל. 690293, 02־690011 בימים א'־ה' 09.00־18.00. יום ו' 09.00־14.00.
ת"א: "הדרן־קסטל" – אבן גבירול 90 טל. 221792, 220622, 03־248844. בימים א'־ה' 09.00־13.30, 16.00־19.00. יום ו' 09.00־15.00.
המשכיר הרשמי של פסטיבל ישראל ירושלים europcar
אל על the official airline
אתר הפסטיבל הם אורחי מלון שלום, ירושלים Shalom
כדאי להיות. יש מה לראות.

הישיבה הגבוהה „אור עציון" | „בני עקיבא" התנועה העולמית | אגודת הסטודנטים „בר אילן"
ב"ה
מזמינים את צבור התלמידים/ות של ישיבות ההסדר, המכללות, המדרשות והאוניברסיטאות
לקחת חלק בשבת־עיון בנושא
„מעבדות לחרות"
שיתקיים במרכז שפירא בשבת הגדול פ' מצורע – י' בניסן תשמ"ו (19.4.86)
פרטים והרשמה: בחטיבת הסטודנטים, ירושלים, אבן גבירול 7 טל. 02־241222/439. ב„בר אילן", משרדי אגודת הסטודנטים טל. 03־352658. ב„בני־עקיבא", המזכירות העולמית – תל־אביב, דובנוב 7 טל. 03־264153.

רשות שדות התעופה בישראל
רשות שדות התעופה
מעוניינת בהצעות לאספקת
מים קלים לכיבוי אש
מתוצרת חב' "3M"
התאור הטובין באנגלית:
LIGHT WATER FC 206 AFFF,
P/N :CF 1206–0068–5
בדבר פרטים יש לפנות למדור התקשורות ורכש חו"ל, נמל תעופה בן־גוריון, בניין הטרמינל, קומה ב', חדר 256, 250, טל. 9710271, (03)9712210, עד לתאריך 18.4.86, בין השעות 09.00–13.00.
התאריך האחרון למסירת ההצעות המפורטות: 1.5.86.
מדור התקשורות ורכש חו"ל

יד יצחק בן צבי
כנסים בחופשת הפסח
כנס חוקרים – מעמדה של ירושלים באסלאם
יום ג', 15.4.86, 8.30־1800, צריף הנשיא רח' אברבאל, ירושלים
כנס לציבור הרחב – רציפות היישוב היהודי בגליל
3 ימים בפקיעין–מעלות, במלאת 100 שנה להולדת רחל ינאית בן־צבי ז"ל
ימים ג' – ה', 15.4.86 – 17.4.86 בבית הבראה במעלות.
פרטים על הכנסים הנ"ל: 02־639201/2
ספרים חדשים:
★ יואב גלבר – גרעין לצבא עברי סדיר – 17.– ש"ח
★ א' אופנהיימר, א' כשר, א' רפפורט (עורכים) – אדם ואדמה בארץ־ישראל הקדומה (קובץ מחקרים) 17.– ש"ח
★ רחל אלבויים־דרור – החינוך העברי בארץ־ישראל (כרך א': 1854־1914) 24.– ש"ח
★ פעמים 26
פרקי עיון במורשת ישראל במזרח
העורך: יצחק בצלאל
הספרות העברית במזרח לאחר גירוש ספרד: 12 מאמרים העוסקים בשירה, סיפורת, ספרות־שבחים.
בחוברת 168 עמ'. מנוי ל־4 חוברות (25־28) 12.– ש"ח.
★ אמנון נצר – אוצר כתבי היד של יהודי פרס במכון בן־צבי 27.5.– ש"ח.
מנוי קתדרה ופעמים זכאים להנחה של 25% על כל ספר המוזמן ישירות מההוצאה. לכל הזמנת ספרים בדואר נא לצרף 2 ש"ח דמי משלוח. יד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660 ירושלים 91067 טל: 02־639203.

ביום ב', כ"ז באדר ב', תשמ"ו 7.4.86
הוחלפו מספרי הטלפון של
יחידות המשרד הראשי
באתר מחוז הצפון
(ליד גשר פז).
מספר הטלפון החדש:
04-647647
(במקום 04-642372)
ביום ד', כ"ט באדר ב', תשמ"ו 9.4.86
הוחלפו מספרי הטלפון של
יחידות המשרד הראשי
באתר תחה"כ חיפה
וברח' רחל 43, חיפה
מספר הטלפון החדש:
04-646646
(במקום 04-642311)
המרכזות החדשות מאפשרות חיוג ישיר לכל שלוחה

חברת החשמל לישראל בע"מ

אוניברסיטת בר־אילן
המחלקה לכימיה
האזכרה השנתית
לפרופ' יהושע שכטר ז"ל
(רקטור האוניברסיטה לשעבר)
תתקיים ביום רביעי ז' בניסן תשמ"ו (16.4.86) בשעה 16.00 בחדר הסנט, בניין המינהלה באוניברסיטת בר־אילן.
פתיחה: לימוד משניות לזכרו.
הרצאת זכרון: ד"ר דורון אורבך המחלקה לכימיה בר־אילן „אתגר במחקר אוניברסיטאי שימושי פיתוח מצברים חשמליים בעלי צפיפות אנרגיה גבוהה".
חלוקת פרס על שמו של פרופ' שכטר.

שעון קיץ ב„ידידים"
אצלנו ההיגיון קובע
מיום א' נעבור לשעות שעון הקיץ. אנו קוראים למדמים בענף הביטוח לנהוג כמונו.
צהל לוי
„ידידים" סוכנות לביטוח
קרית־ישי 14, רמת־גן, טל. 03־725469.

במלאת שנה לפטירתו של
פרופ'
רפאל רוזין ז"ל
אנחנו צוות הרפואי יחד עם אלו שטופלו על־ידו מתכנסים להעלאת זיכרו.
ההתכנסות תערך ביום ראשון (4.5.86) בשעה 7.00 בערב, באולם הפיזיותרפיה הישן (התעמלות) במרכז השיקום.
המעוניינים מתבקשים לאשר את השתתפותם בטלפון:
מרים – 03־711717, 03־710715
אורה או אביבה – 03־349507, 03־711725

למכירה / השכרה
מכולות קירור
לכל מטרה – בכל טמפרטורה
★ חדרי קירור
★ חדרי הקפאה
★ הובלה בקירור
„רולן" טל' 04־671778, 04־740656

למכירה
נול סומט
רוחב 3.30 מ'
נא לפנות טלפונית:
03־7510213
03־7516111

גבר לעניין
אתה בעניין.
יום שני. קבענו.
ביום שני יש לך: המשרד של שנות ה־80, יותר יופי, יותר שטח ■ סיפורו של דוד זוהר, טיפוס מדברי שחור בתשובה, ומכין לך מקומדיג ליד ים־המלח ■ מכונית: לוטוס, לראותה ולחלום עליה בלבד ■ אירופה עכשיו: אוסטריה, לא ביוקר ■ בשער ובאמצע תפגוש את רחל, נערה עצמאית המטיילת בעולם. וכן המדור הפירסומי: מועדון גבר לעניין.
תסתכל מה קורה במעריב

מעריב ספורט

אדיסון סילבה התאמן אתמול במכבי חיפה – ועורר „מחלוקת"

הדיעות חלוקות בין אלו שהתרשמו מיכולתו של הכדורגלן הברזילי לבין אלו שהתאכזבו

מאת יונתן הללי

עשרות סקרנים הגיעו אתמול אחר הצהריים למגרש האימונים של האלופה מכבי חיפה, כדי לחזות בכדורגלן ברזילי, אדיסון סילבה, המנסה להצטרף לשורות הירוקים של עיר הכרמל. ייאמר מייד – סילבה לא הצליח אמנם להשאיר איש מבין הבאים פעור־פה, אך גרם לחילוקי דיעות בין צופים שטענו כי „יש לו כדורגל טוב" ובין כאלה שביטלו אותו ואמרו כי „כדורגלנים כאלה לא חסר בארץ". הגדיל לעשות מאמן מכבי חיפה, שלמה שרף, שאמר בתום האימון: „אינני יכול להתרשם ממנו, נראה מה יהיה".

סילבה, בן 25 המכונה דידו, בעל מבנה גוף צנום וכחוש, הצליח לטפל בכדור בצורה מהנה, אך הופעתו במשחק אימון פנימי לא היתה מרשימה במיוחד. ניכר בבהוד כי הוא סובל מכושר גופני ירוד ביותר, ותעיד על כך העובדה שכל פעולותיו במשחק התרכזו ברדיוס של 25 מטר במרכז המגרש. ברוך ממן אמר בתום האימון: „הוא טוב בהקפצות, אך יש לי בקורס המאמנים שאני עובר בחור בקרית־שמונה, שמקפיץ טוב יותר ואפשר לקנות אותו בשני דולרים".

במהלך המשחק שוחחו ראשי מכבי חיפה עם חברתו של סילבה, ליאת, שבגללה הוא הגיע ארצה (מתכוון להתחתן ולהתגייר) ושמעו מפיה על הרקע האישי ועל עברו. נודע כי אחת השאלות המרכזיות בשיחה היתה מדוע שיחק סילבה בשמונה קבוצות במשך 5 שנים. לידידתו של הכדורגלן לא היתה תשובה משכנעת, אך היא הבטיחה להעביר את השאלה לסילבה עצמו.

נראה כי החיפנים לא ימהרו להחליט. „הוא עדיין לא זיקו ולא סוקרטס, שיש פחד שיחטפו לנו אותו", טען אמש מקור בכיר בהנהלה. הופעתו של סילבה לא התקבלה בהתלהבות על ידי הכדורגלנים החיפנים, ותעיד על כך העובדה שלאחר אחת ממסירותיו שלוותה בתרגיל ברזילי אופייני, אמר אחד השחקנים: „התרגילים האלה טובים לקרקס. מול בית"ר ירושלים צריך כוח וכדורגל".

במהלך המשחק נשמע המאמן שרף מגיב על יכולתו של סילבה באומרו „עם אקרובטיקה לא מביאים נקודות". דומה כי סילבה עצמו היה המום מעדת הצלמים והעיתונאים שבאה אתמול למגרש האימונים ומתנועותיו ניתן היה להבחין כי לדעתו הרעש סביבו גדול ומוגזם.

שרף (מימין) וסילבה אתמול באימון בחיפה. (צילום: שלמה מוסקוביץ')

מה עושה כוכב בית"ר ים לקראת המבחן החשוב מחר בבלומפילד?

אוחנה מתכונן לקרב – חזה ב„מחץ הדלתא"...

מאת דב בראל

אלי אוחנה חזה אתמול בסרט מחץ הדלתא. ייתכן שזה מה שהיה חסר לאוחנה יותר מכל העונה – מחץ. כן, גם אלי אוחנה יודע זאת, משום שאת המישחק מול הפועל תל־אביב מחר הוא מגדיר כ„הזדמנות האחרונה של בית"ר ירושלים". כל תוצאה מלבד נצחון לקבוצתו תהווה מבחינתו ומבחינת הקבוצה, סיום הליגה למעשה.

גם נצחון לא מבטיח את האליפות. אבל אלי אוחנה יודע היטב כי במישחק הזה טמונה יוקרה רבה. הוא זוכר, כמו חבריו, כי הפועל תל־אביב היא זו שמנעה מבית"ר ירושלים את האליפות לפני שנתיים.

הסיכויים לדעת אוחנה שקולים. הפועל תל־אביב אומנם במקום הראשון אבל לדעת אוחנה „שתי הקבוצות שוות ברמתן". גם העדרותו הצפויה של אלי כהן בהפועל ת"א עקב הרחקה עלולה להיות לרועץ לתל־אביבים, לדעת החלוץ ששואף להוכיח עצמו מחר במגרש שבדרך כלל מאיר לו פנים – בלומפילד.

שחר פרקיס הודח בירושלים בסיום דרמטי

הודח ברבע גמר הטורניר הבינ"ל בידי האנגלי פולוד בשובר שיוויון ● עמוס מנסדורף הוא הישראלי היחידי שנותר בתחרות ● היום החל ב־2 בצהריים משחקי חצי הגמר

מאת סרג'יו ליבדינסקי

עמוס מנסדורף נותר הישראלי היחידי בשלב חצי הגמר בתחרות המקצוענית המתקיימת במרכז הטניס בירושלים. אתמול המשיך עמוס לנצח בקלות, הפעם מול השחקן השוויצרי סטפן מדארם, 6–4, 6–4, 6–2.

שחר „היצ'קוק" פרקיס הפסיד לאנגלי ניק פולוד 6–4, 6–1, 6–7. תוצאת שובר השיוויון המותח היתה 12–10 לזכות האנגלי.

המשחק התנהל על פי מיטב מסורת סרטי המתח של הבמאי האנגלי, ששחר הינו כנראה חסידו הגדול. בטורניר זה הפגין שחר יכולת בינונית למדי, אבל סיפק לקהל רגעי מתח מלווים בדפיקות לב חזקות. במצב 5–6, 15–40 במערכה השלישית הציל שחר את נקודות המשחק בצורה מרשימה, וזכה במשחקו עם „אס". בשובר שוויון מורט עצבים, בו היו לשחר 4 נקודות להכרעת המשחק ולפולוד 2, סיים שחר את המשחק בצורה פושרת, כאשר חבט בגב היד אל מעבר לקו.

וולי מסור, המדורג שני, ניצח בקלות את בריאן לוין 6–3, 6–0, ויפגוש את פולוד היום בחצי הגמר. גאורי מולר, המדורג שישי, ניצח את הגרמני שטיב 6–3, 6–4, ויפגוש, עם חבטת הפתיחה המסורבלת שלו ללחוץ על עמוס מנסדורף המדורג ראשון, בחצי הגמר השני.

אם הכל יתנהל על־פי התסריט, יהיה בשבת גמר קלאסי בין שני המדורגים הראשונים.

מסור הוא שחקן סולידי, המגוון ריצות לרשת עם משחק מהקו האחורי. הוא בן 23, ובשנת 1983 הגיע לרבע הגמר באוסטרליה. בקרב אנשי המקצוע נחשב האוסטרלי שחקן מסוכן לכל הדעות.

הנוער הביס את קפריסין 100–44

נבחרת הנוער של ישראל בכדורסל הביסה אתמול את קפריסין 100–44 (50–22). היה זה ניצחון שני של נערי ישראל בטורניר הקדם־אירופי המתקיים ביוגוסלביה. קלעו לישראל: ארדיטי 18, מולכו 18, ברנע 14, הגפלד וזוי 12 כ"א, כץ ו. כהן 8 כ"א ה. כהן ומזרחי 4 כ"א ושמר 2. הערב תתמודד ישראל עם פולין, שנוצחה אמש בידי יוגוסלביה 70–90. מחר תשחק ישראל עם יוגוסלביה.

אלופת העולם גברה על ישראל

נבחרת הנכים של ישראל בכדורסל תתמודד היום נגד איטליה על המקומות 5־8 במשחקי הגביע העולמי הנערכים באוסטרליה. אתמול נוצחה ישראל בידי מחזיקת הגביע, ארה"ב, 74–43 לאחר 41–27 במחצית. קלעי הנקודות לישראל: תנאי 14, שפרן 8, שריטוב 7, פרח, לוי וגזיאל 4 כ"א וציון יעקב 2. (אברהם תשובה)

גרמניה שיחקה „כמו באפריקה"

נצחונה של מערב גרמניה על שוייץ במשחק הידידות בבאזל שלשום (0–1) גורר אחריו תגובות קשות ביותר. חרף הנצחון היתה התצוגה הגרמנית חלשה ומאכזבת ודומה כי היא השפיעה יותר מכל על מאמן גרמניה, פרנץ בקנבאואר, שמרוב תיסכול וזעם ביטל את מסיבת העתונאים המסורתית אחרי המשחק. אבל מאוחר יותר התבטא בקנבאואר בחריפות רבה: „צודק מי שמצפה מגרמניה להרבה יותר מזאת. מה שראיתי לא היה משחק כדורגל. אנו צריכים לחזור לדברים הבסיסיים: עצירת כדור, מסירה, ריצה. כל מה שהשחקנים עשו היה לרוץ ולהלחם על כדורים. אפילו האפריקאים מסוגלים לזאת..."

לונדון מבקשת סיוע מלונדון

לאחר הפוגת חצי גמר הגביע יתחדש מחר המאבק בצמרת הליגה האנגלית במשנה מרץ. לא רק הדו־קרב בין ליברפול ואברטון אלא קריאת התיגר המתחדשת של ווסטהאם וצ'לסי. הלונדוניות, (מקומות 4–5) השיגו נצחונות חשובים במשחקי השלמה באמצע השבוע, ויישאו עיניים מלאות תחינה לעמיתה נוספת מהבירה האנגלית, ארסנל, המארחת את אברטון במשחק המרכזי של המחזור. שאר המשחקים: אסטון וילה – ווטפורד, איפסוויץ' – מנצ'סטר סיטי, ליברפול – קובנטרי, לוטון – טוטנהאם, מנצ'סטר יונייטד – שפילד וונסדיי, ניוקאסל – בירמינגהאם, ק.פ.ר – ווסט ברומיץ', סאותהמפטון – לסטר, ווסטהאם – אוקספורד, נוטינגהאם – צ'לסי.

גמינסקי הדהים את הסלטיקס

בוסטון סלטיקס נוצחה אור לאתמול במפתיע בידי ניו ג'רסי נטס 108–98 כשמייק גמינסקי, השחקן הלבן של הנטס, קלע 41 נקודות וקטף 22 ריבאונדים – שיא בקריירה בת 6 השנים שלו במקצוען. תוצאות נוספות: סאן אנטוניו – פניקס 114–102, קליפרס – דנוור 132–127, קינגס – יוטה 113–108.

ווסטהאם בהרצליה

הקבוצה הלונדונית המצויינת, ווסטהאם יונייטד, עדיין בעלת סיכויים במירוץ האליפות האנגלי, תגיע לישראל למשחק רעים ביום העצמאות שיחנוך את האיצטדיון העירוני החדש בהרצליה. מול הקבוצה הלונדונית תתייצב בכל הנראה נבחרת בית"ר, שתורכב מכוכבי הקבוצות הבית"ריות מירושלים, תל־אביב ונתניה. היא תודרך בידי יוסף מרימוביץ', שהוא השושבין של הבאת הקבוצה האנגלית לארץ.

● אצטדיון הכדורגל של אתלטיקו בבילבאו נסגר בעקבות התפרעויות המוניות לאחר הפסד המקומיים בגביע לברצלונה ביום ר'.

לאן השבת

כדורגל

(השעה הראשית: 15.30)

ליגה א' צפון

„עליה" כ"ס – אור־עקיבא
מכבי טמרה – מכבי חדרה
קרית־שמונה – טירת־הכרמל
נצרת־עלית – קרית־אתא
בית־שאן – אחי־נצרת
הפועל רעננה – בית"ר נהריה
מכבי עפולה – מכבי שפרעם

ליגה א' דרום

הפועל אשקלון – הפועל דימונה
בית"ר ב"ש – הפועל אור
„השקמה" ר"ג – הפועל בת־ים
קרית־גת – קרית־מלאכי
קרית־אונו – „לורוס"
הפועל ירוחם – הפועל ראל"צ

שיט: מבצעים בדגמים 420, גלשנים ו„לייזר" החל מ־09.00 בעכו ובנהריה.

התעמלות: אליפות ההתיישבות העובדת בהתעמלות מכשירים החל מ־10.00 באולם „בדליך" במכון וינגייט.

טניס: אליפות ההתיישבות העובדת תיערך בסוף השבוע בקרית־שמונה: ביום ו', החל משעה 13.00 ובשבת, החל משעה 09.00.

קיפוח: אליפות „הפועל" החל מ־10.30 בביה"ס „אורט" בקרית־ביאליק.

המחזור ה־24 בליגה הלאומית: תחזית

מכבי חיפה ומכבי ת"א מקוות לקבל מתנות – מבלומפילד

האלופה תקדם את פני באר־שבע וחניכיו של שמעון שנהר יארחו את כפ"ס בשעה שביפו יתמודדו הפועל ת"א ובית"ר ירושלים ביניהן ● יבנה – שעריים בקרב תחתית חשוב

מאת אלכס פרלסמן

מכבי חיפה ומכבי ת"א יבקשו לנצל השבת את העימות בין הפועל ת"א ובית"ר ירושלים, כמו גם את משחקי הבית הנוחים המזומנים להם מול קבוצות אמצע הטבלה, כדי לבסס את מעמדן בצמרת הגבוהה. נראה איפוא כי המאבק המתלהט על כתר האליפות יעמוד במוקד משחקי המחזור ה־24 בליגה הלאומית.

מכבי חיפה תפגוש בקרית־אליעזר, בהרכב מלא, את הפועל באר־שבע, שתבקש לשמור את כוחותיה למשחק החוזר בגביע המדינה, ביום ג' בשבוע הבא בנתניה. עובדה זו תקל על החיפנים, המועמדים לנצחון מ ש כ נ ע.

אם מכבי ת"א לא תקל ראש בהפועל כפר־סבא, היא תוכל לבוא עליה באיצטדיון ר"ג, ובכך להמשיך את תנופת הנקודות של השבועות האחרונים ואולי אף לנשום אוויר פסגות מעמדה גבוהה יותר.

מכבי פ"ת איבדה עניין במאבקי הליגה, וכל מעיניה בזירת הגביע. אבל אסור שעובדה זו, כמו גם מסורת העבר, תגרום לשאננות אצל מכבי יפו, שתארח אותה באיצטדיון „באוך". תיקו ומעלה ליפו שלא נוצחה זה 14 משחקים (ליגה וגביע).

עימות להוט יהיה ביבנה, בין השכנות מכבי יבנה ומכבי שעריים. אם יבנה תנצח היא תבטיח את מקומה בליגה הלאומית. שעריים לא תסתפק בנקודה אחת אבל הביתיות ותנאי המשטח הקשים מעניקים יתרון למארחים.

שמשון ת"א תגיע אדישה למגרש ימק"א, ותתארח אצל הפועל ירושלים, ששכחה זה כבר טעם נצחון. המשחק עשוי רושם של שקול, אך ייתכן „מאד" כי המוטיבציה המוגברת של חניכיו הירושלמים של צבי רוזן תכריע בסופו של דבר את הכף. בשכונת התקוה יפגשו בני־יהודה שאיבדה מתקוות הצמרת והפועל חיפה הנלחמת על חייה בליגה בחירוק שיניים. כל תוצאה אפשרית. מכבי נתניה תצא לאיצטדיון פתח־תקוה, שם תמתין לה הפועל המקומית. יתרון קל ביותר לאורחים.

תחילת המשחקים: 15.30.

הליגה הלאומית (לאחר המחזור ה־23)

1.	הפועל ת"א	19–38	44
2.	מכבי חיפה	15–34	43
3.	מכבי ת"א	20–35	39
4.	בית"ר ים	24–33	38
5.	בני־יהודה	11–12	35
6.	שמשון ת"א	29–27	33
7.	הפועל ב"ש	13–17	32
8.	מכבי פ"ת	30–28	32
9.	מכבי נתניה	24–28	30
10.	הפועל כפ"ס	28–28	29
11.	הפועל פ"ת	30–28	28
12.	מכבי יבנה	23–17	28
13.	מכבי יפו	28–18	24
14.	מכבי שעריים	25–14	21
15.	הפועל ים	35–23	20
16.	הפועל חיפה	39–15	18

מחר בליגה הארצית:

ר"ג בדרבי של קצוות

מאת מאיר ריפמן

המאפיין של משחקי השבת במחזור ה־24 בליגה הארצית הוא עימותים בין הצמרת לתחתית. במוקד כמובן הדרבי הרמת־גני עם שאיפות מנוגדות של הקבוצות: מכבי רמת־עמידר חותרת לעלייה ללאומית, הפועל ר"ג נאבקת נגד הירידה. שתי הקבוצות יתייצבו למשחק לתרצות – אחרי שאיבדו נקודות חשובות בשבת שחלפה, ועם הרכבים חסרים בעקבות פציעות. אך היתרון של עמידר ברור.

בית"ר נתניה, אחרי הפסדה השני העונה, חוזרת פצועה (שלמה אורי) לביתה, כדי לארח את הכח ר"ג, שנלחמת על חייה. ספק אם הכח תחזור עם משהו. הפועל לוד תבסס את מעמדה בזכות נצחון חוץ על בית"ר חיפה, שאיבדה עניין בליגה (11.00 בבוקר).

השנייה בטבלה, בית"ר ת"א, תנצל וודאי גם היא את העובדה שבית"ר רמלה יצאה מכל מרוץ כדי לנצח בהרצליה. הפועל חדרה, המאמינה בכוחה להשתלב במאבק העלייה, תארח בביתה את הפועל טבריה, עם סיכוי טוב לנצחון נוסף של החדרתים השאפתנים.

יתר המשחקים: מרמורק – רמת־השרון; עכו – חולון (היום ב־15.00); יהוד – בית־שמש. השעה הראשית 15.30.

הליגה הארצית (לאחר המחזור ה־23)

1.	בית"ר נתניה	18–40	47
2.	בית"ר ת"א	20–40	43
3.	הפועל לוד	23–29	40
4.	מכבי עמידר	16–22	39
5.	הפועל חדרה	21–26	35
6.	„צפרירים" חולון	24–26	35
7.	בית"ר רמלה	16–19	33
8.	הפועל טבריה	26–26	33
9.	הפועל עכו	18–25	32
10.	רמת־השרון	28–28	31
11.	הפועל ר"ג	26–26	29
12.	הפועל מרמורק	32–24	25
13.	הכח ר"ג	30–16	25
14.	הפועל יהוד	23–19	24
15.	בית־שמש	35–15	15
16.	בית"ר חיפה	39–12	9

המשחק המומלץ

הזדמנות אחרונה לבית"ר

מאת אלכס פרלסמן

דומה כי עד למחזור הנעילה של העונה, עת תארח את מכבי חיפה, לא יעמוד בדרכה של הפועל ת"א שבפיסגה הלאומית משחק כה גורלי כפי שצפוי לה מחר נגד בית"ר ירושלים. אין כמעט ספק כי אם בית"ר ירושלים לא תזכה השבת במלוא הנקודות, היא תצא לחלוטין מהמירוץ לאליפות. שני נתוני פתיחה אלה מבטיחים כי האלפים שיגיעו מחר לאיצטדיון היפואי יחזו ב־90 דקות של מאבק קצבי, גברי ומרתק, שבו יילכו שתי המתמודדות על כל הקופה.

ההתרשמות שלי לאחר צפייה במשחקי הגביע שקיימו השתיים ביום ג' היא כי העימות יהיה שקול ביותר. הרחקתו של אלי כהן מהפועל ת"א אפשר שדווקא תסייע למובילה הלאומית מול מחזיקת הגביע, שכן היא תטיל למערכה שני חלוצים טבעיים כבר משלבי הפתיחה. אלה ינסו לנצל את העדרו של מגן בית"ר, דוד אזולאי, כמו גם את העובדה ששוער בית"ר, אורי סויסה, איננו כשיר במלוא מאה האחוזים (אך ישחק, בגלל שיר סי מזרחי פצוע בצורה קשה יותר), ולהשיג יתרון מוקדם. החשש הגדול של הגנת בית"ר, שתתגבר ע"י הבלם האחורי חנן אזולאי (פגוע במיניסקוס, אבל ישחק), צריך לנבוע מהכדורים הגבוהים שייפסקו לזכות האדומים, ויוגבהו בידי משה סיני.

אורי מלמיליאן נתן כמה מההצגות הגדולות בקאריירה שלו באיצטדיון היפואי. מעניין אם מאמן הפועל, דוד שוייצר, יצמיד אליו שחקן שיבקש להצר את צעדיו בכל שלבי ההתמודדות. במידה ואבי גולדר ואלי אוחנה ייהנו מהשראה סרבה, הם יהיו מסוכנים ביותר.

אל תישארו בבית. בואו לבלומפילד.

ר"ג אלופת ישראל בטנ"ש

הפועל ר"ג הבטיחה לעצמה אמש את אליפות הליגה בטנ"ש לאחר נצחון 6–4 בפליי־אוף על האלופה היוצאת, [illegible] יוסי בנון גבר על [illegible] 2–1. [illegible] גול. במשחקים נוספים: מכבי ת"א – הפועל לוד 7–3, הפועל חולון – הפועל חדרה 7–3. במשחק שהתקיים כבר בתחילת השבוע: אליצור נתניה – מכבי קרית מלאכי 7–3. ([illegible])

הפועל רחובות בדרך למקום ה־3

במשחק הראשון בפליי־אוף על המקום השלישי בכדוריד גברה אמש הפועל רחובות על הפועל ראשל"צ 23–14. נסיונם הרב של שחקני רחובות הוא שסייע להם להוביל ביתרון לכל אורך המשחק (במחצית: 12–7 לרחובות). השחקן הבולט ברחובות היה אלמוסלינוס. בדקה ה־6 הורחק הרחובותי אלון גמליאל לאחר פגיעה בשוקו ידיב.

כבשו לרחובות: אלמוסלינוס 9, רנן 5, גוז 4, מרמוני 3, יורם כהן 2. לראשל"צ: קנון 5, הדר 3, דיין 2, אקרמן 1. (יחזקאל חוסי)

صكنا من الاهل

שיטת חישוב הרווחים בכל קופות הגמל תהיה אחידה

ההסדר יתחיל ב־1 בינואר 1987 ★ משרד האוצר יחייב את הקופות להשקיע ב־78% מהתיק המשוערך של נכסיהן באג"ח ממשלתיות; עד 4% מנכסיהן באג"ח רפורמה; עד 3% באג"ח אחרות לא ממשלתיות; עד 7% במניות (כולל מניות בנקאיות); עד 7.5% בהשקעות חופשיות ★ הסדר חישוב ההצמדה על־פי ערך יומי כפי שנהוג בבנק דיסקונט – יבוטל

מאת עודד שורר

שיטת חישוב הרווחים של חוסכים בקופות גמל, תשונה החל מה־1 בינואר 1987 לטובת שיטה אחידה לכל הקופות. כך אמר אתמול בתל־אביב הממונה על שוק ההון, יהודה דרורי, בשיחה עם כתבים כלכליים.

השינויים בתחום קופות הגמל נוגעים בשלושה נושאים: הרכב תיק הנכסים של קופות הגמל; כללי השיערוך של השקעות בקופות גמל וצורת חלוקת הרווחים בהן.

התקנות החדשות יאפשרו לקופות הגמל להשקיע נתח גדול יותר מנכסיהן בהשקעות „חופשיות". לעומת הרכב התיק של הנכסים עד עתה, שהכיל יותר מ־90 אחוז השקעות באיגרות חוב ממשלתיות, יחייב מעתה האוצר את קופות הגמל להשקיע ב־78 אחוז מהתיק המשוערך של הנכסים באיגרות חוב ממשלתיות. הקופות יוכלו להשקיע עד 4 אחוזים מנכסיהן באיגרות חוב למימון השקעות (אג"ח ריפורמה), עד 3 אחוזים באיגרות חוב אחרות לא ממשלתיות, עד 7 אחוזים במניות (כולל מניות בנקאיות) ובתוך ההשקעות החופשיות, כמו פקדונות שיקליים קצרי מועד הגדל עד 7.5 אחוזים.

האפשרות להשקיע עד 4 אחוזים מנכסי קופות הגמל באיגרות חוב למימון השקעות, תאפשר לקופות הגמל להשקיע עד 250 מיליון דולר השנה למימון השקעות מאושרות.

● יהודה דרורי

לנוכח השינויים הנדרשים מקופות הגמל והמעבר לשיטת שיערוך אחידה, הן יהנו מפסק זמן של 8 חודשים עד 1987. עד אז יפעלו הקופות לפי השיטה הקיימת.

צורת חלוקת הרווחים האחידה תאפשר השוואה בין רווחי קופות הגמל השונות ותקל על הפיקוח על קופות גמל.

הממונה על שוק ההון אמר, כי כללי השיערוך החדשים יחייבו את כל הקופות וחישוב ההצמדה יהיה חודשי ולא על־פי ערך יומי כפי שנהוג היום בבנק דיסקונט. „זה לא סוד שבנק דיסקונט אינו שמח מן ההחלטה. אך אנו הגענו למסקנה, בעקבות דיונים ארוכים, שהשיטה של ההצמדה על בסיס חודשי יותר מדוייקת מאשר חישוב רבעוני".

עוד אמר דרורי, כי באוצר מגבשים עתה חוק פיקוח על קופות גמל, כיוון שהסמכויות היום של הפיקוח הן חלקיות בלבד ונובעות למעשה מתקנות של מס הכנסה, שאי אפשר להכביס בהן הוראות להידוק הפיקוח.

דחו תכנית לפדות 5000 יח' משק

מועצת תנועת המושבים „דחתה על הסף" תכנית של משרד החקלאות לפדות 5000 יחידות משק במושבי עובדים, בנסיון לשקם את המשק המשפחתי במאות מושבים שנקלעו למצוקה כלכלית וחברתית.

לעומת זאת החליטה תנועת המושבים לפדות או להקפיא „מספר מצומצם" של משקים שאין להם סיכוי להיות רווחיים.

במלחמת האשראי של רשתות השיווק:

כל דבר שאתה יכול לעשות – אני עושה יותר טוב

מאת מיכל הולצמן

מלחמת האשראי ממשיכה. שם המשחק להיום: „כל דבר שאתה יכול לעשות, אני עושה יותר טוב". אתמול הודיעה רשת קו־אופ על הצטרפותה למרוץ האשראי ואף הגדילה לעשות – היא תחלק שי חינם לקונים מעל 100 ש"ח ואף תוזיל שורה של מוצרי פסח, עד־25 אחוזים.

עם זאת גוברת ההתמרמרות בין בעלי עסקים פרטיים, הנאלצים לקבל צ'קים דחויים עד מחצית יוני ולדבריהם, הם „אינם בנויים להתמודדות פיננסית".

רשת היפרשוק הודיעה אתמול, כי לא תצטרף למלחמת האשראי ובמקומה היא יוצאת בשורה של הוזלות גדולות על מוצרי פסח אופייניים. תחת הסיסמה: „אשראי שווה 2 אחוז והנחה 20 אחוז", מבקש מנכ"ל היפרשוק, בני מור, לפנות להגיון הצרכני ולהשאיר לקונים לעשות את החשבון.

מנכ"ל המשביר לצרכן, שמואל אייל, הודיע, כי לא יצטרף לתחרות האשראי משום שזו תיפול בסופו של דבר על הצרכן. „אנחנו מאמינים בהנחות אמיתיות ולא במימון הקונים. יש כאן סיכון אמיתי שלוקחים בתי־העסק הגדולים, משום שבתקופת המחירים המוקפאים ורווח קמעונאי מצומצם תנודה פיננסית חזקה יכולה לגרום למישהו להיפגע".

רשת השקם העריכה אתמול, כי ההוזלות לפסח, ומימון אשראי עד ה־2 ביוני, יעלו לה כחצי מיליון דולר.

„צריך לחקור ולוודא להיכן נעלמו הכספים"

אמרה השופטת חנה אבנור כשצוותה על פרוקה של חברת „ססמיקה חיפושי נפט

מאת איה אורנשטיין

„מן הראוי שבית־המשפט יפקח ישירות על פרוקה של חברה ציבורית המגייסת הון מהציבור וכי תעשה חקירה יסודית, כדי לוודא היכן כספי הציבור ומה עלה בגורלם".

כך קבעה אתמול נשיאת ביהמ"ש המחוזי בת"א, חנה אבנור, שצוותה על פרוקה של חברת „סיסמיקה חיפושי נפט".

את בקשת הפרוק בשם חברת הנפט הלאומית וחברת נפט השקעות הגיש עו"ד אמנון שיבולת.

התייקרו מקררים והלבשה תחתונה

מאת יצחק דייש

החל מהבוקר מתייקרים המקררים ב־10 אחוזים ומכנסי גרב והלבשה תחתונה מבדי סינטטי ב־6 אחוזים.

שר האוצר יצחק מודעי ושר התעשייה והמסחר אריאל שרון חתמו אתמול על צווים המתירים העלאות במחירים אלה. בדיקה שנערכה ע"י כלכלני משרד התעשייה והמסחר העלתה, כי חלה עלייה חדה בעלויות הייצור והם גרמו הפסדים ליצרנים. נשקפה סכנה לפגיעה בקוי יצור ואפשרות של סגירת מפעלים. לכן הוחלט לאפשר את העלאת המחירים.

מפקחי המס לא יבצעו ספירת מלאי

מאת סופר „מעריב"

מפקחי מס־הכנסה לא ישתתפו במבצע ספירת המלאי בעסקים שיזומת נציבות מס־הכנסה. ועד המפקחים החליט על צעד מחאה זה, כיוון שנציב מס־הכנסה, יאיר רבינוביץ, לא היה מוכן להפגש עם הוועד עד כה.

משמעות החלטת ועד המפקחים היא, שנציבות מס־הכנסה לא תוכל להוציא לפועל את מבצע ספירת המלאי.

תדיראן־מו"פ לא תחלק השנה דיוידנד נוסף

מאת סופר „מעריב"

תדיראן־מו"פ לא תחלק השנה דיוידנד נוסף. זאת בהתאם לנוסחת התמלוגים שנקבעה בעת ההנפקה.

תקציב המכירות של תדיראן לשנת 1986, המהווה בסיס לתמלוגים, מסתכם ב־497.4 מיליון דולר. זו ירידה בשיעור של 9.5 אחוזים, לעומת היקף המכירות של 550 מיליון דולר שנקבעו כיעד תדיראן לשנה זו.

החברה חילקה בראשית השנה דיוידנד ביניים בסך כולל של 2.88 מיליון דולר.

מועדון צרכנים לקוראי מעריב
מוסף "סגנון"
ללא הגרלה
פרס על כל קניה
כרטיס קולנוע
עם בלוגרף
ארוחה במסעדה
מחרוזות פנינים
מצלמת פולארויד

לאלה שאינם קונים:
חידון בן שמוני
ענה על השאלות:
1. למי שייך מספר הטלפון: 228681
2. למי שייכת הכתובת: שד' קוגל 40 חולון
3. למי שייך מספר הטלפון: 220166
4. למי שייכת הכתובת: דיזנגוף 164 ת"א
את התשובות נא לשלוח לחב' גרין־קארד
דיזנגוף סנטר 510 ת"א
מיקוד 64332 ע"ג גלויות בלבד.

פרס ראשון מתנת פסיץ לחג
מערכת קפה — 60 חלקים
● ת"א — כיכר המדינה הי באייר 68
● ראשל"צ — ז'בוטינסקי 53
● חולון — סוקולוב 49
● כ"ס — ויצמן 84
● אילת — מרכז מור
● ר"ג — ביאליק 19
● עכו — בן עמי 22
● נתניה — הרצל 12
● רעננה — חנקין 4
● רמת השרון — סוקולוב 32

חברת בניה והשקעות
מעוניינת ברכישת
קרקעות ונכסים
1. קרקעות לא מוסדרות או לא מתוכננות בשולי ישובים (בשלמות או במושע).
2. קרקעות חקלאיות בשולי ישובים.
3. בתים תפוסים בחלקם או במלואם (בשלמות או במושע).
4. מגרשים לבניה בת"א למגורים, משרדים ותעשיה – בעסקאות מזומן או קומבינציה.
נא לפנות בציון פרטים (גוש, חלקה, כתובת, שטח, סוג הבעלות, מחיר מבוקש) לת.ד. 991, תל־אביב מיקוד 61009, עבור „נכסים".
– סודיות מובטחת –

תדיראן בע"מ
מדור הרכב
הצעה למכירת כלי־רכב 240/86
מוצעים בזאת למכירה כלי־הרכב כדלקמן:
1 מכונית אולדסמוביל אומגה אוטומטית (6 צילינדר) ממוזגת, 1983.
5 מכוניות טלבוט סטיישן 1100 סמ"ק, 1982.
5 טנדר טלבוט 1100 סמ"ק, 1981.
3 טנדר פיאט פיורינו 1100 סמ"ק, 1982.
2 סובארו 1300, 1800 סמ"ק, אוטומטיות ממוזגות, 1981.
בכל כלי־הרכב מותקנים מקלטי־רדיו.
את כלי־הרכב ניתן לראות החל מיום א', ה־13.4.86, עד יום ד', ה־16.4.86, בין השעות 13.00–16.00, בחניון מנהלת תדיראן, רח' בן־גוריון 11, גבעת־שמואל.
הצעות לרכישה ניתן להגיש ע"ג טפסים מיוחדים שיימצאו במקום עד יום ד', ה־16.4.86, שעה 16.00.
על המציע לצרף המחאה־בנקאית על־סך 10% מערך הצעתו.
אין תדיראן מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

לממשלת ישראל
לועדת השרים לכלכלה
ברכתנו על החלטתכם הנבונה
להמשיך ולקיים את מפעלנו
אנו ציבור עובדי מנועי בית שמש
נעשה כמיטב יכולתנו להוכיח
לכם ולעם בישראל
שהחלטתכם תישא פרי בעתיד
על ידי הגברת הייצור.
בברכת חג חרות שמח
ועד עובדי
מנועי בית שמש

מוטורולה ישראל בע"מ
רחוב קרמניצקי 16, תל־אביב
מכרז רכב — 2/86
מוצעות למכירה המכוניות הבאות:

מספר רישוי	סוג הרכב	סמ"ק	הנעה	ארגז סגור	ספסלים
59-446-81	טנדר סובארו	1800	4x4	+	+
59-522-81	טנדר סובארו	1800	4x4	+	+
19-597-80	טנדר סובארו	1600	4x4	+	+
59-443-81	טנדר סובארו	1800	4x4	+	+
59-526-81	טנדר סובארו	1800	4x4	+	+
18-338-81	טנדר סובארו	1600	4x4	+	+
19-620-80	טנדר סובארו	1600	4x4	+	+
19-618-80	טנדר סובארו	1600	4x4	+	+
18-457-81	טנדר סובארו	1800	4x4	+	+
17-472-81	פיאסטה	957	2x4	-	
16-814-80	פיאסטה	1100	2x4	-	
180-525	טרנזיט	2000	2x4		+

המכוניות כשורות לנסיעה, למלך מבנין (ממס) שנוי והסעת נוסעים. כל המכוניות בבעלות מוטורולה. את המכוניות ניתן לראות בחניון דליה ושושנים, רחוב סוקולוב 23, תל־אביב, בימים א' עד ו', מ־13.4.86 עד 18.4.86, בין השעות 8.00 עד 16.00 (ביום שישי, 18.4.86, עד שעה 13.00).
טפסים להגשת ההצעות ניתן לקבל בחניון דליה, טלפון 03־537700.
את ההצעות בצרוף המחאה בנקאית בסך 10% מגובה ההצעה, יש להגיש למקודת מוטורולה ישראל בע"מ, במעטפה סגורה לתיבת המכרזים בחברת מוטורולה ברחוב קרמניצקי 16 תל־אביב (ליד השומר), עד לתאריך 18.4.86, שעה 13.00.
העברת בעלות חלה מיידית על הקונה.
מע"מ ברכב מסחרי חל על הקונה.
אין לדרוש לזכות לבדיקת כלי הרכב בשום אופן עם רכב פרטי.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

כפר הנוער דוד רזיאל בהרצליה
מציע את מתקניו
להשכרה בחודשי הקיץ
לצרכי קייטנה
אפשרות שימוש במגורים/חדר אוכל/בריכת שחיה
פרטים טל. 052־551774 בשעות 12.00–9.00

האוניברסיטה העברית בירושלים
לרגל חג הפסח תהיה האוניברסיטה על כל יחידותיה
סגורה
מי"ד בניסן (23.4.86)
עד כ"ד בניסן תשמ"ו (3.5.86)
האוניברסיטה מברכת
את כל תלמידיה,
עובדיה, מסיימיה,
שוחריה ואת כל בית
ישראל בברכת
מועדים לשמחה

אורדן תעשיות בע"מ
החברה המשותפת ליציקות פלדה
הננו להודיע לספקינו
שמפעלינו יהיו
סגורים
לרגל חופשה
מ־23.4.86 עד וכולל 2.5.86
בתקופה זו לא תתקבל
סחורה במחסנינו בחברה.

אפריקה ישראל השקעות בע"מ
מכרז למכירת מכונית
אופל רקורד, אוטומט — 1981 + מזגן
לפרטים: 03־650281 מ־8.00–15.00. יש להגיש עד ה־17.4.86, בצרוף המחאה בנקאית על־סך 5% ממחיר המוצר.
החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כלשהי.

אוניברסיטת בר־אילן
המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים
נמשכת ההרשמה ללימודי התואר השני במחלקה לכלכלה ומינהל עסקים
המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים מציעה שני מסלולים ללימודי מוסמך:
מוסמך למינהל עסקים
מוסמך לכלכלה
את טפסי ההרשמה ניתן לרכוש בחנות „דיונון" בקמפוס בר אילן.
לתלמידים בעלי הישגים אקדמיים גבוהים יוענקו מלגות לימודים
תלמידים מצטיינים יוכלו להגיש בקשות למילגות קיום לשנה"ל תשמ"ז המוענקות על ידי קרן ברוקדייל. סכומי מלגות הקיום בערכים שקליים נעים בין 5000 דולר ועד 8000 דולר לשנה.
קבלת מילגת הקיום מותנית בהקדשת כל זמנו של הסטודנט ללימודיו.
ההרשמה מסתיימת ב־15.5.86
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 718345/6, 718392

מושב עובדים
שעל
קולט משפחות
כנס פונים לקליטה בשעל יערך ביום חמישי, 1.5.86, בשעה 16.00, באולמי „בני ברית", רח' קפלן ת"א.
לקבלת פרטים נא לפנות לוועדת קליטה ד.נ. רמת־הגולן או בטל. 069־72013, 069־72004, 069־74643.

קניה
ספארי־לודג'ים של 9 או 16 יום ★ היציאה: 23.1; 6.3; 17.4 (פסח) ★ ביצוע והדרכה: „נאות הככר".
מועדון מטיילי מעריב
● פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, טל. 03-439207

הנהג
עשה לך מנהג – קח עמך חייל לדרך

סיגל וגיל רן
חובקים באושר בת
אדר
10.4.86 בית־החולים תל־השומר

מעוניינים לרכוש
שופל
עם כף מעמיס של כ־1 מ"ק,
הספק 80–90 כ"ס.
בקשר להצעות נא להתקשר
לטלפון 063־34588, למר צבי קארו.

הנהג, עשה לך מנהג קבוע – קח עמך חייל לדרך

ההפרשו
אל תשלם יותר
ממס' 1
עוף
בקר
הצלע
פיון טחון
תפוחי־אדמה
שמן סויה
קפה נמס
גבינת "עמק"
גבינת "גלעד"
גבינת "טל העמק"
קונדיטון
מיץ ענבים טבעי
"טמפו" קנקל
עוגיות בוטנים,
תירס, אפונה

אשראי

לא בכל מחיר!

בהיפרשוק תנובה אתה משלם אחרי פסח ונהנה ממחירים הזולים ב־22% מאחרים!

חשבון פשוט! משתלם לשלם הרבה פחות בהיפרשוק תנובה, מאשר לשלם יותר באשראי ארוך

אל תשלם יותר! מחירים לדוגמא:

בתוקף: ממוצ״ש 12.4.86—23.4.86

	אחרים	היפרשוק תנובה
מצות 2.5 ק״ג	5.34 ש״ח	4.89 ש״ח
עוף מס׳ 1	3.90 ש״ח לק״ג	3.49 ש״ח לק״ג
כבד עוף 500 גר׳	4.42 ש״ח	2.95 ש״ח לק״ג
כבד בקר	3.35 ש״ח לק״ג	2.68 ש״ח לק״ג
ורד הצלע	9.08 ש״ח לק״ג	8.30 ש״ח לק״ג
קרפיון טחון 500 גר׳	4.20 ש״ח	3.49 ש״ח
תפוחי־אדמה	82 אג׳ לק״ג	69 אג׳ לק״ג
שמן סויה ״שמן״, ״יתבליך״ 4.5 ק״ג	7.54 ש״ח	6.90 ש״ח
קפה נמס ״עלית״ 200 גר׳	5.72 ש״ח	5.40 ש״ח
גבינת ״עמק״	7.02 ש״ח לק״ג	6.27 ש״ח לק״ג
גבינת ״גלעד״	10.59 ש״ח לק״ג	9.38 ש״ח לק״ג
גבינת ״טל העמק״	7.51 ש״ח לק״ג	6.70 ש״ח לק״ג
יין קונדיטון 75 ס״ל	5.75 ש״ח	3.77 ש״ח
מיץ ענבים טבעי תירוש 65 ס״ל	2.02 ש״ח	1.49 ש״ח
״טמפו״ קנקל 2 ליטר	1.54 ש״ח	1.09 ש״ח
עוגיות בוטנים, קוקוס 500 גר׳	3.25 ש״ח	2.55 ש״ח
תירס, אפונה בואקום ״יכין״	1.34 ש״ח	99 אג׳

בכל חנויות הרשת

פתוח במוצ״ש

מוצאי השבת עד 9.30 בערב

היפרשוק פתוח עד 10.00 בערב

מבצע מבצע מבצע מבצע מבצע

חמאת תנובה 200 גר׳

קחו 3 יח׳ במחיר של 2 יח׳

59 אג׳ ליחידה בקנית 3 יח׳ ויותר

במקום 88 אג׳ ליחידה

שוקו/מוקה עמיד תנובה ½ ליטר

קחו 3 יח׳ במחיר של 2 יח׳

66 אג׳ ליחידה בקנית 3 יח׳ ויותר

במקום 99 אג׳ ליחידה

מיץ תנובה 250 גר׳

קחו 5 יח׳ ושלמו עבור 3 יח׳

בקניה מעל 5 יחידות

36 אג׳ ליחידה

במקום 60 אג׳ ליחידה

קחו בוסקה ויש לכם בוטניה חינם!

5.39 ש״ח

במקום 8.49 ש״ח

אשפתון גוף־ה 50×70 ס״מ

״אקסטרא פלסטיק״ 50 יח׳

בקניה של 2 יח׳ ויותר

1.59 ש״ח ליחידה

במקום 3.18 ליחידה

הצטיידו לקראת הפיקניקים בחול המועד

הרבה יותר בהרבה פחות

היפר שוק תנובה

דחף

מושב עובדים

שעל

קולט משפחות

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו
הבלתי נשכח

מנחם דרורי ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, ד' ניסן תשמ"ו (13.4.86), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין „סגולה" פתח־תקוה.

נפגשים ע"י השער.

המשפחה

אנו מודיעים בצער ובכאב על פטירתה של
אשתי, אמי וסבתי היקרה

צילה סלמן ז"ל

הלוויה התקיימה אתמול, יום חמישי, א' ניסן תשמ"ו, 10.4.86.
השבעה בבית ולך, שד' חן 46, תל־אביב.

אבלים:
בעלה: אברהם סלמן
בתה וחתנה: נינה ודוד ולך
נכדתה: שלי ולך

מודיעים בצער על פטירתו של
הרב הגאון והמקובל

ר' משה חדד בורתא

שנדרש לישיבה של מעלה בראש חודש ניסן

בני ר' שלום חדד בורתא

אזכרה במלאת שנה להרצחו של יקירנו

זימה אבולניק הי"ד

תערך אזכרה, ביום ששי, ט' בניסן תשמ"ו, 18.4.86, בשעה 12.00, בבית העלמין בהר המנוחות גבעת שאול ירושלים.
נפגשים בכניסה לבית העלמין בשעה 11.45.

ביום חמישי, 17.4.86, בשעה 17.00, יערך בישוב גבעון חדשה גילוי אנדרטה שהוקמה לזכרו.

אשתו, בנו ואביו

לפנחס אפשטיין

משתתפים בצערך על מותו ללא עת של

בנך ז"ל

הנהלת „אסטרונאוטיקס"
ק.א. בע"מ
והחברים לעבודה

תורנות לקבלת מודעות אבל לגליון יום א'
במוצאי־שבת
מצאת השבת עד שעה 24.00 (חצות)
(ביום א' לפנות בוקר, אין קבלת מודעות)
ב„מעריב" ת"א, רחוב קרליבך 2, טל. 439111, 439269, 439434

למשפחת ויין ולבית נוה אילן

משתתפים באבלכם בנפול בנכם

דני ז"ל

המורים והתלמידים
ביה"ס אלון

הנהג
עשה לך מנהג –
קח עמך חייל לדרך

הנהלת כור מזון

משתתפת בצערו של החבר
מנחם קלך
על מות

אמו ז"ל

כתיבה במכונה בשיטה עיוורת
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85, ☎ 281985

במלאת שלושים לפטירתו של אבינו,
סבנו ואודנו היקר

ר' אריה שולביץ ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ולגילוי המצבה ביום ראשון ד' ניסן תשמ"ו (13.4.86) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול.

תחבורה תעמוד לרשות המשתתפים בשעה 3.15 אחה"צ ע"י בית הכנסת „בית־יעקב – אהל־רבקה", רח' יהושע בדנון 9, פינת אמסטרדם, ת"א.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו ואהובנו

שמואל סרטני ז"ל

נעלה לקברו ביום שני, ה' בניסן תשמ"ו, 14.4.86, בשעה 15.00, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים.
אוטובוס יצא בשעה 14.30 ממוסך „דן" ברח' ארלוזורוב 17, ת"א.

המשפחה

ביום השנה לפטירת הורינו היקרים

הניה וזאב שרף ז"ל

נעלה לקברם ביום רביעי, ז' בניסן תשמ"ו (16.4.86), בשעה 3.00 אחה"צ.
נפגשים ליד שער הר המנוחות גבעת שאול, ירושלים.

המשפחה

לאהרון פרחיה

אתך באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

המשביר המרכזי
יבוא ומספוא בע"מ

הרשות לחינוך והכשרה ימיים

משתתפת באבלו של חברה לעבודה
אלכסנדר רזון
במות עליו

אמו ז"ל

ההנהלה וצוות העובדים

הרשות לחינוך והכשרה ימיים

משתתפת באבלו של חברה לעבודה
אהוד גזית
במות עליו

אביו ז"ל

ההנהלה וצוות העובדים

ליוסף שטמלנדר

משתתפים באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה

במלאת שנה למותו של ילדנו היקר

יוני לבינזון ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון ד' בניסן תשמ"ו (13.4.86).
נפגשים בשעה 10.45 בשער בית העלמין בכפר סמיר.

המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
מהנדס

דוד פופל ז"ל

תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום א', 13.4.86, ד' בניסן תשמ"ו, בשעה 15.30 בבית־הקברות הישן בראשון לציון.
אנו מודים לכל מנחמינו על השתתפותם באבלנו הכבד.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי,
אמנו וסבתנו היקרה

יונה חיה (טייבל) לחמן ז"ל

(לבית וינשנקר)

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ולגילוי המצבה ביום שלישי, ו' בניסן תשמ"ו (15.4.86), בשעה 4.30 אחה"צ. נפגשים ליד השער הישן בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת חברנו

יצחק (איציק) שבתאי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, ו' בניסן תשמ"ו (15.4.86) בשעה 15.00, בבית העלמין בבית אורן.

המשפחה
ובית אורן

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו

זהבה רוזנפלד ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום שלישי ו' בניסן תשמ"ו (15.4.86) בשעה 3 אחה"צ.
נפגשים ע"י השער הצדדי בבית העלמין „הדרום" (בגבול חולון–בת־ים).

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

אריה מרגלית ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון 13.4.86 ד' בניסן תשמ"ו, בבית העלמין כפר סמיר, בשעה 16.00.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לנפילתו של יקירנו

סמ"ר ערן נאור ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, ד' בניסן תשמ"ו (13.4.86) בשעה 16.00 בבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

גילה שנץ ז"ל

נתייחד עם זכרה ביום ראשון, ד' ניסן תשמ"ו 13.4.86 בשעה 16.30, בבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

ליהודית והילדים

אתכם באבלכם
על מותו של

אברהם הולצמן

רות ומיכאל איטקיס וב"ב

בלב שבור אנו מודיעים על מותו הפתאומי
של בעלי היקר באהים

יוסף כץ

הלוויה תצא היום יום שישי, ב' ניסן תשמ"ו, 11.4.86, בשעה 10.30 לפנה"צ, מבית הלוויות העירוני, רחוב דפנה 5 תל־אביב, לבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

אבלים:
אשתו: לאה
גיסתו יפה קפלנר וב"ב
גיסתו שרה גופר וב"ב
גיסתו טובה (זמברג) רוט וב"ב
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

אברהם זוננטל ז"ל

הלוויה נערכה אתמול, יום חמישי, א' בניסן תשמ"ו (10.4.86), במושב מגשימים.

המשפחה

משתתפים בצער המשפחה על
פטירתו של

אברהם זוננטל ז"ל

תושבי מושב מגשימים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אמנו, חמותנו וסבתנו

רות שפיר ז"ל

הלויה התקיימה אתמול, יום ה', א' בניסן תשמ"ו, 10.4.86. השבעה ברח' אינשטיין 14 רעננה.

בתיה וד"ר פול שפיר
ונכדיה

במלאת עשר שנים למותו של חברנו

דן טקר ז"ל

יערך טקס אזכרה ביום חמישי, כ"ט בניסן תשמ"ו, 8.5.86, בשעה 15.00, בבית הקברות של הקיבוץ.
ערב לזכרו יתקיים באותו יום, בשעה 21.00.

בית קטורה

במלאת שנה לפטירתו של

מרכוס ס. הוכשטיין ז"ל

נערוך אזכרה ביום ראשון, י"א בניסן, 20.4.86, בשעה 4.00 אחה"צ, בבית הקברות בקיבוץ בית השיטה.

משפחת הוכשטיין, תל־אביב
בדבר פרטי הסעה 03-241759

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

חיים אלפר ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין „סגולה" בפתח־תקוה ביום חמישי, ח' בניסן תשמ"ו (17.4.86) בשעה 16.00. נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

מרים לחמן ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה, ביום שני, ה' בניסן תשמ"ו, 14.4.86, בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים. נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

האחדות ניצלה

(העברה מעמוד 1)

דוד לוי הסתייג בחריפות מן ההצעה, כי שמיר יוותר על תיק החוץ ויקבל את האוצר. הוא הגדיר את ההצעה כ"תכתיב של מודעי וכמה חברים נוספים". הוא הזהיר, כי כשר אוצר עלול שמיר להגיע לחיכוכים עם ראש הממשלה ועם שריו באופן שעלול להקשות על תפקוד הממשלה.

"אסור להעמיד את שמיר במצב שבו יגיע מותש לראשות הממשלה. צריך לשמור עליו". לוי גם הזהיר, כי החיכוכים בין פרס למודעי עלולים להמשך גם עם מינוי מודעי לתפקיד שר החוץ והדבר עלול לעורר משברים חדשים.

יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ שרה דורון, הביעה תמיכה בפתרון לחיסול המשבר. ח"כ חיים קופמן טען, כי פרישת מודעי מן האוצר והפקדת תיק זה לאחר הרוטאציה בידי פרס, הוא משגה חמור מבחינת הליכוד, כי אז יוזרמו כספי המדינה באין מפריע לסולל בונה ולמפעלים ההסתדרותיים אחרים.

התומכים העיקריים בהצעת הפשרה היו שמיר ושרון. נודע כי בראשית השבוע, עם תחילת המשבר, התקיימה פגישה חשאית בין פרס לשרון. שרון קיים את הפגישה בידיעתו של שמיר בלבד.

מקורביו של שרון מסרו כי במגעיו הבין מרה"מ, כי אם יגיש הליכוד נוסחת פתרון סבירה, אשר תוכל להתקבל מבחינה ציבורית ע"י פרס – ניתן יהיה למנוע את המשבר הממשלתי. שרון התרשם כי פרס איננו מעוניין בפירוקה של ממשלת האחדות.

שמיר רואה הלילה ידיעות, כאילו יקבל מודעי במשרד החוץ תפקיד עם סמכויות מקוצצות.

שרי העבודה ייפגשו הבוקר בלשכת רה"מ, כדי לאשר את הצעת הליכוד על החילופין בין שמיר למודעי. בתשובה לשאלת "מעריב" אמר אמש ראש הממשלה, כי אינו מוכן להגיב על הצעת הליכוד לפני שישוחח הבוקר עם יצחק שמיר. "לא היה משבר. מי ששם לב ראה כי ניהלתי את כל העניין כדי למנוע משבר".

השניים ייפגשו הבוקר בלשכת ראש הממשלה. בפגישה אמור יצחק שמיר למסור את הצעת הליכוד באופן פורמלי. לאחר מכן יתכנסו שרי העבודה לדון בהצעה. שרי העבודה הסכימו אתמול שיש לקבל את הצעת הליכוד אם זו תהיה ההצעה הסופית. לאחר הישיבה השניה שלהם, אתמול אחר־הצהריים, אמרו שרים בעבודה, כי מבחינתם תם המשבר הממשלתי וכי ביום א' צפוי מינויו של מודעי לשר חוץ.

מרבית שרי העבודה תמכו בהצעת חילופי התיקים כפתרון למשבר, מי בשמחה גלוייה – כמו רבין ונבון ומי בהסתייגות – כמו צור וגור. "הן זה מה שרצינו", אמר השר ויצמן לפרס.

"בתמוך בהצעות ליישוב המשבר אם תתממש תביעת פרס להעביר את השר מודעי מתפקידו", אמר השר יעקב צור בצאתו מדיון "שרינר". ואילו אברהם כץ־עוז סיכם: "זה פתרון טוב. פרס יצא בסדר ושמיר יצא בסדר".

פרס אמר ל"שרינר" שאינו רוצה להתחייב עתה אם יקבל על עצמו את תפקיד שר האוצר. "אינני רוצה שההסכם יתפרש כאילו אני מכין לעצמי תפקיד לאחר הרוטאציה", הסביר.

"אני לוקח על עצמי עול כבד, אבל לא היתה ברירה", אמר אמש יצחק שמיר אשר יתחיל לכהן בקרוב כשר האוצר, עד לרוטאציה. שמיר ייפגש כבר היום עם השר יצחק מודעי כדי לדון עמו בהעברת התפקידים בשני המשרדים.

שמיר הודה "התרגלתי למשרד החוץ ואני אוהב את העבודה שם. זה לא פשוט להתחיל במשרד חדש". הוא נמנע מלאשר אמש, כי ימנה את ח"כ יגאל כהן־אורגד כסגן שר האוצר.

שמיר כבר החליט, כי ח"כ רוני מילוא ימשיך לכהן כסגן שר החוץ, גם בתקופת מודעי. נראה כי יחד עמו יעברו למשרד האוצר מנהל לשכתו יוסי בן־אהרן, ועוזרו צחי הנגבי ויועצו יוסי אחימאיר.

דוד ליפקין מוסר:

ההערכה ששרי העבודה רוצים בפירוק הממשלה ובהליכה לבחירות שיהיו להם השלכות קשות על המשק – היא המנחה אותי כעת בצעדיי לגבי הצעת חילופי התיקים", אמר אמש שר האוצר, יצחק מודעי, בשיחה עם סופר "מעריב". "השיקול המנחה הוא טובת המשק", הדגיש.

רוב מוחץ

(העברה מעמוד 1)

ציאנו, שזכה לנאום עוד שתי דקות על חשבון פרס שיצא מן האולם כדי לעשן סיגריה.

בר־זוהר הצטייר אתמול כגיבור הטראגי של הוועידה, שהיה מוכן לפסוע לתוך אש צולבת. "ביום חמישי בבוקר הייתי מוכן להסיר את ההצעה שלי מסדר־היום ולהעבירה לדיון במושב הבא במאי, כיוון שהרגשתי שהדברים מוליכים בין כה וכה לבחירות מוקדמות. אבל בצהרים, בעקבות הצעת הפשרה של הליכוד, חזרתי בי כיוון שהרגשתי שקבלת ההצעה של הליכוד תציג אותנו באור מגוחך. מי שלא רצה את השר מודעי כשר אוצר היה מקבל אותו כשר חוץ".

ישיבת "שרינר" אתמול דנה כיצד להתייחס להצעתו של בר־זוהר שהביכה את צמרת העבודה. בה ניתן הוחלט שראש הממשלה ישא דברים בעד הרוטאציה והוועידה תתבקש לרשום לפניה את דבריו ולהצביע על כך.

מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר לאחר ישיבת "שרינר": "הוחלט שראש הממשלה יעלה את ההצעה הנגדית, כאשר ישא דברים בסיכום הדיון על הרוטאציה, בגלל הערך ההסברתי הרב של החלטות הוועידה בתחום זה נוכח ההתפתחויות האחרונות בליכוד".

ואכן כך היה. שר החינוך יצחק נבון, ומזכ"ל המפלגה עוזי ברעם נאמו "נאומי ריכוך" בסגנון: אם אנו דורשים לכבד הסכמים אנו מחוייבים למלא את התחייבויותינו.

אחר־כך עלה לבמה מיכאל בר־זוהר והסביר את הצעתו לקיים בחירות מוקדמות. הוא התמרמר על דרישת הנשיאות שיגביל את דבריו לשבע דקות. הוא אמר, כי דחיית הצעתו משמעותה מתן כוח אדיר בידי השר שמיר. לדעתו, הדרך הטובה ביותר לשרת את העם היא לנקוט מדיניות אחראית שתוביל לבחירות, ולקבל רוב מוצק שיאפשר למפלגה לשרת את העם.

"תחליטו אתם אם אתם רוצים רוטאציה או ממשלה בראשות שמעון פרס. זו יכולה להיות שעתכם היפה ואולי שעתה היפה של המדינה", אמר בהתרגשות.

ואז עלה "המכבש הגדול" שמעון פרס וביקש מאלפי הצירים לתמוך בקיום הרוטאציה. בטון מבודח אמר: "גם אני לא אכלתי ארוחת־ערב, אך זו לא סיבה להציע תפריט של צפרדעים לאף אחד. נוח או לא נוח, בדעתי לקיים את הרוטאציה". לאחר זאת הצירים הריעו לו ממושכות.

"אם יתמלאו כל התנאים שהצבתי, אין כל סיבה שהממשלה לא תמשיך לפעול והרוטאציה תתקיים. מי שיפר סעיף אחד מסכן את קיום ממשלת האחדות הלאומית", אמר פרס. בהתייחסו לתחום הכלכלי, הבטיח כי יהיה "משרת הצמיחה" כמו שהיה עד עתה "עבד הבלימה".

לבר־זוהר לא היה כל סיכוי. רק שבעה צירים, פרט לו, תמכו בהצעתו. הוועידה רשמה לפניה, כי מפלגת העבודה תמלא את כל תנאי ההסכם של ממשלת האחדות הלאומית.

לאחר נעילת הוועידה אמר ראש הממשלה, עייף אך מחייך, כי מה שהתרחש בוועידה עלה על כל הציפיות, "ועידה מרשימה שבה השתתפו צעירים רבים". הפתעה הגדולה בידור היתה לדבריו האווירה הטובה ששררה באולם הוועידה.

ראש הממשלה אמר כי חש בקירבה מה של רגישות חברתית. וכי המסר של הוועידה היה שיש לקחת את עניין השלום ברצינות תוך דיון פתוח וסבלני.

תא"ל יריב

(העברה מעמוד 1)

דבר קליטת המערכות המתוחכמות המשפרות את יעילות ההגנה האווירית של ישראל כנגד איומים של מטוסים מנמיכי טוס.

תא"ל איתן מגלה עוד, כי למערך הנ.מ. בצה"ל יש כושר להתמודד גם עם טילי קרקע־קרקע וכדי צה"ל גם מערכת לטילי היאם. אס 21 שבשימוש סוריה.

תא"ל איתן אומר כי האיומים האוויריים שעימם יתמודד צה"ל בשדה הקרב העתידי לא יבואו בהכרח מן המטוסים החדישים מגבהי־טוס, שכן אותם יכולים לקלוט מערכות המכ"ם והמטוסים יוכלו לטפל בהם.

מערך הנ.מ. של צה"ל נערך לקראת בעיית הטיפול בטילים בקליטת מערכות מתוחכמות שפותחו ב"תדיראן" ובמפעל "מבט" של התעשיה האווירית. סוללות ה"צ'פרל" היו מסוגלות לזהות מטרה, ללא המערכת המתוחכמת, עד טווח של ששה ק"מ. כעת ניתן לזהות מטרה מטווח של עשרה ק"מ ויותר. משמע, ניתן ליירט את המסוק או המטוס ממרחק שלא יאיים על כוחותינו.

כחלק מן התהליך מותקנות גם מערכות ראיית לילה הפועלות על בסיס של זיהוי תרמי של עצמים. מערכות אלה מאפשרות למערך הנ.מ. לסכל לחלוטין הגחות בלילה של מטוסי אויב.

מערכת דומה הותקנה גם על גבי סוללות טילי ה"הוק". מערכות אלה מזהות מטוסי אויב בטווחים של 20־15 ק"מ. יתרונה בכך שהיא זולה מאד ותיתן לקבל בעזרתה זיהוי מהיר של המטוס מטווחים גדולים.

מערכת אחרת שפיתוחה יסתיים בחודש מאי, היא מערכת בקרת־אש שתחליף את המערכות הישנות המורכבות על־גבי תותחי ה"אל 70".

תא"ל איתן אומר עוד, כי טיל קרקע־אוויר אס.איי 5, שנמצא בשימוש סוריה והופעל באחרונה על־ידי לוב בעימות עם הכוחות האמריקאים במפרץ סירטה, הינו טיל ברמה אסטרטגית.

תא"ל איתן אומר, כי מערך הנ.מ. של צה"ל יעיל בהרבה ממערכי הנ.מ. של צבאות האויב אף שמדינות העימות מצויידות בסוללות רבות יותר ובנשק מתוחכם. בהשוואה לצבאות האויב, אומר תא"ל איתן, אחוז ההפלות של מערך הנ.מ. הישראלי גבוה מאד. מאז מלחמת ששת הימים ועד היום הופלו 84 מטוסי אויב מבין 700 המטוסים שהפילו מטוסי חיל־האוויר. כל המטוסים הופלו בטילים ובתותחים. בפעם האחרונה הופל מיג 25 בלבנון על־ידי טיל "הוק" ישראלי. במבצע של"ג הפיל מערך הנ.מ. 3 מטוסים סורים – מסוג "סוחוי 7" ו"מיג 23".

שפירא היה איש קש

(העברה מעמוד 1)

ההצעה, אשר בראשית השבוע לא התקבלה על דעת הצדדים, קיבלה אתמול תנופה חדשה, כאשר ח"כ אברהם שפירא, יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, עמד במרכזם של מגעים בין הצדדים.

ביום רביעי היה עדיין רושם שהמשבר מחריף וההתבטאויות הפומביות יצרו תמונה ברורה של פער הולך ומתרחב. אולם לצד ההצהרות התקיפות נפתחו מגעים חשאיים. דקות לאחר שתמה ישיבת שרי הליכוד, בלשכתו של שמיר, מיהרו המארח ומרבית המשתתפים לדיון הסיעה במשכן הכנסת. במשרד החוץ נותרו אריאל שרון ויצחק מודעי.

שרון, לדברי מקורביו, הצליח לשכנע את מודעי שיסכים לחילופי התיקים כדי למנוע את פירוקה של ממשלת האחדות, מה גם שמודעי לא הסתיר בעבר את שאיפתו להיות שר החוץ. מודעי, ששעה קודם לכן זכה לגיבוי מלא של חבריו שהחליטו להתפטר אם פרס אכן ימסור לו מכתב פיטורין, נתן אור ירוק לקידום ההצעה.

שרון הזעיק את שמיר מישיבת סיעת הליכוד ודיווח לו על הסכמת מודעי למהלך. שמיר "קנה" את הרעיון, למרות שאין הוא נלהב להחליף את משרד החוץ באוצר. הוא הבין, כי נפתחה דרך להציל את הממשלה. לאחר חודשים של חיכוכים פנימיים נוצרה לפתע הבנה בין שמיר לשרון.

שרון התקשר גם לשפירא, שנדרש כדי ליצור את הקשר עם הצד השני. בשיחה ביניהם סוכם, כי הח"כ האגודאי יציג את הרעיון בדבר חילופי התיקים – יחד עם כמה רעיונות אחרים – כהצעות שלו, לא של הליכוד.

אכן היה זה רעיונו של ח"כ שפירא להעביר את מודעי למשרד החוץ, אך בראשית השבוע עדיין לא בשלו התנאים למימושו. ח"כ שפירא שוחח אתמול אחר־הצהריים עם שמיר ומודעי כדי לבחון שוב את עמדתם – ואחר פנה אל ראש הממשלה. שפירא קיבל את הסכמת פרס למהלך, אם כי הובהר לו שהדבר תלוי עדיין בעמדת "שרינר".

אחר־כך התקשר שפירא לשרון, לחוותו, ומסר לו על התגובה החיובית של פרס. השכם בבוקר דיווח גם ליצחק שמיר ויצחק מודעי.

אתמול לפני הצהריים נדמה היה כי צץ קושי חדש. אחד ממקורבי פרס הודיע באמצעות ח"כ שפירא, כי ראש הממשלה מתקשה לגייס את תמיכת שריו להצעה. ישיבת שרי הליכוד שנועדה לשעות הצהריים נדחתה לערב. בינתיים הגיעה ידיעה מעודכנת – המערך מקבל את ההצעה.

במשך היום ריחף סימן שאלה לגבי אחד המרכיבים המרכזיים בעיסקה, הנוגע לאיוש משרד האוצר לאחר הרוטאציה. על־פי גירסה אחת, בהצעה שהעביר שפירא לפרס דובר במפורש על העברת האוצר לפרס.

מקור בליכוד הסביר, כי זו דרך להבטיח את הרוטאציה, משום שכך יהיה למערך יד בהכרעות כלכליות גם כאשר פרס ינטוש את משרד ראש הממשלה. מקור אחר אמר: אנו מסכימים רק לחילופי תיקים זמניים, עד לרוטאציה, אחר־כך ישוב מודעי לאוצר ופרס יילך למשרד החוץ.

ח"כ אברהם שפירא אמר הלילה ל"מעריב": "ישבתי עם פרס בלילה שעבר עד לפנות בוקר. ניתחנו את המצב של המדינה והכלכלה בלי ממשלת אחדות, הצרות הצפויות לנו דווקא ערב פסח. שאלתי אותו: האם נגיע לליל הסדר עם "קנאק" כזה? אם תפורק ממשלת האחדות – הכלכלה תלך "פייפע" והעם לא יסלח את זה.

"הרגשתי באוזני פרס, כי בלי שיתוף מצד הציבור לא היו מעבירים את התכנית הכלכלית. לא יתכן שעכשיו יבואו המנהיגים ויהרסו בעצמם את מה שהושג. ראיתי שפרס מתכוון ברצינות לקיים את הרוטאציה".

שפירא שיבח את שרי הליכוד על שאישרו את ההסדר שהושג. "מגיע לי צל"ש עבור התיווך, כי כולם היו משוכנעים שהממשלה תיפול. אחרי נאום פרס בוועידת מפלגת העבודה אמר לי שמיר כי הכל נגמר.

"ביום שני אמר לי פרס, כי אם שמיר יפנה אליו רשמית הוא יסכים לדחות את ישיבת הממשלה. לאחר זאת ידעתי שיש לי חמישה ימים למצוא פתרון.

"עברתי על קומבינציות שונות. ישבתי עם פרס כמעט לילה שלם, אותי קשה לרמות, הרגשתי שהוא רוצה לקיים את הרוטאציה. פרס אמר לי כבר לפני כמה חודשים כי קשה לו לעבוד עם מודעי, למרות שהוא סבור כי מודעי איש מוכשר מאוד. "העליתי את התוכנית של חילופי תיקים. עזר לי בכך אריק שרון".

ח"כ שפירא גילה, כי שנתו נדדה בלילה שעבר והוא העיר את יצחק שמיר ב־2 לפנות בוקר והפציר בו להסכים לתכנית חילופי התיקים. "אמרתי לפרס ולשמיר, כי שר אוצר שאיננו כלכלן יצליח בממשלת אחדות, יותר מאשר שר אוצר שהוא מומחה כלכלי בממשלה צרה. פרס רצה להשאיר את כל האופציות פתוחות עד לאחר הרוטאציה, כדי שלא יגידו שכל המהלך הזה בא למנוע את הרוטאציה.

"לכן סוכם, כי עניין העברת תיק האוצר מהליכוד אל המערך יידון רק לאחר ביצוע הרוטאציה. אתמול בבוקר הסכימו כולם לתוכנית הזו וברכנו על המוגמר. שמיר ביקש להביא את ההסדר לאישור שרי הליכוד, וכך נהג גם פרס לגבי שרי המערך. העיקר – סוף טוב הכל טוב ונוכל להסב אל הסדר בנחת ובהרחבת הדעת".

"המלצת הממשל לסנטורים לא לבקר בישראל – מקורה באי־הבנה"

מאת רפאל מן ועודד שוחר

תת שר החוץ האמריקני לעניני מדיניות, מייקל ארמקוסט, הודה אתמול כי "אי הבנה" הביאה להמלצת הממשל לסנטורים להימנע מביקורים בישראל, מחשש להתקפות טירור לוביות. מקורות במשרד החוץ מסרו, כי ארמקוסט אמר את הדברים בשיחה עם יצחק שמיר.

עוד קודם לכן הבהיר הסנטור הארט כי דחה את ביקורו באיזור בעיקר בגלל החשש שהוצג בממשל לבטחונו במדינות הערביות בהן עמד לבקר, ולא בשל דאגה ממצב הבטחון בישראל.

חלק ניכר משיחות שמיר־ארמקוסט הוקדש למאבק הבינלאומי בטירור, ולנזק שגרמו פעולות הטירור בחודשים האחרונים לתיירות

אמש במוסיקה

לא רק וירטואוזים

השלב שני בתחרות רובינשטיין

בשלב השני של תחרות רובינשטיין הופיעו במשך היום שבעה פסנתרנים.

בשלב הזה כל מתחרה מגיש את הרסיטל השני שלו אשר כולל סונטה קלאסית: מוצארט או היידן או בטהובן, יצירה רומנטית, יצירה בת זמננו וחובה "מטמורפוזות" מאת המלחין הישראלי עדן פרטוש. אותוס אשר כל מתחרה קיבל אותו רק לפני שלושה חודשים.

הפעם הפרידו בתוך השלב הזה את המוסיקה הקאמרית, אשר תרוכז – על 13 מתחריה – ביום ראשון. בשלב הזה מצפים אם כן מהמועמדים לפרסים היוקרתיים להוכיח את עצמם לא רק כוירטואוזים אלא בעיקר כמוסיקאים.

מבין הפסנתרנים אשר הופיעו אתמול בלטו: ברנד גלמסר אשר הצטיין בביצוע מבריק ווירטואוזי של "פטרושקה" מאת סטרווינסקי ופירוש מאוד מדוייק של המטמורפוזות של פרטוש; אסף אוהר כרציני ותרבותי; ומתיאס פלצברגר הצעיר שבחבורה אשר עשה מוסיקה. סונטה מס. 2 של בטהובן ובמיוחד הסקרצו שלה וזאת של שוברט זכו לביצוע לפי מיטב המסורת הוינאית, ויצירתו של פרטוש הפכה בידיו למדיטציה מעניינת. "פטרושקה", אם כי לא כל כך נקי כמו של גלמסר, קיבל את מלוא אופיו.

רות גוטמן בן־צבי

האפיפיור יבקר

(העברה מעמוד 1)

גות בית הכנסת יקבל אותו נשיא קהילת יהודי רומא ג'אקומו סבן.

עם כניסתם לאולם בית הכנסת, תיתן הקהילה היהודית של רומא את המשמעות שהיא רואה בביקור. מקהלת בית הכנסת ואיתה הקהל ישירו שני שירי־תפילה עבריים: "הללויה" ו"אני מאמין באמונה שלמה".

שירת "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח" עומדת בניגוד גמור לעיקרי האמונה הנוצרית (שעל פיה ישו היה המשיח שלו חיכו היהודים). בעריכת הביקור עמדה הקהילה היהודית של רומא על כך שאין מדובר ב"התקרבות" בין עמדות שתי הדתות ואף אין מה לדבר על תפילה משותפת.

יוחנן פאולוס השני יקרא את פרק תהילים קל"ג: "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד". לעומתו יעלה הרב טואף את זכר מאות שנות הסבל של העם היהודי מול התנכלות ורדיפות של עולם נוצרי עויין.

כדי שלא לפגוע ברגשותיה של הקהילה היהודית, לא ישא אתו האפיפיור את "שרביט הכהונה" שאיננו אלא צלב גדול. לא ידוע עדיין אם בגדיו יהיו מעוטרים בסימן הצלב – במרוקם כמובן על כל הגלימות ומיצנפות הכהונה של האפיפיור.

מקורות בקהילה מרגישים, כי "בכל מקרה, ארון הקודש יישאר סגור ולא תאמר כל תפילה במקום". בכך, מתבטלת, לדעתם, הסכנה שביקור איש הדת הנוצרית יגרום ל"חילול הקודש".

האפיפיור יוחנן פאולוס השני, שקנה לו שם במסעות הדרמטיים שהוא עורך ברחבי העולם, הביע כבר פעמים רבות את רצונו לבקר גם במקומות הקדושים לנצרות – ירושלים, בית לחם ונצרת. ל"מעריב" נודע, כי בחוגי הוואתיקן הובעה באחרונה הדעה, כי ייתכן שביקור כזה יתרחש עוד במהלך השנה הזו.

"האלי" הלילה בשמי ירושלים

כוכב השביט "האלי" ייראה הלילה בשמי ירושלים, והאגודה לאסטרונומיה תערוך תצפית פומבית מודרכת לעבר הכוכב.

התצפית תהיה משעה 2 עד 3 בלילה בקמפוס האוניברסיטה העברית בגבעת רם, על גג בניין המחלקה לגיאולוגיה.

האגודה לאסטרונומיה מבקשת מהמשתתפים להצטייד במשקפות. הכניסה לקמפוס דרך השער המערבי בלבד. (ע)

הבהרה

בתגובה לדברים שנתפרסמו אתמול ב"מעריב", בשמה של ח"כ אורה נמיר, ביקש סמנכ"ל הביטוח הלאומי, עו"ד דוד מגן, להבהיר:

א. כדי לכתוב טור לעתון מקומי נטלתי חופשה על חשבוני ממקום עבודתי.

ב. נציב שרות המדינה אישר לי לכתוב.

ג. מעולם לא פירסמתי מאמרים בגנות שרים מהעבודה, אלא מאמר אחד בלבד, כנגד חכ"ים מאותה מפלגה, שהתנגדו לקיום הרוטאציה.

ד. תלונתה של ח"כ נמיר נגדי – שהוגשה כשאילתה – התבררה כתלונת סרק.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס שהתקיימה ביום 10.4.86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 160,000 ש"ח זכה המספר 232147

כדור המזל לא עלה בגורל הפרס המצטבר בסך 90,000 ש"ח יועבר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 340,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 10,000 ש"ח זכה המספר: 308246.

בסך 4,000 ש"ח זכו המספרים: 768859 419274.

בסך 250 ש"ח זכו המספרים:
004290; 098251; 225681; 227479; 274086; 274112; 297770; 301128; 318775; 396234; 401968; 410095; 440295; 493789; 551855; 552301; 555770; 578914; 594815; 610879; 629836; 637178; 643626; 650561; 652586; 691508; 724837; 735147; 780921; 817549; 824309; 882284.

בסך 120 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0346; 5414.

בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 869; 992.

בסך 12 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 044; 192; 903.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 1 או 5 או 6 זכו בסך של 2 ש"ח.

בסך 4 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
094; 096; 147; 193; 198; 217; 231; 239; 261; 286; 319; 599; 613; 725; 728; 745; 751; 795; 809; 849; 853; 882; 908; 984.

בסך 2 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
01; 04; 05; 10; 11; 13; 15; 16; 18; 21; 23; 37; 46; 48; 60; 63; 68; 71; 73; 85; 86; 89; 93; 98.

מזג האויר

בארץ

טמפרטורות חזויות: ירושלים 10–22; תל־אביב 13–25; חיפה 13–24; באר־שבע 12–28; רמת־הגולן 9–23; צפת 11–22; טבריה 14–30; עפולה 14–28; שומרון 12–24; לוד 12–26; יריחו 12–33; עזה 14–23; אילת 17–33.

בחוץ־לארץ

מזג אויר בערים הגדולות בעולם: אוסלו 8– עד 9 בהיר; אמסטרדם 3 עד 6 מעונן; אתונה 14 עד 27 בהיר; בריסל 0 עד 8 מעונן; בואנוס־איירס 18 עד 24 מעונן; וינה 7 עד 25 בהיר; ז'נווה 3 עד 9 בהיר; יוהנסבורג 16 עד 19 בהיר; לונדון 3 עד 6 מעונן; לוס־אנג'לס 14 עד 21 בהיר; ליסבון 3 עד 14 בהיר; מונטריאול 3 עד 7 מעונן; ניו יורק 7 עד 13 מעונן; פריס 3 עד 5 מעונן; קהיר 14 עד 26 בהיר; קופנהאגן 1 עד 10 מעונן; רומא 10 עד 15 גשם

החידוש הבלעדי
של "מעריב למער"
2 פוסטרים בגליון 1
את המבצע הזה
אסור להחמיץ!

בצער רב הננו להודיע על פטירתו של יקירנו

יוסף אבנר

הלוויה תצא היום, יום ששי, ב' בניסן תשמ"ו, 11.4.86, בשעה 11.30, מבית הלוויות סנהדריה ירושלים.

אבלים
מנוחה
עדנה, דני, איריס, תגית ונואית
עוזי, רחל ויעל

ציבור המפקחים והמנהלים הגימלאים

מתאבל על פטירתו של המחנך המשורר

מרדכי ברתנא

(ב. מרדכי)

הלוויה תצא היום, יום ששי, ב' בניסן תשמ"ו (11.4.86) בשעה 11.30 מבית הצנות, רח' יד המעביר 23 בשיכון דן, לחלקת הסופרים בבית העלמין "הירקון" בגבול חולון–בת־ים ותעבור ב־12.00 בבית הסתדרות המורים, רח' ברקוביץ 8 ת"א.

המפקחים והמנהלים הגימלאים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של האם והסבתא היקרה

בינה קרבר

בת ר' משה בלומנפרוכט ז"ל
קרקוב – פולין

בדבר פרטים על מועד הלוויה נא להתקשר לטלפון 052־33288.

המשפחה המתאבלת

המומים על פטירת חברתנו היקרה

עירית גבריאלי

נספתה בתאונת דרכים באוסטרליה

תנחומינו לאבי והילדים
ולמשפחת אילת בכפר מסריק.
על מועד הלוויה תבוא הודעה.

חברי מושב בית חרות

בצער רב הננו מודיעים על פטירת חברנו

צבי זעירא

הלוויה תתקיים היום, יום ששי, ב' בניסן תשמ"ו (11.4.86) בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור.

המשפחה ובית יגור

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

מנחם רייבר

הלוויה תתקיים היום, יום ששי, ב' בניסן תשמ"ו (11.4.86).

לפרטים על מועד הלוויה נא להתקשר לטל. 03־429554.

בתו, חתנו ונכדתו
חנה, יצחק ועידית

הנהג, עשה לך מנהג קבע – קח עמך חייל לדרך

מעריב
יוסף כץ
אברהם זוננ...
אברהם זוננ...
רות שפיר
דן טקר
מרכוס כ. ...
חיים אלפר
מרים להמן

صكنا من الأهل

3 אזרחי סין העממית קיבלו דירה מעמידר במעמד עולים חדשים

העניין נחשף אתמול בעקבות פרסום מודעה על אבדן דרכונים של סין ★ שניים מן הסינים מתגוררים ברמלה והשכנים בטוחים שהם יפאנים ★ הסוכנות: למיטב ידיעתנו אין יהודים בסין, המקרה הזה אינו ידוע לנו כלל

מאת שרה פרידמן

בעקבות פרסום מודעה על אבדן שלושה דרכונים של אזרחי סין העממית ברמלה הסתבר אתמול, כי מספר אזרחי סין הגיעו לישראל ואף זכו לקבל דירה מעמידר במעמד של עולים חדשים. שניים מן הסינים הם בני הזוג וונג שקיבלו לפני שנה וחצי מעמידר דירה ברחוב הצנחנים 16 ברמלה.

במודעה ב„מעריב" נכתב כי בעלי הדרכונים האבודים הם וונג הואן ווז, צ'אן ין לין ולי דה קואן. מפרסמי המודעה, העובדים במסעדה סינית בראשון־לציון, סירבו למסור פרטים נוספים.

נודע שיש קשר משפחתי בין עובדי המסעדה למשפחת וונג וכי כל בעלי הדרכונים האבודים הם יוצאי סין העממית.

אחת העובדות במסעדה הכחישה בתוקף, כי הם המדובר באנשים שהגיעו מסין האדמה. „כולנו הגענו מהונג קונג", אמרה, „ולמשפחת וונג יש דרכון ישראלי".

בבית המשפחה ברמלה אין איש עונה לצלצולי הפעמון. דיירים בבניין בטוחים, כי השכנים הם יפאנים ומספרים שהם שבים לביתם מאוחר בלילה.

לדברי השכנים הבעל הוא רופא, אך בעמידר טוענים, כי האיש, יליד 1947, עובד במסעדה סינית ברחוב דיזנגוף. לזוג ילד אחד.

ראש מחלקת העליה בסוכנות, חיים אהרון, אמר כי למיטב ידיעתו וידיעת הסוכנות אין יהודים בסין העממית. המקרה של הזוג וונג אינו ידוע לו. „יתכן שהם הגיעו ממקום אחר, לא מסין העממית, כתיירים".

לדבריו, בעקרון לא־יהודים אינם יכולים לקבל מעמד של עולים חדשים. למיטב ידיעתי, אמר הדובר, גם מהונג־קונג אינם מגיעים עולים. הנושא יבדק.

סרחון־ביוב נודף מהירקון

נחל הירקון בתל־אביב החל להדיף אתמול בערב ריחות רעים. דיירים רבים המתגוררים ליד הנחל התלוננו על המיטרד.

דובר עיריית תל־אביב, בני כהן, מסר כי בדרך־כלל נשטפים מי הביוב בנחל על־ידי מי ים המוזרמים לתוכו בעזרת משאבות של חברת החשמל. אך המשאבות התקלקלו אתמול והמים לא סוחררו.

נמסר, כי תיקון המשאבות יושלם רק בעוד כמה ימים. עם זאת נעשים מאמצים לקצר את זמן התיקון.

ישראלי בניו־יורק חשוד ברצח חבר בכנופיית סמים

מאת רן דגוני

הישראלי דוד דהאן בן 32 מניו־יורק הוחשד ברצח הישראלי מוריס רבות.

לפי כתב האישום, ירה דהאן באשתו של רבות ואחר־כך ירה ברבות. האשה נותרה בחיים ובעקבות עדותה נעצר דהאן. הרצח היה על רקע מאבקי שליטה על כנופיית סוחרי הסמים הישראלית הגדולה ביותר בניו־יורק.

• עתר ו„אמא" גיורא. עוד מעט יחוגו יום־הולדת (צילום: מוטי בוחבוט)

עתר זכתה באם חדשה

הנמרה אמא שלומציון העדיפה את אחיה התאום של עתר וגיורא אילני „הבריח" את הגורה ממאורתה והציל את חייה

מאת אודי בינדר

במטבח של גיורא אילני, במרכז ספיר שבערבה, שוכבת לה הנמרה עתר, בת 11 חודש. באחור ירדו גשמי זעף ומידי פעם לוקח אילני מייבש שיער כדי לחמם את עתר. למראה המייבש ולמשמע קולו המרטר עתר מתחילה לנהום.

גיורא אילני, הזואולוג של רשות שמורות הטבע, שעקב עם גולן אבנר אחר הנמרים במדבר יהודה, צפה באמא של עתר, שלומציון. האמא המליטה תאומים ובחרה לטפח דווקא את אחיה התאום של עתר. לכן כשיום אחד יצאה לציד ארוך, נכנסו למאורתה ונטלו את עתר. הנמרה התינוקת היתה אז בת עשרה ימים ותקפה סכנה לחייה.

עתר חולה – נתקפה בדלקת כליות קשה. תרופות מגיעות באילת ולאט לאט היא מתאוששת. בקצב ההחלמה הנוכחי, תחזור הנמרה היפה לכלוב, שממנו היא יוצאת לטיולים בטבע.

גיורא כבריש באהבה את פרוותה.הנמרה מתפתחת יפה בביתו ובקרוב יוחלט על עתידה. לפני שהועברה לביתו של אילני טופלה הגורה בביתו של הזואולוג רפי גיארון.

אילני, הוקר הנמרים הוותיק, מבתין שתבריא ותעלם לשחררה בשמורת שיזף, במרכז הרביה של חיות בסכנת הכחדה.

עיסא ונפתלי הביאו את הימאית האמריקנית למקום מבודד ואנסו אותה

אתמול נגזרו על 2 האנסים 3 ו־3.5 שנות מאסר

מאת אריה קיזל

שלוש וחצי שנות מאסר בפועל ושנה וחצי על תנאי נגזרו אתמול על עיסא סלאמה בן 26; ושלוש שנות מאסר בפועל ושנה וחצי על תנאי נגזרו על נפתלי קיהל בן 21. השניים הורשעו באונס הימאית האמריקנית בליל ה־14 בנובמבר אשתקד.

הימאית בת 24, נשואה ואם לילד, שרתה כאלקטרונאית על סיפון האוניה „ויילאו סטון" שהיא מספנה צפה של הצי השישי. היא יצאה לבילוי עם ימאים אמריקניים ואליהם הצטרפו שני הנאשמים. השניים הזמינו אותה למסעדה ואחר־כך – במקום להסיעה לאניה שלה, כפי שהבטיחו, נסעו לכיוון תל־שקמונה.

שם עצרו את הרכב בדרך עפר צדדית. הימאית ניסתה להתנגד, צעקה ובעטה, אך השניים התגברו עליה ואנסו אותה. לאחר זאת השאירו את הימאית לבדה בלילה החשוך.

בגזר־הדין ציינו נשיא בית־המשפט המחוזי בחיפה, אברהם פרידמן, והשופטים נתן קליינברגר ומלכיאל סלוצקי, כי קצינת המבחן הביעה את דעתה ששני הנאשמים זקוקים לטיפול. היא המליצה להעביד אותם תחת פיקוח של קצין מבחן. לעיסא סלאמה הרשעות קודמות. חברו, נפתלי קיהל, „נראה כשבר כלי", נאמר בחוות־דעת הרפואית.

השופטים ציינו את מכתב הממלצה שהגיש גדעון צחר, מנהל מגן דוד־אדום בחיפה. צחר סיפר על פעילותו של נפתלי קיהל, שנעשתה בהתנדבות. בעבר היה קיהל גם מרכז סניף „נוער לנוער" בחיפה וסיים את לימודיו בבי"ס תיכון עירוני א'.

התובעת, עדנא כהנא, ביקשה להחמיר בדינם של הנאשמים. „יש לראות בחומרה את מעשי הנאשמים לאור הסתלקותם מהמקום באישון לילה", אמרה.

השופטים אמרו, כי אין חולק, כי למצבם הבריאותי של הנאשמים היה חלק בהקלת עונשם. עם זאת הדגישו: „אסור לנו להתעלם מעגמת נפש, אי נעימות והחוויה הקשה שגרמו לקורבן שהיא אזרחית ארץ המוציאה את דיבת הארץ רעה ופגעת בשמה הטוב".

„אם לא ישתילו לי מיד לב חדש – אמות"

אומר מנשה חודש, מהנדס בן 24 שעד לפני שנה היה בריא לגמרי ופתאום לקה קשה בשרירי ליבו

מאת דליה מזורי

„אין טעם לחיי אם לא ישתילו לי לב חדש. ללא ניתוח כזה גורלי נחרץ למוות", אומר מהנדס אווירונאוטיקה ומרצה בטכניון, החייב לעבור בהקדם ניתוח השתלת לב. ניתוח כזה עדיין לא מבצעים בארץ וההוצאה הצפויה בחו"ל – 200 אלף דולר.

מנשה חודש בן 24 מרמת־גן, היה בריא לחלוטין עד לפני כשנה, ואז לקה בשרירי ליבו. מצבו הדרדר במהירות והוא אושפז במצב אנוש.

„אני עדיין יכול ללכת, אבל אחרי טיפוס של 4־5 מדרגות אני מתעייף", סיפר. „זה בא עלי כרעם ביום בהיר, איזה גורל – 'מתנת' גמר הלימודים שלי." רופאיו אמרו לו, כי רק השתלת לב יכולה להצילו.

קרובי משפחתו פתחו חשבון בבנק דיסקונט ברחוב אצ"ל 16 בתל אביב, מספר חשבון 735663 ומבקשים מהציבור לעזור לו.

• מנשה חודש

YAMAHA בית
כלי זמר
כלים חדשים במבצע הכרות
אספקה מיידית תשלומים נוחים

תוצאות

אורגן ביתי דיגיטלי VISCOUNT CX-1 פעמיים 3½ אוקטבות, עם תריס לסגירה, 26 מקצבים, P C M תכנות מקצבים, חיבור MIDI ועוד. מחיר מבצע - רק 1,260 ש'

אורגן YAMAHA נייד, 4 אוקטבות, סטראופוני, 12 מקצבים, 12 קולות, SUSTAIN, VARIATION, DUET ועוד. רק 291 ש'.

סט תופים, 5 חלקים, כולל מצילות PAISTE 839 ש'.

מתוך יער הגיטרות:
קלאסית CG90 111 ש'
ספרדית Almeria 144 ש'
חשמלית EG5000 219 ש'

אורגן ביתי ממוחשב GEM-G5RT
פעמיים 3' אוקטבות, עם תריס, חליליים 2'-4'-8'-16', פסנתר, אקורדיון, צילו, ויברפון צימבלו, 20 מקצבים עם Harmony, Sustain, Break ועוד במבצע רק 1,210 ש'

מבצע פסנתרים נמשך:
ימאהה U1M-P.E. גובה 1.21 מ', 3 פדלים. במבצע: רק 5,496 ש'
ימאהה LU-101 גובה 1.08 מ', 3 פדלים במבצע: רק 4,226 ש'
אסטונה ER-10, יפני גובה 1.08 מ', 2 פדלים במבצע: רק 3,500 ש'

נפתח סניף חדש: קניון איילון, רמת־גן

סניף ראשי: תל־אביב דיזנגוף סנטר 03-298251	סניף חיפה החלוץ 53 04-664374
סניף ירושלים רח' יפו 68 02-226250	סניף באר־שבע קק"ל 187 057-34533
סניף ירושלים המלך ג'ורג' 10 02-226082	סניף נתניה הרצל 53 053-39583

להשיג גם ב־20 הסוכנויות המורשות ובכל חנויות מוזיקה.

תדיראן
"מבצע אפיקומן"
מחשבי קומודור
קומודור 64 קומודור 128, קומודור PC (תואם I.B.M PC) וציוד היקפי
6 תשלומים שקליים לא צמודים
אספקה מיידית בתוקף עד סוף פסח
ת"א: ה' באייר 44, חיפה: היוצק 6 מפרץ חיפה
ב"ש: הבדיל 30 עמק שרה, ובחנויות המחשבים המובחרות

הודעה חשובה לנוסעי סוויסאיר
כל עוד לא הופעל שעון קיץ בישראל, לוח זמני הטיסות יהיה כדלקמן:
SR 333 תמריא מתל־אביב כל יום בשעה 6.50
SR 332 תגיע מציריך כל יום בשעה 18.05
(עקב השינוי שעת ההמראה המתפרסמת במודעה במוסף „סופשבוע" צריכה להיות 6.50)
swissair

„דיזנגוף סנטר" מוסף צבעוני מיוחד מצורף לגליון מעריב – ת"א
דרוש ממוכר העתונים שלך!

ישוב קהילתי של פועלי אגודת ישראל
ד.נ. מודיעין 71938 טל' 08-248801
בנה ביתך בנחליאל
עם השלמת בנית שלב א' בישוב הקבע
אנו ממשיכים לקלוט משפחות נוספות
בעלות רקע תורני לאומי.
אם הנך מעונין להשתתף בהקמת ישוב קהילתי המושתת על חיי תורה, הנך מוזמן ליום פתוח שיתקיים אי"ה בישוב, בחוה"מ פסח – בימים ראשון ושני – ג' רד' דחוה"מ פ.
לקבלת פרטים נוספים:
ועדת קליטה נחליאל 08-248801
זאב 03-376003 • מיקי 03-629343

הופיע „איתנים"

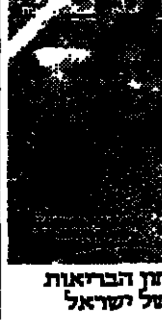

ירחון הבריאות של ישראל
★ גורמי סיכון למחלות לב
★ שומני דם וטרשת עורקים
★ הריון ומחלות רבמערכות
★ רזייה ללא דיאטה
בדוכני העתונים בכל הארץ

לצה"ל דרושים כלבי עבודה
מהגזעים הבאים:
רוטוילר, שנאוצר ענק, בוקסר, דוברמן, רועה גרמני.
בפרטים לתרומה נא לפנות לטל' 03-909217.

בידוד לגגות ועפים קונים ב־וליביד
משמר הנגב – מכירות: 03-335231־2

הפתעה בספרית מעריב
ספרית מעריב
מבצע המכירות נמשך
הנחות עד 50%
■ תל־אביב, דרך פ"ת 72א.
■ באר־שבע, קק"ל 90.
■ המבצע מתקיים בחנויות הספרים בכל הארץ.

הפתרון פגוש חכם הפגוש הטוב בעולם

קניה/מכירה „משטחים מעץ למלגזה"
ציוד בנין ועץ משומש
בר־הלל ושות' בע"מ
03-909725
בבית 03-355384

אם אתה גבר ופנוי
בוא הצטרף לחופשה וטיול
פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", טל. 03-439207.

בית וגן 3 גליון חג 20.4.86

מטבחים דיור 2000
הדרי־שינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל.
מול היפר־כל החדש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720
משתלם להגיע גם מרחוק!

דרוש בהחלפות
וידיאו
4 שיטות
PAL/SECAM/NTFC/AUTO
04-258963

מעריב
של שבת
יום ו' ב' בניסן תשמ"ו 11.4.86

14 הוועידה
15 המשבר
17 דו"ח אברמוביץ'
18 החייל שחזר מן האש
19 ירוחם – זה אני
20 צ'רצ'יל בתל־אביב
21 אפיפיור בבית כנסת
24 סאטירה
25 ספרות

(צילום: ראובן קסטרו)
לחיצה של פרידה או לחיצה של פיוס?

גלגל הצלה לממשלה

מאת יוסף חריף

לכאורה היה נראה שהקיץ הקץ על ממשלת האחדות הלאומית. אף על פי כן, זה לא היה בהכרח הסוף. שכן, אולי לא במקרה אמר ראש הממשלה, ביום ד', בראיון בטלוויזיה: „מה יהיה עד יום ראשון (היום שבו היה אמור פרס למסור את מכתב הפיטורין למודעי אם מודעי עצמו לא יתפטר) – אינני יודע".

בשיחתם ביום א' אמר בתחילה פרס למודעי, חד וחלק: אני לא אשאר בממשלה שאתה (מודעי) תכהן בה.

אבל אחר כך, שינה פרס משום־מה את עמדתו ואמר כי רצונו שרק יעזוב את משרד האוצר ויוכל להישאר כשר בלי תיק.

העניין עורר תמיהה. אם ראוי מודעי להיות מפוטר בגלל התבטאויותיו כלפי ראש הממשלה – מדוע להשאירו בממשלה?

את נסיגתו של פרס הסבירו בליכוד: נוכח התנגדותו של שמיר לפיטורי מודעי, העדיף פרס שיאשימו אותו בניצול דבריו של מודעי כאמתלה לפירוק הממשלה – כפי שאמנם אירע. על כן סטה פרס מכוונתו המקורית והסכים להשארתו של מודעי. מכל מקום, פרס השתמש בשינוי טאקטי זה כדי לשכנע את הליכוד ואת הציבור שאין שחר להאשמה זו כלפיו.

„אני בעד קיום הרוטאציה – אמר פרס – ואני בעד המשך קיומה של ממשלת האחדות. הראיה, אין אני מציע ליטול את תיק האוצר מידי הליכוד ואין אני מציע לסלק לגמרי את מודעי מן הממשלה. כל מה שאני מבקש הוא שהליכוד יבחר לו כשר אוצר אדם במקומו של מודעי".

לכאורה, „אליבי" חזק. אבל בליכוד לא נרגעו הרוחות. מודעי, בהתייעצויות הפנימיות, טען כי אין זה מקרה שפרס לא היה מוכן לקבל את התנצלותו. אחרי ככלות הכל, מה כבר אמרתי כלפיו? שאל. נניח שפה ושם הגזמתי במלה, או הרי כבר ביקשתי את סליחתו. אבל האם לגבי מהות הדברים יש למישהו ספק שצדקתי? אני חוזר וטוען, „אמת דיברתי", ובכל בית משפט שלפניו היה מובא העניין לבירור הייתי יוצא זכאי.

נראה, כי מודעי הצליח לשכנע את עמיתיו באומרו: אתם יודעים מדוע הוא (פרס) מתעקש על פיטורי? מפני שאני, יצחק מודעי, עומד בינם (המערך) לבין קופת הציבור.

הבעיה – קבע מודעי – איננה בשום פנים אם בחרתי מלים יפות או לא. היו להם „פתחים צדדיים" השומר (באוצר) לא ידע. עכשיו אני מכיר את כל הלבירינטים. אני שומע כי באותה השיחה, ואולי ביותר מאחת, (גם עם איש הליכוד) אמר פרס שקשה לו לעבוד אתי כי אני „אדם קשה" ו„אדם רע".

מה אני יכול לעשות, אמר עוד מודעי, וראי שאני „אדם רע", כי אין לי ממה לתת לכולם. צריך לעבור את התקופה הקשה ואז אהיה אדם טוב. כששרי המערך תוקפים אותי ומבזים אותי אומר ראש הממשלה שהם „מכחישים" שאמרו עלי מה שאמרו. בכך הוא פוטר עצמו ממיצוי הדין עמם. רק כלפי הוא מתעקש. האם זה מקרה? לא, כי אני מפריע לו. מן הדברים המהותיים אין לי מה לחזור בי.

לא בלב קל החליט הליכוד. עובדה, ביום ג' עלו בכנסת כמה הצעות אי־אמון בממשלה. מודעי הציע לחבריו להצטרף להצבעת אי־אמון, לגרום להפלת הממשלה ובכך לאלץ את פרס ללכת אל הנשיא. במצב זה – כל שרי הליכוד, לרבות יצחק מודעי כשר אוצר, היו נשארים בממשלת־מעבר עד לבחירות חדשות.

דעתו של מודעי לא נתקבלה. לא מפני שחבריו השרים היו משוכנעים כי פרס יימנע בסופו של דבר מלממש את איומיו.

מה שהינחה את שרי הליכוד ובראשם יצחק שמיר, היה שאילו קיבלו את עצתו של מודעי, כך אמרו, יכלו לטעון נגד הליכוד, שהוא, ולא פרס, גרם לפירוק ממשלת האחדות.

יצחק שמיר חזר לביתו מטקס הפתיחה של ועידת מפלגת העבודה, נסער מדבריו של ראש הממשלה שלא ייסוג מהחלטתו. נאמר לו שעתה כבר ברור, שאם שרי הליכוד יתפטרו מרצון ביחד עם מודעי, יהיו שרי הליכוד מחוץ לממשלת־המעבר אפילו יסכים פרס ללכת אל הנשיא. שמיר אמר: „אין ברירה. יהיה מה שיהיה".

שלוש הצעות־הצלה הוגשו למנוע את פירוק הממשלה: שמודעי ייצא לחופשה, שבמחלוקת יכריע משפטן, ששמיר ומודעי יתחלפו בתיקים ופרס יהיה שר האוצר אחרי הרוטאציה □ פרס העדיף את ההצעה מספר שלוש □ אולי לא במקרה אמר פרס ביום ד' בטלוויזיה: „מה יהיה עד יום ראשון, אינני יודע"

פרס דחה את הטענה שהוא תיכנן את „משבר מודעי" באופן שהליכוד ייאלץ לפרוש. הוא לא אמר מתי יילך לנשיא (כתום 48 השעות הראשונות אחר התפטרות השרים – הליכוד יהיה בחוץ).

כדי למנוע מצב זה, עלתה בליכוד הצעה ששרי הליכוד ביחד עם השותפים הדתיים יתבעו בישיבת הממשלה ביום ראשון – אם יתברר להם שאכן מפטר פרס את מודעי – להעמיד להצבעה הצעה, שלפיה מחליטה הממשלה, ברוב, שעל ראש הממשלה ללכת לנשיא.

הצעה זו אינה מעשית. ראשית, לא היתה ודאות שכל השרים הדתיים מסכימים לכך. כמעט ודאי שד"ר בורג, למשל, לא גילה התלהבות מהרעיון הזה. שנית, בכוחו של ראש הממשלה, כמי שמנהל את ישיבות הממשלה, למנוע הבאת הצעה כזאת להצבעה.

דבר אחד היה ברור, שאם לא יימצא מוצא עד ליום ראשון, הבחירות לכנסת יהיו בלתי נמנעות. ח"כ זבולון המר, מזכיר המפד"ל, הודיע ליצחק שמיר בשיחה טלפונית, ביום ד', כי המפד"ל לא תשב בממשלה צרה. יוסף שפירא היושב בממשלה על תקן של הליכוד – בוודאי שלא יישב בממשלה צרה. כמוהו, אולי, גם נציג ש"ס, הרב פרץ, שאף הוא יושב על תקן של הליכוד.

הבעיה אפוא לא התמקדה בסיכוייו של המערך להקים ממשלה צרה ולמנוע בחירות חדשות. הבעיה היתה אם הליכוד יוכל עוד למנוע את המצב, שבו תהיה ממשלת־מעבר בלעדיו.

התשובה היתה שלילית. אם רצה המערך לתמרן שהליכוד יהיה בחוץ – היה יכול לעשות זאת. אפילו התקיימה הצעת אי־אמון בתוך 48 השעות מרגע התפטרותם של שרי הליכוד מן הממשלה – לא היו יכולים, בהצטרפות להצעת אי־האמון, לגרום להפלת הממשלה.

הנושא לאי־האמון הוא הכרתו של ראש הממשלה בעם הפלשתיני. אין בידי הליכוד לרכז רוב נגד הממשלה בנושא זה. המערך ביחד עם סיעות השמאל והקומוניסטים יכולים להסיר את ההצעה מסדר־היום.

מה משקל היה אפוא להערתו של ראש הממשלה, כי יש בכל זאת „לחכות עד יום ראשון"?

נראה, כי החלטתו של פרס נבעה קודם כל מן הרצון למנוע מצב, שבו יואשם הוא, שגרם לפירוקה של ממשלת האחדות הלאומית. הוא לא חש בנוח, שעה שיוסי שריד הטיח בפניו בוועידת המרכז הבטוחה: בגלל דברי מודעי אתה מפרק ממשלה?

פרס ניסה להסביר כי נהלי הדמוקרטיה אינם מאפשרים השלמה עם מצב כזה, שבו שר יוצא נגד החלטות הממשלה. אך הכל יודעים כי גם שרים אחרים – כולל של המערך – לא כך נהגו תמיד.

אישיות בכירה במדינה העירה שנראה לה כי „פרס שבוי בידי עצמו". ראש הממשלה החליט על צעד מסויים וחושש שאם ייסוג, יגלה חולשה וחוסר אמינות.

על טענת הליכוד: אתה מפר את ההסכם הקואליציוני, השיב ראש הממשלה, שאמנם על פי ההסכם הקואליציוני היה מנוע מלפטר שר מן הליכוד בלא הסכמתו של מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר. אבל, אמר פרס, ב־25 באוגוסט 1985 מסרתי לממשלה הודעה (אחרי „משבר שרון"), כיוון שאיש לא דחה אותה, ממילא נהפכה אותה הודעה להיות חלק מן ההסכם הקואליציוני.

באותה הודעה נאמר: „שר שינקוט סגנון אשר אינו מאפשר פעילות משותפת; שר שייצא נגד החלטת הממשלה ונגד פעולותיה, נגד שר אחר או נגד ראש הממשלה, נוטל מעתה על עצמו אחריות לעצם קיום הממשלה".

טען הליכוד: היכן נאמר כאן שלראש הממשלה הזכות לפטר שר מן הליכוד? „קיום הממשלה" מותנה בהליכתו או באי־הליכתו של ראש הממשלה לנשיא. לכל היותר היה יכול ראש הממשלה לטעון, על פי אותו סעיף, שמי שאחראי במקרה זה להליכה לנשיא – לוא נעשתה – הוא יצחק מודעי.

המתווכים הסמויים והגלויים, ובראשם ח"כ אברהם שפירא, היו משוכנעים כי הישועה תימצא עד יום א' (נאמר על חודש ניסן, אומר ר' אברהם, כי זה „החודש אשר הישועות בו מקיפות").

מאחורי הקלעים ניסו מאתמול לבחון שלוש הצעות הצלה:

● האחת: שמודעי ייצא מרצון לחופשה ארוכה. ותיק האוצר יופקד, כפי שהציע פרס, בידי איש אחר מן הליכוד. „היתרון" – פרס משיג את שלו, אבל גם מודעי. שכן הוא מוסיף להיות שר האוצר, אם גם בחופשה.

● הצעה שניה, שתכליתה היתה לבחון, בין השאר, את כוונתו של ראש הממשלה, אם פניו ליישוב המשבר או לבחירות: המחלוקת סביב טענת ראש הממשלה שהוא רשאי לפטר שר מכוח אותה הודעה שנמסרה לממשלה באוגוסט 1985, תועבר לחוות־דעת של משפטן נייטראלי, בעל מעמד. כל צד יתחייב מראש לקבל את חוות־הדעת המשפטית. עד אז יישאר יצחק מודעי בממשלה כשר אוצר.

● הצעה שלישית: שתיק האוצר יועבר לידי יצחק שמיר ותיק החוץ לידי יצחק מודעי. זה ייעשה בהבטחה שאחרי הרוטאציה יירש פרס מידי שמיר את תיק האוצר, נוסף על תפקיד ממלא מקום ראש הממשלה.

פרס העדיף את ההצעה השלישית – שהיתה הראשונה שהוגשה לו, עוד ביום ד' בערב, ע"י אברהם שפירא, בתיווכו של אריאל שרון – אף שכמה משרי המערך התנגדו. כי בכך משיג פרס את שלו: מודעי עוזב את האוצר.

صكنا من الاهل

הוועידה

איזה סדר! איזו תרבות! איזה שעמום!

רוחו של מודעי ריחפה על פני ועידתה של מפלגת העבודה □ חוץ מזה, מכרו במזנון של היכל התרבות ויסקי בשקל ושמונים וורמוט בשקל וחצי: הכי זול בעיר □ אז מה יש כבר להתלונן

מאת אבי רז

הואיל ורוחו של מודעי ריחפה על פני ועידתה של מיפלגת העבודה, הא־רי־כך עמדו באוויר ריחות של בחירות מוקדמות, ממשלה צרה או אולי־בכל־זאת־רוטציה – נמנעו הצירים הנכבדים מהתמכרות בלבדית להתמוגגות עצ־מית. אף־על־פי־כן, היה קשה לשוטט באכסדרות היכל־התרבות מבלי להית־קל במארבים של הברי־ועידה, אשר

היכל התרבות הפוליטית: הצירים מצביעים (צילם עדי אבישי)

לכדו את ההלך התמים, לפתו את צווארו וטילטלוהו בחוזקה עד שידה כי ועידת־העבודה היא האנטיתיזה לוו־עידה של „ההם", של החרותניקים.

תראה אותנו לעומת חרות הם צור־חו בהתפעמות, תראה כמה שאנחנו תרבותיים ומנומסים ונהדרים: איזה סדר! איזו אחדות! הרי גם לנו יש הר־בה בני עדות־המיזרח – הנה אתיופי – והנה צעירים צעירים מעדות־המיזרח בלי אף נבסודמלכה!

ובאמת, השתתפו בוועידה צעירים ובני־עדות, ושרדו סדר למופת והדיונים תרבותיים להפליא, רק שהיה משעמם. נורא־נורא משעמם. כל־כך משעמם, שהתעורר החשק לראות כבר ציר גל־הב תופס כיסא ומנחית אותו על פדחת ברשיתו, או סתם מעיף אותו בבעיטה. רק מודעי, מוכרחים להודות, הציל אי־כשהו את הוועידה הזאת משיממון מוחלט.

הוא התפטר: צהלו שם מייד בתום מסיבת־העיתונאים שלו, שלשום לפ־ני־הצהריים.

גם פרס התפטר: בישרו יודעי־דבר, הוא התפטר ממודעי!

המיכהרונות היו גדושים חברי־מי־פלגה, שעסקו באינטנסיביות גדושת תיקות, בחישובי־קץ מסובכים ובניתו־חים מלומדים „על המצב". פה ושם האירו זרקוריו של צוות טלוויזיה זה או אחר אשכול צפוף של אנשים ובמרכזו גד יעקובי, המשיב באורך־רוח ובכר־ברי־ראש על שאלות הכתבים.

בפנים, כאילו לא היה מודעי מעו־לם, נמשכו הדיונים כרגיל. שמעון פרס, בשורה הראשונה של האולם (יד־שב־ראש הישיבה: „שימון, האם אתה רוצה לעלות ולשבת מול צירי הוועי־דה?" פרס: „אני בוחר לשבת עם הצי־רים") הקשיב בסבלנות למלל הבלתי־פוסק שנישא מן הבמה. היה לו קשה, לשמעון פרס, באין שולחן לפניו כדי שיניח עליו את המרפק, לטובת אותה תנוחה שהיתה מתמיד סוד־כוחם של נפילי תנועת־העבודה להאזין שעות על שעות לברברת המיפלגתית: הסנ־טר מונח בכף היד (או נשען על אגרוף קמוץ), עם תמיכה של המרפק על השולחן.

ראש־הממשלה הסתדר לבסוף אי־כשהו, עם רגל־על־רגל, בעוד נעריו המגוהצים, בבליירים ועניבות, יוצאים ובאים, גוהרים עליו, משתוחחים ומרוו־חים לו בלחש את החרשות האחרונות מגיזרת מודעי ומחזית הליכוד, אשר הגיעו באמצעות הטרנזיסטורים שבחד־רים האחוריים, ואף בטלפון.

וכך, בעוד העיסוק הלחשני החושאי במודעי ובעתיד הממשלה נמשך כמו אלה היו העניינים החשובים – ועל כך בדיוק דיבר שוב גד יעקובי שנשטף בפינה אחרת של האכסדרה בזרקורי־טלוויזיה עז – נמשכה ההצגה המאורג־נת כמתוכנן. הנה, על דוכן־הנואמים ברוך אזניה הישיש, נתמך במקל, וקולו החלוש נישא בקושי על־אף מערכת ההגברה בדיון על „ענייני המיפלגה":

„הדבר השני שאני רוצה להגיד, חבריים, אנחנו צריכים מאוד־מאוד לחפש פיתרונות מעשיים לבעיות מסובכות, גם בעיות פוליטיות, גם בעיות אידיאולוגיות, בעיות של פרנ־סה, של מחוסרי פרנסה, בעיות של עבודה ושל חוסר עבודה. כל מה שאר נתנו מדברים עליו עד עכשיו לא נוגע עדיין לנקודות הכאובות. זה לא העניין העיקרי. העניין העיקרי הוא..."

יושב־ראש הישיבה, דוב תבורי: „ברוך, אני מבקש לסיים. זמנך עבר".

אזניה: „כן, אני יודע שצריך לע־מוד במיכסת־הזמן. אני אולי – – (מבר־סים עם אחד ולא על היחסים עם מוד־עי (מה הגורל, בעצם?), לפני־כן הר־בילו למנוחת־עולם (עולם?) את הוועדה־המסודרת שפיארה במשך דו־רות את דגל תנועת־העבודה, ורק החברה עליה תמיד סיפקה לרגע מהר־מונת קטנה חולפת (אפס־פסיק־אפס־אחת בסולם חרות). אה, איזה סדר! אי־זה שקט! איזו תרבות!

מה, לעזאזל, הם חשבו, צירי המי־פלגה, שזהו היכל התרבות הפוליטית?

פרשן אחד הסביר, שהכל נובע מאופי הריהוט: במרכז־הקונגרסים, אתר הוועידה של חרות, הכיסאות קלים וניידים; בהיכל־התרבות קבועות הכורסאות המרופדות במסמרות לריצ־פה. בעיה.

לא: אפילו המלחמה ארוכת־הזנב בין אינסוף הקבוצות החוגים והמתנות וההתארגנויות של הצעירים והדורות־המשך במיפלגת־העבודה היתה אלגנ־טית וסטרילית להחריד. אלה ("דור המשך") התכנסו בהיכל־התרבות ופר־תו עשרות בודדות להשתתף, ואלה (כל השאר: משוב, ערכים ותמורות, הכפר הירוק, המישמרת הצעירה, הס־טודנטים) גדשו אולם בבית־סוקולוב, שהשולחנות עמוסי הסנדוויצ'ים בפית־תו לא עמדו בהתגפלות הרעבתנית עליו.

מיפגן־הכוח של מנהיגי העתיד (חיים רמון: „הדעה שאין מי שימשיך את דור הנפילים, איננה נכונה" – תשואות מובנות) ריכזו את העוזרים־של והיועצים־של, ואת אלה שהולמים על ההעפלה למעלות עוזרים ויועצים, כולם צעירים ולפעמים אפילו יפים (יפות – פחות; הרבה פחות), שסיער ראשיהם (אם בכלל) שזור במידה כזו או אחרת של שיבה (טוב, צעירות היא עניין של הגדרה). ורבים, רבים מאוד, אנשי מנגנון מסורים, אותו מנגנון המשמר את עצמו. נו, אז מה רע בזה? הנה, ראו את הנפיל שהתחיל כעוזר־יר־עץ (מזכיר מדיני של בן־גוריון), התקדם וטיפס לכהונת נשיא־המדינה, ואח־רי־כך הוסיף להמריא: עכשיו הוא שר־החינוך!

עיתונאים שוטטו בפואייה, ממצמ־צים לעיתים מחמת זרקורי הטלוויזיה (גד יעקובי), החליפו הערכות („מיש־חק־עצבים: גם הליכוד וגם המערך טיפסו לאותו גובה על העץ – מי אתה אומר ייפול קודם? שמעת את רבין, איך הגן על פרס? שמעת את פרס, כשי־ניסים מישעל שאל ושאל, אבל הוא שמר את הקלפים צמודים לחזה?") וניחשו, כמו תמיד, מה חושב העם.

העם, היה הניחוש הרווח, לא כל־כך מבין על מה הריב הילדותי (מי דיבר אל מי לא־יפה, ובאיזו פעם) שהוועידה עשתה־כאילו היא הר־בה־הרבה מעליו. והעם בכלל לא התעניין בוועידה. אילו התעניין, היה יודע שנאמרו בה דברים חשובים לאין שיעור. למשל, נאומו של הצייר דויד דוידיאן, בדיון על „דמוקר־טיה, ממשל וזכויות הפרט": „כבוד ראש־הממשלה, נשיאות נכבדה, צירים יקרים. הגבלת הזמן ודברי קודמי על הגזענות פותרים אותי מהקדמה. להלן שיר שלי [בית שביעי ואחרון – א.ר.]: צריכים לחוקק חוק באופן דחוף / נגד הגזענות, ברור ושקוף / שגזען מכאן יגורש, יעוף / ולארצנו לעד לא ישוב / אנו לא רוצים נשר וינשוף / גזען החוצה".

וחוץ מזה, מכרו במזנון של היכל־התרבות ויסקי בשקל ושמונים ורמוט בשקל וחצי. הכי זול בעיר. אז מה יש כבר להתלונן.

גר? קשישה), אבל המוח עוד עובד־ר, תודה לאל. העניין העיקרי, חברים, הוא למנוע סבל מהאוכלוסיה של מדי־נת־ישראל".

וכן הלאה.

אזניה סיים לבסוף ויוסי כהן מאשדוד, שסייע לו במדרגות הבמה, שילם על כך בשתיים מתוך חמש הדקות שהוקצו לו. די־צעיר, בעל כרס משתפ־לת ואינטונציה רועמת של דויד לוי לא־מלוטש אבל לא־מנופח, נאם כהן באוזני המאות שרשרשו בעיתוניהם או שוחחו בקול (על מודעי, אלא מה):

„חושבני שהיום תנועת־העבודה במדינת־ישראל עברה שינוי מהותי. כאשר נסתכל על הבמה ועל הצירים שבמתה, כולי מלא שימחה. אנחנו יוד־עים כמה הם נאבקו בעבר". ועוד: „כא־שר מדברים על סטיגמה, העיתונות שאלה מה יש לתנועת־העבודה לעשות בשכונות ובמישכנות־העוני. חבל שה־עיתונות איננה פה. נגמרה הסטיגמה. אתם עשיתם זאת. בשכונות ובעדות יש היום סיכוי לראש־הממשלה. יש סי־כוי שהמיפלגה תנצח". וכך: „שמעתי שמודעי הלך. אני לא צריך לספר לכם איזה צרות עשו שרי הליכוד לחברי המיפלגה: קיפחו אותם במשכורות, הצרו את צעדיהם, דברים הרבה יותר חמורים ממה שנעשו בימיו של שרגא נצר. אני מקווה שאכן נצא לבחירות ולמאבק".

דברי טעם, באמת. או איפה העיתו־נות? אהה: עוד זרקור־טלוויזיה ניצת בעוז, וגד יעקובי השיב באופן רציני על שאלות הכתבים. מה הם שואלים? שוב מודעי, ושוב כן־תתפרק־או־לא־תתפרק הממשלה.

המזגנים הנרפים לא הפיגו את השיעמום שרבץ בכבדות על היכל־התרבות. יצחק רבין דיבר שם על היחד

אנשים השבוע / מרק סגל

ההצגה של ברעם

הפתיחה החגיגית של הוועידה הארצית הרביעית של מפלגת העבודה היתה מעין מתנת יום־הולדת (49) למזכיר המפלגה, עוזי ברעם. זו היתה הוועידה שלו – והוא רשאי לזקוף לזכותו את הערנות העלומים שבצבצו בקרב הצירים. זה היה שינוי נכבד לעומת פני העסקנים העייפות ששלטו בהתכנסויות קודמות.

את הפנים החדשות במראה סימלה שירת „התקווה" המסעירה של כוכבת־הזמר ריטה, שהפעם היתה לבושה סולידית. והופעתו של הסטודנט אביחי אלבז, במיזע ובג'ינס, כדוברם של 133,000 חברים חדשים.

איש לא אמר זאת, אבל כולם הישוו את ההצגה לזו שהועלתה בבני התערוכה, בקרב־רב האחרון של תנועת החרות. נראה שמנהיג הליכוד, יצחק שמיר, נתקבל בידי צירי מפלגת העבודה באהדה רבה יותר מזו שקיבל מחברי מפלגתו־הוא.

הנשיא חיים הרצוג טילטל מעט את באי הוועידה בהזכירו להם כי החזון של דוד בן־גוריון ליישוב הערבה „מתגשם בקצה השני (הירדני) של הגבול".

בדברו גם כבנו של הרב הראשי המנוח יצחק הרצוג, הזהיר הנשיא מפני הקרע המעמיק בין דתיים לחילונים, העלול לכונן בעם „שעונים נפרדים".

הצ'ולנט של פרס

הכל מוכים לראות מה ייצא מהצ'ולנט שבישל ראש הממשלה שמעון פרס. עם תבשילים מסוג זה, אף פעם אין לדעת מה יקפוץ מן הסיר כשיסירו את המכסה.

משמועות המרחפות מעבר לאוקיאנוס נודף ניחוח השאלה, אם דובר באיזשהו מתכון מיוחד בארוחה שסעד פרס עם ידידו הטוב ביותר בוושינגטון, שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ. אפילו יועצו המדיני של פרס, נמרוד נוביק, לא הוזמן להשתתף באותה פגישה.

הכסמורין (או שמא הצ'ולנט?) התעכב לאחר ביקורו החשאי של השגריר האמריקני תומאס פיקרינג, בתחילת המשבר בממשלה, בלשכתו של ראש הממשלה בקריה, סמוך לשעת חצות. השגריר בא עם השליח האמריקני המיוחד, האנס קלובריוס.

האם באו לפטפט על משהו בנאלי כמו מסע־הילולים הקרוב של ריצ'ארד מרפי? ואולי באו להציע לפרס – רמז אפל שרומזים כמה ליכודניקים – מתכון חלופי עם נופך ים תיכוני, למקרה שמרקחת־מודעי לא תעלה יפה?

ועוד שאלה: האם שר האוצר יצחק מודעי הציע לפרוש לאחר ששמע את שר המסחר והתעשיה, אריאל שרון, חוזר בפעם המי־יודע־כמה על „לעולם לא ננטוש חבר"?

התסכול של פת

אפשר להבין את תמיהתו של מודעי נוכח העניין הגדול שעשה פרס מהתקפותיו. אחרי הכל, ראש הממשלה

הראשון של הליכוד, מנחם בגין, לא אמר מלה על תפקיד המפתח שמילא מודעי בנפילתו של שר האוצר מספר אחד של הליכוד, שמחה ארליך המנוח.

לא בגין ולא יורשו, יצחק שמיר, לא נזפו במודעי על התקפותיו התכופות נגד שלושת קודמיו.

נראה שמי שלא יסלח לפרס, הוא ידידו הליברלי של מודעי, שר המדע גדעון פת. איך זה בחר להדוף את מודעי לפינה דווקא בזמן שהוא, פת, שהה בחו"ל?

השיזוף של מודעי

מודעי בהולם הפגין סגנון באשר חזר בסערה, מלא כרך בהודים, בהופעת־הטקי שלו בשוויץ, וכינה את פרס „ראש הממשלה המצופף".

מודעי, שנראה בריא ושזוף, התענג מהשבחים על עבודתו האיתנה מול פרס. את המחמאות הללו העתירו עליו כמה נכבדים במסיבת הבר־מצווה המפוארת של דניאל, בנם של אלחנן ותוריית יגלום, שנערכה בידי סבא וסבתא – יהודה ונשיאת ויצ"ו העולמית, רעיה יגלום.

מודעי התנהל לצד אשתו היפה מיכל, יו"ר ויצ"ו העולמית, אשר בידיה להקה של נשות ויצ"ו. מודעי החליף דברי נימוסין עם נציגים אחרים של ה„מי ומי" בישראל, כמו אורח הרצוג (הנשיא, חיים הרצוג, היה חולה), יצחק שמיר, שר הבטחון יצחק רבין, השר עזר וייצמן, אילי־התעשיה אבא פרומצ'נקו וישראל פולק, יו"ר ועדת החוץ של הכנסת, אורה נמיר, ונשיא אגודת העתונאים, ד"ר יהושע רוטנשטרייך.

נראתה שם גם שלישיה בכירה של מפלגת המרכז החדשה – יו"ר הקונגרס היהודי אריה דולצין, ראש עיריית ת"א שלמה (צ'יץ') להט, ואיש העסקים ישראל פוחרב. שמעתי את הבארתה אותה לחתן הבר־מצווה: „כל האנשים האלה באו במיוחד בשבילך". הנער השיב – „לא, סבתא, הם באו בשבילך".

המינויים של עזר

היה רושם שסתרוב, יו"ר התעשיה האווירית לשעבר, דיבר בהגיגה עם וייצמן על הרעיון שלו למסור תפקיד זה למי שהיה יורשו בתע"א, מרדכי (מוטי) הוד, היום הסוכן הקבוע של חברת נורתרופ.

כל פעם שוייצמן מגן על הרעיון הזה שלו, יש שנזכרים בטיעוניו, כשהיה שר הבטחון, בזכות מינויו של רפאל (רפול) איתן לרמטכ"ל.

(בהסכם עם „ג'רוזלם פוסט")

חדר שינה יוקרתי
במחיר 545 ש"ח

כולל:
מיטה 190×140
ראש למיטה
2 ארונות לילה
מזרון "מפי" אורטופדי

80 פינות אוכל מרהיבות במחירים שטרם היו כמותם !!!

אחריות ל־10 שנים

כולם מעלים מחירים וב"דימור" מורידים!!!

במוצ"ש משעה 19.30

"דימור" ריהוט תרבות הדיור
החברה האמינה והותיקה בישראל
ארלוזורוב 53 ת"א (בנין השופרסל)

	מחיר מומלץ	מחיר* בדימור
מזרון "מפי" אורטופדי 190×140	260 ש"ח	179 ש"ח
מזרון פרדייז אקסטרה אורטופדי 190×140	370 ש"ח	279 ש"ח

* בתוקף עד 30.4.86 או עד גמר המלאי

50 מזרוני "סילי" אחרונים במחיר "מטריף" ובאספקה מיידית.

המשבר

חלוקת הכוחות: תסריט אפשרי

מאת אברהם תירוש

אם הצעת הפשרה המתגלגלת בשעת כתיבת שורות אלה תיפול בסופו של דבר וממשלת האחדות תתפרק בכל זאת, או אם בעתיד יפרוץ משבר חדש שיביא לפירוק הממשלה, יעמדו שתי אפשרויות: בחירות בתוך כמה חודשים או הקמת ממשלה צרה בראשות שמעון פרס.

הקדמת הבחירות מחייבת רוב בכנסת. כלומר, הדבר תלוי בעיקר בשתי המפלגות הגדולות, המערך והליכוד. במערך יש נטיה לבחירות מוקדמות והיא נסמכת על הסקרים, שהמערך מוביל בהם. עם זאת, מקיימים אישים במערך – והם עשו זאת גם לפני המשבר הנוכחי – גישושים ובדיקות עם שותפים פוטנציאליים לממשלה צרה.

לליכוד אין אפשרות להקים ממשלה צרה בראשותו. ועל כן, מרגע שאין ממשלת אחדות לאומית, יתמוך בבחירות מוקדמות, כדי למנוע ממשלה בראשות המערך. הסקרים הלא־מחמיאים לו היום, לא יפחידו את הליכוד. עד הבחירות הכל יכול להשתנות, וכבר היו דברים מעולם. מה גם, שלא ברור עדיין מי ייצא צדיק יותר מהמשבר שגרם לפירוק השותפות ומי יצבור יותר נקודות זכות. ההרגשה היא שאהדת הציבור נתונה, נכון לעכשיו, דווקא למודעי יותר מאשר לפרס.

אם ינסה שמעון פרס להקים בכל זאת ממשלה צרה בראשותו, עומד לרשותו בכנסת פוטנציאל של 67 ח"כים המפוזרים בעשר סיעות. מתוכם הוא יצטרך לנסות לדלות את הרוב שהוא זקוק לו. עוד שש ידיים – 4 ח"כי רק"ח ושניים מ"המתקדמת" – הוא עשוי להשיג בתמיכה פאסיווית בתנאים מסוימים.

67 הח"כים הבאים בחשבון לקואליציה צרה נחלקים כלהלן: המערך (כולל "יחד") – 40; המפלגות הדתיות – 12 (מפד"ל וש"ס – 4 כל אחת; ה"אגודה" ומורשה – 2 כל אחת); מפ"ם – 6; ר"ץ – 4; שינוי – 3; אומץ (הורביץ) – 1; תמ"י – 1.

זהו הפוטנציאל המירבי, אך בולטת בו הקשטיות שבין המרכיבים, העושה לבלתי־אפשרית כמעט את השידוך בין כולם – ממפ"ם ור"ץ ועד ש"ס וה"אגודה".

בנושא הדתי יעמוד המערך עם "אומץ" בין שני גושים שוודיכוח מימינו ומשמאלו: המפלגות הדתיות, כולל תמ"י – 13 מנדאטים – שיציבו תביעות בעניני חקיקה דתית וחיי היומיום (האיצטדיון ברמת־גן, קולנוע היכל בפתח־תקווה וכדומה) ומולם ה"שמאל" – אף הוא עם 13 מנדאטים (מפ"ם, ר"ץ, שינוי), שיתנגד בתוקף לכל התביעות הללו.

בלי אחד הגושים הללו לא תיתכן כלל קואליציה צרה בעלת יציבות מינימאלית (אפילו עם תמיכה פאסיווית של רק"ח ו"המתקדמת" בממשלה שמאלית, תגיע זו לתמיכה של 60 קולות בלבד). עם שני הגושים במלואם קשה מאוד יהיה להגיע להסכם. לשם כך יהיה צורך בוויתורים מפליגים משני הצדדים למען המטרה המשותפת של סילוק הליכוד מהשלטון. אצל רוב המפלגות הדתיות מטרה זו אינה נעלה עד כדי שתקדש את כל האמצעים, כולל ויתורים דתיים.

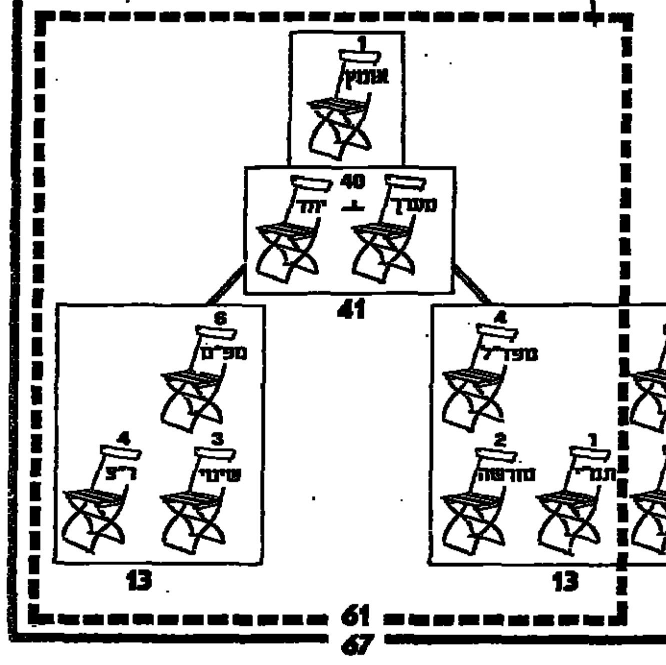

האפשרות הריאלית יותר, אם כי גם היא קשה, היא קואליציה צרה מאוד עם גוש אחד ועם חלקים מהאחר. למשל, הגוש השמאלי כולו עם החלק הלאומי־ציוני של הגוש הדתי, כלומר מפד"ל, מורשה ותמ"י. בתחום המדיני יהיה בהרכב זה קושי ניכר בין השמאל לבין מורשה בעיקר, אך בנושאים הדתיים יהיה הרבה יותר קל להגיע להסכם כלשהו. יחד יגיעו כל אלה ל־61 מנדאטים בלבד. קשה, לא יציב, אך אפשרי.

מצד שני, קואליציה עם כל הגוש הדתי ועם חלק מהשמאליות, נראית בלתי אפשרית. לשם הקמתה יש צורך לפחות שתיים מתוך שלוש השמאליות שיצטרפו לקואליציה עם כל הדתיים (עם שמאלית אחת לא יהיה רוב). זה עוד יותר מסובך מאשר קואליציה עם כל הדתיות וכל השמאליות יחד.

המכשול העיקרי הוא אפוא, בתחום הדתי. בתחום המדיני, העניינים הרבה יותר קלים. אין כמעט חילוקי דעות מדיניים בין השמאל לבין המפלגות הדתיות היוניות. גם עם המפד"ל ניתן להגיע להסכם. הבעייתית בנושא זה היא מורשה, אך גם בלעדיה יהיו לקואליציה כזו 65 תומכים, אילו היתה צריכה להתגבר רק על המכשולים המדיניים.

כשמנתחים את האפשרויות לקואליציה צרה, צריך להביא בחשבון עוד שני היבטים: היחסים בין מפלגות דתיות שונות לבין המערך והחשש של חלק מהמועמדות לקואליציה כזו מבחירות.

כמעט כל אחת מהמפלגות הדתיות הצהירה בשלב זה או אחר מאז הבחירות, כי לא תלך לקואליציה צרה עם המערך (חלקן גם עם הליכוד). מזכ"ל המפד"ל ח"כ זבולון המר חזר על כך השבוע וגם שר הפנים הרב יצחק פרץ, הזועם על מוהלכי המערך וראש הממשלה בעניין שעון הקיץ, רמז רמזים עבים באותו כיוון. כל המפלגות הדתיות רואות סעיפים שונים במצע המערך כאנטי־דתיים. פרס עצמו רוצה בתיקון כמה מהם, וזה אינו מוסיף לו נקודות באגף השמאלי של הקואליציה האפשרית.

אלא שהצהרות הן הדבר הבלתי־מחייב ביותר בבורסה הפוליטית וגם סעיפי מצע הקשור באיוושה הדד בהירקן 110 לא יהוו מכשול רציני, אם המפלגות הדתיות יגיעו למסקנה שיש סיכוי לממשלה צרה ושאינטרסים חיוניים שלהן – כל אחת והאינטרס שלה (הקצבות, סיוע לרו"ש, הישגים דתיים ועקתיים, חשש מבחירות ועוד) – מחייבים להיות בתוך הממשלה.

בחירות עכשיו אינן נוחות לפחות לחלק מהמפלגות הדתיות. המפד"ל ומורשה היו מעדיפות בוודאי להשלים את תהליך שיקומה ואיחודה של התנועה הדתית־לאומית, שכ־150 אלף חברים התפקדו לשורותיה לקראת ועידתה הקרובה. אהרון אבוחצירה יודע שסיכוייו בהופעה עצמאית אינם טובים והוא זקוק לזמן כדי לנסות להשתלב במסגרת רחבה, אולי אף הוא בתנועה הדתית־לאומית המתחדשת. על ה"אגודה" שורי מוראה של ש"ס, המצטיירת כדינאמית ומובילה במחנה החרדי. ובכלל, בחירות עלולות לעורר מחלוקות קשות במחנה החרדי.

האינטרסים החיוניים והחשש מבחירות יכולים אפוא להיות גורמים מרבבים משהו להליכת הדתיים לקואליציה צרה, חרף הצהרותיהם. אולם נראה, כי על אף שבפוליטיקה הכל אפשרי, הקשיים העצומים בהשגת הסכם בין הקטבים המועמדים להרכיבה, לא יותירו סיכוי רב לכך והאפשרות הריאלית במקרה של פירוק ממשלת האחדות היא בחירות מוקדמות.

19 החודשים של יצחק מודעי

מאת יובל אליצור

כשר האוצר נעזר יצחק מודעי בעיקר ביריביו ממפלגת העבודה ☐ כשהוחל בביצוע התכנית הכלכלית, נסתמנה "חלוקת עבודה" בין שמעון פרס למודעי: שר האוצר היה "האיש הרע" ואילו ראש הממשלה המפשר בין הצדדים

ב־14 בספטמבר 1984, היום בו הוחלט על מינויו של יצחק מודעי כשר האוצר, נתבשרנו על עליית מדד בת 16.5 אחוזים לחודש אוגוסט, חודש שקט בדרך כלל. כמה ימים לפני כן, ב־6 בספטמבר, התפרסמה ב"מעריב" ידיעה, לפיה הודיעו בנקאים בשווייץ שמוטב לה לישראל לא לבטוח כלל לגייס אשראי נוסף, שכן היא חננה בשלילה.

אינפלאציה בת 400 אחוזים לשנה, "דליפה" מהירה של יתרות מטבע החוץ ואבדן האמון במשק הישראלי, לא היו את המוקש היחיד ואפילו לא את המוקש המסוכן ביותר, שצריך היה יצחק מודעי לפרק, בעת שהחל למלא תפקידו כשר האוצר – תפקיד שבו ראה את פסגת מאווייו, לאחר שלא עלה בידו לקבל את התפקיד האחר שבו חפץ, תפקיד שר החוץ.

עד מהרה התברר למודעי שבממשלת האחדות הלאומית, שזה עתה הוקמה, אין לו כלל "פארטנרים" מקרב חברי סיעתו, ה"ליכוד", להגשמת התוכנית להצלת המשק, שתכנן במשך תקופה ארוכה לפני כן. איש לא ידע כמה זמן תחזיק מעמד הממשלה המנופחת והמסורבלת והשרים היססו לנקוט צעדי הבראה לא פופולאריים, העלולים להקציף את הציבור שמונה חודשים עלול להיקרא לקלפי.

התברר למודעי שסגן ראש הממשלה, דוד לוי, אינו מוכן לתת ידו לצעדים שיפגעו ב"המוני העם"; שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, מעדיף את העיסוק בנושא המדיני ובמשפט שהוא מנהל נגד השבועון "טיים" ואילו גדעון פת, חברו של מודעי למפלגה הליברלית, יושב בממשלה על תקן של "ממורמר", מאז הופקד בידו תיק מדרגה שלישית, תיק המדע והפיתוח, במקום התיקים שאליהם נשא את עיניו.

בלית ברירה נאלץ מודעי להעזר בעיקר בשרים מן "הצד שכנגד", שרי המערך, בבואו להגיש לממשלה, כבר כשבוע לאחר שנכנס לתפקידו, תוכנית להאטת האינפלאציה ולעצירת בריחת הדולרים. זו היתה תוכנית הססנית, שכללה בעיקר הטלת מסים חדשים ונסיון לקיצוצים בהוצאות הממשלה. מודעי עשה אז את שגיאתו הראשונה: פיחות בשיעור תשעה אחוזים, ש"נספג" עד מהרה והגביר את העצבנות ואת אי־הוודאות במשק.

היו למודעי קשיים אחרים: בראש משרד האוצר לא עמד הצוות המקצועי המאורגן, שבו הצטיין משרד זה בימי לוי אשכול ופנחס ספיר, אלא שרידי מנגנון שעברו זעזועים רבים בתקופתם של ארבעה שרי אוצר שעמדו בראש המשרד בשבע שנות שלטון הליכוד. ביחוד הורגש חסרונו של ממונה על הכנסות המדינה. מודעי מילא את המשבצות הריקות והחזיר לתפקיד המנכ"ל את ד"ר עמנואל שרון, שהתגלה כמסוגל לבנות גשר בין מודעי לראש הממשלה, שמעון פרס.

מודעי נאלץ להתמודד עם ירושת העבר. כמי שהיה חבר בממשלות הליכוד וכמי שלא התפטר מן הממשלה גם כאשר פעלוליו של יורם ארידור עוררו גם אצלו ביקורת חמורה – התקשה מודעי להסביר לשכירים ולמעסיקים, כיצד קרה שהם מתבקשים להסכים לשלם יותר מסים ולצמצם את הכנסותיהם. מודעי נהג לדלג על מכשול זה, ביחסו את ראשית ההתדרדרות לממשלות המערך האחרונות. אך הוא התקשה להסביר מדוע בימי שלטון הליכוד המצב לא השתפר, אלא הורע בשיעור ניכר.

כיוון שלא עלה בידו למצוא בעלי ברית מקרב חבריו שיסייעו במאמציו להבריא את המשק, נאלץ מודעי לפנות למערך המיוחד לראש הממשלה, שמעון פרס, שהחל להתעניין אישית בנושאי כלכלה ולפעול לישום הצעדים להבראה.

תלותו בפרס הכריחה את מודעי להסכים גם לצעדי הבראה שלא היו לרוחו ובכלל זה "עיסקת החבילה" הראשונה, שעליה הוחלט לקראת סוף אוקטובר 1984. מודעי כינה את העיסקה "ילד דפקטיווי", אך שיתף פעולה עם מפעיליה ואף הסכים ל"עיסקה ב'", בראשית שנת 1985. ה"עיסקות" לא פתרו את בעיות המשק, אך הן הקנו לממשלה את פסק הזמן שהיה דרוש לישום תוכנית הבראה מקיפה יותר. זו הופעלה ב־2 ביולי 1985.

התוכנית נרקמה בדיונים ליליים שהתקיימו בעיקר בביתו של ראש הממשלה בירושלים. בהכנתה השתתפו כמה כלכלנים מן האקדמיה, המזוהים עם המערך ובראשם הפרופ' מיכאל ברונו. תחילה זכתה התוכנית לקבלת פנים זועמת, הן במערך והן בליכוד. אף מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, שכעס על שלא שותף בהכנת התוכנית, נענה לבסוף להפצרותיו של פרס וסייע בקבלת התוכנית לשחיקה זמנית בשכר השכירים. הכל מסכימים היום שללא שיתוף פעולה זה, היתה תוכנית ההבראה נכשלת כבר בתחילת דרכה.

כשהחל ביצוע התוכנית להבראת המשק היה הכרח לקצץ מיליארד וחצי דולר בהוצאות הממשלה, נסתמנה מעין "חלוקת עבודה" בין מודעי לבין ראש הממשלה. שר האוצר היה "האיש הרע", שדרש את מלוא הקיצוץ ואילו פרס היה ה"מפשר". הדבר התבטא לא רק בקיצוצים, אלא בביצוע הוצאות הממשלה, שמודעי נהג לעכב, בהנחה שכל יום של דחיית התשלום מעכב את ההזרמה למשק. גם ב"חלוקת עבודה" זו נפלו על פרס המשימות הכבדות ביותר ובכלל זה להשיג הסכמת שר הבטחון לקיצוץ של 600 מיליון דולר, שבלעדיו לא היה כל סיכוי לתוכנית הכלכלית.

אלא שעל אף מאמץ משותף זה, ועל אף העובדה שפרס ומודעי הצליחו בנושא רגיש זה יותר מכל קודמיהם, נוצר פער עצום בין התוכנית לקיצוץ ההוצאה הציבורית, לבין הביצוע בשטח. אם בכל זאת לא נכשלה התוכנית הכלכלית, היה זה בעיקר בשל שתי התפתחויות שלמודעי לא היתה כל נגיעה ישירה אליהן: ההצלחה המלאה, אף כי זמנית, בשחיקת שכר השכירים וכן השינויים מרחיקי הלכת שחלו ב"תנאי הסחר" של ישראל במשק העולמי.

ירידת שער הדולר והתמוטטות מחירי הנפט הוסיפו כמיליארד דולר לקופת מטבע החוץ של ישראל והוסיפו לממשלה "מרווח פעולה" ניכר בישום התוכנית הכלכלית.

אולם שר האוצר חש, ובצדק, שעדיין לא התגברנו על הסכנות ואסור לוותר בנושא הקיצוץ בהוצאה הציבורית. הוא חש מתוסכל ואף מרומה, כאשר הופעלו הלחצים בעניין מתן הסיוע לקופת חולים ול"סולל בונה" ובעיקר כאשר הזרמה זו זכתה בפי דוברי המערך, ואף בפי ראש הממשלה, לתואר "חידוש הצמיחה". צמיחה של אמת, זאת יודע שר האוצר וזאת יודעים גם מתנגדיו, אינה זקוקה ל"קרנות", אלא לתנאים שהראשון בהם הוא צמצום התערבותה של הממשלה במשק.

זהו הבסיס לתסכולו של יצחק מודעי. זהו תסכול של שר אוצר שמאז ראשית דרכו בתפקיד נאלץ להעזר כמעט אך ורק ביריביו הפוליטיים, כדי להביא להבראת המשק כאשר חבריו, שהשבוע נזעקו לעזרתו, עומדים מנגד ולפעמים אף שמים לו רגל.

החוק מול ההסכם

מאת גבריאל שטרסמן

מה אומר החוק ומה – ההסכם הקואליציוני ☐ מה קורה כאשר יש ניגוד ביניהם ☐ איך להימנע מ"מילכוד" שרים בממשלת־מעבר

המשבר בממשלת האחדות הלאומית מסובך גם מבחינה קונסטיטוציונית, לא רק מבחינה מפלגתית. מה הדין אם ראש הממשלה יבצע את זכותו החוקית ויפטר את שר האוצר? ומה אם יחליט להגיש את התפטרותו לנשיא המדינה?

להלן האפשרויות הקונסטיטוציוניות השונות, שלפניהן עומדות הממשלה והכנסת בשל המשבר.

● ראש הממשלה מפטר את שר האוצר מכהונתו.

תיקון לחוק יסוד: הממשלה, שנתקבל לפני חמש שנים קובע, כי ראש הממשלה רשאי, לאחר שהודיע לממשלה על כוונתו לעשות כן, להעביר שר מכהונתו.

ברור מן הניסוח, שאין לראש הממשלה סמכות להעביר את תיק האוצר מידי השר יצחק מודעי ועם זאת להשאירו בממשלה. סמכות זו של העברת סמכויות משר לשר, נתונה לממשלה והיא טעונה אישור הכנסת.

לפני שראש הממשלה מודיע לשר, כי החליט להדיחו מן הממשלה, עליו למסור על כך הודעה לממשלה, אולם הפיטורים נכנסים לתוקפם רק 48 שעות לאחר שכתב ההעברה מן הכהונה נמסר לידיו. לראש הממשלה זכות לחזור בו במשך אותן 48 שעות. על הפיטורים יש להודיע לכנסת, אולם אין הצורך במסירת הודעה זו מעכב את תוקף הפיטורים.

אם יפוטר שר האוצר, יפקע עם פיטוריו גם מעמדו של ח"כ עדי אמוראי כסגן שר האוצר.

אין ספק כי אם יפטר שמעון פרס שר משרי הליכוד מן הממשלה – ולפי החוק הוא רשאי לפטר את כל השרים, לא רק את שר האוצר – הוא יפר בזה את ההסכם הקואליציוני, שעל־פיו הוקמה ממשלת האחדות הלאומית. על־פי אותו הסכם, אין ראש הממשלה רשאי לפטר שר משרי הליכוד, או מתנה, בלי אישורו של ממלא־מקומו, יצחק שמיר.

הפרה אחרת של ההסכם הקואליציוני תהיה, אם ינסה שמעון פרס להטיל את תפקיד שר האוצר על מישהו הנמנה עם המערך או מתנהו, מפני שחלוקת התיקים והמשרדים שוריינה אף היא בהסכם הקואליציוני. אולם הפרת הסכם זה אינה עבירה על החוק וגם אין סנקציה בצדה, לא אזרחית ולא פלילית. הרוח כזו תהיה חוקית, גם אם תנגוד את ההסכם.

אולם תיתכן התפתחות פוליטית שתביא לחילופי תפקידים בין השרים. הממשלה רשאית לשנות תפקידים בין חבריה, אף כי השינוי האמור טעון אישור הכנסת. באישור הממשלה יוכל יצחק מודעי להתחלף עם שר אחר, הנמנה עם מחנה הליכוד ואז גם יישמר האיזון המספרי בין שרי שני המחנות וממשלת האחדות הלאומית תוסיף לכהן.

מכל מקום הממשלה לא תוכל לצרף לשורותיה שר אוצר בניגוד לדעת שרי הליכוד, לא רק משום שתהיה בכך הפרת ההסכם הקואליציוני, אלא משום שלא יימצא בממשלה רוב לאישור צירוף כזה. צירוף שר לממשלה יכול להעשות אך ורק על־פי הצעתו של ראש הממשלה והיא טעונה גם הסכמת הממשלה וגם אישור מליאת הכנסת. עם זאת, עד למינויו של שר אוצר חדש, ימלא ראש הממשלה את תפקידו.

● שרים מתפטרים.

אם יממשו שרי הליכוד את איומם ויגישו את התפטרותם לראש הממשלה, בעקבות פיטוריו של שר האוצר, תיכנס התפטרותם לתוקף 48 שעות לאחר הגשתה.

בהתפטרות כזו יש מילכוד, ששרי הליברלים העצמאיים נלכדו בו בשנת 1977. יש להניח שראש הממשלה שמעון פרס ייטנע מליפול לתוכו, כשם שראש הממשלה דאז, יצחק רבין, הכשיל בשעתו את הליברלים העצמאיים (הם אף עתרו לבג"ץ כדי שיפסוק כי התפטרותם תקפה, אבל בג"ץ פסק נגדם).

● ראש הממשלה מתפטר.

בניגוד להתפטרותם של שרים, נכנסת התפטרותו של ראש ממשלה לתוקף מיד עם הגשתה לנשיא המדינה. אם יעלה ברעתו של ראש הממשלה להתפטר והוא יעשה זאת בתוך 48 השעות של התפטרות השרים, ילכוד אותם בממשלת־מעבר. אם ירצה "להיפטר" מהם, לאחר שהגישו התפטרות ועם זאת יחליט להתפטר כדי למנוע מעצמו מפלה בהצבעת אי־אמון, ירחה את הגשת התפטרותו עד לאחר עבור 48 השעות הללו ואז יעמוד בראש ממשלת מיעוט בפועל, שלא תהנה מאמון הכנסת.

ראש הממשלה רשאי להתפטר כל עת, בין אם הוא נהנה מאמון הכנסת ובין אם אינו נהנה. לפני כן הוא חייב להודיע לממשלה על כוונתו להתפטר ואת כתב ההתפטרות הוא מוסר לנשיא המדינה. התפטרותו של ראש הממשלה, דינה כהתפטרות הממשלה כולה.

● הממשלה מתפטרת.

הממשלה כולה רשאית גם היא להתפטר ואם היא מחליטה על כך, חייב ראש הממשלה להגיש את כתב התפטרותה של הממשלה לנשיא המדינה.

● הכנסת מצביעה אי־אמון לממשלה.

אם סיעת הליכוד תצטרף לאחת מהצעות אי־האמון בממשלה, גדולים הסיכויים שהממשלה לא תזכה באמון. במקרה כזה על יו"ר הכנסת להודיע על תוצאות ההצבעה לנשיא ורואים את הממשלה כאילו התפטרה בו ביום. אין פירוש הדבר הפסקת כהונתה של הממשלה. היא ממשיכה בפעולותיה, וההבדל היחיד בינה לבין ממשלה רגילה הוא בכך, שאי־אפשר עוד להתפטר ממנה, אי־אפשר להביע בה אי־אמון ואי־אפשר לצרף אליה שרים חדשים. אם נניח, שסיעת הליכוד תצביע נגד הממשלה ותביא להפלתה, שרי הליכוד יילכדו בתוכה עד להקמתה של ממשלה אחרת. בשלב זה יהיה על הנשיא לפתוח בהליכים להרכבתה של ממשלה חדשה.

● בחירות חדשות.

גם אם נכשלת הממשלה בהצבעת אי־אמון, אין פירוש הדבר שבהכרח ייערכו בחירות חדשות. לשם עריכת בחירות, חייבת הכנסת לקבל חוק על התפזרותה ברוב רגיל.

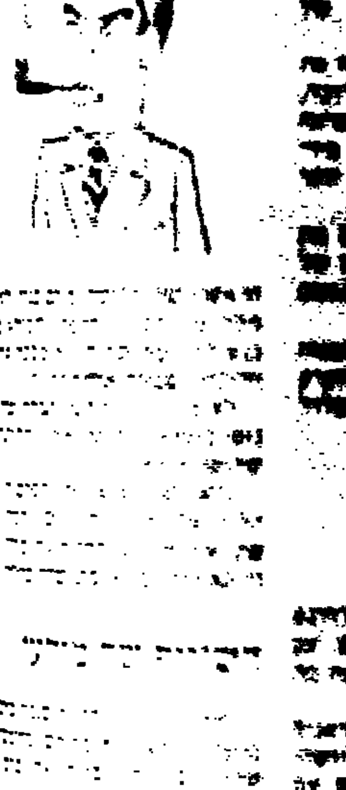

هكذا من الاصل

אמנון אבר

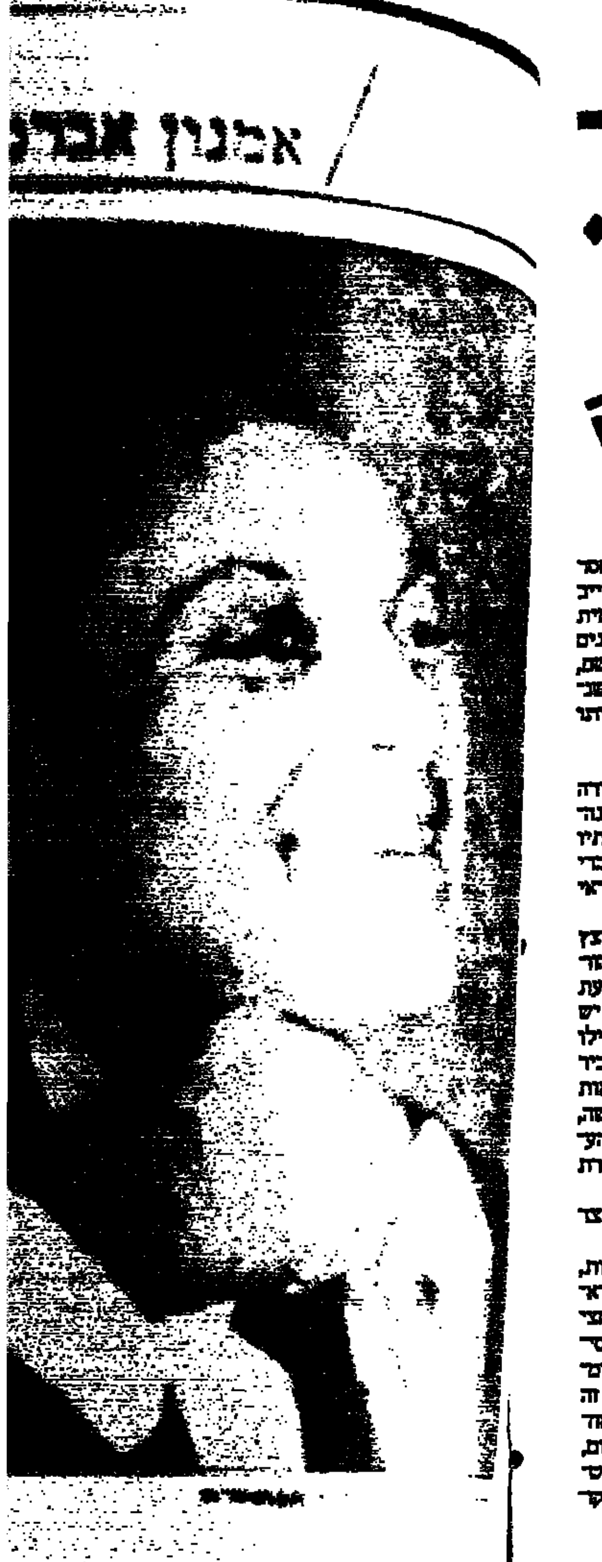

מעריב

שוברים את הכלים

שמואל שניצר

בועידת מפלגת העבודה התנהל הכל בסדר מופתי, אולי אפילו בסדר מוגזם כלשהו. לא הכו שלהבות, לא עקרו מיקרופונים, לא הרימו יד איש על רעהו ולא היה הכרח להצמיד שומרי־ראש למנהיגים כדי שיוכלו לעבור את האולם בלי להנזק. איש לא דיבר על „מאפיה" ושום כינוי־גנאי לא התעופף באוויר. מבחינת הנימוסים והתרבות הפוליטית זו היתה ועידה־לדוגמה: שקטה, מתונה ומלוכדת־ללא־דופי.

האולם כאשר הודיע ראש־הממשלה, שגמור אתו להפר את סעיף 1.8 בהסכם הקואליציוני ולהעביר את שר־האוצר מתפקידו, נתקבלו דבריו לא רק בהסכמה כללית, אלא גם בהתלהבות ניכרת. ההודעה שבה פסקה הועידה, שניתן להתעלם מהתחייבות כתובה וחתומה ולעלות על דרך שפירושה, קיצור לומר, פירוקה של ממשלת האחדות הלאומית והקדמת הבחירות, היה בה כדי להעיד על מידת התמיכה השמורה לו, לשמעון פרס, בשורות מפלגתו, אך גם על האופן, שבו מתייחסת מפלגה זו להתחייבות חוזית, שהפיקה ממנה את כל היתרונות, אבל עכשיו, שהגיע הזמן לשלם את התמורה, היא נראית כבלת ומעיקה ומיותרת, ולפיכך כל האמצעים כשרים כדי להיפטר ממנה.

החיים הפוליטיים בישראל מוסדרים באורח מסורתי על־ידי הסכמים קואליציוניים, ההנחה, שהסכמים כאלה צריך לקיים רק כל עוד נוח הדבר, אבל מותר לקרוע אותם לגזרים כאשר נדמה, שאפשר להסתדר בלעדיהם, איננה גילוי של תרבות פוליטית, שאפשר להתגדר בה.

את הדברים שאמר יצחק מודעי על ראש־הממשלה בכמה ראיונות, שנתפרסמו בסוף השבוע שעבר, צריך להגדיר בשערוריה ולא תהיה בכך הגזמה כלשהי. גם את כעסו של ראש־הממשלה אפשר להבין. הוא מוצדק מכל הבחינות. מה שעשה מודעי נוגד את הכללים של מימשל תקין, של אחריות קולקטיווית ושל נימוס אלמנטרי. כיוון שנאמרו בשעה שכבר היה ברור לכל, שהמערך מחפש בנרות דרך להיפטר מהסכם הרוטאציה, או לפחות משר־האוצר, הם נגדו גם את כללי התבונה הפוליטית, וזה ענין לא פחות חמור.

ואולם אם מודעי הפגין חוסר דרך־ארץ, ואולי גם חוסר ראיית הנולד, אם אמר הרבה יותר ממה שמותר היה לו לומר כשר בכיר בממשלה, אין בכך בשום פנים ואופן כדי לתת לגיטימציה להפרה של הסכם, שעל־פיו ויתר ראש־הממשלה מראש על אותה סמכות, שהוא מבקש עתה להטיל על שר־האוצר: הסמכות להעביר אותו מתפקידו. ואני חושש, שלא יועילו כאן שום פילפולים: הדברים ברורים וחד־משמעיים; ומה שראש־הממשלה מבקש לעשות אינו יכול להעשות אלא תוך הפרה של ההסכם הקואליציוני. מי שאיננו אוהב את מודעי ואת סגנונו, יכול לטעון שמוצדק להדיחו, אבל עליו להבין, שהוא מצדיק את הפרתו של הסכם.

על השאלה אם הדברים שאמר מודעי הם החמורים ביותר שנאמרו עד כה במלחמת המלים הבלתי־פוסקת בין פלגי הקואליציה, צריך, לדאבון הלב, להשיב בשלילה. דברים קשים יותר, בוטים יותר, אישיים־פוגעניים יותר, הוחלפו בין שרים בממשלה באותן ישיבות סוערות, שבמרוצת השנים נעשו פומביות כמעט להלוטין, עד שכל ילד יודע מי קרא למי „מניאק", ומי הגדיר את מי כ„הולירע", ומיהו „שרץ", ולמי יש „פרצוף שמן".

ההסכם הקואליציוני אינו כולל התחייבות של השותפים לאהוב איש את רעהו או להביע התפעלות איש ממעשי רעהו; אף אין בו הבטחה לשמור על נקיון הלשון ועל תרבות הויכוח. אבל יש בו, לעומת זאת, התחייבות, שראש־הממשלה לא ידיח שר משרי הליכוד בלי הסכמתו של ממלא־מקום ראש־הממשלה, ואין להתחייבות זו שום סייגים או תנאים או מגבלות. היא מוחלטת: היא חלה על מי שמתנהג כג'נטלמן ועל מי שקורא דרור ללשונו.

הממשלה הזאת, כקולקטיב, לא תזכה במגן הסובלנות והרעות־ההדדית. ואולם אין פירוש הדבר, שהיא פטורה מקיום התחייבות, שעליה הושתת קיומה.

שרי המערך, התוהים עכשיו בפומבי כיצד אפשר „להעביר את השלטון" לליכוד כאשר המרכיב הראשי שבו נתון במשבר כה בולט־לעין, טועים טעות חמורה. על־פי ההסכם הקואליציוני אין בידיהם שלטון להעברה. ההסכם איננו קובע, ש־25 חודשים ישלוט המערך במדינת ישראל ואחר־כך ימסור את השלטון לידי הליכוד. כל סעיף וסעיף בהסכם אומר, שהשלטון יהיה משותף לאורך כל 50 חדשי הקדנציה של הכנסת הזאת; ושום פלג מפלגי הקואליציה לא יהיה רשאי לעשות במדינה, במשקה, או ביחסי החוץ שלה כאוות נפשו. מלכתחילה נקבע, ששני הפלגים ממנים את השרים שלהם בלי שהצד שכנגד יכול להתערב או למחות. כאשר ראש־הממשלה וממלא־מקומו יתחלפו בתפקידיהם (אם יתחלפו), לא ישתנה דבר ביחס הכוחות, ולא יהיה לליכוד יותר שלטון משיש לו היום, להוציא אותם ענינים, שהם פרירוגטיבה של ראש־הממשלה, ושמעון פרס הגדיר ב־18 החודשים האחרונים בצורה די ברורה מה יכול העומד בראש ממשלה כזאת לעשות ומה אינו יכול לעשות.

ההסכם צמח מתוך תיקו ומתוך חוסר ברירה. הוא היה מאולץ מעיקרו והריקותיו היו קולניות ובלתי־פוסקות. אך מי שחשב, שממשלה כזאת לא תוכל לתפקד, התבדה. היא הצליחה לצמצם את המעורבות בלבנון עד למינימום; היא השיגה התחלה של יציבות משקית; היא לא מנעה יוזמות מדיניות (שלא באשמתו של פרס הולידו אך תוצאות דלות ביותר). מה שהשיגה, לא פלג זה או אחר שבה השיג, אלא השותפות כולה. מה שנותר לה לעשות, ספק אם פלג אחד שלה יוכל לעשותו לבדו, או אפילו בעזרת השותפים הזעירים, שלהם יהיה זקוק כדי להשיג רוב ולשלוט.

הסקרים מראים, שלמערך יש עכשיו סיכוי להשיג יותר מנדטים משיש לו בכנסת הנוכחית, ובחירות מוקדמות אולי ישפרו את מעמדו. אך הסקרים מראים עוד משהו: הם מראים, שהציבור ברובו הגדול רוצה ברוטאציה ובהמשך קיומה של ממשלת האחדות הלאומית; ולא עוד אלא ששר־האוצר, חרף לשונו הבוטה והעוכרת, שהוא מזוהה עם רוב הגזירות שנגזרו על העם, זוכה בתמיכה ניכרת. אולי איננו אלוף הנימוסים הטובים, ובוודאי שאיננו מצטיין בתודעתו החברתית, אבל מה שהוא עשה עד כה במסגרת תפקידו מצא חן בעיני הרבים, או לפחות הוכר כהכרח שלא יגונה.

השאלה, איך מתיישבת התמיכה הציבורית הגוברת במערך עם התמיכה המאסיווית בממשלת האחדות הלאומית, ברוטאציה ובשר־האוצר, צריכה לספק חומר למחשבה לפעילי המערך, המאמינים שזו ההזדמנות הגדולה להפר את הסכם הרוטאציה וללכת אל העם.

העם עלול להגיב במורת־רוח קשה על פירוקה של ממשלה, שבה הכל מרבים יותר מדי והכל מסוכסכים איש עם רעהו, אבל במשק השיגה דברים, שלפני תשעה חודשים עוד נראו דמיוניים להלוטין.

המשק הישראלי הגיע לשלב קריטי. ההרחבות הכבדות הוקרמו. התמורה המבוקשת עוד לא התגשמה. הארץ צריכה לעבור מאבטלה ומיתון לשגשוג וצמיחה, בלי לקפח, אגב כך, את הישגי ריסונה של האינפלאציה. המתחים החברתיים מתקרבים לקו הסכנה. את מי יאשים העם, שאיבד את מקור פרנסתו? את הליכוד, שעכשיו אומרים שלא שלט עדיין וגם לא ראוי לשלוט? את המערך, שאת הישגי המדיניות הכלכלית הוא מבקש לזקוף לזכותו, אך את הכשלונות והגזירות הוא רוצה להציג כיתומים?

האם מעשה של אחריות לאומית הוא להוליך, בימים קריטיים אלה, שרוחים את הטיפול בבעיות המשקיות לכמה שבועות, אולי לכמה חודשים, כדי ללכת לבחון מה חושב הבוחר על הזכויות והטעויות של מערך וליכוד, ואיך יגיב על ניתוץ האחדות, שהניבה כמה הישגים חשובים?

האם אפשר להתייחס ברצינות למה „אומרים קצת פוליטיקאים שתהיה רק אתנחתה קצרה במדיניות הכלכלית ומיד אחר הבחירות ישובו במלוא המרץ למלאכת השיקום? האם אפשר להאמין, שאלה יהיו – בפעם הראשונה בתולדות המדינה – בחירות ללא הבטחות והטבות, ללא שיחוד של ציבורי בוחרים ובלי קניית לבבות על־ידי מדיניות של ויתור ומתן? האם אפשר להאמין, שיהיה מסע בחירות בלי דמגוגיה חברתית ובלי ליבוי יצרים, שעה שיש מאגר כה גדול של כאב אמיתי וסבל, שאינו פרי דמיון?

האם הריווח האפשרי של כמה מנדטים שווה מחיר כזה? האם עוינותו של מודעי היא עקרונית עד כדי כך, שראוי לסכן למענה את המאמץ הלאומי הכביר שהושקע בתיקון המשק?

הבעיה המוסרית, הכרוכה במשבר הזה, אין לה שייכות לקוניונקטורה הפוליטית הנוכחית בלבד. היא עמוקה יותר מפרשת מודעי וגם ארוכת־טווח יותר.

האם היושר האלמנטרי, המחייב כל אזרח במשאו ומתנו והוא קובע, שהסכם צריך לקיים, בין שהוא נוח וכדאי ובין שלא, אינו חל על פוליטיקאים?

האם הסכם קואליציוני הוא פיסת־נייר, שאין לה ערך ומשמעות? ההסכמים הקואליציוניים החדשים, שהמערך יאלץ לחתום עליהם, גם אם ינצח בבחירות, ערכם יהיה כערך ההסכם הזה?

הציניות הזאת היא שתהיה הנורמה, שלפיה יתנהלו מעתה המאבקים הפוליטיים בישראל? ועל־פי השיטה הזאת יכוננו שלטון והוא יבוא אל האזרחים ויתבע מהם יושר בהצהרות על הכנסותיהם והקפדה על חוקים ותקנות?

הכלים הנשברים עכשיו לעינינו חיוניים למדינה ולדמוקרטיה. משום־מה נדמה, כי העם מיטיב להבין זאת מן הפוליטיקאים, שיוקרתם חשובה בעיניהם מטובת הרבים.

אצלנו...

מאת שלום רוזנפלד

ממלכתיות

עוד המתווכים והמפשרים אצים־מתרוצצים בין הניצים, פרוזי־השבטים מכים ביתדים בתוספי־הבחירות פרקים בתורת ממלכתיות ישראלית:

אחוות־דעים של מאפיונרים
לשון־ויכוח של מגרשי־כדורגל
רגש־אחריות של מהמרים

קיקרו

כמשב־רוח רענן בא לקרית־תרבות שלנו כרך כתביו הנבחרים של מארקוס טוליוס קיקרו, בהוצאת האוניברסיטה העברית וספרית ביאליק.

הנה קטע מן הפרק על תורת הנאום:

„תפקידו של הנואם גם לעודד את העם מאדישותו וגם לרסן את השתוללותו".

„אותו כשרון מביא אבדון על בני־אדם נוכלים וישועה לישרים".

אם יהיו בקרוב בחירות, אם לאו – מי יתן וילמדו מקיקרו נואמי הכיכרות.

גאולה למשוררים המתים

בטרם נכנסה להילוך גבוה של המשבר, הספיקה הממשלה בראשית השבוע לדון בגורלם של יהודי ברית־המועצות.

לפי שעה נראה, שגם גורבאצ'וב יוסיף להחזיק ביהודים החיים כבני־ערובה.

אך אט־אט מתחיל השלטון הסובייטי להחזיר לנו – בעצם: לעצמו ולתרבות־העולם וגם לנו – את המשוררים היהודים המתים.

אחר שיצאו לאור מחדש רוב כתבי בוריס פסטרנק (פרט ל„ד"ר ז'יוואגו", כמובן), אנו מתבשרים עתה, כי מוסקווה הקימה ועדה מיוחדת להוצאת כתביו של אחד מגדולי משורריה, אוסיפ מנדלשטם, שמת באחד ה„גולאגים" של סטאלין.

בניגוד להיינה, אין בשירתם של פסטרנק ומנדלשטם זיקה רגשית מיוחדת למוטיבים יהודיים.

אך חזקה עלי הגדרתה המפלאה של משוררת רוסית גדולה, בת דורו של מנדלשטם, מארינה צווייטאייבה (ב„פואמה־הקץ" משנת 1924).

אלמנתו של מנדלשטם נאדייז'דה מצטטת הדברים בספר זכרונותיה:

„בעולמנו זה, הנוצרי שבעולמות, המשוררים האמיתיים הם – יהודים".

ואלדהיים

עברו של קורט ואלדהיים רודף אחריו כצל שחור שאין מנוסה ממנו.

ההווה של תוסכיו מאיים על שארית־הפליטה היהודית באוסטריה, כסיוט שאין יקיצה ממנו.

קהל נכבד

מקרה כמובן.

אך כאשר אתה עוקב אחר התפתחותו האידיאית של תיאטרון חיפה בעת האחרונה, דומה כי אין כיום בארץ תיאטרון, שהיה ראוי ממנו להזמין את שחקני־דיסלדורף להציג לפנינו את יצירותיו של המשורר־הסאטיריקן קורט טוכולסקי בשם הכולל:

„קהל נכבד,
האם אתה באמת טיפש כל כך?"

יחדיו

מה פתאום – תהו האיסטניסים – הזמינו את הזמרת דיטה לשיר בועידת מפלגת העבודה?

מה, מה פתאום?
כל מי שיכול לתת כתף – יבוא ויתן.

בית הלל

כבימי התנאים הקדמונים, בישיבותיהם, כך באוניברסיטאות של ימינו:

בית־שמאי לחומרא.
בית־הלל לקולאס.

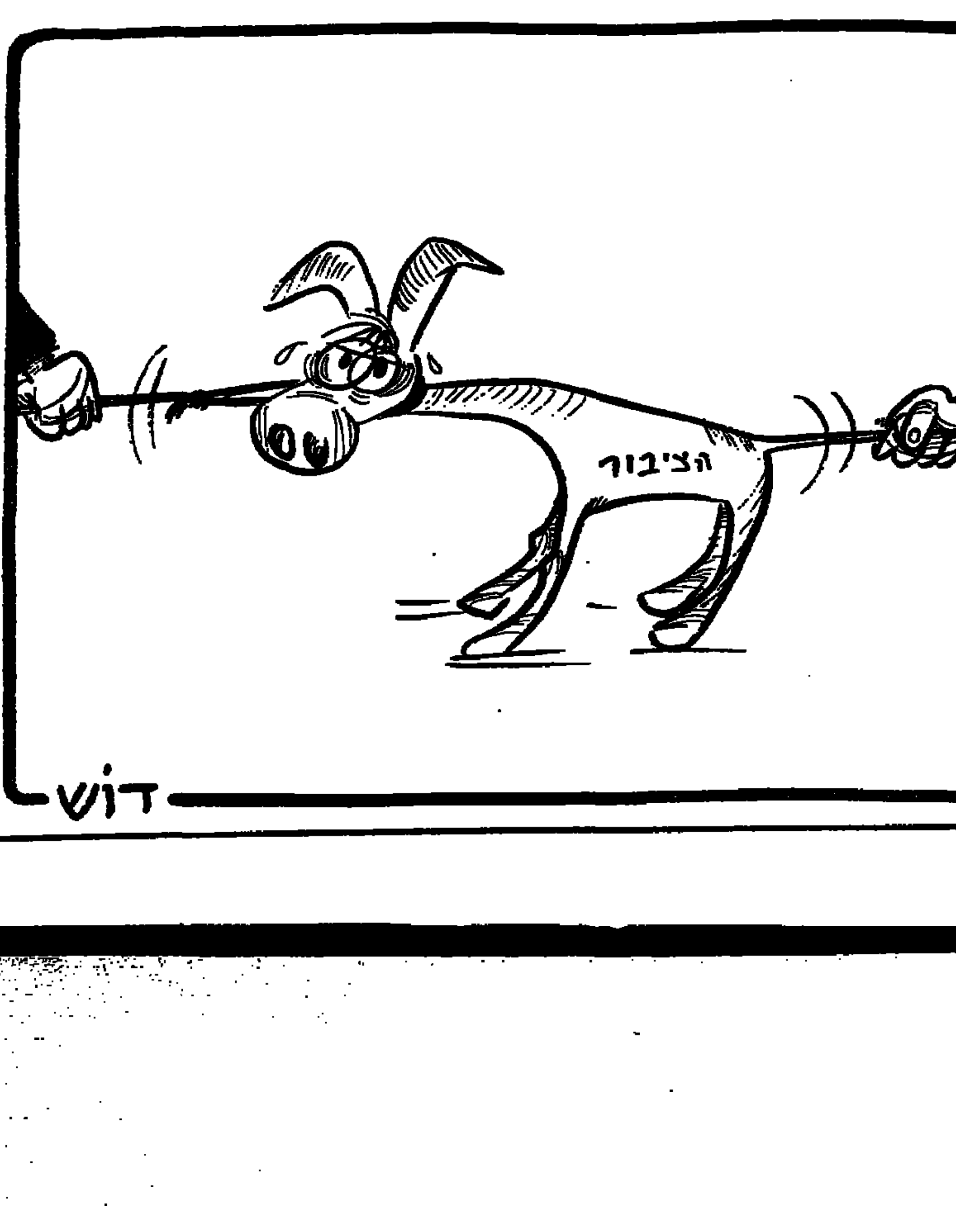

עוד נצחון כזה...

הפרט הקטן
חנוך ברטוב

פרשת הראיונות של השר יצחק מודעי נגרסה ונלעסה היטב כל־כך השבוע, שאפשר בהחלט להתחיל ישר מן הסוף. דברי שר־האוצר נגד ראש־הממשלה היו בגדר שערוריה. שום ממשלה, הראויה לשם זה, לא היתה משלימה עם „גורמה מיניסטריאלית" כזאת.

בכל סיפור בלשי טוב פיענוח התעלומה מותנה בגילוי המניע. מה הניע את מודעי לשתול פצצות קטנות בכוריהם של שלושה עתונאים? אבל גם מה הניע את ראש־הממשלה להפוך סקאנדאל זה דווקא לענין של „ייהרג ולא יעבור"?

רגשות? מודעי העיד על עצמו, שכל התפרצויותיו מתוזמנות בקפדנות. אפילו השתלטו עליו הפעם רגשותיו שלוש פעמים, מדוע לא עשה כבר ביום ששי שעבר מה שעשה שלשום, גם מספק אולי את ראש־הממשלה גם מקשה על פעולת־עונשין נגדו?

תגובתו של ראש־הממשלה, האם היתה כולה רגשות? לוּ אשכול היה אומר על מבקרו שלו, שאיש מחבריה אינו מלאך והלק אינו אפילו בגדר בן־אדם. בזה לא חידשה ממשלת פרס הרבה. ראש־הממשלה ודאי שאינו שואף להצטייר כמנהיג, שרגשות גוררים אותו למהלך חסר תקדים נגד שר, שהוא מנהיגה של מפלגה יריבה ואשר מבציגיה בממשלה קואליציונית.

בקיצור, החיפוש אחר מניע כופה עלינו את המסקנה, שבמארב הפרוע והגס, שהגיח מודעי, נפתח משחק מדיני קשוח וחסר־מעצורים, ספק שחמט ספק פוקר. שום רגשות. המשחק הוא על כל הקופה, כלומר עלינו, על עם ישראל.

משחק זה בא להבריח את שדי הרוטאציה, המתרוצצים זה ימים רבים בראשיהם של מנהיגי המפלגות. שדים אלה הפכו את ועידת תנועת החרות למה שהיתה. גם במפלגת העבודה דוחפת חבורת עסקנים מתר סכלים להפרת הסכם הרוטאציה. כדאי אולי להזכיר, שבלהט הכלל הנושא בויכוחי הועידה לפני סקאנדאל מודעי. שוב ושוב שלל ראש־הממשלה עמדות אלה בנימוק הפשוט, שהסכם אין להפר.

מאבקי הכוח הברוטאליים של מתנות לוי ושרון ובהילותם לכבוש את ההנהגה מידי שמיר, חיזקו את שוללי הרוטאציה. עלתה לא רק השאלה למי תימסר בפועל ראשות הממשלה, לשמיר או לשרון. ההנחה, שעכשיו אפשר להכות בבחירות את תנועת החרות ולהקים ממשלה, שבמרכזה תעמוד במלוא עוצמתה מפלגת העבודה, נהפכה גם היא לשד המסכסך נגד הרוטאציה. עת לעשות – הפרו תורתך.

אורות אדומים הדליקה ועידת החרות גם אצל הליבראלים. לוי ושרון לא הסתירו כלל, שהתאחדות עם הליבראלים תתקיים, אבל לא על־פי „התנאים" שהוסכמו בין צד החתן וצד הכלה. אך תמול־שלשום דחף מודעי בכוח את הליבראלים לתוך „חרות", אפילו במחיר פרישת כמה ממנהיגיהם והקמת „המרכז הליבראלי" – ופתאום מכוונים אותו לגורלו הטבעי, כלומר – לעצמה פוליטית אפסית.

מכאן ועד לשני התרגילים המבריקים באמת, מבריקים טקטית, זה של מודעי וזה של פרס, פחות מפסע.

הנהגת מפלגת העבודה, אומרים, הגיעה למסקנה, שאין לקיים את הרוטאציה ולכן הגיח פרס „מארב" – חיפש אחר איזו תואנה טובה – ומודעי נפל לתוכו.

האומנם? ואולי מודעי הוא שהגיח את המארב? ראו איך הצליח בשבוע אחד לגייס לימינו לא רק את „החברות" של שרון ואת הצעה להחיש את האיחוד וליכוד השורות, כי אם ליהפך לייהרג־ולא־יעבור של הליכוד. תרגיל מהיר?

הן התאפקותו של ראש־הממשלה היתה משאירה את מודעי כתוספת־למכירה, אולי להרות ולא פחות מזה למערך. תארו לעצמכם: מודעי טומן שלוש פצצות עתונאיות, הן מתפוצצות בלי להשאיר אחריהן דבר זולת קצת ריח רע. מבחינתו של מודעי, לא היה כשלון חמור מ„אין תגובה", או ענש נסבל, מצד ראש־הממשלה. עכשיו נוצר מה שחסר לליכוד אחרי ועידת הדמה של חרות: אויב משותף וסיסמת בחירות. יש סיבה לאומית ל„ליכוד השורות" ולדחיית ליל־הסכינים הפוליטי עד לאחריהן. ויש גם, ברוך השם, על מה ללכת לבחירות, לא על האפסות שנחשפה בועידת חרות, כי אם על אמינותו של שמעון פרס.

האם נכנס פרס למארב?

יכולתי להסתבך בהשערה ולמנות שורה של שיקולים, שעשויים היו להביא את הנהגת מפלגת העבודה לניצול התבטאויותיו התמוהות של מודעי – ערב הועידה – כדי להפוך אותן ל„דראמה". לא ליותר מזה, ודאי לא לפיצוץ האחדות הלאומית.

שהרי מי שישב באולם המלא להתפוצץ של בנייני האומה, בפתיחה החגיגית של הועידה, היה עד לתופעה מרתקת: הודעת ראש־הממשלה, שאת הסכם הרוטאציה יש לכבד, התקבלה „בתשואות סוערות", ואילו הודעתו שלא יחזור־בו מן התביעה להעביר את מודעי מכהונתו התקבלה „בתשואות סוערות ומתמשכות". כך ניתן ביטוי להתחושה, ששמעון פרס מנהיג גם את התובעים להעניש את מודעי, גם את המזוהים מפני הפרת הסכם הרוטאציה.

תרגיל מבריק מאוד, אפשר לומר, מצד ראש הממשלה.

עד לרגע זה אין לבטל את האפשרות, שקורבנו של מודעי יירצה, הוא יתפטר וראשי תנועת החרות לא ייצאו מהממשלה והצי תאוותם בידם. בחודש סיוון יגיעו אל הסיבוב המסוכן, ראשות הממשלה. לכאורה, ימשו שמעון פרס באמצעות תרגיל מבריק זה יעד מוצהר, אחיזה בהנהגה הכלכלית גם אחרי שלא יהיה עוד ראש־הממשלה. ומכל מקום, אם כך יקרה תישאר בציבור הרגשה, שבמשחק המנהיגות צבר ראש־הממשלה עוד נקודות יקרות־ערך.

האומנם?

האם שקולים תרגילים מבריקים כאלה כנגד היפגעות פשוטה מכל תרגיל ודבקות חד־משמעית בהסכם הרוטאציה? גם במה שמכנים „המישור הטקטי", עדיין מוקדם לפסוק אם התעלמות מוחלטת מדברי מודעי לא היתה ענש כבד הרבה יותר על מבצע־אנטול־צבא זה.

גם אחרי ההסלמה המבסכת משני הצדדים, צריך לקוות גם ברגע זה (בוקר יום חמישי), שמישהו יצליח לארגן עד יום ראשון איזשהו פטנט שייקרא לו בישראל „פשרה מכובדת". צריך לעשות הכל, שממשלת האחדות הלאומית לא תפול על פרשת מודעי. שלא תפול בכלל, אלא אם תידרש האומה להכריע בשאלות של חיים ומוות, שלום ומלחמה.

נכון, אין שום קדושה בממשלת האחדות הלאומית, שבסך־הכל היתה ילידת ההכרח, ביטוי לאי־היכולת לכונן ממשלה שונה. אך משקמה, יצר עצם קיומה איזו מציאות לאומית שונה. שום תרגיל טאקטי לא ישכיח מאתנו עקרונות יסודיים, ארוכי־טווח. וזה אורח כבשבת ברחוב הישראלי כאן הושבו שני היריבים סביב אותו שולחן כבשלה.

ממשלת האחדות היתה פרי ההכרח, אך יסודה הוא הסכם, ששני הצדדים קיימוהו עד היום. לדבקות בהסכם יש יותר מאשר חשיבות מעשית. ההסכם הוא סמל וביזוי הפרתו יהיה לרוח־רפאים שלא תניח לנו. כל חוות־הדעת של משפטנים־בכסעם לא יוכלו לשנות אמת פשוטה זו.

תנועה היסטורית, שתחיה כן היד אל הפה, מתרגיל אל תרגיל, מכתבת באובדן זכותה להנהיג את האומה. לטוענים, כי ממשלה זו „ביצעה את שליחותה", יש להדגיש: שליחותה היתה לא רק אותן שתי משרות שמנפנפים בהן, לבנון והאינפלציה, אלא טיפול בחולי שקרע את החברה הישראלית לשניים, בריפויה של שינאה אפלה.

משהו השתנה מאוד בספטמבר 1984, אבל כל זה עודנו „על תנאי", והדוגמה כיזה מירבית של אחריות וזהירות בטיפול בגוף הלאומי המצולק.

אני מתעקש לעצום את עיני ולהאמין, שכל המשבר אינו אלא תרגיל מבריק ועוד תרגיל מבריק. לכה? שכן החברה הישראלית חולה עדיין מאוד בכרכרה. הברכו הזה, הציוני, הבוטה בעצמו, הנחוש והשמני גם יחד, לא יצא עדיין מתקופת השיקום. אין עדיין תמורה יסודית, שאפשר לצפות שתבטא בבחירות הבאות. גם כן הבחינה הדמוקרטית, ניצחון מוחץ של „העבודה", שיביא להקמת ממשלה לא־קואליציונית – אינו נראה אפילו בחלום. ודאי שסיכוי לטובה לא יבוא אם בגל הפרתו הבוטה של הסכם חתום יתנהלו הבחירות.

דווקא מי שמייחל כמוני לממשלה כזאת ולתמורה יסודית בחברה, מוצא עצמו מתקומם בכל מאודו נגד כל הגישה הזאת של „תרגילים מבריקים", המשחיתים את חיינו ומניבים פירות באושים. והן מה שיש לנו להפסיד הוא יקר מאוד. האמינו לנאומי הבחירות הראשונים של רוני מילוא וחבריו כרמז לבאות. איננו רוצים שיבטיחו לנו את הטוב מאוד, שאיננו, במחיר הכמעט־טוב שהושג בדי עמל. מה שנוצר בעשרים החודשים האחרונים אינו הרבה מאוד, הוא דק ושביר ומועד להריסה, אבל יש זה הוא מה שיש.

אל תבטיחו לנו מלחמת בחירות טובה, שבמקרה הטוב ביותר תזיז חמישה ח"כים מכאן לשם, ובמקרה אפשרי גם הוא תזיז אותם משם לכאן. עוד נצחון אחד כזה...

דו"ח / אמנון אברמוביץ'

מוניטין של קשיחות: הזקנים נגררו מבתיה"ח

ועידת העבודה: המתוככים באים

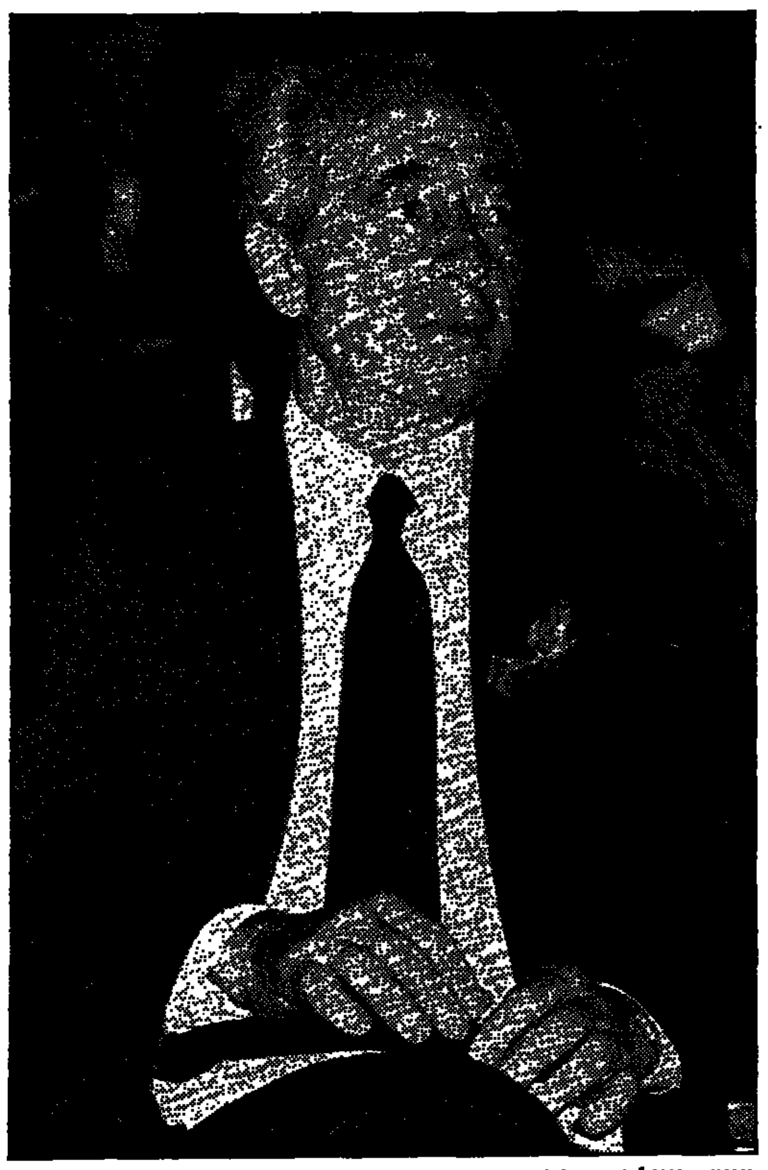

מודעי גידלתי ורוממתי

מודעי, הסיפור האמיתי

יצחק מודעי הוא המצאה של שמעון פרס. בניגוד להמצאת מרידור – זו גם דלקה וניצבה לפעמים. כאשר נכנס מודעי למשרד האוצר התברר שאין לו תכנית כלכלית. במקום עם תכנית, הוא נכנס עם מאמר. בפברואר '84 פירסם ב„ידיעות אחרונות" את האני מאמין הכלכלי שלו (ממיגננה בטחונית למיתקפה כלכלית). על מאמר כזה נהג מנחם בגין לומר, ארוך אבל לא גדול. זה היה מאמר מאוד לא אינטליגנטי, אקלקטיקה חובבנית רבת פערים וסתירות: קבילה על תקציב בטחון גדול עם תמיכה בהמשך מדיניות הוקרנציית. תמיכה נלהבת בצמיחה, שימור רמת־חיים גבוהה, הורדת נטל המיסים. רק לאחרונה הציג מודעי את המאמר הזה כבסיס הרעיוני לתכנית הכלכלית המתבצעת על־ידו, למרות שהקשר בין המאמר לבין המדיניות בפועל הוא כקשר בין שני סוגי מצב־רוחו המנוגד הקוטבי של השר.

התודעה הפופולארית מחזיקה את יצחק מודעי כשר אוצר טוב וזוקפת לזכותו את ההצלחה הזמנית של התכנית הכלכלית. האומנם? התכנית הכלכלית היא תבנית־מגירה מרחוב הירקון 110. יצחק מודעי שתפס עליה טרמפ הפך להיות מבצעה הקפטולי, כאשר רשעותו משמשת לו יתרון חשוב בשמירת התקציב.

ערב שבת אחד, ב„השבוע־יומן אירועים" בטלוויזיה, הודעוע עם ישראל לראות זקנים חולים נגררים מבתי החולים הגריאטריים. שר האוצר לא העביר את הכספים שנועדו למשרד הבריאות. היתה זו פעולה אריק שרונית בתחום הבריאות: להוציא לעצמו מוניטין של אכזריות וקשיחות. לא רק עם ישראל, אלא גם שריו נוכחו לראות למה מסוגל יצחק מודעי וחדלו לפנות אליו בבקשות לתוספת בתקציב.

אם את התכנית הכלכלית חייב מודעי למפלגת העבודה, הרי שאת זכויות מימושה הוא חייב לחלק עם מנכ"לו עמנואל שרון וסמנכ"ל משרד המסחר והתעשיה דוד ברודט, מטובי האנשים בפקידות הממשלתית, האחראי למדיניות הפיקוח על המחירים.

בחודשים הראשונים לשרותו באוצר היה מודעי שר אוצר מעופף. הוא זרק רעיונות תלושים וסותרים, וכאשר אלה נהדפו בלעג, נהג לומר, שזה רק רעיון לבדיקה. מיראי שהביא לכך שהחלטותיו היו בלתי מתואמות ולא כוללניות. הוא נהג להיכנס לפאניקה, לאבד עשתונות ואחר־כך להתעשת ולאסוף חזרה עשתון אחר עשתון. ראש־הממשלה, שרים ופקידי האוצר ראו כיצד נוחתת עליו מדי פעם בפעם רוח רעה, מבעתת אותו ומסיקה מעיניו את האלומה המפורסמת.

כשמדברים על מודעי נוהגים להתייחס לאינטליגנציה שלו או למצב־הרוח שלו. על האינטליגנציה כולם מדברים אבל אף אחד טרם ראה אותה. על מצב־הרוח לא כולם מדברים אבל כל מי שעבר לידו ראה אותו.

יצחק מודעי נהנה מתנאי פתיחה שלא עמדו לרשותו של אף שר בעבר: נכונות ציבורית שמקורה ברגשי אשם לשאת בענישה כלכלית, הסתדרות מרוסנת כמעט צייתנית וראש־ממשלה שהניח את כל יוקרתו על הצלחת שר האוצר שלו. שמעון פרס ידע שהוא נוסע במכונית־תופת, אבל השאיפה להגיע ליער־חפצו גברה. פרס, בניגוד לכל ראשי־הממשלות בעבר, עבר הסבה מהירה לכלכלה. לא רק שהקדיש עצמו ללימוד עיוני ומעשי, אלא שכל הישיבות הארוכות, המתישות והמכריעות נערכו בביתו. בישיבות אלה לא שמר מודעי על נוכחות אינטנסיווית וכאשר נכח היה מתפצל לאפטיה, לדכאון או לאופטימיות עליזה. אף פעם ללא התרעה מוקדמת וכמעט אף פעם ללא סיבה נראית לעין.

יצחק מודעי הוא טיפוס של מנהל מאוד לא ליברלי. הוא מצמצם את מרווח פעולתם של הכפופים לו כאשר כל נסיון חריגה נענה בהתעמרות והעלבה. הרעיון הכי ליברלי שיצא מפיו, הזכור לאנשים שישבו איתו בדיונים, הוא העלאת מס־הנסיעות. הליברליזם שלו מצא אם כך פורקן רק בנושא אחד: הבעלות הציבורית על מפעלים. הוא עשה רעש סביב עזרה לסולל־בונה למרות שמה שנדרש לתת להם הוא אשראי בריבית סבירה, שיגזול מהתקציב שבריריו של אחוז. לחברות „עמידר" ו„עמיגור", בשליטת הליכוד, ויתר על העלאת שכר־דירה ומצא להן את הכספים הדרושים. מהקבלנים הפרטיים, בניגוד לסולל־בונה, לא דרש התייעלות ופיטורים כתנאי לתמיכה.

הוא היה לא רק שר פוליטי אלא גם מפלגתי. החלטת האוצר לצמצם בשני־שלישים את הנציגויות הכלכליות בארצות־הברית לא בוצעה כדי שיוכל להמשיך להיטיב עם מקורביו. כך, למשל, שלח את עוזרו יורם גלעדי לשמש קונסול כלכלי ביוסטון טקסס, תפקיד שחיוניותו משתווה לחיוניות נציג כלכלי על כוכב השביט האלי. למשרת המפתח בכלכלת ישראל, ציר כלכלי בוושינגטון, מינה את מקורבו פנחס דרור (מי זה? מה זה?).

יצחק מודעי, סגן־אלוף במילואים, שפיסגת הקאריירה הצבאית שלו היתה נספחות בלונדון, רוחש כבוד לגנראלים בני תקופתו. הוא נהג נימוס רב בשייקה גביש מנכ"ל כור. בפני אריק שרון הוא ממש מתבטל.

מודעי ששם משפחתו המקורי מורביטש וכינויו מימי „רבלון" היה חבר־הכנסת ליפסטיק זוהר, ולא כמשאלת־לב אלא כמדיניות אישית, לתפקיד ראש־הממשלה. מודל החיקוי הפוליטי שלו הוא שמעון פרס. לכותב־שורות־אלה יצא לשמוע ממודעי, ימים אחדים לפני ועידת חירות, על כוונתו להשתלט על הליכוד כפי שפרס בעזרת רפ"י השתלט על מפלגת העבודה. התותם מעלה, שבקושי התאפק לא לפרוץ בצחוק, דחס את תדהמתו לכמה שאלות ונענה בפרטי התכנית הזו ותימוכיה הפוליטיים.

גם באותה מידה פוליטיות מודעי הוא רע־לב, ארוגנטי, לא נאמן. את הכלכלנית אסתר אלכסנדר, שבמשך שנים כתבה לו את ניירות העמדה נגד שרי האוצר בעבר, עזב מאחוריו במשרד האנרגיה. את דוברו ממשרד האנרגיה אבישי אמיר, שטרח כה רבות לטשטש את הדימוי שאורליך הדביק בו, הפקיר גם כן. אם פוליטיקאים מתאפיינים ביחס פונקציונאלי לאנשים – יחסו של מודעי לאנשים הוא אינסטרומנטלי בלי כל הבחנה בין האדם לבין מכשירותו.

על יחסו הליברלי של יצחק מודעי לאמת יעידו שני הסיפורים הבאים:

1. כאשר פרצה שערוריית ההטבות הרפואיות לבכירים, התראיין לרדיו ואמר שלא ידע על כך. לימים הסתבר שבהיותו שר אנרגיה הגיש בעצמו חשבון הוצאות ריפוי בחו"ל, ושגם בעצם הימים האלה הוא מגיש קבלות על ביקוריו התקופתיים אצל רופא.

2. לפני שבועות אחדים חזרתי ותימצתתי כאן את סיפור זכייתו ברשיון עורך־דין, סיפור שהובא במלואו במדור הזה לפני כשלוש וחצי שנים. על רקע פרשת קולס ומרוצו של מודעי לפיסגה, נראה לו הסיפור הפעם חמור מבעבר. טלפן אל עורך העיתון ואולי דרש מאתנו לתקן ולהתנצל. הסיפור פורסם בעבר ובהרחבה, אמרנו לכבוד השר. לא קראתי, אמר השר.

בהחלט מותר היה לו לשכוח שהוא קרא, אסור היה לו לשכוח שכבר הביע בעבר את אי־שביעות רצונו מהסיפור.

בנסיעתו האחרונה לארצות־הברית אמר ראש־הממשלה לצרף אליו את מנכ"ל האוצר עמנואל שרון. מודעי סרב והציע את סגנו עדי אמוראי כדי לשוות לנסיעה אופי מפלגתי. דיאלקטיקה שכלתנית, כזו המאפיינת את חברי ב„על המשמר", מייחסת לו כוונה תחילה בראיונות העתונאיים שהביאו לפיטוריו. האמת היא שיצחק מודעי הלך לישון בלי שאף אחד, כולל הוא עצמו, יודע עם איזו הצהרה יקום בבוקר.

ואם נסתבכו השבוע הדברים כפי שנסתבכו הרי זה משום שבמקביל ליצחק מודעי אשר בא לאוצר ללא תכנית כלכלית – בא שמעון פרס לראשות הממשלה ללא תכנית לפרוץ אתה. לפרס אין עכשיו דרך נסיגה – מודעי מבחינתו יכול לנוח, לנסוע לעשות סקי, לראות רופא, ובעוד חצי שנה לחזור.

ועידת העבודה: בית קירור

מפלגת העבודה היא מפלגת השלטון מספר אחת בישראל. מבחינה זו היא ממשיכתה של מפא"י, שהיתה מפלגה המונית, פרגמאטית, בעלת יכולת מניפולטיווית מרשימה והוזה גם יחד.

את כל חידושיה חידשה מפלגת העבודה עד ראשית שנות השלושים: מושב, קיבוץ, הסתדרות, חברת עובדים. מאז היא עוסקת בשלטון. פעם למעלה ופעם למטה.

על רקע הבריונות בוועידת חירות האחרונה נשמעו השוואות סנגוריות לתקופה האלימה של מפלגת העבודה, לפילוג הגדול. כאשר בקיבוצים נחצו חדרי־אוכל, סוכסכו משפחות, קם איש על אחיו. מסנגרי ועידת חירות, חוקרי תרבות השוואתית, שכחו כמובן שהוויכוח במפלגת העבודה אז לא היה על ראשות ועדת המסדרים ולא על מי יהיה יושב־ראש המרכז.

במפלגת העבודה של היום אין, למרבה הצער, הלהט הרעיוני תכונות ההקרבה האישית של פעם, אך גם לא אלימות השווקים הכוהנית של חירות היום. לוועידתה הרביעית של העבודה שהתקיימה השבוע היה טעם של אינסטנט־פודינג. היא היתה מבושלת וארוזה מתחילתה ועד סופה והוגשה במנה מרוזה וסטרילית לכל משתתפיה. מקבלת עלי התרשמותו של השר חיים קורפו, אורח במעמד הפתיחה, שהיתה זו ועידה קרה.

סוציאליסטים היו ידועים פעם כאנשים רומנטיים ויצריים. בתחבולות תעשה לך מלחמה ובאמוציה תעשה פוליטיקה. מי שלא בוערת בו אש, לא יצליח להדליק את הציבור.

לובה אליאב, איש חם, אוהב אדם, התקבל בתשואות אדירות. ואין בכך פלא. צידי הוועידה יודעים שעם השולים למיניהם המפלגה לא תגיע רחוק.

קיום הסכם הרוטאציה הובא לוועידה, אולי כדי להוכיח לציבור, שאצל מפלגת העבודה מלה היא מלה והסכם הוא הסכם. אבל עצם הרעיון להעלות לדיון את השאלה האם לכבד הסכם – נשמע מעוות והוא נזק חסר תקנה.

במחצית שנות השלושים עלה לדיון הסכם בן־גוריון – ז'בוטינסקי. הקיבוץ המאוחד, מקורבי ז'בוטינסקי בעבר, התנגדו להסכם, ואילו „הפועל הצעיר", בעלי גישה ממלכתית חושש להתרפות הזוסים הצעימים, תמכו בו.

התקדמות ניכרת, אם גם איטית, היתה בנושא המדיני. מפלגה אשר בוועידתה ב־1968 נמנעה בכלל מלדון בעתיד השטחים המוחזקים ואשר רק ב־1977 הכלילה במצעה את המונח פשרה טריטוריאלית – מכירה סוף סוף בקיומו של הקיים, עם פלשתינאי.

באולמי היכל התרבות בתל־אביב נראו פחות רעמות לבנות שגרשו תמיד את ועידות העבודה ויותר צעירים ובני עדות מזרח. למפא"י היה כשרון מיוחד להפסיד צעירים. בשנות הארבעים את יגאל אלון, ישראל גלילי, משה כרמל. בשנות הששים את משה דיין, שמעון פרס, גד יעקבי. בשנות השבעים ולטובת הליכוד את מאיר שיטרית, משה קצב, אלי הללי.

סיום עידן ועדת המינויים והוועדות המסדרות צריך להביא בעקבותיו שילוב צעירים המחוברים לסביבתם ומנותקים למראית־עין מהמימסד כמו, למשל, פרץ אמיר, נסים זווילי, חיים רמון.

משבר פסק זמן

שני אנשים לפחות, דוד לוי ואריאל שרון, לא היו סולחים לשמעון פרס לעולמים אילמלא איפשר להם להתייצב לימין חבר, יצחק מודעי, להביא לפירוק הממשלה ולהרחיק חבר אחר, יצחק שמיר, מראשות הממשלה.

סביבתו של שמיר לא ראתה פסול גדול מדי בהחלפת מודעי בליכודניק אחר, אבל טלפון של דוד לוי לשמיר (ולעתונים) סיים את ועידת חירות הבלתי גמורה.

בישיבת שרי הליכוד ביום רביעי בצהריים חזר מודעי ושאל בניסוחים עקיפים ושונים אם השרים מתייצבים לימינו. השאל במומו שאלו: ספק רב אם יצחק מודעי במקום יצחק שמיר היה עוזב ממשלה חצי שנה לפני רוטאציה.

הסעיף בהסכם הקואליציוני לפיו לא יפטר ראש־הממשלה שר מהגוש הנגדי נשען על הנחה שכל ראש גוש נהנה מסמכויותיו אצל שריו ומטיל עליהם את מרותו. ועידת חירות, מבחינה זו, השמיטה את ההנחה ורפתה למעשה את הסעיף. ההסכם הקואליציוני הרי נחתם עם יצחק שמיר מנהיג מפלגה ולא עם יצחק שמיר מנהיג דימוני־לנד.

בעת משבר שרון בחודש נובמבר האחרון הסכים הליכוד, בעקיפין ומכללא, שלפרס מותר לפטר שר משלהם. הם סמכו על עצביו של שרון ולא הביאו בחשבון את אלה של מודעי.

על פי חוק התגובה הצפויה ניתן היה לשער, שפרס יחזור בו מפיטורי מודעי. ניסוחיו המתנצלים בתכנית „מוקד" – דפנסיבי כתמיד והפעם גם מזיע – כשהוא חולק עם הציבור את לבטי אמינותו ומבקש מהצופים בבית לבחור עבורו בין האמינות שבהסכם לאמינות שבהבטחה – לימדו שהוא לא צפה את פירוק הממשלה. אילו הציבור וצירי ועידתו היו מוכנים לעצום עין, הוא היה מוכן לחזור בו מפיטורי מודעי.

בתחילה התכוון לפטר את מודעי מהממשלה אבל בדרכו אל שמיר נסוג בו ולא מלאו לבו להציע את הצעתו המקורית. הוא נסוג מהרצותו אבל לא מהרשעות במובנה הישן, הטוב והמפא"יניקי: הציע את גדעון פת במקום מודעי. שערו בנפשכם לאן היה מגדרר חילוף כזה את מצב רוחו של מודעי. לשכתו של ראש־הממשלה הפיצה במקביל את שבחי גדעון פת ואת הסיפור כיצד פת, בהיותו שר מסחר ותעשיה, הביא ארצה, ממש בסגנון פנחס ספיר, את המשקיע האנגלי דייוויד לואיס אשר בונה היום את העיר אילת לתפארה.

חבר־הכנסת אברום שפירא, פתות משקל אותו עמל, נדחף לתווך ולהיות השסיה עליו תמשיך ותדרוך ממשלת האחדות הלאומית. אני עובר ביסודיות, אמר שפירא, להבדיל כמובן מהמתווך הקודם הש"ס. יש לי, אמר שפירא, בטן מלאה „רעיונות מקוריות".

הרב יצחק פרץ התראיין לרדיו ואמר שתנאי ראשון להצלחה בתיווך הוא פעולה לשם שמים, רוצה לומר ששפירא בניגוד אליו אינו ממלא את התנאי עד תום.

גילויי אהבת ישראל הם חלק מהעניין. כשתיכשל יוזמת שפירא, אם תיכשל, יצטער הרב פרץ שאמר שהפעם המשבר לא נראה רציני, אבל יעלה על כך ששפירא, ולא הוא, נכנס בתווך.

הוויכוח שהיה תוכף לפירוק הממשלה, אם זו היתה אכן מפורקת, היה עוסק באחראיות. פרס ורבין רוצים שיתאפשר להם לקבוע מי הם „הפורשים". הליכוד מצידו כבר שילח את דובריו שקראו דרור ללשונם ותירגלו את פיותיהם כאילו היו באולם הקונגרסים בגני התערוכה.

אם היה המערך מקים ממשלה צרה, הוא היה נראה כמי שיושב על רכוש גנוב. אילו היה הולך לבחירות מוקדמות, היה הליכוד מבקש מהציבור, בתערובת המפרות כליכך של אלימות ורוממים, את השנתיים שנגזלו ממנו. הוא ישלח אז במקביל את דן מרידור לטלוויזיה ואת גסטון מלכה לכברות.

השאלה מי מפרק ממשלה איננה בלתי חשובה אך גם לא חשובה מדי: מעולם לא התקיימו בחירות על הנושא שהביא לנפילת הממשלה.

من الأرشيف

هكذا من الاصل

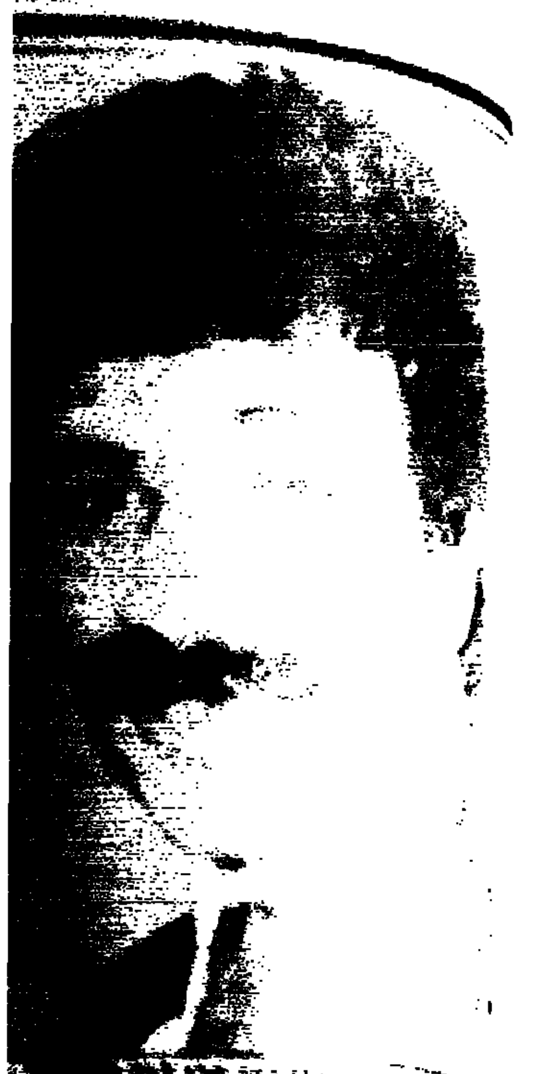

החייל שניצל מהאש: „אסור לי להיות בחדר סגור, אין די חמצן"

מאת אבי מורגנשטרן

איתי מנדלוביץ' יושב על המיטה. בפינה, ליד הדלת, עומד מיכל חמצן למקרה חירום. השיחה הראשונה אתו היתה בטלפון. קול חנוק. מאומץ. משתעל אחרי כמה דקות. איתמר מנדלוביץ', בן 20, שהצליח להינצל מן האש בבסיס צה"ל, בנר שני של חנוכה. שמונה מחבריו ניספו בדליקה.

בחדשות נמסר שמצבו בינוני. בתחילה הובא למחלקה לטיפול נמרץ. אחרי יום החליטו שהוא יכול לעבור לאגף הכוויות.

במחלקה לטיפול נמרץ ביקר אותו שר הבטחון יצחק רבין. אבא של איתי, שלום מנדלוביץ', הוריד את מסיכת החמצן מעל פני בנו כדי שיוכל למלמל כמה מילים לשר. באותו זמן לא ידעו שאיתי נפגע קשה גם בריאות. הריאות שלו איבדו מחצית מכושר הפעולה שלהן.

היום, ארבעה חודשים אחרי האסון, יושב איתי בבית. הפנים שלו מעוטרות בזקן. על הידיים סימני כוויות. כשנזכר אותו ערב הוא נע באי נוחות על המיטה. ברנרי, הכלב, נכנס לחדר. מסתכל בעיניים עצובות על איתי. כל כך רוצה לקבל ליטוף. איתי מבקש מברנרי לעזוב את החדר. בהשפלת ראש מסתובב הכלב וחוזר לסלון.

בפברואר 1985 התגייס איתי לצה"ל. „בהתחלה עשיתי גיבוש לקורס טיס ועפתי. החלטתי לעשות גיבוש לצוללות אבל בשלב מסוים פרשתי, כי כדי להיות שם קצין אתה אמור לעשות קורס חובלים ולא היה לי ראש לחתום חמש שנים קבע. רציתי להיות קצין ולחתום שנה אחת. עברתי לגולני ואחר־כך סופחתי לתותחנים הייתי אמור לעשות קורס קציני קשר".

הוא עושה הפסקה. לוקח אוויר. לפני כן הוא משתעל חזק. „ביום שישי, שמונה בדצמבר, היה הסיום של התרגיל הגדול של צה"ל. יצאנו הביתה והכל היה עלא כיפק. ביום ראשון חזרנו לבסיס. היה יום רגיל. בערב הלכנו לישון. היינו ששה אנשים בחדר. בשלב מסויים התעוררתי. הכל היה מלא עשן. הייתי כבד, רדום, ורציתי מאוד להמשיך לישון. לא יודע איך, אבל התחלתי לנוע לכיוון החלון. כשהגעתי לשם, מישהו שלף אותי החוצה.

„אני לא זוכר מה קרה באותם רגעים. כנראה הייתי בהלם. כשאני חושב על זה לא ברור לי מדוע התעוררתי, אבל זה היה המזל שהציל את חיי. האיש שהוציא אותי מהחלון היה סגן המפקד בחור ענק ושרירי. לא כל אחד היה מסוגל למשוך אותי החוצה כי אני טיפוס לא קל. ברגע שהוציא אותי נהפך החדר למלכודת אש ענקית.

„למרות המצב שלי, לא איבדתי את ההכרה והתרחקתי מהבניין. פתאום שיתחילו פיצוצים. היו שם כדורים ועוד תחמושת. ברגעים הראשונים לא הרגשתי כאב. אפילו לא שמתי לב שהידיים שלי ניכוו. רק אחר־כך כשמישהו בא אלי צעקתי: אל תגע בי, אני מלא כוויות.

„העבירו אותי למרפאה ומסוק לקח אותי ועוד שלושה חיילים לבית החולים 'הדסה' בירושלים. כשהגעתי לחדר המיון חשבו שנפגעתי בידיים מכוויות. חששו שגם שאפתי עשן לריאות כי הייתי שחור מפיח בפנים. הכניסו אותי לטיפול נמרץ, אבל החשד שלהם לשאיפת עשן לא קיבל חיזוק. אחרי יום העבירו אותי למחלקת כוויות.

„אחרי יומיים בכוויות התחיל לי קוצר נשימה. הריאות שלי נפגעו בצורה קשה. גם קנה הנשימה נפגע קשה. בקושי נשמתי. מיד שמו לי מכונת הנשמה והעבירו אותי ליחידה לטיפול נמרץ.

„הייתי מאושפז בטיפול נמרץ 11 יום. אחרי החיבור למכונת ההנשמה התחילו לפטם אותי בכל מיני תרופות וכדורים. הגוף שלי התנגד למכונת ההנשמה. לכן נאלצו להרדים אותי בהשפעת תרופות.

„אחת מתופעות הלוואי של ההנשמה המלאכותית היתה השמנה והתנפחות. מרוב שהתנפחתי נסגרו לי העיניים. לא הייתי מסוגל לפתוח אותן. המצב שלי היה אנוש במשך כשבוע ימים.

„מהימים האלה של השכיבה בטיפול נמרץ אני זוכר דברים בצורה מקוטעת. אני זוכר קולות, אנשים שבאו לבקר.

„אחרי 11 יום בטיפול נמרץ הורידו אותי למשך שבוע למחלקת כוויות ואחר־כך למחלקה פנימית. בפנימית שכבתי כחודש וחצי. הייתי מחובר למסיכת חמצן כל הזמן.

„כשהתחלתי להתאושש ולהבין מה קורה אתי, הבנתי שלא אוכל עוד לצאת לקורס קציני קשר. הייתי ממש מדוכא. איזו אכזבה זו היתה אחרי כל המלחמה שעשיתי לצאת לקורס. כשהייתי במצב קשה ניסו להסתיר ממני את העובדה שיאלצו לשחרר אותי מצה"ל, כי כל הזמן מילמלתי קורס קצינים... קורס קצינים. בסוף הבנתי שאני צריך לוותר.

„כשיצאתי מבית־החולים רצו לשלוח אותי לבית הבראה של הצבא. לא הסכמתי. מה אעשה בבית הבראה? הרי לסרט או לבריכה לא יתנו לי ללכת. בסוף הסכימו שאהיה בבית בהשגחת ההורים.

„מאז השחרור מבית החולים אני בבדיקות קבועות ב'הדסה'. כמה פעמים בשבוע אני הולך ל'הדסה' בגלל תופעות לוואי כמו לחץ דם גבוה. עם הזמן, אני מקווה, תרד תדירות הביקורים. בבית יש לי כמו שאתה רואה בלון חמצן. שיהיה, לבטחון.

גלעד, האח הצעיר של איתי, חוזר מבית הספר. זורק את התיק בפינה וסוגר את הדלת.

„סדר היום שלי מתחיל בשעה שש בבוקר. אני קם לבלוע תרופות. בימים שאני צריך לנסוע ל'הדסה' אני קם בתשע בבוקר. אם לא, אני מנסה לישון עד אחת עשרה. אחר כך אני נוסע לבית החייל שם אני שוחה כמה פעמים בשבוע במשך שעתיים. לא ברציפות. אני שוחה את הבריכה לרוחב ונח. אחר כך אני עושה תרגילי נשימה במים. מה שחשוב בבריכה זו הלחות. כשאני שוחה, אני מתאמץ ואני חייב להיזהר כי הדופק הקבוע שלי כיום הוא 120 ואחרי מאמץ הוא מגיע ל־160־170. אחר־כך אני חוזר הביתה ונח.

„רוב החברים שלי בצבא ומשרתים מחוץ לעיר כך שרוב ימות השבוע אני לא יכול להיפגש אתם. אם מגיעים חברים לאפטר או שישי־שבת אז הם קופצים לבקר אותי. רוב היום אני בחדר, קצת קורא, קצת שומע רדיו. די משעמם...

„החיים שלי קיבלו כיוון אחר. היכולת הפיסית שלי מוגבלת. אני לא מסוגל לעשות שום מאמץ. אסור לי לעלות במדרגות או ללכת יותר מ־20 מטר. אחרי הליכה כזו מתחיל לי קוצר נשימה והשתעלויות. אני לא יכול לשבת בבית קפה או בקולנוע כי יש שם אנשים וגם בגלל שזה מקום סגור. אסור לי להיות בחדר סגור. אסור לי להיות בחדר שיש בו יותר מארבעה אנשים כי אין די חמצן בחדר. גם ברחוב אני צריך להיזהר שלא לספוג עשן של מכוניות ולא עשן של סיגריות. לפעמים יש לי פריחה אפילו מגרגרי אבק וזה נהפך אוטומטית לקוצר נשימה.

„אני לא יכול לסבול חום או קור. ביום חם אסור לי לצאת החוצה. מרבית הזמן אני חייב להיות בבית, בחדר שלי. בעבר ניגנתי על גיטרה במשך שש שנים ואפילו הייתי מורה לגיטרה. היום אני לא יכול להחזיק גיטרה בגלל הכוויות בידיים. בזמנו עסקתי גם בירי ספורטיבי במועדון קליעה בירושלים. גם צילום היה שגעון קטן שעסקתי בו. הייתי מצלם ומפתח לבדי את התמונות. היום אני לא יכול לפתח בגלל החומרים הכימיים. על טיולים אין מה לדבר. יש לי חברים שאני נאלץ לוותר על ביקור אצלם כי הם לא גרים בקומת קרקע. בדרך כלל באים אלי. זה מה שיש".

למזלו של איתי, דירת הוריו בשכונת ארמון הנציב בירושלים, היא בקומת קרקע. בלילה, הזמן עובר לאט לאט. „החלון פתוח 24 שעות ביממה. קשה לומר שאני ישן בלילה כי כמעט כל שעה אני מתעורר בגלל קשיים בנשימה ושיעול ואז מנסה לחזור ולישון עוד שעה עד השיעול הבא. אני חייב לשכב כל הזמן על הגב וזה די מעצבן".

איתי חי בתקווה. „הרופאים מקווים שעם הזמן זה ילך וישתפר. הצרה היא שאין ספרות מקצועית ענפה על הרעלות של גאזים. בהתחלה כשאושפזתי הם לא ידעו איך לטפל בפגיעה שלי בריאות. האמת, שהמצב הולך ומשתפר, אבל לאט לאט. אני לא יודע עד מתי יימשך השיפור ובאיזה שלב ייפסק התהליך. אין מה לעשות. אין טעם לשבת ולבכות. צריך להמשיך".

איתי, אבא ואמא: „אחרי שנה אני רוצה לחזור לצבא" (צילום: יוסי זמיר)

על החברים שניספו קשה לו לדבר.

„הבסיס שלנו, מבוא־שילה, הוא בסיס קטן וכולם הכירו את כולם. גם את הבחור שגרם לאסון אני מכיר. שמעתי שהוא קיבל מאסר של שנה וחצי בכלא. היחס שלי אליו לא אובייקטיבי. הוא עשה מעשה שטות, אבל הוא לא היה הראשון שהדליק נרות. הרבה השאירו נרות במגורים. לא יודע אם אפשר להאשים אותו. גם לראות אותו לא הייתי מעוניין, לפחות לא עכשיו.

„הייתי בבסיס פעמיים מאז השחרור. פעם לפני כחודש ופעם לפני ימים אחדים כשעשו לי מסיבת שחרור. כשהגעתי לבסיס לפני חודש זה היה רגע קשה. דחפורים עברו על המבנה ולא נותר כל סימן למה שהתרחש. עכשיו בונים שם אנדרטה. אחרי כמה רגעים שהייתי שם התאוששתי ודחקתי את המחשבות.

„אני מנסה לשמור על קשר עם החברה מהבסיס. על הנושא לא מדברים. יש קשר של שתיקה. את החבר'ה שפנו אתי במסוק לא יצא לי לפגוש. הופתעתי שעשו לי מסיבת שחרור כי בדרך כלל עושים מסיבה למישהו שמשתחרר אחרי שרות של לפחות שלוש שנים. נורא התרגשתי.

„הוועדה הרפואית הורידה לי את הפרופיל ל־24 זמני לשנה. אחר כך נסעתי לבקו"ם והזדכיתי על הדברים. אחרי שנה אני רוצה לחזור לצבא. בטח, איזו שאלה? הנקודה היא שלא יחזירו אותי להיות קרבי. ודאי ישימו אותי בתור פקיד ואני לא הכי מתלהב מתפקיד כזה".

אחד הרגעים שאיתי לא ישכח היה ב־15 בינואר. יום ההולדת העשרים שנחגג בבית החולים. „זה היה כבר במחלקה הפנימית. שמחה הולצברג באה, קישטו את החדר בבלונים והביאו כל מיני דברים טובים. ההרגשה שלי היתה זיפתית. היה ממש דכאון, לעשות יום הולדת במצב כזה בבית חולים. למרות זאת ניסו לעשות שם שמח".

את יום השחרור שלו מבית החולים, הוא זוכר היטב. „זה היה יום שישי. הגענו הביתה ובאו המון אנשים. שכנים, חברים, קרובים. נורא התרגשתי. היו נכנסים לכאן בנגלות.

„עד כמה שזה יישמע מפתיע, בבית החולים הכי התגעגעתי לכלבים שלי ברנרי (הגדול) פינג (הקטן) ולחתול. כי המשפחה הקרובה היתה לידי כמעט כל הזמן. אבל את הכלבים אי אפשר היה להביא".

את האהבה לכלבים הוא מקווה ליישם בצורה מקצועית יותר. הוא נרשם לאוניברסיטה העברית בירושלים ללמוד וטרינריה. „יהיה לי קשה לשבת עם הרבה אנשים בהרצאות וחוץ מזה בעבודות, עם כל החומרים הכימיים, לא ברור לי איך אסתדר. אבל יהיה בסדר".

אמו של איתי, שמחה מנדלוביץ': „אני זוכרת שעבדתי במספרה בכפר שאול. בעלי קיבל את ההודעה מאיתי בטלפון. נראה לי מוזר מאוד כשראיתי את בעלי מגיע בצהריים. שאלתי: מה הבשורה? היתה לי תחושה קשה. הוא סיפר שאיתי התקשר והודיע שנכווה. הוא התקשר במיוחד כדי שלא אדאג כשאשמע ברדיו על האסון. פחד שאקבל שבץ.

„כשהכניסו אותו בפעם השניה ליחידה לטיפול נמרץ אמרו לנו שמכניסים איזה טיפול ואם הוא לא יצליח אז כה שנותר זה להרים עיניים ולבקש באלוהים. יצאתי החוצה ופשוט נשפכתי מרוב כאב. צעקתי 'אלוהים אתה הוצאת אותו מהשריפה, תן לו להמשיך ולחיות'. אחר־כך נסעתי לכותל ובעלי נשאר איתו בבית החולים.

„על הבחור שגרם לשריפה אני מסתכלת כעל פושע. אני לא יודעת מה לומר כיום, אבל בהתחלה נורא כעסנו עליו, כזה חוסר זהירות. נורא כעסתי, נורא.

„אני רואה כנס שהוא הצליח לצאת מזה. היום אנחנו כבר מתבדחים על כל הסיפור. לוקחים את זה ברוח טובה. מקווים שהעתיד יהיה יותר טוב. עכשיו ישנו התהליך של השיקום. רק שלא ייכנס למרה שחורה, לדכאון. הוא היה בחור עם אמביציות, פייטר גדול. כמו שאתה רואה אותו, הוא שקל עוד 25 קילו לפני שזה קרה.

הקצין שהציל את חייו, היה בא ומדבר איתו. „לפניו איתמר היה נפתח יותר. גם עם חברים אחרים הוא דיבר על האסון. אני לא התערבתי. הייתי יושבת ומקשיבה מעבר לדלת.

„בהתחלה היו באים לבקר המון חברים. אבל עם הזמן זה נעשה דליל יותר ויותר. זה טבעי. לכל אחד יש החיים שלו. זה גם מה שאמרתי לאיתמר. אני כבר מחכה שהוא ילך לאוניברסיטה ויפגוש חברים חדשים.

„גם החיים שלנו השתנו לגמרי. אנחנו לא יוצאים בכלל מהבית אחרי העבודה. לא סרטים, לא חברים, כלום. חייבים לשבת לידו ולעזור לו. אם אני יוצאת לשניה מהבית אני אומרת לגלעד או למילכה, הבת הגדולה, שישימו עין.

„מגלעד אני לא אכנע ללכת ליחידה קרבית. זה היה הגורל של איתמר, אין מה לעשות, זה כתוב למעלה. אין לי שום דבר נגד הצבא. להיפך, כולנו שירתנו בצבא באמונה ובהרגשה שזו זכות לשרת. היום, מה שאני רק רוצה באלוהים, זה שאיתמר יהיה בריא. שיחזור אלי כמו שנתתי אותו לצבא".

קריאה מהירה — ללימודים, לעבודה... ולפנאי

מאת יצחק ברזיד

העומס המוטל עלינו היום בלימודים ובעבודה, גורם לנו להיות לחוצים.

כולנו מכירים את תופעת „לא הספקתי" או במילים אחרות: „אינני מתגבר על החומר". איננו מספיקים בלימודים, איננו מספיקים בעבודה. התוצאה: אנו מתפקדים פחות טוב. יתרה מזאת, כבר שכחנו את הטעם המתוק של שעות הפנאי. להיות חופשי ופנוי ובלי מחשבות מטרידות? מי עוד זוכר את ההרגשה?

קריאה מהירה באה בדיוק בשביל לפתור בעיות אלה.

בלימודים

אנו קוראים בדרך כלל כ־½ עמוד בדקה, אולם טכניקת הקריאה המהירה מלמדת את עינינו ומוחנו לתפקד טוב יותר. אנו מסוגלים להגיע, מסתבר, למהירות קריאה הגבוהה פי שניים, פי שלושה, ויותר מכך. אחרים מבוגרי הקורסים לקריאה מהירה קוראים היום 10 עמודים (!) בדקה.

מפעלים, מוסדות, ארגונים וקיבוצים

קורסים מיוחדים רבים נערכים לאחרונה על פי הזמנה מיוחדת. בין השאר בתדיראן, סלודי, צה"ל, מס"ת ויישובים רבים. נוכח הביקוש הרב ניתן לקיים קורסים בשבועות הקרובים אך ורק באזורים הבאים: חיפה, ירושלים, גוש דן, איזור השרון, איזור ראשל"צ.

נא לפנות אל מכון מיל"ה: 03־912093, 03־916185.

מתברר גם כי הקריאה המהירה משפרת מאוד את רמת ההבנה של החומר הנקרא.

כך, ניתן להתגבר על כמויות עצומות של חומר כתוב – ללא קושי. להתכונן ביעילות ובמהירות לבחינות. לגמוע כמויות ענק של חומר ביבליוגרפי. להיות מוכן וערוך בלימודים וגם, למרבה ההפתעה, לגלות כי נשאר זמן פנוי ליהנות – ובלי נקיפות מצפון.

בעבודה

בימינו, כל מי ששואף להתקדם ולהצליח בעבודתו חייב להקדיש שעות ארוכות לקריאה. בכירים מקדישים עד כ־6 שעות ביום לקריאה! אולם כיצד קוראים? כיצד מבדילים בין טפל ועיקר? כיצד קוראים ביעילות? כיצד מבינים וזוכרים טוב יותר? ובקיצור כיצד מספיקים יותר בעבודה, עם תוצאות טובות יותר וגם נהנים משעות של פנאי לאחר העבודה?

ד"ר עמירם לנדמן מתל־אביב כותב: „שינוי מהפכני ומהותי מתרחש בקליטת האינפורמציה הכתובה הנדרשת לעבודתי, עיסוקי האחרים וכתיבתי הפובליציסטית".

ואמנם מספר עצום של משפטנים, מהנדסים, מנהלים שיפר ללא הכר את הרגלי עבודתו ואת התוצאות המושגות.

קריאה מהירה, מאפשרת להתכונן לפגישות חשובות. לסרוק במהירות חומר רב תוך כדי פגישות, לחסל פיגורים בעבודה, להרחיב את הידע ולזכור טוב יותר. קצב העבודה של ימינו מחייב אותנו להיעזר בקריאה מהירה. אם זמן הוא כסף כמאמר האמריקאים (אגב, קוראים מהירים מושבעים), הרי שקריאה מהירה תרומתה היא גם כלכלית ביותר.

יש לך פנאי?

מי שסובל מחוסר פנאי וזמנו דחוק. כל השואף לשפר ללא הכר את הישגיו בלימודים ובעבודה. קורס קריאה מהירה הוא בדיוק בשבילו. כדאי מאוד להקדיש פעמיים בשבוע (9 פגישות) לקריאה מהירה. אפשר, מסתבר, לשפר במאוד את ההישגים בלימודים ובעבודה וגם... לגלות מחדש את שעות הפנאי.

יצחק סיטי – מנהל מכון מיל"ה

קריאה מהירה בבתי ספר

מוסדות לימודים והשכלה המעוניינים לקיים קורס קריאה מהירה בתחומם יזכו לסיוע מירבי ושיתוף פעולה ברחבי באזורי חיפה, ירושלים, גוש דן נא לפנות למכון מיל"ה 03־912093, 03־916185.

22 שנות נסיון ★ 30 אלף תלמידים ★ פיקוח אקדמי

מכון מיל"ה פותח את הקורסים הבאים:

בתל־אביב: בית ציוני אמריקה, אבן גבירול 26, ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בתל־אביב: בסמינר הקיבוצים, דרך חיפה 149, ביום ב' 14.4 וביום ה' 17.4 בשעה 7 בערב.
בירושלים: בבית מיטשל, סוקולוב 15 (מאחורי מלון הנשיא) ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בחיפה: בבית ארדשטיין, י.ל. פרץ 20 ליד השקם בהדר, ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בקרית־חיים (מערבית): בבית ההסתדרות, שרת 75, ביום ב' 14.4 וביום ה' 17.4 בשעה 7 בערב.
בהרצליה: בביה"ס התיכון, הרב קוק 30, ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בכפר־סבא: בחטיבת הביניים ע"ש אלון פינת ששת הימים, רח' גלר, ביום ב' 14.4 וביום ה' 17.4 בשעה 7 בערב.
ברחובות: בבית החמישה, גולדברג 6 (ע"י הרבנות) ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בפתח־תקוה: בבית נטע, מונטיפיורי 38, ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בראשל"צ: בבית יד־לבנים, אחד העם 20, ביום ב' 14.4 וביום ד' 16.4 בשעה 6 בערב.
בנתניה: בית לינת נשים, מקדונלד 5, ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בחדרה: בבית העדבות, קרייני 6, ביום א' 13.4 וביום ד' 16.4 בשעה 7 בערב.
בבאר־שבע: מתנ"ס ע"ש לוין – מרכז גילת שכונה ד', ביום ב' 14.4 וביום ה' 17.4 בשעה 7 בערב.
חולון: בית יד לבנים, שד' קוגל 11, ביום ב' 14.4 וביום ה' 17.4 בשעה 7 בערב.

להרשמה ולקבלת ציוד לימודי הקורס ובוא 30 דקות לפני פתיחת הקורס
● שכר הלימוד לשתותף 112 שקלים חדשים.

"מי שקובע בירוחם מה מותר, מה אסור, זה אני"

ברוך אלמקייס: "טוב, אז היום אשתי כבר תלך לבד למכולת"

ברוך אלמקייס, ראש המועצה, לא מתרגש מהדו"ח הקטלני על חריגות ובזבוז □ "אם אני חושב שדרוש רכב לגזבר, אני קונה ולא מעניין אותי מה שיגידו למעלה □ נטפלים לירוחם בגלל שיש לי פה גדול ואני לא מוכן לסגור אותו □ פוחדים ממני? שיפחדו, לא נבחרתי בתור זמר פופ □ בגלל שבאתי לירוחם אני צריך להתאבד? □ מגיע לי נהג אישי שגם יעשה לי קניות, כדי שאתפנה לענייני ציבור"

מאת אהרון דולב

אחרי ששיגע את המדינה שבועיים בענייני העירייה שלו, חזר ברוך אלמקייס הביתה. בבית מצא רגשות מעורבים. צעקו לו "ברוך מלך ירוחם" והיו גם הרבה מתריסים: "עשה לנו תדמית דפוקה כזאת, ששוב פעם בושה להגיד 'אני מירוחם'".

הבעיה של ירוחם היא גם בעיה אישית של ברוך אלמקייס. על המימצאים הממלאים 118 עמודי "ביקורת-מיוחדת", אומרים חברים ותיקים בוועדת השרותים של הכנסת, כי דוגמה כזו להפקרות לא זכורה להם בתולדות החיים המוניציפאליים בארץ. גרעונות במיליוני שקלים, אי-סדרים בכספים דימיוניים בקופה ריקה, חריגות, סטיות וזילזול בנהלים. קצר המצע.

המבקר, רואה החשבון הירושלמי יהושע מאירי, בהגישו את הדו"ח שערך, לבקשת משרד-הפנים, כתב להנהלת המשרד: "המימצאים חמורים. יש בהם עבירה על צו המועצות המקומיות, התקנות וההוראות של משרד הפנים ועל סדרי מינהל כספי ומשקי תקינים. על משרד הפנים לנקוט בצעדים לשם הסקת המסקנות המתבקשות מכך".

הצעדים המתחייבים – מינוי ועדת חקירה, מינוי ועדה קרואה והשעיית האחראים עד להחלטה סופית. ב-12.12.85 נמסר הדו"ח לידי הממונה על המחוז, שלום דנינו, הועבר לידי מנכ"ל משרד הפנים, חיים קוברסקי, והונח על שולחנו של שר הפנים, יצחק פרץ. מאז הוא מונח במגירתו.

"שר הפנים כבר החליט לא לערוך שום חקירה, לא למנות שום ועדה קרואה, לא להשעות ולא להסיק שום מסקנות בכלל, חוץ מלטפוח לי על השכם ולתת לי פרס", אומר ברוך אלמקייס, בן 33, בבטחון-עצמי מלא. מגיע לו? "מה זאת אומרת. ישבתי אתם (עם שר הפנים ועוזריו), עברתי אתם על הדו"ח עמוד-עמוד. שיכנעתי אותם ועוד איך, שאני בסדר גמור".

אם הוא כל-כך בסדר, מדוע סירב בעקשנות יותר מחודשיים לדרישת חברי המועצה (מהאופוזיציה) למסור לידיהם את את הדו"ח לעיון, דרישה המוקנית להם ומחוייבת אותו כחוק?

אלמקייס, קומה ממוצעת, שפם שחור עבות, כיפה סרוגה, סבר חייכני, הוא משכיל, בוגר כלכלה ומינהל עסקים בבר-אילן. ברוך יודע להיות שארמנטי, אומרים מיודעיו. אבל יש לו גם לשון בוטה ("פה גדול, בלי שליטה", בלשונו), ששמורה בעיקר לרעת פקידים, רצוי בכירים, עסקנים מקצועיים ופוליטיקאים מעצבנים, בייחוד כשהם מדברים על מינהל תקין.

"שלא יקבעו לי שיקולים ולא יגידו לי מה מותר, מה אסור, מה תקני ומה חריג". לאלה שמור בת זלזולו. על ישיבה של ועדת העבודה בהשתתפותו, שלא מצאה חן בעיניו, דווח, שקרא בה לשני מנכ"לים (ברוך ווקלאי ויורם בליזובסקי) "פקידונים" וסיכם אותה כ"טחינת-מים ע"י מתנדגלמים". יו"ר הוועדה, ח"כ אורה נמיר רתחה. ברוך אלמקייס אומר: "היא חברה שלי. לא אמרתי. להרים".

בכיוון זה, אמירות-הבושות, יש בו איזו שניות אימפולסיביות. כך, למשל, כששאל אותו כתב "מעריב" למה אינו מוסר את דו"ח הביקורת לידי חברי המועצה, השיב "מפני שאני אוהב להתעלל בגוויות". עכשיו הוא אומר, שלא אמר ושלמרות "הכבוד לעתונאים", העתונאי הזה בדה דברים מלבו.

אימפולסים מסבכים אותו. לפעמים עם בכירי מפלגתו, מפלגת העבודה. כמו שהוא "מכבד עתונאים" לא היסס בשבוע שעבר לסלק אחד מהם מההפגנה בירושלים. "גירשתי אותו, אני לא יכול להסתכל עליו". הלה, שגורש, כתב מפיו, מלה במלה, את דעתו, לא רק על מפלגתו, גם על בכיריה באופן אישי: "צריך להרוג את כל הזקנים במפלגת העבודה, גם את מוטה גור, שהוא עוד מעט בן ששים ומה שמעניין אותו בחיים זה איך להיות ראש ממשלה".

אחרי זה היו בעיות במפלגה ועם מוטה גור "בגלל העתונאי שבדה את זה". הבעיות נפתרו ומוטה גור אף השתתף במיבצעי השרים שפקדו את ירוחם בימי נעילתה. בכלל, די נשבר לו מהעתונאים: "אין לי כוח להתמודד אתכם. מי שהתמודד עם העתונאים התאבד. עופר, לוינסון".

עם הדו"ח הקטלני נגדו הוא מתמודד ב"הכל שטויות". לא כך ידידיו, המתריעים על סדרי מינהל מתמוטטים כמעט למן כניסתו לתפקידו, בינואר 1984. "פנינו אל השר (פרץ), שהיפנה אותנו למנכ"ל, שבינתיים פרש, הלכנו למשרדי הממונה על המחוז, עד ששמענו נימוקים מעניינים, 'לא לציטוט', כמובן".

הנימוקים: שר הפנים לא נקט, לא ינקוט, שום צעדים בעקבות הדו"ח, כי ברוך אלמקייס הוא בן למשפחה ברוכת ילדים, דוגמה של "סלף-מייד מרוקאי". ברוך אלמקייס נעלב מזה, לא באופן אישי: "זה עלבון למרוקאים. לי אין תסביך מרוקאי. הייתי בהרבה מעונים של אשכנזים. בכל מקום אשכנזי, אני, הספרדי, הייתי תמיד הכי מוצלח, תמיד ניהלתי את האשכנזים".

בירוחם מרננים על נימוקים מעשיים יותר. "ברוך", אומרים, "כרת ברית לא קדושה עם שר הפנים, 'קנה אותו'. איך? למשל, בעודו מקונן על מדווי ירוחם, אבטלתה ומצוקותיה, בונה אלמקייס מקווה טהרה שני בעיירה, המונה שבעת אלפים תושבים. מקווה מפואר, ששילדו לבדו נאמד ב-180 אלף דולר – אומדן סופי כרבע מיליון – מיועד לקהילת ש"ס בעיירה, המונה כ-120 נפש.

דיון במליאת המועצה לא התקיים, החלטה על מקווה לא התקבלה כחוק. אבל בשבוע שעבר מיהר הממונה על המחוז, שלום דנינו, מקורבו של שר הפנים, לפרסם בעתונים מודעה בדבר "הפקדת שינוי תבנית מפורטת" לבניית המקווה.

חוץ ממקווה לש"ס, זורמים לש"ס-ירוחם עוד הרבה כספים ממשרד הפנים, דרך הקופה הריקה של המועצה, לשם העדפת מוסדות החינוך העצמאי של ש"ס על פני בתי הספר הרגילים, בהסעות תלמידים, בהזנה ועוד.

"אם אני כל כך טוב בחלוקת אתננים", אומר אלמקייס, "אז איך זה שאני ביחסים כל כך טובים עם ר"ץ וצ'רלי ביטון. גם להם אני נותן אתנן?" חוץ מזה, המקווה מוסיף "זה בסך הכל לא סכום עתק". רק רבע מיליון דולר, בעיירה הזועקת "לחם, עבודה".

"אני לא מוציא את זה מהתקציב הרגיל של המועצה. חוץ מזה, המקווה הקיים הוא מתחת לכל ביקורת". על הערכה זו חולקת אפילו המועצה הדתית בירוחם. ב-10.3.86 כתב אליה הרב שמואל מינצברג, מפקח כשרות המקוואות במועצה הדתית בירושלים: "הריני מאשר בזה, כי ביקרתי במיקווה בירוחם ומצאתי שהכל בסדר וכשר למהדרין".

באחד המימצאים בדו"ח הצביע המבקר על רכישת רכב צמוד – סובארו 1600 עם כל האבזרים ומזגן (24 אלף דולאר במחירי היום) – לגזבר המועצה. זה לא רק בניגוד מפורש להוראות משרד הפנים (רכב צמוד יועמד לרשות ראש הרשות בלבד). זה נעשה, כמנהג ראש המועצה בעשרות מימצאי תיקצובים אחרים, בלי להביא את ההוצאה הנדרשת לדיון והחלטה לפני מליאת המועצה כמתחייב בחוק.

ברוך אלמקייס: "תשמע, הוראות תקנות לחוד ומציאות החיים לחוד. נטפלים לירוחם בגלל שיש לי פה גדול ואני לא מוכן לסגור אותו". אבל מה פתאום רכב צמוד לגזבר? "למה לא? תלך תבדוק מה המצב במועצות אחרות. לא הגשתי לאישור המועצה, כי קיבלתי הוראה מהממונה על המחוז". בכתב? אפשר לראות? "מה זה משנה, קיבלתי את האישור". גם לאבזרים ומזגן על חשבון הציבור? "תשמע, אם אצלך מזגן זה מותרות, אז משהו לא בסדר בהשקפת העולם שלך".

השקפת העולם של ברוך אלמקייס מתבטאת בכל עמודי הדו"ח, לרבות סעיף רכישות כלי-רכב מאובזרים וממוזגים ע"ח הציבור. המבקר תמה "שבשעה שעמדה לרשותה ובבעלותה של המועצה מכונית סובארו (שנרכשה שלא כחוק בעבור הציבור, והועברה שלא כחוק לרשות סגן היו"ר, שניספה בתוך כך בתאונת דרכים), השכר בעבור יו"ר המועצה מכונית 'הרץ' רכב פורד סיירה ל-17 ימים, על-פי הזמנה חתומה בידי יו"ר המועצה. הסכום ששולם הסתכם ב-2,780,000 שקלים (ישנים). בצד אי-חוקיות ההזמנה, נגרם נזק נוסף לגרעון הכבד שנצבר לחובת המועצה". עוד טיפה בחשבון הבזבוז וים הגרעונות.

הפרוייקט הבוער הראשון שבו חנך אלמקייס את כהונתו כנבחר ציבור בירוחם, היה שיפוץ מאסיבי של הלשכה הצנועה שירש מקודמו בתפקיד ולשכת סגנו. שטיח מקיר לקיר, ריהוט חדיש, מזגנים ועוד.

כמה זה עלה לציבור? "לא זוכר בדיוק. אולי איזה 15 אלף דולר". בירוחם נוקבים בסכום כפול לפחות. אבל חשוב גם עקרון ההיגיינה הציבורית. זה מה שדרוש לירוחם בדחיפות עליונה, לשכה מפוארת לראש המועצה? "למה לא? קודם כל, זה לא נקרא מפוארת. ובכלל, מה, בגלל שבאתי לירוחם, אני צריך לשבת בחורבה ולקבל אותך באוהל?"

לא עברו ימים רבים והסתבר, כי הלשכה הזאת ניקרה עיניים לאנשים, אשר "נהרגים כאן על יום-עבודה". אלמונים – מובטלים, לפי החשד – שילחו באישון לילה אחד, אשתקד, אש בלשכתו המשופצת של אלמקייס. ברוך אלמקייס: "כל דבר מנקר את העיניים למובטל". מיד מתחילים בשיפוץ מחודש של הלשכה השרופה, ואם העלות אינה מתכסה מדמי-הביטוח, מוסיפים את ההפרש, אלפי דולרים, ע"ח הציבור.

בדצמבר הגיש המבקר את הדו"ח. בינואר לקח אלמקייס עוד רבבות דולרים (28 אלף, לדבריו) מקופת המועצה וקנה לעצמו רכב נוסף. אופל רקורד מודל 86', 1800 סי.סי., חלונות חשמליים, צבע מטאלי וכל אבזרי-הנוחות.

איך זה, שאתה מצפצף על דו"ח המבקר? ואיפה המצפון הציבורי הרגישות החברתית שלך, בזמן שאתה חייב חמישה מיליונים, אין לך כסף לתשלום משכורות ואתה הופך את כל המדינה בגלל ירוחם המסכנה?

"מה קרה? האם בגלל שירוחם במצב רע, אני, ברוך אלמקייס, צריך לקפוץ מבניין גבוה? למה לא מפנים טענות כאלה לראשי רשויות שנוסעים על 2000 סי.סי., כמו ראש עירית ת"א ומי לא? אני עובד קשה. הולך לישון בארבע וחצי לפנות בוקר, קם בשבע ושלושים ומרוב לחץ מעשן שלוש קופסאות ליום. לא מודאג מזה. סבא שלי נפטר בגיל 112, עבד קשה ועישן כל החיים".

אז אולי, ברוך, תהיה קצת מודאג מדו"ח הביקורת ומהתושבים הדפוקים שלך, שהרבה מהם תתמו על עצומה, שתחזיר את האופל רקורד, ושואלים אם אתה הולך לנסוע על הסובארו 1600, שגם אותה קנית בניגוד לחוק?

"טוב, אז אגיד לך. הסובארו, עכשיו, תועמד למכירה. למה לא האופל? בגלל שדרוש לי רכב אמין. תאמין לי שאפילו את הסובארו אני לא מוכר בגלל הדו"ח של המבקר, או התקנות. מי שקובע כאן בירוחם מה מותר, מה אסור, זה אני, לפי שיקולי. אם אני חושב שדרוש רכב לגזבר, אני קונה ולא מעניין אותי. שיגידו למעלה מה שיגידו. אותי לא מעניין. אותי מעניין רק מה שאני חושב שטוב לירוחם. אז עכשיו טוב לירוחם למכור את הסובארו, כי דרושה לנו הרוחות של הציבור עם המימסד המקומי".

ברוך, אומרים עליך שאתה אופורטוניסט לא קטן, שעד היום מסתובב עם כרטיס חבר בהפועל המזרחי (מפד"ל) בגלל שאתה דתי, ועל עגלת העבודה קפצת בשביל הכבוד והשררה.

"לא אמת. כרטיס של המזרחי החזקתי רק בשביל קופת-חולים. בהשקפת העולם החברתית והמדינית שלי, אני הרבה שמאלה מהמרכז במפלגת העבודה. ב-77' הצבעתי שלי".

ואיך זה מסתדר עם סגנון החיים שלך? אומרים עליך שאתה חי כמו לורד, מתלבש פראנג'י, עם ארונות מלאים חליפות ועניבות.

"מעליב אותי אפילו להתייחס לזה. את כל החליפות שלי – כמה? לא זוכר, לא סופר – קניתי מהכיס הפרטי. מאיפה? אל תשכח שהייתי מנהל סניף בנק הפועלים באוניברסיטה בבאר-שבע והרווחתי 3000 דולאר נטו לחודש. לירוחם באתי בגלל הציונות שלי, והקרבתי הרבה. היתה ירידה דראסטית ברמת-החיים שלי, של אשתי ושלושת ילדי".

בבאר-שבע נהג לאכול אצל "פפה-מישל", המסעדה הכי יקרה בעיר. "שילמתי 40 דולאר ארוחה ועוד הייתי מזמין חברים לאכול. הכל מהכיס שלי. מאז שאני בירוחם אני אוכל פלאפל בקיוסק ולא קניתי אפילו ז'אקט אחד. ברוך השם, אני לא בוכה. לא חסר לי. בבית יש לי חליפות שיספיקו לכל החיים".

מה הכפייתיות הזאת להתהדר בלבוש? "תשמע, בג'ינס ואקי לא הלכתי אף פעם לא אלך. כי מגיל צעיר אני לא אדם פרטי וג'ינס-ואקי זה לא מכובד. מאיפה זה בא לי? מה אני יודע, אני לא פסיכולוג. אולי זה מישקע מהילדות, כשהייתי בן בכור בן שמונה ובאנו ממרוקו, שמו אותנו בדירה של 40 מ"ר ובן 15 כבר היו לי אחד-עשר אחים ואחיות. ברוך השם, היום כולם, חוץ מהקטנים, אקדמאים".

שיחות טלפוניות רבות מגיעות, קוטעות את הראיון. ברוך מסיים כל אחת ב"אם ירצה השם". לפעמים הוא מתבל גם בדברי חז"ל. המפד"ל, לדבריו, היתה אחריו חזק כשהיה יו"ר אגודת הסטודנטים בבר-אילן.

"חיפשו ספרדי, צעיר, דתי, אקדמאי. היה לי כל מה שחיפשו. המפד"ל לא התאימה לי". מפלגת העבודה התאימה. בטלפון, מנכ"ל העבודה עוזי ברעם. אלמקייס מאזין, מחייך בקריצה, מסיים ב"אם ירצה השם" ואומר: "רק השבוע היתה לי הצעה מהמפלגה, שאם הייתי מקבל אותה, זה היה מזעזע את היישוב. תאמין לי, היו שוכחים מהדו"ח של המבקר, מהכל.

"רק מזה", הוא ממשיך, "אולי תגיד מחלת-גדלות, אבל אם אני צריך לבחור להיות ח"כ או שר, אני בוחר להיות ראש מועצת ירוחם. כי כאן יש שבעת אלפים אנשים מקופחים, זקוקים לפה. לי יש פה. פה גדול, בלי שליטה. אם הייתי חושב, למשל, שאתה חורג מתפקידך כעתונאי, הייתי פותח עליך והיית רואה איזה פה יש לי.

"רק מזה מלבד פה גדול, יש לי חוכמת חיים. פוחדים ממני. שיפחדו. לא נבחרתי בתור זמר פופ או אליל-המונים. אילו רציתי, הייתי יכול להיות חבר כנסת מזמן. ירוחם חשובה לי יותר מהכנסת. אני מוכן להקריב הרבה בשביל לתקן את הקיפוחים והעיוותים ההיסטוריים שנעשו לה".

בדרך לתיקון עוולות היסטוריות, קיבלת ביקורת קטלנית שלא היתה מביישת מטרופולין. למה, ברוך, העלית את עצמך בשתי דרגות מעל הנקוב בחוק ושילמת לעצמך 273 דולר לחודש יותר מן המגיע לך לפי החוק?

"לצערי הרב קשה לי לענות על השאלה הזאת. אני מקווה שהגזבר הקודם שלי לא עשה לי את זה בכוונה על-מנת להכתים אותי". גם לסגנך, שקיבל 282 דולר לחודש יותר מהמגיע לו מקופת הציבור, עשה הגזבר בכוונה?

"יכול להיות. בינתיים הורדתי את עצמי ואת סגני בשתי דרגות". המבקר מתריע ודורש החזר הכספים, החזרת?

"הוריתי לגזבר לחשב ולהחזיר". כמה?

"חמישים שקל לחודש". על 273 דולר לחודש במשך יותר משנה?

"המבקר טעה. התוספת שקיבלתי היתה פחות מ-273 דולר לחודש". כמה פחות?

"החישוב עוד לא הסתיים". ברוך, למה לך נהג אישי צמוד על חשבון הציבור, שעושה לך כל מיני שרותים פרטיים?

"תגיד, אתה מכיר ראש רשות מקומית שאין לו? מה אתה רוצה, שבגלל שבאתי לירוחם אני אתאבד? מגיע לי נהג אישי, אפילו לפי החוק. בנהג אישי, החוק התכוון שגם יקח את ילדי לבית-הספר. שיעשה לי קניות. שימלא את התפקידים שלי בתור אב וראש-משפחה, כדי שאתפנה לענייני ציבור. טוב, בסדר, אז היום, בגלל הרגישות הציבורית, אשתי כבר תלך לבד למכולת".

פרץ: לא ממהרים למנות ועדה

תגובת שר הפנים, יצחק פרץ:

"משרד הפנים מכיר בחשיבותה של ועדה קרואה, אך לפעמים היא מסבכת את המצב ולא פותרת אותו.

"לכן, אנו ממצים את כל האפשרויות בטרם ממנים ועדה קרואה. רק לאחר שאנו מגיעים למסקנה שאין דרך אחרת, אנו ממנים ועדה קרואה.

"כך פעלנו ביחס לבאר-שבע וכך ביחס לירוחם.

"אשר לשאלות האחרות (מה האמת בדברים על "ברית" בין ש"ס לראש המועצה והשפעת היותו של אלמקייס בן למשפחה ברוכת-ילדים מן העדה המרוקאית) – לדברים האלה אין שחר".

היפר קו-אופ
פתוח במוצ"ש!
הזול מכולם!
הזול ממוצ"ש 12.4.86
המועצה לצרכנות וכלבוטק* קבעו עובדה:
שופרסל היקר מכולם!
היפר קו אופ הזול מכולם!
* שודר ביום ג' 8.4.86
בהיפר קו אופ בלעדי!
המחירים הזולים מכולם!
וגם האשראי הטוב מכולם!
קנה היום לפסח
ושלם בחודש יוני
על כל קניה מעל 80 ש"ח ב ישראכרט אלא מה.
או בסופרצ'ק שלם ל-2.6.86
שי לכל קונה
מעל 100 ש"ח
מבצעים והנחות עד 25% על מאות מוצרים
חדרה | תל אביב | באר שבע | גבעתיים | נתניה | אשקלון | בת-ים
קו אופ
היפר קו-אופ
קו אופ

הכנסת נפרדת מהסדרן שלה

מאת יהושע ביצור

באשר מצליפי הסיעות בכנסת חיפשו את צאן מרעיתם לקראת הצבעות מכריעות במליאה, הם רצו קודם כל אל ישראל דראש. הוא האיש ששלט על לוח בקרה חשמלי בכניסה למשכן. אצלו אפשר היה לדעת בכל עת מי ומי מקרב 120 נבחרי העם שוקד על משמרתו בבית הנבחרים.

דראש הדליק נורית הנושאת את שם חבר הכנסת בכניסתו למשכן וכיבה אותה בצאתו ממנו. השבוע הוא מילא תפקיד זה בפעם האחרונה ונטש את הכנסת אחרי שירות של 35 שנה.

לישראל דראש מלאו 65. הוא ארז את מטלטליו המעטים ויצא לגימלאות. כמעט שני דורות שרת באמנות את הדמוקרטיה הישראלית, בצניעות, במאור פנים ובאהבה לתפקיד.

בשבוע שעבר באספו יותר מ־300 "מי הוא מי" של מדינת ישראל בטרקלין הכנסת כדי לומר לו תודה. היו שם שרים, ח"כים, הרמטכ"ל ואלופי צה"ל ופקידים בכירים מכל שלוחות השלטון, שביקשו לבטא בכך את ההערכה שהם רוחשים לאיש אשר דאג להם תמיד ליצירת הקשר הנכון בשעה הדרושה. ישראל דראש כסוף השיער והחייכן התגאה בשישה יוצאי חלציו וב־16 נכדיו.

היו"ר הלל נפרד מדראש: "תחסר לי ברכת השלום"...

כתב לו מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר באיגרת פרידה: "סבר פניך הטובות בפתח המשכן יחסר לי ולכל באי הכנסת. מי יתן והבאים אחריך ילמדו מנועם הליכותיך ויישרו כמוך תחושת ההדר והכבוד".

על השאלה בעד מי הוא מצביע בבחירות, נוכח העובדה שהוא מכיר את כל הח"כים מקרוב, על מעלותיהם וחולשותיהם, הוא משיב בחיוך שובב: לא פעם שאלו אותי ח"כים מסיעות שונות את השאלה הזאת. השבתי להם תמיד כי אני מצביע כמו סלאח שבתי. אני שם את הפתקים של כולם לתוך המעטפה, כי אני אוהב ומעריך את כולם.

ישראל דראש נולד בבגדד ועלה ארצה ב־1951 במסגרת מבצע "עזרא ונחמיה" יחד עם בני משפחתו. בטרם חלפו 4 חודשים לשהותו במחנה עולים, כבר התקבל לעבודה כנוטר לשמירה על "בית פרומין" בלב ירושלים שבו שכנה הכנסת במהדורתה הקודמת.

הוא טרם ידע מלה עברית. שבע שנים רוות עבודה עברו עליו כנוטר אשר עשה את מלאכת השמירה בחוץ – בלילות גשם ובימי חמסין. הוא טרם עיכל את המציאות הרועשת, וכבר הועמד במבחן קשה של ההפגנה ההמונית שהוביל מנחם בגין ב־1952 מול הכנסת בפרשת השילומים מגרמניה. בזרועותיו הארוכות נאלץ אז להדוף את המפגינים מן השער הראשי של הבנין, בלי שאפילו יכול היה לנזוף בהם בשפת המדינה.

לאחר שהוטל רימון מיציע הקהל לתוך אולם הכנסת ב־1958 הוחלט להקים את משמר הכנסת. באירוע זה נפצעו דוד בן גוריון והשר חיים משה שפירא. דראש היה היהודי מקרב הנוטרים שנתקבל למשמר, בזכות קומתו הגבוהה וכתפיו הרחבות. חמש שנים נוספות שמר על מבואות בנין הכנסת תחת כיפת השמיים, עד אשר ב־1963 זכה להיכנס לבנין, כשנתקבל ליחידת הסדרנים המשרתת בבית פנימה.

ראשית הוצב לתפקידי סדרנות בוועדות הכספים והחוקה, וביציע הקהל ושורות האורחים. לבסוף גם הגיע למליאת הכנסת, כאשר עיקר עבודתו להעביר בלי הרף פתקים ומסרים בין שולחן הממשלה וספסלי הח"כים. לפני 18 שנה הוצב דראש בעמדת המודיעין בכניסת הח"כים.

יו"ר הכנסת לשעבר מנחם סבידור העניק לכניסה הזאת את התואר "שער דראש". שם הוא נהפך עד מהרה לאיש סודם ונאמנם של שרים, חכ"ים, קצינים ופקידים בכירים שפקדו את משכן הכנסת בלי הרף. הוא קיבל הודעות בעבורם והעביר את תשדורותיהם. הוא חילק לחכ"ים את חומר ההסברה האינסופי שמגיע אליהם ממוסדות ומפעלים בכל רחבי הארץ, והגיש להם כל יום את הפרוטוקול של נאומיהם שנשאו יום קודם לכן.

דראש מוכן לגלות "סודות" מעמדת המודיעין: היו מקרים שחכ"ים ביקשו שלא לכבות את הנורה הנושאת את שמם בלוח הבקרה, כדי שמצליפיהם לא ידעו שעזבו את המשכן בלי היתר. אימת המצליף היתה תמיד עליהם. אבל דראש לא נתפתה לבקשות הללו, ותמיד כיבה את הנורית ברגע עזבם את המשכן.

כך גם סרב להיענות לבקשות עובדים "לדפוק את השעון" על כרטיסי העבודה שלהם בשעה מאוחרת יותר. הבקשות הופנו אליו, מפני שדראש פותח דרך קבע את משכן הכנסת ב־7 וחצי בבוקר, ועוזב אותו אחרון בשעת לילה מאוחרת.

משכימי הקום אשר הגיעו יחד אתו למשכן הכנסת בשבע וחצי בבוקר, היו יו"ר ועדת העבודה והרווחה ח"כ אורה נמיר, וח"כ רפאל איתן, הרגיל, כחקלאי, לקום מוקדם בבוקר.

האירוע המסעיר ביותר שלו היה כאשר נזעק להפריד בין ח"כ לשעבר מתי דרובלס, איש חרות, שביקש להוריד בכוח מן הדוכן את ח"כ מאיר וילנר איש רק"ח. דבריו של וילנר על גורל יהודי ברית־המועצות הסעירו את דרובלס.

דראש גאה שבמשך 35 שנות עבודתו במשכן ומחוצה לו, לא היתה אף תלונה עליו. כאשר שלגים ניתקו את הכנסת משאר חלקי העיר, והתחבורה שבתה, עשה דראש את דרכו ברגל משכונת קרית מנחם. אף שרוב הח"כים כלל לא הגיעו בימים כאלה.

בזכות כל אלה היו לדראש "יחסי ציבור" בלתי רגילים. כל יושבי ראש הכנסת, מיוסף שפרינצק ז"ל ועד שלמה הלל יבדל לחיים, התייחסו אליו בחיבה גלויה. הם באו לכל שמחותיו המשפחתיות, כפי שעשו גם מנחם בגין, יצחק שמיר ויצחק נבון.

אומר על כך בעל השמחה: הם באו אל ביתי הצנוע לכבדני בשמחות האישיות שלי, כי שרתתי אותם תמיד באמנות, מראש הממשלה ועד אחרון היועצים והמומחים. אפילו עם עובדי הבית אף פעם לא היתה לי מריבה.

במסיבת הפרידה הביאו לו מתנות, פרחים ומכתבי פרידה נרגשים. כתב לו יו"ר הכנסת שלמה הלל: כמו לרבים אחרים תחסר גם לי ברכת השלום שלך, מלווה בחיוך תמידי, מדי יום בהיכנסי ובצאתי.

קצין הכנסת יצחק בן גל ומפקד יחידת הסדרנים טוביה וקסמן סיפרו כיצד נשאר על משמרתו יום ולילה תמימים, כאשר המליאה דנה באישורי תקציב המדינה עד אור הבוקר, ומיד החל במשמרת החדשה שלו.

על מה שיעשה עכשיו אומר דראש: עמדת המודיעין במשכן הכנסת תחסר לי מאוד. כדי לא לחוש את הצער של הפרישה, אסע לכמה שבועות לבקר את שני ילדי וארבעת נכדי השוהים עתה בארה"ב. כאשר אשוב אציע לבני הפותח חברה לייעוץ כלכלי, לשמש כמה שעות ביום בשולחן המודיעין של משרדו. לפתות בזה יש לי נסיון רב. ואם ירצו בכנסת שאתנדב בהתנדבות כדי לסייע בסדרנות בעת אירועים וטקסים מיוחדים, אעשה זאת תמיד בשמחה רבה בלי לבקש תמורה. פשוט קשה לי לראות את חיי בלי הכנסת. כמעט כמו שח"כ אינו מסוגל לוותר על כך...

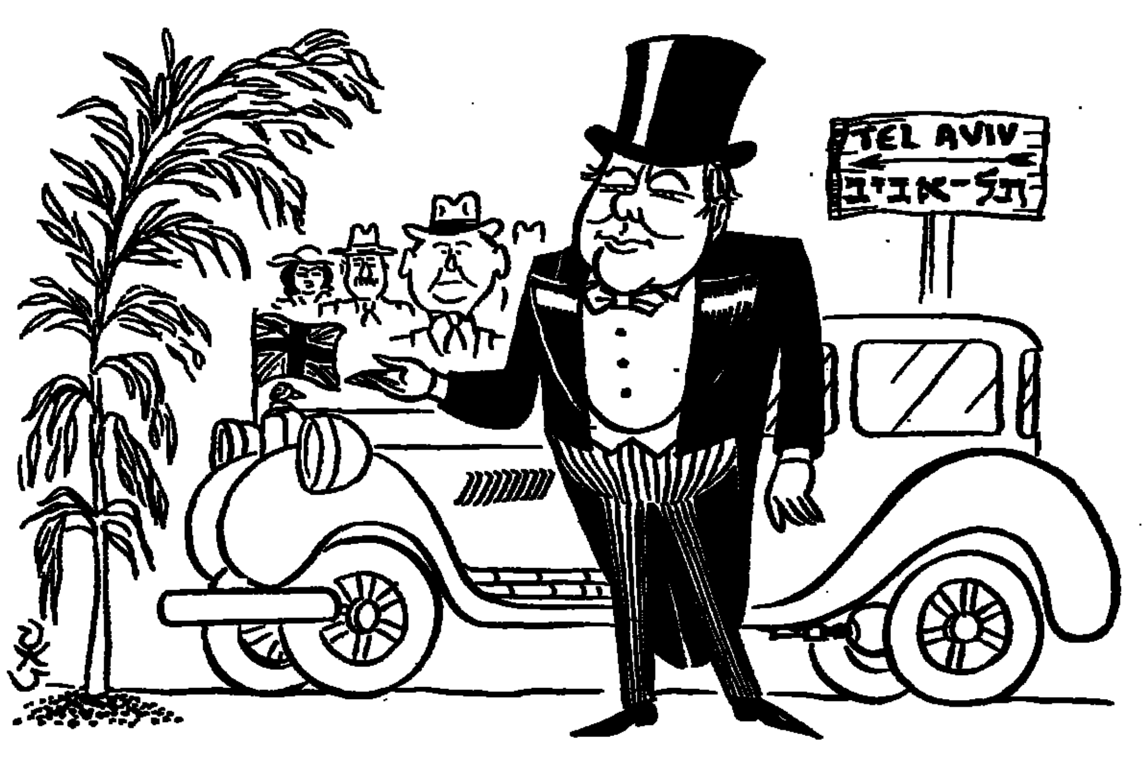

השרשים של צ'רצ'יל בת"א

מאת מנחם תלמי

צ'רצ'יל יורד, לוחץ ידיים עם דיזנגוף □ הקהל מתרגש, עולה על היער החדש □ פה קורה האסון: כל הענפים נופלים □ צ'רצ'יל תיכף מבין מה קרה ומתחיל לצחוק □ תשמע, מיסטר דיזנגוף, הוא אומר, בלי שרשים שום דבר לא מחזיק

תשמע לי בחורצ'יק מה שאני אומר לך. הצרה שלנו שהשורשים לא מספיק עמוקים. פה עוד הולך דור המדבר. מה שחסר לנו זה שורשים יותר עמוקים.

צ'רצ'יל שמעת? שמעת. הוא כבר אמר את זה – תן לי רגע לעשות חשבון – לפני ששים וחמש שנים הוא אמר את זה. כן, חביבי. ששים וחמש שנים. צ'רצ'יל. כמו שאתה שומע. בתל־אביב. בטח שהיה בתל־אביב. אז הוא עוד לא היה וינסטון צ'רצ'יל הגדול. בסך הכל היה מיניסטר בממשלה האנגלית. בן כמה אני הייתי אז? בחור צעיר. צעיר מאוד. אולי בן שמונה־עשרה. אבל אני זוכר את זה כאילו זה היה אתמול.

אינו, תשים לך תתיכת לימון בתה. תיקח עוגייה. אל תתבייש. תשתה תה ותשמע קצת ציונות. לא יזיק לכם. דיברנו על שורשים, מה? תיכף תבין איפה זה קשור עם צ'רצ'יל. אז אמרנו לפני ששים וחמש שנים. תעשה חשבון. 1921. מי מגיע אז לביקור בארץ־ישראל? מיניסטר המושבות וינסטון צ'רצ'יל. בחור צעיר. עוד לא כל כך ידוע כמו שהיה אחר־כך. עושים לו תכנית לבקר גם בתל־אביב.

מה זה תל־אביב באותם ימים? שכונה קטנה. אולי חמשת אלפים נפשות. אולי פחות. אבל מקום נחמד. בתים קטנים שגרים בהם אנשים עם לב גדול. קצת גינות והרבה מאוד חולות.

דיזנגוף עוד לא היה רחוב. הוא עוד היה בקראדם, ראש הוועד של תל־אביב. והוא אומר, תביאו איזה הצעות, תביאו פרוגראמה איך אנחנו עושים קבלת־פנים למיניסטר האנגלי שבא לבקר אותנו. אז מישהו אומר אולי נעשה לו קונצרט חגיגי באולם של גימנסיה הרצליה, אולי המקהלה תשיר לו שירים. מישהו אחר אומר נעשה לו ישיבת ועד חגיגית. ומישהו אומר אולי נעשה לו מיפגן פרשים, כמו שעשו פעם הצעירים במושבה רחובות, שיראה הגוי שיהודים יודעים לא רק לקרוא ספרים ולהתפלל.

ארנו, תשתה את התה שלך. הוא מתקרר. אז בסוף מישהו אומר שמה שצריך להראות למיניסטר זה לא תזמורות ולא סוסים. זה יש לו מספיק באנגליה. צריך להראות לו איך היהודים חוזרים לאדמה שלהם, איך הם מפריחים שממות. תסתכלו על העיר שלנו, הוא אומר, מה יש לנו פה? קצת בתים, קצת גינות, התחלה של בולוואר רוטשילד. ומה כל השאר? חולות, חולות. אז צריך לעשות יער על החולות האלה.

א–נו, תשים צוקר בתה שלך ותשתה. חבל שיתקרר. סוכרזית? מה פתאום! אני לא מחזיק דברים כאלה, לא טעמתי את זה בחיים שלי. למה? מפני שאני טבעוני. מה שאתה שומע, חביבי. אוכל רק מה שבא מהטבע. ירקות, פירות, בשר, דגים, חמאה. טבעוני אמיתי.

אתה שומע, לפני איזה עשר שנים אני בא לבדיקה בקופת חולים. שום דבר מיוחד. משהו שיגרתי. אז הדוקטור שניידר אומר לי, תשמע חבר קפלנסקי, אתה כבר יהודי שעבר את השבעים ואתה צריך להתחיל להשגיח יותר. איפה להשגיח? אני שואל אותו. אתה צריך להוריד קצת את הצוקר, הוא אומר. מאיפה להוריד, אני שואל אותו, מהברידעס? זה לא צחוק, חבר קפלנסקי, אומר הדוקטור, בגילך צריך לשמור יותר על הבריאות, תוריד קצת את הצוקר שלך. לפני חמש שנים הוא מת, הדוקטור שניידר. ואני עוד ממשיך לשתות את התה שלי עם שלוש כפיות צוקר.

אחר־כך הביאו במקומו את דוקטור ויסוצקי. יותר צעיר. אבל גם כן נחמד מאוד. אז כשאני בא יום אחד לבדיקה שיגרתית הוא אומר לי, תשמע חבר קפלנסקי, אני שולח אותך לדיאטטיקנית. מה פתאום דיאטטיקנית? אני שואל אותו. העניין הוא כזה, אומר הרופא הצעיר, בבדיקה שעשית מצאו שיש יותר מדי שומנים בדם שלך. מה רע בשומנים? אני שואל. נו, באמת! הוא אומר, שומנים זה צרות צרורות, זה אנגינה פקטוריס, זה טרומבוזות, זה אינפארקטים. תראה דוקטור, אני אומר לו, אני כבר שבעים וכמה שנים אוכל מה שאני רוצה, כמה שאני רוצה והשד לא לקח אותי. חבר קפלנסקי, הוא אומר, אני את שלי עשיתי. הזהרתי אותך. אתה משחק בחיים שלך.

חצי שנה אחרי זה אני בא לבדיקה השיגרתית והאחות שושנה אומרת לי תעלה לדוקטור שנהבי. מי זה שנהבי? אני שואל אותה. זה שמחליף את דוקטור ויסוצקי. ואיפה ויסוצקי? אני שואל. אל תשאל, היא אומרת, קיבל פאץ' על הלב, בקושי יצא מזה, עם הזיוואה וכל הדברים האלה.

נו, אז אני שואל אותך, גם לעשות דיאטה, ואני בטוח שהוא גם עשה התעמלות כל בוקר, גם שהנשמה תצא לך פעמיים כשבא לך לתפוש צלחת עם תפוחי אדמה בשמן ובצל, אבל אסור לך, וגם לתוסף בסוף את הפאץ' על הלב. איפה ההגיון? עכשיו אתה מבין למה אצלי אין דיאטות ואין סוכרזית.

או השד לא יקח אותך אם תשתה עכשיו את התה שלך עם קצת צוקר. תאמין לי.

נו, שוין, אתה לא באת לפה לשמוע בריאות ודיאטות. אז מה שאני רוצה לספר לך זה על וינסטון צ'רצ'יל ומאיר דיזנגוף. יונגער־מאן, קצת סבלנות, תיכף תראה איפה זה קשור עם שורשים.

אז ההצעה של הבקאדם מהוועד של העיר, שאמר שמה שצריך לעשות זה לנטוע יער על החולות, מתקבלת בהרבה התלהבות. האידיאה טובה מאוד, אומר דיזנגוף, הבעיה שעד שיער צומח עוברות כמה שנים טובות והאורח שלנו מגיע כבר בשבוע הבא. אז מישהו מהוועד מתכופף ואומר משהו לאוזן של דיזנגוף. דיזנגוף אומר ברגע בחורצ'יק, הצעה מצויינת, זה בדיוק מה שנעשה. והוא שולח עגלות עם פועלים לשרונה ולמקווה־ישראל בשביל לחתוך ענפים מהעצים הגדולים שצומחים שם. ואת הענפים האלה תוקעים לאורך כל הדרך מבית הוועד עד לבית של דיזנגוף. ופתאום יש לך יער על החולות. הפרחת שממות אכספרס.

והנה מגיע היום הגדול. יש הרבה דגלים וקישוטים. יש יופי של יער על החולות. כל התושבים והאורחים שבאים מהמושבות עומדים משני צדי הדרך.

תגיד, אתה אולי רעב? אז אל תתבייש. תדבר. אין לי פה מי יודע מה, אבל חתיכה הרינג מטיאס כמו שצריך, עם קצת בצל, לחם טרי וחמאה ואפילו כוסית וודקה, תמיד תמצא אצלי. נו, טוב, שיהיה אחר־כך. אז תשתה את התה שלך בינתיים. ותיקח קצת צוקר. שלא תפחד לי מהרופאים.

איפה עמדנו אה, כן. כולם עומדים משני צדי הדרך. מחכים לצ'רצ'יל ולפמליה שלו. אם אני זוכר טוב, גם הנציב העליון היה צריך לבוא אתו. והנה באמת מתקרבים האוטומובילים שלהם. מיניסטר המושבות צ'רצ'יל יושב באוטו פתוח ומנפנף ביד שלו. כולם מוחאים כפיים. רוצים לראות אותו מקרוב ומתחילים לדחוף.

צ'רצ'יל יורד מהאוטו. לוחץ ידיים עם דיזנגוף והנכבדים של העיר. הקהל מתרגש. דוחפים. כמעט עולים על הפמליה. השוטרים והסדרנים דוחפים בחזרה והקהל עולה על היער החדש. ופה קורה האסון הגדול: כל הענפים נעקרים ונופלים וכל אחד יכול לראות שהיער הזה הוא קאטסטרופה. חברי הוועד מורידים את הראש. דיזנגוף, לבן כמו סיד, מתחיל לסובב בידיים את הכובע שלו. צ'רצ'יל, כבר אז מכובד לא קטן, מבין תיכף ומיד מה קרה, מתחיל לצחוק. וכשהוא גומר לצחוק, הוא מראה באצבע על היער שנפל בחולות ואומר: תשמע, מיסטר דיזנגוף, בלי שורשים שום דבר לא מחזיק.

ומה שאמר צ'רצ'יל לדיזנגוף לפני ששים וחמש שנים – זה בדיוק מה שאני רוצה להגיד לך היום, כאן: שורשים, רק שורשים. כל השאר מסתדר לבד.

ועכשיו חכה רגע, תטעם את הרג מלוח בשמן ובצל. ואם תרצה אני מוציא מהמקרר בקבוק וודקה. ותאמין לי, יונגער־מאן, לדעת ליהנות מרג מלוח טוב עם פרוסת לחם שחור וכוסית של משקה, גם זה שורשים.

האביב מתחיל בדיפלומט

מבצעי ארוח מיוחדים לחודשי האביב
במלונות דיפלומט

4 לילות + לילה חינם
השוהים 4 ימים רצופים, יזכו ביום ארוח חמישי – חינם!

אל תפסח על הפסח! 7 לילות+לילה חינם
המתארחים במשך 7 ימי החג, יזכו ביום ארוח שמיני – חינם,
ויוזמנו להסב אל שולחן הסדר – על־חשבון־הבית!

להנאת האורחים וילדיהם – חופשת אביב מהנה עם מבחר פעילויות,
וחגיגה גסטרונומית במסעדות המגישות ממיטב מטעמי המזרח:
פרעה הגריל המזרחי מרינה הסינית הכשרה

כדאי לצלצל ולקבל פרטים:
מלון דיפלומט ירושלים
טל: 777777 (02)
מלון דיפלומט תל־אביב
טל: 294422 (03)

השגריר שערק: כך חציתי את הקו

מאת שרה בות קונרוי,
סופרת „וושינגטון פוסט"
מיוחד ל„מעריב"

„אם יהרגו אותי עכשיו", אמר רומואלד ספסובסקי במשיכת כתף, „זה לא ישנה לי. נשארתי בחיים כדי לכתוב את האמת על חיי, חיי אבי וחיי בני. זה ספר עצוב".

עיניו מתלהלהות בדברו. משב רוח סיבירי קפוא כאילו חולף בחדר.

בשעה 14:14 ב־19 בדצמבר 1981 היה עדיין ספסובסקי שגריר פולין בארצות־הברית. בקריירה שלו היה גם ראש הצוות הדיפלומטי של פולין, וסגן שר החוץ. לבד מזה, היה בנו של פילוסוף מרכסיסטי שעל שמו נקרא רחוב בוארשה.

בשעה 14:15 באותו יום, הוא יצר קשר עם משרד החוץ האמריקני והיה לקומוניסט הבכיר ביותר שערק למערב. הדיפלומט הפולני ומשפחתו – מה שנותר ממנה – ארזו מסמכים שליקטו במשך חייהם, תרשות מעברם ותקוות קלושות לעתיד, ונמלטו מבנייני השגרירות בצפון־מערב וושינגטון ל„בית בטוח" של הבולשת הפדראלית.

ב־20 בדצמבר משך ספסובסקי תשומת לב עולמית במסען נגד ההתעמרות הסובייטית בעם הפולני ומעצרו של מנהיג „סולידאריות", לך ואלנסה. „לילה אכזר של חשכה ודממה אפף את ארצי", אמר.

יומיים לאחר מכן, נפגשו הוא ואשתו ואנדה עם הנשיא רייגן, קודם שעקרו ל„בית בטוח" אחר.

באוגוסט 1982 דן אותו הממשל הצבאי של פולין, בראשות הגנרל ווייצ'ך ירוזלסקי, למוות.

„שיחרורו של היהודי", האוטוביוגראפיה של ספסובסקי, המשתרעת על 704 עמודים, מזכירה את סערת הרגשות המאפיינת את „פאוסט" של גתה. גם זו דראמה על אדם שמכר את נשמתו לשטן תמורת הפיתויים המוכרים, שררה ומין. לבסוף נמחל לו חטאו בזכות הרעיה. קרן האור היחידה בדראמה האפלה הזאת היא הבריתות הפולניות. אך גם הן נוטות לעבר ההומור השחור.

המו"לים, הארקורט, בריים, יובנוביץ', מהמרים על ספסובסקי ושולחים אותו ליותר מתריסר ערים לקדם את מכירת ספרו. „אני רוצה להבהיר הבהרה בקול רם ככל האפשר, כדי שתישמע בכל מקום", הוא אומר.

גובה מטר שמונים, בעל זקנקן תיש ושפם, בשערו האפור עדיין נראים ניצוצות נחושת. בגיל 65, ספסובסקי נראה, בחליפה שלו עם הפסים הזוגיים, כמו דיפלומאט מרכז־אירופי משנות ה־30. האנגלית שלו, כמו הגרמנית שלו, כמו הרוסית שלו וכמו עוד כמה שפות אחרות, רהוטה, אם כי מעט איטית ורשמית.

לרעייתו, ואנדה, בת 60 בקירוב, שער כתום אסוף אחורה בצורת של תלתלים. היא לובשת חולצה פולנית רקומה. ואנדה מוציאה שלוש גלולות נגד מחלת לב ומניחה אותן לפניה. התגלמות העור־כנגדו האירופית. היא מוציאה פחית גדולה של עוגיות משודנות ומציעה קפאצ'ינו בקנקן זכוכית כאילו היה זה כלי עשוי כסף, וכאילו היה חדר הישיבות טרקלין־קטיפה מפואר.

כשמתבוננים בהם, אי אפשר שלא לחשוב: „סוף סוף, הספסובסקים נמלטו תוכן להתחלה מאושרת".

ספרו גמור ומובטחת לו תפוצה רחבה. הבת, מיסיה, ובעלה, אנדז'יי גרושולסקי, עובדים כמורים בארצות־הברית. אמו, בת 93, קיבלה זמן קצר לפני פטירתה בחודש דצמבר, מישראל, את אות חסידת אומות העולם על הצלת יהודים מציפורני הנאצים. את ימיה האחרונים היה בנוחות במוסד יהודי בפולין.

עם זאת, אושרם של בני ספסובסקי אינו שלם.

„תמיד אהיה חסר מדינה", הוא אומר במרירות. „לעולם לא אוכל להיות אזרח מדינה אחרת. אבל פולין שלי אינה קיימת עוד. כמו שאומרת ואנדה, וארשה שלהם אינה וארשה שלי. פולין כולה היא עתה בית־כלא פוליטי, והאורחים הם האסירים".

מדבריו עולה הד קלוש למכתב שהשאיר אחריו אביו, ולאדיסלאב ספסובסקי, קודם ששלח יד בנפשו בעת הכיבוש הנאצי. „מה סאלוטאמוס" מוריטורי (ההולכים למות מברכים אותך... הברעת הלהדים לקיסר לפני הקרב בזירה הרומית), כתב. „אני אזרח העולם, ואין ברצוני להיות שום סוג אחר של אזרח". כסיים האב לכתוב בלע ציאניד.

שנים לאחר מכן, כאשר היה רומואלד ספסובסקי שגריר פולין להודו, מת שם בנו מוות מסתורי. הוא היה צעיר מבריק, בן 19, ששבא את המשטר הקומוניסטי בפולין עד כדי כך, שלא יכול לשאת את השיבה למולדתו. את כל כספו הוציא לסייע לעניי הודו. מותו של הצעיר נותר תעלומה. האם דחפו אותו איומים להתאבדות? האם נרצח?

ספסובסקי אומר, כי ערק בגלל זכר אביו ובנו. „הייתי צריך להיות חופשי כדי להיות עד, לתת עדות למה שעשו הקומוניסטים לפולין".

בספרו, תמצית מ־5000 העמודים המקוריים של כתב היד, הוא מתאר כיצד הוליס להפך את הספר לוידוי אישי, על רקע ההיסטוריה המכאיבה של פולין במאה זו:

„התחלתי במה שנראה כמאה ספרים – בראשי, בגירסות אינסופיות, על עשרות דפים קמוטים. האם תהיה זאת מסה פוליטית? חיבור אנטי־קומוניסטי? היסטוריה של העם הפולני? עוד ספר המסכם שהקומוניזם פשט את הרגל?

„כל אלה לא היו אלא הניבים, אשר מכרו רק מעט ושכבנו אפילו פחות. החיים בפולין הם שמספרים את סיפורה של פולין, את הטראגדיות האנושיות שהתרחשו בזירת פולין... כדי למסור את תחושת הסיפור הזה לשאר העולם, אין עלי אלא לתאר את חיי... אני צריך רק להתחיל מההתחלה ולספר את הסיפור בדיוק כמות שהוא".

ואנדה ורומואלד ספסובסקי: „הייתי נאיווי, טיפש, אופורטוניסט"

לדברי ספסובסקי, כדי לכתוב את הספר, היה עליו „לנעול את הנעליים הישנות. היום אני חכם. אז הייתי נאיווי, טיפש, אופורטוניסט. להיות מודע את החיים שלי, זה לפעמים מכאיב".

הוא מספר כיצד נטש את אשתו ואת שני ילדיו, שלעתים קרובות רעבו ללחם, והלך להיות עם אשה אחרת. אחר־כך חזר למשפחתו. הוא אינו מאמין שאהובתו היתה סוכנת סובייטית. „אבל ניסו להתקרב אלי, פעמים אחרות, כמה פעמים, נשים שבאמת היו שתולות".

פעמים מאז ביקש מקלט מדיני בשביל משפחתו ניסו סוכנים להתקרב אל בתו. פעם אף החזיקו אותה במשך שעה ואיימו עליה, בניסיון להניא את האב מכתיבת הספר.

עתה, כשהספר כבר בחנויות, מרגישה משפחת ספסובסקי הרבה יותר בטוחה. אמנם לעתים קרובות הם נאלצים לעבור דירה, אך הם לא שינו את שמם.

לדברי ספסובסקי, משרד החוץ האמריקני כבר אינו תומך בהם כספית. „המו"ל שלי תומך בי, ואני לא מתלונן. אנחנו לא זקוקים להרבה", הוא אומר.

ספסובסקי הגיע לחיים החדשים שלו מצויד בגרוניה. הוא הביא עמו מזוודות מלאות מסמכים שנאספו במשך יותר מ־40 שנה.

„בהתחלה לא הבנתי איך הוא מסוגל לזכור שיחות עד לפרטי־פרטים כאלה", אמרה עורכת ההוצאה לאור, מארי ארנהוורד. „הראיתי לה", אומר ספסובסקי. „יש לי רשימות של כל שיחה. רשימות, פתקים, חומר עבודתי. אני תמיד לוקח את הדברים האלה אתי".

למן ההתחלה, הוא ניהל יומן דיפלומאטי. היומן כתוב בצופן, בדקיקות כה רבה, עד שאפשר לקרוא בו בלי לחשוד כלל שמדובר בעניינים סודיים.

מזכרונותיו מהדהדים הוויכוחים האינטנסיביים בטרקליני אנשי־הרוח האוואנגארדיים של פולין בתקופה שבין שתי המלחמות, ושידור קול פעמוני הקרמלין הנשמע מהרדיו בבית אביו בוארשה.

ספסובסקי כותב:

„הייתי יושב לצד אבי ונודר בחשאי שלא לסטות מן המסלול שבו בחר או להכזיב את התקוות שתלה בי".

ספסובסקי נולד באוגוסט 1920, לצלילי התותחים של הצבא הפולני שהחזיק בקו הנהר ויסטולה נגד הבולשביקים. אביו היה אתאיסט ומהפכן מרכסיסטי, שחונך בעיצומה של התסיסה האינטלקטואלית בשווייץ של תחילת המאה. הוא שלח את בנו יחידו לבית יתומים ל„שישה חודשים של לילות שטופי־דמע" ולקח אותו לרבעי העוני של וארשה להראות לו כיצד חיים בני־אדם אחרים. את ימיו בילה ספסובסקי הצעיר עם האינטליגנציה של פולין: משוררים, בלשנים, חוקרים.

משפחותיהם של האב והאם כאחד היו בעלי אדמות. אבל משפחתה של האם לא היתה מוכנה לקבל את אביו. „אביה של אמי תיעב את אבי כל כך, שפעם, כשנאמר לו בצחוק שספסובסקי מתקרב לאחותה, הוא חטף רובה דו־קני ופרץ החוצה להכות לו". בסופו של דבר התגרש הדוד.

כשהיה אביו איש המפלגה הקומוניסטית בוארשה, החל ספסובסקי הצעיר מתרגל לתשומת הלב של המשטרה, שעתידה היתה ללוותו רוב חייו.

„תמיד נתקלתי בזרים שהסתובבו ליד הבית שלנו", הוא אומר.

בשנים הספורות של העצמאות הפולנית, בין מלחמות העולם, הצטרף הצעיר לתנועת הקומוניסטים הצעירים של פולין והתאהב בנערה יהודיה, שלימים נעלמה, בעת הכיבוש הנאצי. לאחר פלישת הגרמנים, חפר מקלט בשביל אמו ויצא להילחם בנאצים. הרפתקאותיו ברחובי פולין הסתיימו במציאת מקלט אצל משפחה יהודיה בלוצק.

לימים יפרעו הוא ואמו את חובם בהסתרת יהודים בתוך חדרים תת־קרקעיים סודיים באחוזה של אמו, וילה רוזה, מחוץ לוארשה. ספסובסקי הצעיר חי במחתרת, לפעמים ממש מתחת לאדמה. פעם כמעט נתפס ואנדה, שאותה הכיר מגיל שנתיים, הוא, בעת שהתחבאו מפני הנאצים בבור זבל. ואנדה, על אף גילה הצעיר, שימשה בלדרית בשביל המחתרת. אף על פי כן, ולמרות שמשפחתה ראתה בו אדם מסוכן, הם נישאו.

ספרו של ספסובסקי משופע סיפורים על חיים בחשאיות הגובה על סודות. כאשר עבד למען המודיעין הצבאי הפולני, הוא השיג רשימה של היחידות הבריטיות הפועלות בגרמניה, דרך שירותי מכבסה משותפים. כאשר שירת בשגרירות ארצו בלונדון, שם היתה לצוות גישה לכספת שלו, הכין לעצמו מיסתור למסמכים מתחת לרצפה.

בעת ביקורו של ריצ'ארד ניקסון בפולין, ניהל ספסובסקי, כסגן שר החוץ, את המשא ומתן עם פקידים של משרד החוץ האמריקני. „לפתע שמעתי קול מתכתי שנשמע כאילו בקע מפחית פח. 'נו, אז למה הוא לא אומר כלום?' הקול בקע מהמקטורן של אחד מהם".

ספסובסקי מספר על פיתויים בדמות בגדים, מזון מיובא, הזדמנויות לקנות זהב ושאר מוצרי מותרות, שהציעו לו פקידים קומוניסטים, שעה שהעם בפולין סבל ממחסור במזון. לדבריו, לא קנה מאומה, וכל רכושו בפולין היה חלקת קבר, שם קבורים אביו ובנו.

הוא גם מספר כיצד בתו ובנו, שגדלו בארצות הברית בתקופת כהונתו הראשונה כשגריר שם (1955־1961), חזרו לפולין כדי למצוא את מסך הברזל – ואכן מצאו אותו.

כשחזרו לארצות הברית, ב־1978, בתקופת כהונתו השניה כשגריר, הודיע לממשלתו שבכוונתו לפרוש בתום התקופה. שגרירות פולין בוושינגטון, כפי שמיהר לגלות, „לא היתה עמדה של משרד החוץ, אלא יחידת ריגול בטחוני. כל מה שאני אומר בפגישות שלנו מדווח מיד לשגרירות הסובייטית ולקג"ב".

ואנדה ספסובסקי מצאה את החיים האלה „מחניקים". השגרירות הופשטה מהעתיקות הפולניות המסורתיות שלה. כל המשרתים נאלצו לדווח ל„שירותי הבטחון" המאיימים. גרוע מכך, הספסובסקים נדרשו, כמו כל הזוגות הדיפלומאטיים האחרים, להשתתף בארוחות־ערב חדשיות, שלמעשה נועדו להפיל בפח מתנגדים למשטר.

בספר מספרת ואנדה (שמתכוננת לכתוב ספר משלה), על מסיבה במעון השגריר המזרח־גרמני. בזמן שהגברים עישנו את הסיגרים, לנשים היה בידור משלהן:

„זה התחיל עם אירינה דוברינין. היא ביקשה ממני לספר לה כמה בדיחות פולניות... הם שמו איזו מוסיקת ג'אז רועשת והתחילו לרקוד לבד או בזוגות, מפסיקות רק כדי לשתות ולזלול את הקינוחים... מדברות בקול המוני וצווחני, מניפות את חצאיותיהן מעל לראשיהן... במיוחד נשות שגרירי קובה ובולגריה, אם כי אשתו של הצ'כי לא פיגרה הרבה אחריהן. בחיים שלי לא ראיתי דבר כזה. וגברת דוברינין המזדנית הזאת ניצחה על כולן; זה היה כמו ליל המכשפות..."

למולם, הממשלה הירשתה להם לקנות מעון בשביל השגרירות. ואנדה עצמה עיצבה את פנים הבית בצפון־מערב וושינגטון. היא טיפלה בבית בעצמה, כדי למנוע ריגול אחרים.

בתוך כך, ניסה ספסובסקי להדוף את השגריר הסובייטי, אנטולי דוברינין, שלדבריו, שלט על הדיפלומאטים של הגוש המזרחי. במשרדו חסר החלונות, שבו נשמע תדיר רעש של מנגנוני שיבוש האזנה, הגדיר דוברינין את הנשיא דאז, ג'ימי קארטר, „טיפוס משונה מג'ורג'יה", ואמר שהיועץ לבטחון לאומי, זביגנייב בז'זינסקי, „מרעיל את האווירה". לדבריו, הוא נתבקש לחפש חומר מפליל על בז'זינסקי (שמוצאו פולני).

זמן לא רב לפני עריקתו, נפגש ספסובסקי עם ולטר שטסל, אז תת שר החוץ האמריקני לעניינים מדיניים. הוא סיפר לשטסל על הכנות בפולין לפלישה סובייטית. „סיפרתי לו בלי היסוס, שהעם הפולני מצוי בסכנת מוות. תפסתי את עצמי אומר את מה שבלבבי בלי שום שיקולים דיפלומאטיים. חציתי את הקו".

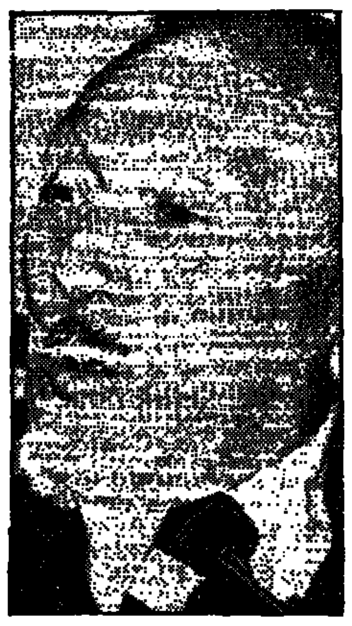

הרב טואף:
„לנוצרי טוב יהיה קשה להאמין"

יוחנן פאולוס:
מקווים שיבקש מחילה

האפיפיור יקרא בבית הכנסת: הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד

מאת עדה לוצ'אני,
סופרת „מעריב" ברומא

„הביקור" – כך קוראים ברומא לביקורו של האפיפיור בבית הכנסת. אירוע זה, ביקור רשמי ראשון של אפיפיור כלשהו בבית כנסת, עתיד להתרחש ביום ראשון הקרוב, ותלויות בו ציפיות רבות.

לפי שעה לא נתפרסמה עדיין התכנית הרשמית של הביקור. אבל מקורות יודעי־דבר „משני עברי המיתרס", כלומר, בוותיקן ובקהילה היהודית, סבורים כי „הביקור" יתנהל בקווים כלליים אלה:

אמצעי בטחון חריגים יקדימו וילוו את ביקורו של האפיפיור יוחנן פאולוס השני, מהוותיקן לפנות ערב, ברובע הישן של רומא. שם, יסד אחד מקודמיו, פאולוס הרביעי, את הגטו היהודי, בשנת 1555.

מול השער שלפני הכניסה הראשית יקדמו את פניו וילוו אותו לתוך בית הכנסת, הרב הראשי, אליו טואף, נשיא קהילת רומא, ג'קומו סבן, ומנהיגים נוספים של יהדות איטליה, דתיים וחילוניים כאחד.

בית הכנסת הראשי של רומא, שנבנה בתחילת המאה בסגנון בבלי מפואר, עם כיפה גדולה וגבוהה, נראה מאוד מרשים. למעשה הוא מסוגל להכיל פחות מאלף איש – הרבה פחות ממספר כתבי הטלוויזיה, הצלמים, העיתונאים, נציגי השלטונות ובני־התמותה הרגילים, שביקשו להשתתף באירוע.

לשכת העתונות של הוותיקן אירגנה „פול" של אנשי תקשורת. מספר האורחים הרשמיים צומצם למינימום. מנהיגי הקהילות הודיעו ליהודי רומא, כי בבוקרו של יום השישי שקודם לביקור (היום) יחולקו כל הכרטיסים הנותרים באורח דמוקרטי, בלי משוא פנים.

יש לצפות שתור ארוך ארוך ישתרך היום מול בית הכנסת למן השעות המוקדמות של הבוקר. אך הרבים שלא יתמזל מזלם ושייעזבו בידיים ריקות, לא יחמיצו הלילה את האירוע ההיסטורי – הוא יועבר בשידור ישיר ובמלואו בטלוויזיה הממלכתית של איטליה.

כותרות עתונים ברחבי העולם אמנם הכריזו: „האפיפיור והרב יתפללו יחד". אך תפילות משותפות אינן נכללות בתכנית הביקור. כפי שציין „בעל תשובה" צעיר, תושב רומא: „כל אחד צריך להבין את ההבדל בין להתפלל זה לצד זה, לבין להתפלל יחד".

ארון הקודש יישאר, ככל הנראה, סגור. רחוקים נראים הזמנים – עד המאה שעברה – כשהאפיפיורים שהוכתרו היו מחזקים את זכותם על העיר בפגישה בשכבות לגטו עם משלחת של רבנים הנושאים ספרי תורה. והאפיפיור היה מוחזה בידי תנועת גירוש, ללמוד שהוא מכבד את התנ"ך, אך מגנה את עקשנותם של היהודים, שמסרבים לקבל את ישו כמשיח.

הטקס יכלול קריאת קטעים, בעיקר מן התנ"ך. הרב טואף הרבנים האחרים אמורים לצטט מבראשית ומנביאים ראשונים, לקרוא את פרק קכ"ד בתהלים ולומר „אני מאמין". לאחר מכן יקרא האפיפיור את פרק קל"ג („הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד").

בעקבות הקריאה בתנ"ך יבואו נאומים, מפי הרב טואף, נשיא קהילת יהודי רומא והאפיפיור.

בתום הטקס הציבורי, יעלה האפיפיור קומתיים לשיחה בארבע עיניים עם הרב טואף בלשכתו. הוא ייפגש שם עם קבוצה קטנה של מנהיגים קהילתיים ושל אישים יהודיים בכירים.

האפיפיור ייצא בכניסה הצדדית, הממוקמת סמוך לאנדרטה המוקדשת לתושבי רומא שנספו בשואה. מקווים, כי האפיפיור יעצור מול האנדרטה ויחלוק כבוד לזכר היהודים שניספו. מחווה זו תהיה בעלת חשיבות מיוחדת, בתקופה שבה נשמעות מחאות חריפות מפי מקורות יהודיים ברחבי העולם נגד הקמתו של מנזר נזירות כרמליטיות פולניות בתחום מחנה הריכוז אושוויץ, במקום שבו איכלו הנאצים את הגאז הקטלני „ציקלון ב", ששימש להרג המוני של יהודים.

כללית אומרים כי ההשפעות של החלטת האפיפיור לבקר בבית כנסת תהיינה חיוביות. כפי שאמר הרב טואף: „לנוצרי טוב, שרואה את האפיפיור מתפלל בבית כנסת, יהיה קשה להאמין שאלוהים קילל את היהודים".

אך חשובים יותר מהמחווה הראוותנית של האפיפיור יהיו הדברים שיאמר בבית הכנסת. „מלים כאבנים" – כלשון פתגם איטלקי עתיק.

„אנו שמחים שהוא בא ונקדם את פניו ברצון, אבל מה הוא עומד לומר לנו?" – שואלים את עצמם יהודים ברחובות הצרים, בכיכרות ובחנויות של הרובע הישן. תחושות אחדות מקושטות בצבעים הססגוניים של הציפיות הגדולות, בעוד אחרות צבועות בגווני ספקנות.

יש מקווים כי האפיפיור יבקש מחילה על הרדיפות ועל הסבל שגרמו הנוצרים ליהודים במשך מאות שנים, וכי יכיר במלוא הזוקיות הכבוד של היהדות. יש אף מקווים שיודיע על החלטת הוותיקן לכונן קשרים דיפלומאטיים רשמיים עם ישראל.

אך יש גם החוששים שבנאומים שנשא האפיפיור לפני זמן לא רב, התייחס ל„חטא שחטאו בני ישראל, בסרבם לקבל את ישו". הוא הציג את היהדות כדת מיותרת, שמקומה ויעודה נתפסו בידי הכנסיה הקתולית.

בין שתי מגמות אלה, ישנם אנשי מציאות, שצופים כי בדברי האפיפיור יהיו אכזבה וסיפוק לסירוגין, הן לאופטימיים והן לפסימיים.

ערב „הביקור" גובר זרם הברכות והאיחולים, המגיעים אל הקהילה היהודית העתיקה ביותר בעולם המערבי. בין היתר, הגיע מכתב מנשיא איטליה, פראנצ'סקו קוסיגה, המביע שביעות רצון מהביקור בקהילה „שסבלה כל כך".

הרב הראשי של בריטניה, עמנואל יעקובוביץ, שיגר מסר ברכה בשם ועידת רבני אירופה. הוא הביע תקווה כי הביקור יסתיים בהכרה בישראל.

صفحة من الأرشيف

מקסיקו־סיטי: ראש משטרה באזיקים

שירות מעריב

ארתורו דורואסו מורנו יחזר למולדתו בצורה שהלמה את מעמדו בעבר – במטוס מיוחד שהעמידו לרשותו שלטונות מקסיקו. הדבר היחיד שלא תאם את הנוהג, היה האזיקים על ידיו.

מי שהיה ראש משטרת מקסיקו סיטי, מי שדי היה בהזכרת שמו כדי להטיל פחד על מיליוני אזרחים, הפסיד במערכה. אחרי מאבק משפטי שנמשך שנה ומחצה הסגירו אותו שלטונות ארה"ב למקסיקו. בארצו הוא מאשם בנטילת שוחד, במעשי סחטנות ורמיה.

מורנו הגיע לשיא כוחו בשנים 1976־82, ימי כהונתו של לופז פורטיו כנשיא המדינה. משכורתו הסתכמה בכ־2500 דולר לחודש. אך בתום תקופת שירותו נתגלה כי הוא הבעלים של שכונת יוקרה השוכנת 23 ק"מ מן הבירה, ובה דירות פאר, מועדוני שחיה, גולף, רכיבה, קזינו ושאר אמצעי בידור לבעלי ממון. רכושו של ראש המשטרה נאמד אז בחמישים מיליון דולר. איש לא ציפה כי יוכיח שצבר את רכושו רק ממשכורתו.

נוהג הוא במקסיקו, שבעת חילופי משמרות בארמון הנשיאות, מתחלפת גם צמרת הפקידות הקשורה עם הנשיא הפורש. ראש משטרה הוא בעל תפקיד שכזה. מכיוון שכך, גורסים הבריות, משתדל בעל התפקיד לצבור לעצמו רכוש רב ככל האפשר בזמן קצר ככל האפשר. הכל גם יודעים שאחרי הפרישה תבוא החקירה הבלתי נמנעת על־ידי אנשי הנשיא החדש. כל מועמד לנשיאות מכריז בעת מערכת הבחירות שראשית דאגתו תהיה לעקור את השחיתות מן השורש.

ראש המשטרה דורואסו מורנו חזה את הנולד. רק הסיר את מדיו וכבר החלה החקירה. מנין רכש את חלקת אדמה שערכה נאמד במיליוני פסוס? מה בדבר ההאשמות על מעשי סחיטה, רמאות וגניבת כספי ציבור? אפילו האשמות ברצח לא חסרו. בסעיפי אישום שונים דובר בהיעלמם המסתורי של אנשים שניסו להתנגד לראש המשטרה. 126 אנשי משטרה העידו נגד מפקדם לשעבר. תיק החקירה הושלם וכתב האישום עמד להיות מוגש לערכאות.

ברגע זה החליט מפקד המשטרה שאקלימה של מולדתו שוב אינו יפה לבריאותו. הוא עזב את המדינה. החל מרדף על פני ארצות ויבשות. תחילה נתגלה במדריד, אחר כך עבר לבירות אירופיות אחרות, לאחר מכן לקנדה וארה"ב. העקבות גם הוליכו לבראזיל ומדינות אחרות באמריקה הדרומית.

משטרו של הנשיא דה לה מדריד גמר אומר להביא את ראש המשטרה החשוד לדין. חוקרי אפ.בי.איי. הצטרפו לעמיתים מקסיקאים במרדף שנסתיים בפורטו ריקו, שם נלכד המבוקש. הוא הועבר ללוס־אנג'לס ובמשך שנה וחצי ניהל מערכה משפטית כדי למנוע את הסגרתו.

ואדוז: קטנים ועשירים

מאת דונלד מורדברג, סופר רויטר בליכטנשטיין

ליכטנשטיין, מדינה זעירה (160 קמ"ר בלבד), הגובלת בשווייץ ובאוסטריה, מפורסמת בעיקר בבולי דואר, במפלטי מס ובארמון כמו מהאגדות. אבל היא לא רוצה להסתפק רק באלה.

אם כי אין נתונים רשמיים לגבי ההכנסה לגולגולת, העריך פקיד מליכטנשטיין כי היא שווה לזו של תושבי שווייץ ושוודיה – בין הגבוהות באירופה.

המסים הנמוכים הנהוגים בנסיכות וחוקי הסודיות שלה הפכו אותה אבן־שואבת לכסף. הערכות בלתי רשמיות אומרות, כי יותר מ־40,000 חברות רשומות בנסיכות, שמספר אוכלוסיה רק 27,000.

כעת מתכוון נסיך הכתר, האנס אדאם, העתיד למשול בה, להוציא אותה מבידודה: הוא פועל למען חברותה של ליכטנשטיין באו"ם. „זה פשוט לא מקובל עלינו, שאנו לא נחשבים מדינה במלוא מובן המלה", הסביר בראיון.

הוד מעלתו הנסיך האנס אדאם, בן 41, כלכלן בכיר, נהפך לראש המדינה למעשה באוגוסט 1984. אביו, הנסיך השולט, פראנץ יוזף, בן 79, מסר לבנו את מלאכת ניהול ענייני היום־יום.

תושבי ליכטנשטיין אומרים כי האנס אדאם עושה רושם של טיפוס יותר עממי, גם אם ארמון המשפחה שבו הוא מתגורר מתנשא ברוב פאר על ההרים מעל ואדוז.

הפתיחות שלו עומדת בניגוד לאיפוק הקריר של פראנץ יוזף, דמות אגדית, שאחרי הקיסר הירוהיטו מיפאן, הוא המלך הוותיק ביותר בעולם.

באוקטובר שעבר, הובא לתצוגה פומבית חלק גדול מאוסף האמנות הענקי של המשפחה, במוזיאון מטרופוליטן בניו־יורק. „זו היתה החלטה פוליטית... ויחסי ציבור טובים", אמר הנסיך.

הבנק שבבעלות המשפחה התחיל לפתוח סניפים מחוץ למדינה, בניסיון לשפר את דמותה ולהרחיב את ההיקף הגיאוגרפי של השקעות המשפחה.

בתפקידו הקודם, כמנהל השקעות המשפחה, החל אדאם בפיזור תיק ההשקעות, שעד אז כלל רק ניירות ערך של שווייץ ושל אוסטריה, במטרה להפחית את מידת הסיכון. לקח זה למד מתוצאות מלחמת העולם השניה, כאשר הפסידה המשפחה 80 אחוז מהונה, שהיה מושקע בצ'כוסלובקיה.

ארמון הנסיכות: „היום, אופנתי לומר שקטן זה יפה"

הנסיכות, ש־95 אחוז מאוכלוסיה הם קתולים, זכתה בשנה שעברה לביקור של האפיפיור, ושיגרה שגריר ראשון לוותיקן.

בראיון שנתן במשרדו הצנוע בארמון אמר אדאם כי מטרתו לפעול לצירופה של ליכטנשטיין לאומות המאוחדות. „היום זה אופנתי לומר 'קטן הוא יפה'... עלינו לנצל את ההזדמנות ההיסטורית הזאת ולהיות חברים באו"ם".

בין מלחמות העולם, סירבה ליגת האומות, שכבר אינה פועלת, להכיר במדינות קטנות כמו ליכטנשטיין. אחרי מלחמת העולם השניה, כשהאו"ם התפתח, ביקשו אחדות מהמדינות הגדולות להגביל את זכויותיהן של הקטנות.

„אם נהיה חברות, לא יוכלו עוד לזרוק אותנו, ועצמאותנו בעתיד תהיה בטוחה יותר", אמר עוד הנסיך.

אבל נסיך הכתר אומר, שהוא ניצב לפני מאבק קשה, כדי לשכנע את העם להסכים להצטרפות לאו"ם. לפי החוקה, הוא יצטרך לקיים משאל עם בנושא.

העם בליכטנשטיין מסוגר ושמרני עוד יותר משווייץ השכנה, שבאחרונה דחתה את רעיון ההצטרפות לאו"ם במשאל־עם שקיימה.

קופנהגן: תרומת המנצח

מאת אסתר אדלשטן, סופרת מעריב בקופנהגן

מנצח דני, גהון בירקלונד, בן 75, ידוע זה שנים כאוהד ישראל וחבר פעיל באגודת הידידות עם ישראל בעיר הדנית אורהוס. אחרי שהניח מידיו את שרביט המנצחים ופרש לגימלאות, החליט להעניק לתיזמורת הפילהרמונית של ירושלים שני כלים מוסיקאליים יקרי־ערך, כינור ובאס.

החלטתו של בירקלונד נובעת מזכרון שהשנים לא הצליחו להשכיח ממנו. בשנת 1943, בעת מלחמת העולם השניה, אחרי שהנאצים כבשו את דנמרק, הוא ניגן בקונצרט באחד המחוזות הדניים עם שני עמיתים יהודים. בליל הקונצרט פרצו הנאצים לאולם, עצרו את הנגנים ושלחום למחנה ריכוז.

גהון בירקלונד עומד להגיע בשבוע הבא לישראל. הוא ימסור במו ידיו את שני כלי התיזמורת שליוו במשך שנים והיו יקרים לו כבבת עינו. בחודש שעבר שלח לקרן הקיימת בירושלים 2500 דולאר לנטיעת יער על שם שני הנגנים היהודים.

בון: לשרת, או לא לשרת?

מאת עפרה ישועה־ליית, סופרת מעריב בבון

לשרת בצבא או לא לשרת? יהודים במערב־גרמניה פטורים בדרך כלל מגיוס־חובה ל„בונדסוור", אבל הנושא אינו נותן להם מנוח.

מצד אחד, לחץ רשויות הגיוס המופעל במקרים מסויימים על בני 18, שאינם צאצאים ישירים של ניצולי שואה. מצד שני, תחושה פנימית בתוך הקהילה, שכל עוד לא יהיו בניה שווים לגרמנים אחרים גם בחובותיהם, לא יוכלו לראות עצמם אזרחים שווי זכויות במדינה זו.

הקהילה היהודית בפרנקפורט קיימה לא מכבר דיון פומבי בנושא, שעורר עניין רב גם בחוגים לא יהודיים. הפטור משירות צבאי ליהודים אינו מעוגן בחוק, אלא מסתמך על ההוראה שאפשר לשחרר אדם מגיוס אם הדבר עלול להוות בעבורו „קושי מיוחד".

קיימת הסכמה שאמנם יש „קושי מיוחד" ליהודי לשרת בצבא גרמני – גם ארבעים שנה אחרי תום מלחמת העולם השניה.

בדיון, שעליו דיווח השבועון „די צייט", התברר, כי הפטור אינו מוענק אוטומאטית. היו מקרים שבהם טענו קציני הגיוס כי אין מקום לטענת „קושי מיוחד". לדוגמה, במקרים של בנים להורים שנולדו או שגדלו מחוץ לגרמניה.

קרה שמשפחות שכרו שירותיהם של עורכי־דין כדי לשחרר את ילדיהן. לפעמים בהוכחה שאמנם היו למשפחה קרובים שנספו בשואה. לעומת זאת, יש גם יהודים העומדים על זכותם לשרת ולא להיות יוצאי דופן. יש אפילו קומץ של משרתים בצבא הקבע.

אישים בכירים בגרמניה, בהם אף הקנצלר קול עצמו, הבטיחו בהזדמנויות שונות שאין כוונה לשנות עקרונית את הנוהג הקיים. הריפובליקה הפדרלית הגרמנית אמנם סובלת מצימצום חמור בשנתוני הגיוס שלה כתוצאה מההצטמקות הנמשכת של האוכלוסיה, אך צאצאיהם של 30 אלף יהודי גרמניה לא יפתרו את הבעיה הזאת.

אולם בין היהודים עצמם גוברים הקולות הסבורים ש„משהו לא בסדר" בפטור המיוחד מן השירות הצבאי. אמנם רבים סבורים, כי לא ייתכן שיהודים ישרתו בצבא הגרמני, שהיה שותף בהשמדת יהודי אירופה, לפחות כל עוד חיים בני הדור שחווה בעצמו את זוועות השואה. עם זאת יש הסכמה שהדבר יכול גם לפעול כבומרנג נגד שאיפתם של היהודים לשוב להתערות בחברה הגרמנית.

בדיון בפרנקפורט סיפר אחד המשתתפים שלפני כ־15 שנה, כאשר עבר את תהליכי השיחרור, אמר לו פקיד לשכת הגיוס שהוא מבין בהחלט את מניעיו והוסיף: „גם בישראל אין ערבים חייבים לשרת בצבא". דומה שהשוואה זו לא נעמה ליהודי הגרמני הצעיר, שלפתע קלט כיצד רואה אותו החברה שבתוכה הוא חי.

דומה שמעניינת ביותר היתה הצעתו של הפרופסור מיכה ברומליק מאוניברסיטת היידלברג. ברומליק הזכיר לשומעיו שגם גרמנים צעירים המסרבים מטעמי מצפון או דת לשרת ב„בונדסוור" אינם נאלצים לעשות זאת. פתוחה לפניהם הדרך לשירות לאומי אלטרנאטיבי, המתבטא בעיקר בעזרה בבתי חולים, סיעוד זקנים או שירותים קהילתיים אחרים.

לדעתו של ברומליק, היהודים צריכים להתאים עצמם למסגרת „סרבני מטעמי מצפון". כך יוכיחו שהם אזרחים שווים לכל דבר, ועם זאת לא ייאלצו להפוך לחיילים לובשי מדים.

השירות הלאומי בגרמניה המערבית איננו פיקניק. ל„סרבני המצפון" מצפה עבודה קשה ותקופת שירות ארוכה בארבעה חודשים מזו של חבריהם העושים אימונים צבאיים רגילים.

אגב, בדיון לא קם איש להציע לנוער המתלבט „שירות אלטרנאטיבי" בצה"ל. שירות כזה עלול לעלות להם במחיר האזרחות הגרמנית. על אזרחות זו איש מהם אינו רוצה לוותר.

ברלין: תור זהב בבית הקברות

מאת סופר סי"צ בברלין

המצבות מוקפות בעשבי פרא – מצבותיהם של יהודים ברלינאים מפורסמים כמו אמיל ראתנאו, מייסד מפעלי „א.א.ג.", או מצבות לזכר נרצחי אושוויץ, וקסנהאוזן... עדות להיסטוריה של היהודים בפרוסיה.

אין אנדרטה נמלצת יותר הן להשתלבות של הקהילה היהודית בחברה הגרמנית, והן להקצתה הסופית וחיסולה בידי הנאצים, כמו בית־הקברות היהודי הגדול ביותר באירופה, ויסנזה – הנמצא כיום בברלין המזרחית. בימים אלה יצא לאור ספר על אודותיו, פרי עטו של פטר מלכר, המתגורר בברלין המערבית.

בית־הקברות הראשון של היהודים בברלין נמחק אחרי גירושם מנסיכות ברנדנבורג בשנת 1510. אבל אחרי האמנציפציה, שהפכה אותם לאזרחים גרמניים, בשנת 1812, גדלה הקהילה מ־3000 נפש עד שהגיעה ל־45 אלף נפש ב־1784. בשנת 1880 נחנך בית־הקברות הזה.

אז החל גם תור הזהב של יהודי גרמניה. ניבנו בתי־קבורה דמויי מוזוליאום עתיק או מקדש יווני קלאסי. שבכות ברזל מסולסלות וקישוטי זהב העידו על עלייתם החברתית של הפקידים הבכירים, הרופאים והמדענים, בקהילה שהכנסתה הממוצעת לנפש היתה כפולה מזו של הלא־יהודים.

המסורת היהודית של קבורה צנועה, להזכיר כי כולנו שווים לפני המוות, נשכחה. המצבות הפשוטות והצנועות נשמרו רק למיעוט העניים או האדוקים בדתם. מאז סוף המאה ה־19 התרבו והלכו המצבות שעליהן תאריכים בלטינית, ופחתו והלכו כתובות בעברית.

שמות באותיות קיריליות הופיעו על מצבותיהם של יהודים שנמלטו מרוסיה בימי הפוגרומים של 1881 ו־1903. שמות גרמניים מגוחכים כמו „ביגלאייזן" (מגהץ), או „הוסטינשלוקר" (הלל להם הקודש) מעידים על מעלליה של ועדת הגרמניזציה של הקיסרות האוסטרו־הונגרית.

ב־1914 נענו היהודים בהמוניהם לקריאה אל הדגל. קרוב ל־2000 מתוכם נקברו בוויסנזה. אך האנטישמיות נעשתה כה קשה אחרי מלחמת העולם הראשונה, עד שהקהילה ויתרה על הכתובת „נפל למען המולדת" על האנדרטה שהוקמה לזכרם ב־1927.

עד לפוגרום ליל הבדולח ב־1938, נותר מספר היהודים בברלין קבוע פחות או יותר. 90 אלף מתוכם הצליחו להגר, אך 55 אלף נפלו בידי הרוצחים הנאצים בין 1933 ל־1945. במחנות הריכוז עצמם, היו 809 יהודים ששילמו לתלייניהם כדי שאפרם ייטמן בוויסנזה.

אחרי המלחמה חידשה הקהילה את בית־הקברות. טקס הקבורה הראשון שם נערך בידי אחרים מ־1400 הניצולים הברלינאים. ספרי תורה הוצאו מן הקברים שבהם הוסתרו מפני הנאצים. השתתפו של יהודים פולנים שהגיעו לברלין כחיילים בשורות הצבא האדום.

כיום, בית־הקברות עזוב. בקהילה היהודית של ברלין המזרחית נותרו רק כ־200 איש. אין בכוחם לשמור על השטח העצום, שפעם, בשנת 1900, העסיק באחזקתו 300 איש. למרות סיוע של המדינה – מזרח גרמניה הכריזה על המקום כאתר היסטורי – וזה של המשפחות המתגוררות במערב, הטבע, ואנדאלים וגנבים שולחים ידם בקברים הנטושים.

מ. גרילק

פרשה ופשרה

תזריע

במעלה הנהר אל גן העדן

– קראתי את הרשימה האחרונה שלך שעסקה במהות המקוה. לא שכנעת אותי.

– לא באתי לשכנע, באתי להסביר.

– שיהיה. אבל ההסבר שלך אינו מובן.

– מדוע?

– כתבת שם שהטבילה במקוה מצוה כלידה חדשה.

– „מבחינה רוחנית" – כתבתי. נא לדייק!

– בסדר, לא חשוב. העיקר, מה התכוונת במושג זה?

– פשוט מאוד. הסבתי את תשומת לב הקוראים למקורות השונים בתורה, בהם מופיעה חובת הטבילה. הצבעתי על העובדה שאין מדובר בהם דווקא על טבילת טמא, כי אם על אקט הגורם לשינוי במעמד האישי. כעין לידה מחודשת.

– ובכן אדוני, כבר טבלתי פעם בעבר ולא חשתי שום תחושה של לידה מחדש.

– בוודאי שלא.

– אבל כתבת שחשים בכך.

– כתבתי. אבל את אינך יכולה לחוש בכך.

– מדוע?

– משום שמצידך היתה זו פעולה מיכנית גרידא, מנותקת ממערך נפשי תואם.

– מה זה משנה?

– בואי ואסביר לך. האם שמעת פעם את הצפירה ביום הזיכרון?

– בוודאי.

– וכיצד נהגת?

– מה פירוש? עברתי לרוב כשאר אזרחי ישראל. ובלב – תוגה והתייחדות עם הנופלים במערכות ישראל.

– יפה נניח ובאותה שעה היה בודד ברחוב למשל... למשל בחור מארץ רחוקה, מן הפיליפינים, למשל. בחור שמעולם לא שמע על תקומת המדינה, לא על המלחמות המלוות אותה מאז ולא על החלטת הממשלה לצפור בערב יום העצמאות לרגע של דומיה והתייחדות. כיצד לדעתך, היה מגיב, כשהיה רואה את השיתוק האחוז ברחוב בעת הצפירה, כשבמקום לנוס אל המקלטים, עומדים דום.

□

– אני מתארת לעצמי שתגובתו היתה בוודאי מבוכה למראה המחזה הנגלה לנגד עיניו. כמובן הייתי מסבירה לו.

– אהה, צריך הסבר, לדעתך?

– בוודאי.

– ואחרי ההסבר, האם יחוש את מה שאת חשה? לא! כי אין הוא חלק ממסורת עצמאות ישראל והוא לא. נכון?

– נכון. אבל מה זה נוגע למקוה?

– רק רגע. עוד דוגמה תשפר את הבנת העניין. דגל הלאום הינו פיסת בד מתנפנפת מעל התורן. העובדה שהוחלט להפכו לדגל, מעניקה לו משמעות. מערך האסוציאציות העולה בתודעה בעת ההתבוננות בו, מעמיק את משמעותו. הכוכב המשושה במרכז הדגל הוא מגינו של דוד. פסי התכלת מקשרים את התודעה בטלית היהודית המסורתית. כך זוכה הוא למימד עומק נוסף בתודעתנו. המנורה? מנורת שבעת הקנים שהפכה לסמל המדינה. העובדה שהיא מזכירה לנו את מנורת המשכן המקדש, היא המעניקה ערך קיים והיסטורי לסמל. אין זו בחירה סתם של גרפיקאי שזכה במיכרז. רצונו של הסמל לבטא את הקשר אל העבר. תודי שאל לבו של הזר אין הסמל הזה מדבר כלל. אם תסבירי לו, כמדריך תיירות טוב, אולי יבין, אולי לא. להרגיש כלפיו כמוך בוודאי שלא ירגיש.

□

– בסדר, אבל מה זה נוגע למקוה?

– קודם נסכם. משמעות הסמלים לאדם תלויה בתודעה המלווה אותם. תודעה זו בנויה על קטעי זכרונות חיים מן העבר והפועלים בלב. והנה הדבר פלא: אם סמל כלשהו רלוונטי גם לימינו, בעל משמעות לחיינו, כלומר מדיני, הרי זה רק אם משתלשל הוא מנקודה מסויימת בעבר הזכורה לנו. לדוגמה: המנורה שזה עתה הזכרנו. זכר הזיכרון ההיסטורי גדול הרבה מן המשמעות. הפך סמלים רבים לאבד ביום. כמו אצלך המקוה.

– נכון. אל איזה זיכרון היסטורי קשור היהודי המאמין את הטבילה המסורתית במקוה?

– אל אדם הראשון. אל אדם הראשון בטרם חטא. אל אדם הראשון בדרך אושרו בגן עדן.

– עד לשם? זה רחוק.

– נכון, אבל זכרון זה מקנה למקוה את משמעותו העמוקה גם לנו כיום. משמעות קוסמית, מוסרית נעלה. כלומר, המקוה הינה בהחלט אחת המצוות המודרניות ביותר.

– נשמע מרגש.

– מסכים. אבל בגלל חוסר ידיעה. אני חושב שרצוי לבדוק. תסכימי אתי ששורשיה של מצוה דתית עלינו לחפש במקורות המקרא. לחפש שם את נקודת המוצא, שיצרה את הפעילות הקונקרטית שלנו, את המצוות המעשיות מאז. אנו אוכלים מצות בפסח, כי יצאנו ממצרים. אנו טובלים במקוה, כי האדם חטא וגורש מגן עדן.

– מעניין, אבל אני חשה מנותקת מן הנושא.

– כי אינך מכירה אותו. מה היה, לדעת המקרא, מצבו של אדם הראשון לפני החטא? מצב נפשי אליו אנו, כל בני אנוש, שואפים: אל מצב ללא חטא. פירוש הדבר שאז שרר איזון אקולוגי מושלם בין כל מרכיבי היקום. הרמוניה טוטלית גם בין האדם לסביבתו, שנבעה מן האיזון המושלם בנשמת אדם זה. איזון בין החומר לרוח. בין החיים הארציים לחיי הנפש, הקשורה למקורה שמעבר לעולם. היה זה מצב של שלימות, טהרה ורוך, שבבואותו נשקפת לנו היום בהתנהגותם התמימה והספונטאנית של הילד הקטן. חשבת פעם מדוע אנו אוהבים כל כך ילדים קטנים? משום שאין בנפשם חטא או עוון, כי אם תמימות, קמאיות, בראשיתית שכזאת. זהו המצב אליו אנו מתגעגעים בעצם. אי־שם במעמקי התודעה קבורים שברי זכרונות מן ה„גן עדן" הזה.

□

– זו הרצאה בפילוסופיה. אבל מה זה נוגע למקוה?

– קודם סבלנות, גברת, לא יזיק. מה קרה לאדם הראשון? הוא חטא. כדו בצו האלוקי. כלומר, בחוקי תבל. בכך הרס את האיזון העדין בנפשו המתפשט, מאליו, אל סביבתו. החטא יצר את הקרע (עד היום) בלבו של אדם בין החומרי והרוחני שבו. הוא אבי הפחדים. מולידם של הסבל והתסכול, של חוסר האונים שחש האדם, של השיעמום והחולין המתיש את הנפש, הגוזלים מן האדם את תחושת התכלית בחיים. כי חטא – פירושו החטאה, החטאת מטרת החיים, האמונה, בהתאם למקרא, בשמירת האיזון האקולוגי הזה, אותו הזכרנו בתחילת הדברים. האדם נגס מפרי עץ הדעת וניפץ את גן העדן בו חי – לרסיסים.

– ואז טובלים במקוה ו...

– אכן הטבילה במקוה איפשרה בעבר היהודי האחוזות סמלית, תחושתית, של הרמוניה זו, שהיתה מהות חיי גן עדן. במלה „מקוה" את מוצאה את המלה „קוה" מלשון תקוה. כי היא העניקה לאדם את האפשרות להימלט לרגעים מחייו הסטועים, לאחוז בקרנות מזבח הטהרה השלימות. בפירוש כך:

– מוזר.

– בואי ונקרא יחד כספר פסוקים בתורה:

„ויטע ה' אלוקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח ה' אלוקים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל... ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים... ויקח ה' אלוקים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה". (בראשית ב,ח–יז).

זהו תיאורו של גן עדן. והנה באמצע התיאור, מופיע פסוק שאינו שייך לעניין. סיפורו של נהר היוצא מעדן אל מחוצה לו ונפרד לארבעה ראשים, הנשפכים אל מימי העולם. מדוע כלול פסוק זה דווקא בקטע זה? את יודעת למה? המדרש מספר לנו, שהאדם הראשון כשהתעורר מחטאו והבין מה שעולל, חזר בתשובה. אש הבושה על מעידתו צרבה את לבו, והוא חיפש קשר מחודש אל גן העדן האבוד. מה עשה? טבל בנהר היוצא מעדן, כדי שבאמצעות הטבילה והשקת המים אל מקורותיו, יחוש משהו מקרבת המקום ממנו גירש את עצמו. כמובן, שדברים אלו סמליים. אולם, הם מעניקים לנו את המפתח להבין את הנושא, כפי שהוא נתפש בתורה.

– כלומר, באמצעות הטבילה שב האדם אל גן עדן? איך זה קורה? מדוע דווקא על ידי טבילה במים? ולמה רק לטבול בעת הטמאה? ומה זה קשור בתורה דווקא לאיסור ביאה לבית המקדש? ולמה דווקא רק הנשים טובלות, ואילו הגברים לא? מה להם לא מגיע לשוב לגן עדן?

– כל השאלות הללו הן שאלות לעניין. אסביר אותם, ברצות ה', בהזדמנות. השבוע, אם תרשי לי אפרסם את השיחה הטלפונית שלנו.

ספאגטי לבנוני למהדרין

עמוס גלבוע

מתיחת ה־1 באפריל על ההתנקשות בחיי המנהיג השיעי הלבנוני, נביה ברי, תיכנס בוודאי ללקסיקון המתיחות. בשל ייחודה של מתיחה זו, ומכיוון שהתלוו לה בעיתונים הרבה אי־דיוקים, הכרוכים גם באי־הבנה, ומחמת הרפש שהוטל במודיעין (אך לא רק בו) – מצאתי לנכון להתייחס לפרשיה זאת ולהאיר כמה מצדדיה: המודיעין, מערכת הבטחון, התקשורת.

המודיעין, כמעט כמו המשטרה אצלנו, הוא אובייקט קל לניגוח, שבצווארו תולים האשמות רבות – לעיתים בצדק ופעמים שלא בצדק. הפעם הלינו עליו: הכיצד זה יכול לקרות? היכן מערכת הבקרה שלו וכיצד נפל בפח? ואף שירבבו לכאן את מחדל יום הכיפורים.

מה קרה? חייל מסוים ביחידת „הצב" של חיל המודיעין, האחראית על איסוף מידע גלוי של התקשורת הערבית, חמד לו לצון ו„פיברק" ידיעה, מפי תחנת רדיו מסוימת ממערב־ביירות („קול המולדת"), שלפיה אירעה התנקשות בחיי נביה ברי וכי זה נפצע קשה הוחש לבית־חולים. הידיעה הועברה בצינורות הדיווח המקובלים והגיעה לאמ"ן־מחקר, האחראי על ניתוח המידע.

דומני, שראשית חטאת וגם סופה – בעצם פיברוק הידיעה. לא זכור לי (ככל שזכרוני מגיע) מקרה דומה בחיל המודיעין. היו והיו מתיחות שונות, אך בין אדם לחברו, ולעולם לא במסגרת המערכת, כמשהו רשמי. זאת מתיחה, שאין לה שום צידוק ומקומה לא יכירנה במודיעין. והדין קבע מפקד היחידה, בשגר שהוציא לחיילי היחידה: „בשבעו חיילי חיל המודיעין על האמת, הצדק והיושר – לא נסלח למי שיפר שבועה זו".

המקרה, עד כמה שבירותי, הוא פרטי לחלוטין ובשום אופן אינו משקף בעיה כללית, המצריכה פעולת „חינוך" מיוחדת. יש לקוות, שלאחר שהחייל ירצה את עונשו – 35 ימי מחבוש – הוא גם יסולק מחיל המודיעין.

ובכן, מגיעה למערכת המודיעין ידיעה מסוג זה. מה עושים? בודקים בדיקה חוזרת ונשנית. אומנם, הרקע לידיעה היה הגיוני לחלוטין – נביה ברי נמצא זה זמן רב „על הכוונת", בעיקר עקב כינוס ועידתו של אירגון „אמל", שהיתה אמורה לשמש לו מיבחן־כוח מול הגורמים הקיצוניים שבארגון. אולם „הידיעה" על ההתנקשות בו היתה בודדת וממקור לא אמין ביותר: תחנת רדיו קטנה, המשמשת את אחד מראשי המוסלמים־סונים של מערב־ביירות. ואז מפברק אותו חייל ידיעה נוספת על ההתנקשות ומייחס אותה לתחנת רדיו אחרת – גם היא תחנה קיקיונית ממערב־ביירות („קול המהפיכה הערבית"), המשמשת גם היא אישיות מוסלמית־סונית. לכאורה, מקנה עתה אמינות־יתר לידיעה הראשונה, אך היא מעוררת יותר ויותר תמיהות: מדוע אין סוכנויות הידיעות מביירות מוסרות על־כך דבר? מדוע תחנות הרדיו הגדולות של ביירות אינן מדווחות על כך, ובראשן רדיו הפלאנגות (ועוד נשוב אליו), שצריך להיות לו עניין רב לדווח על כך? ולכן – מוסיפים לבדוק: יש התנקשות או אין?

וכאן אנו מגיעים לאחת מהדילמות התמידיות של המודיעין: האם להעביר את שתי הידיעות הנ"ל ל„שלטונות" בצורת פרסום מודיעיני מסוים, עוד לפני שהושלמה הבדיקה, או לא לדווח ולהמתין להשלמת הבדיקה. כלל ברזל הוא, שבמקרים הנוגעים להתרעה, לחיי נפשות וכו' – מדווחים עם כל ההסתייגויות המתאימות. קיימים, כמו תמיד, הרבה מקרים „אפורים", שפרשת ההתנקשות בחיי נביה ברי נופלת לתוכם: ההשתהות בדיווח איננה מסכנת מיידית חיי נפשות בישראל, אך האירוע עצמו די חשוב, ויתר על כן – אם אכן נרצח ברי אזי עלולה להיות לכך תוצאה מיידית ברמת „השתוללות" כל הגורמים הקיצוניים בלבנון ובדרומה, כולל ירי על צפון הגליל. מדווחים איפוא ל„שלטונות" בצורת פירסום מודיעיני מסויים, תוך הדגשה, שעדיין אין אימות, שהמידע הוא ראשוני וכו'. ובמקביל מוסיפים לבדוק ולבדוק והתוצאה איננה מאחרת לבוא: התגלה שמדובר במתיחה ודווח על־כך מיידית ל„שלטונות".

אם מישהו מחפש בקרה – זאת הבקרה: איני יכול למצוא דופי בטיפול המערכת המודיעינית בשתי הידיעות המפוברקות. חוש הזהירות והחשדנות של אנשי המודיעין פעל כשורה.

וכאן אני רוצה לגעת בנושא התקשורת. אילו היה מדובר בידיעות שלא ממקור גלוי, לא היתה ביצת המתיחה יוצאת לאוויר העולם ולא היתה זוכה לשום תהודה שהיא. גורלה היה כגורל הרבה ידיעות מפוקפקות, המציפות את המודיעין וגוועות להן בשקט, הרחק מזרקורי התקשורת. כיצד התגלגלה הידיעה לתקשורת, איך זה שהקשב מיקי גורדוס (שיוקרתו נפגעה, אך עושה בדרך כלל עבודה טובה ולפעמים ייחודית) העבירן ל„קול־ישראל", כאילו שמען במו אוזניו? גם זה סיפור מאלף, שלא כאן המקום לפרטו ולנתחו. העובדה החשובה היא, ש„קול־ישראל" הביא את הידיעות בראש מהדורות החדשות שלו בשעה 12.00, 13.00, 14.00, וצירף להן פרשנויות, בעברית ובערבית. המהומה החלה. אם נגרם נזק בשל המתיחה, כאן הוא נגרם:

יוקרתו של „קול־ישראל" בערבית נפגעה. „קול־ישראל" בערבית נהנה ממוניטין לא־מבוטל במדינות ערב ויש לו מאזינים רבים. דיווחיו ופרשנויותיו זוכות לאוזן קשבת בבירות המזרח־התיכון. חבל, שאצה לו הדרך והוא התבזה ואיבד מאמינותו.

וכמה מלים על התקשורת הערבית. רדיו הפלאנגות בביירות, שדבר ההתנקשות בחיי נביה ברי הגיע אליו מ„קול ישראל" בשעה 12.00, מיהר לשלוח כתבים למערב־ביירות כדי לבדוק האם כך הוא. בשעה 13.15 כבר שידר, שנביה ברי חי ובריא (ואני משער, שרדיו הפלאנגות לא היה מזיל דמעה אילו התברר, שאכן הלה נרצח), וככל הנראה המדובר במתיחות 1 באפריל של היהודים. כן, ממש כך. שלא יהיו אי־הבנות: התקשורת הלבנונית היא זריזה, לפעמים נכונה, אך בהרבה מקרים כה רצופה בכזבים וב„לוקשים", שאי־אפשר לדעת היכן התחלה שלהם והיכן הסוף שלהם. ספאגטי לבנוני למהדרין.

ועתה – ל„שלטונות". שר־הבטחון והרמטכ"ל הופיעו אותו יום בשעה 11.00 בוועדת החוץ והבטחון. בידי השר כבר היה הדיווח שקיבל מהמודיעין, עם כל ההסתייגויות. האם הוא היה צריך לשמור בבטן, או לא? איני יכול להיכנס לשיקוליו. מר רבין דיווח ומדרך הטבע הפליג בפרשנות המשמעויות, אם אכן יתברר שהמידע נכון. במהלך הישיבה הוכנס לו הפתק הקובע, שמדובר במתיחות 1 באפריל. זה לא היה נעים והשר, שפניו התכרכמו, מסר על־כך לחברי הוועדה.

חבר־הכנסת בנימין בן־אליעזר שח לי לאחר ימים מספר: אם בכזה נפל שר־הבטחון בפח, מה היה קורה אילו מדובר היה בידיעת־שווא חמורה יותר? שאלה במקומה. הרהרתי בה, ותשובתי: כפי שבודקו במקרה המתיחה, כך היו בודקים גם במקרה זה. בשקט ובלא פומביות. המערכת הבטחונית אומנם רגישה, לפעמים עצבנית יותר על המידה, אך אוי לה אם גם תהיה פזיזה ולא שקולה.

בגישה מקרית

יגאל לב

פנסיונרים בחורשה

מכונית הפז'ו האדומה עצרה סמוך סמוך למקום, שבו החניתי את רכבי ביער בן־שמן. מעלינו התנשאו עצי מחט מצלים. ומסביבנו – חלקות חיטה ושעורה, ירוקות, מתלתלות, כשערו של נער שבגר. כמו אגם ירוק, הניקווה בין עצי החורשה. ציוץ הציפורים היה הצליל היחיד כמעט שבקע מתוך החורשה בשעת צהרים זו של יום חול. בשעה זו אין כמעט אנשים ביער. ופתאום מצאה לה מכונית הפז'ו האדומה צורך לחנות דווקא סמוך למכוניתי, כאילו היער רחב־הידיים מלא על גדותיו. ירדו ממנו חמישה גברים כבדי גוף, אפורי שיער. בתנועות בטוחות של אנשים מנוסים הורידו ארגזי ירקות בשר ומיתקן צלייה. וכבר הם מסבים אצל שולחן העץ הגס, מתקינים ארוחה ולוגמים מבקבוק העראק, המתרוקן במהירות מפתיעה ומפנה את מקומו לבקבוק נוסף.

ועמדתי על אנשים אלה, המחללים את שלוות החורש וכמעט דוחקו את מכוניתי כך שלא יכולתי לפתוח את הדלת. עוד רגע וביקשתי להפליג מן המקום, ואז זיהיתי אחד מהגברים. יצחק. לפני שנים רבות שירת כחייל בגדוד־המילואים שלי.

הוא הכיר אותי. לחץ את ידי בהתרגשות והציג אותי בפני חבריו: „פעם זה היה המפקד שלי, עד שהצלחתי לברוח ממנו".

לפני שנים, כאשר גבר רחב־כתפיים זה, בעל מצח כבד ושתי עיניים תמות גדולות, כאילו זועפות, לא התייצב לשירות, שלחתי לקרוא לו. הוא סירב. ידעתי, שלא תהיה לי ברירה אלא לשפוט אותו למאסר אם יתחמק מהשירות. בדרך, בבואנו לשם, עברתי עם הג'יפ ברמלה ועצרתי סמוך לבית בעל רעפים אדומים ותריסי עץ ירוקים. כאן פגשתי את אשתו, מבוהלת, מנסה לסוכך על בעלה.

מקץ שעה קלה הגיח מחדר השינה בפיג'מה, לא מגולח. הוא הכריז שביתה. הצבא זה לא בשבילו. רק השבוע קיבלה חנותו הזמנה גדולה.

הייתי מוקסם מן הדרך, שאשתו שכנעה אותו ללבוש את המדים ולרדת איתי לג'יפ. היא דיברה בקול שקט, כמו נבגע. לעתים דיברה בשפה שלא הבנתי. ראיתי כיצד הוא מתנער כקיפוד ולאט־לאט מקבל לופה את מעילו וכלי רוחצה ונדחק אל ירכתי הג'יפ.

מאז, כל אימת שהייתי חוצה את רמלה, הייתי נוהג לעצור אצל הבית בעל התריסים הירוקים וגג הרעפים האדום ולשתות קפה עם הל, מעשה ידי שרה אשתו.

הפעם לחץ את ידי בתמימות. מישהו החליש את הרדיו, מסלסל בקולי־קולות דברי אהבה של גבר אל אשה, שאינה רוצה בו. הזמינו אותי לצהריים.

בין חמשת הגברים היתה חלוקת עבודה מדוייקת. אחד קילף את השעועית הירוקה, שני חתך את העגבניות והמלפפונים, אחר פרס את הבצל והרביעי הניח את שיפודי הבשר על האש. יצחק היה אחראי לכך, שבקבוקי עראק מלאים יוסיפו לעמוד על השולחן. היה גם אחראי על הרדיו ועל המדורה.

חמישה ידידים. עוד מפאס שבמרוקו. יחד עלו לארץ. הקימו משפחות. עכשיו פרשו מעסקיהם. החנות של אחד עברה אל הבן. שלושה מהם יצאו לפנסיה מוקדמת. רק בעל מכונית הפז'ו האדומה יש לו עדיין חנות ירקות, אבל שולטת בה אשתו ולכן יש לו פנאי לבלות עם ידידיו.

שלוש פעמים בשבוע הם נפגשים כאן, בחורשה. מכינים ארוחה כיד המלך. שותים בעראק. מקשיבים למוסיקה. ולבסוף – במשחק קלפים. עד שעת ערב מאוחרת. ואז, לאור מדורה ומנורה, שהם מחברים למצבר של המכונית, הם משחקים בקלפים, מתענגים על אווירת החברות.

חוזרים הביתה בשעה 9, אחרי שהילדים כבר הלכו לישון והאשה כבר עייפה מלרטון. בכלל, אומר יצחק, הנשים שלנו שמחות, שאנחנו נעלמים להן. אין אשה רוצה, שפנסיונר יסתובב לה בין הרגליים. פוליטיקה אינה מעניינת אותנו.

עולמם מצטמצם במיפגשים האלה. אחר־כך חוזרים הביתה ומחכים למיפגש הבא. יצחק משוכנע, שהאשה בבית מבסוטה מהפתרון הזה. היא עובדת. אוהבת לעבוד. והוא כבר מסתכל על החיים מהצד השני. הפנאי אינו מפחיד אותו. „אתה יודע, שאני תמיד הייתי אחד כזה, שיודע ליהנות מהחיים. אתה זוכר, בפלוגת המיפקדה, איך הייתי עושה שמח" נאחז בנעוריו האבודים במילואים ומגחך על עצמו.

בדרך חזרה מצאתי את עצמי עוצר ברמלה ליד הבית בעל תריסי העץ הירוקים והרעפים האדומים. שרה קיבלה אותי כידיד ותיק. אפילו שהפגישות בינינו היו מתקיימות אחת לשנתיים־שלוש, נהגה כאילו רק אתמול נפגשנו. ערכה את השולחן, מתנצלת: „יצחק איננו. אתה מכיר את הבטלן הזה. ממשיך להסתובב עם הפרחחים שלו כאילו היו נערי שכונה. במקום לעזור בבית, במקום לדאוג לבית, הוא מבלה עם החבר'ה האלה. ומה שמשגע אותי, שהוא עוד חושב שהוא עושה לי טובה. הגברים האלה תמיד יישארו ילדים, אפילו כשהם יוצאים לפנסיה ואנחנו הנשים צריכות לסחוב אותם על הגב כשהם תינוקות וכשהם ..."

לסגור את ערי הפיתוח

פתחון פה

ארז ביטון

מנהג חדש בא למדינה: כשקם איש בעיר פיתוח מובטל ממורמר, הזועק לעזרה במר נפשו – מיד מדביקים לו תו של פרובוקטור פוליטי. וזוהי בלי ספק שיטה חדשה ובטוחה למנגנונים הפוליטיים לפטור את עצמם מאחריות.

כשעשרות משפחות מירוחם הפגינו שעות וימים ליד בית ראש־הממשלה, מיד נמצא במערך מי שייחס את ההפגנה לשטי־פתות של הליכוד. ובמקביל קמים אנשים מהליכוד ומאשימים את המערך בליבוי הלכאים ובנאום למעשים של מחאה ותרתיה כנגד אישים מהליכוד.

מהתנהגות המערכת, על כל חלקיה, עולה הרושם, שאין כנראה מצוקה אמיתית, או שיש זעיר שם זעיר שם אבטלה ומחסור, אבל חלילה להם, למוכי הגורל האלה, להרים קול כנגד האחראים הפוליטיים למצוקתם. יש אפילו מרחיקי לכת, השוללים את עצם הקביעה, שקיים תהליך של התפוררות בערי הפיתוח ושהמצוקה היא פועל יוצא מאופייה הנרגן והעצל של אוכלוסיית המצוקה.

אותם עסקני מפלגה מכל המחנות, שעושים לעצמם מלאכה קלה, להתנער מאחריות ולהטיל על ציבורי המצוקה תווי גנאי של פרובוקציה, העסקנים הללו, המשגרים את אמרי השפר שלהם מתוך כורסאות נוחות בחדרים ממוזגים ובארוחות דשנות במסעדות יוקרה, אלה מצויים במערכת הפוליטית כולה ויש בתוכם כיום לא מעטים, שבעצמם השתייכו לא מכבר לאותם מיגזרים חלשים. הללו יודעים, כי דרך נוחה וסלולה בפניהם להעפיל במעלות המפלגה אם יעשו יד אחת כדי להשתיק אותם גילויים טבעיים, ספונטניים, של צעקה הפורצת מפיו של זה שאין לו כבר מה להפסיד.

מה נגיד, למשל, על התופעה הנוראה של עזיבה מתעצמת והולכת מעיירות פיתוח כירוחם, דימונה, קרית שמונה ואופקים? אולי הגיע הזמן להציג את השאלה הפשוטה, שאיש לא העז מעודו לשאול והיא: בשביל מה ערי פיתוח? אולי צריך לפרקן בצורה מודעת, מתוך הבנה של כדאיות גם לתושבים וגם לאחראים הפוליטיים. האם יש סיכוי בטווח הנראה לעין, שיקום מנהיג פוליטי ויציג בראש סולם העדיפויות פתרונות חד־משמעיים, נחרצים, כוללים ולא בדרך של מתן עצם פה עצם שם? היות והפתרון של ההנהגה הקיימת כיום עבור ערי הפיתוח הוא של כיבוי שריפות, רחוק מטיפול מעמיק מן היסוד – הולכת ותופסת לה מקום אותה שאלה בדבר עצם כדאיות הקיום של ערי הפיתוח במתכונתן הנוכחית.

מי שעובר כיום במקומות הללו יודע, כי מרבית הצעירים קופצים על כל ההזדמנות להחלץ מהסגר הנורא הזה שנקרא עיר פיתוח. רק מתי־מעט מבוגרי האוניברסיטאות מוצאים את מקומם מחדש בערי הפיתוח. המדיניות של „שב ואל תעשה" תוביל, בסופו של דבר, לחיסול ערי הפיתוח, גם בלי מדיניות מוצהרת בכיוון זה. איך אפשר לדבר על הקמת תעשיות עתירות־ידע, כאשר הגורמים העיקריים בהפעלת תעשיות כאלה יהיו תושבי חוץ ולאו דווקא האנשים מן העיירות? פיתוח תעשיות עתירות־ידע יש לו סיכוי בתנאי שייעשה מאמץ מקביל להעמקת התשתית החינוכית והרחבת פוטנציאל מתאים. במפעלות ספוראדיות והיעדר תפיסה כוללנית – כל המשאבים שיושקעו יתמסמסו ויתבזבזו לשוא.

הנה שמענו השבוע על תופעה מחרידה בדימונה, דימונה, שעושה הכל כדי לדמות לעצמה דימוי נוח וטוב. ומה התופעה? שכרות עד מוות, ולא של יהודים, כי אם של קבוצה שלמה. ביטוי נורא ליאוש ואובדן. שאבטלה ומחסור הם קרקע תרבית שלו. ובכן, מה יועיל דימוי מסופר ונקי מרבב אם העיר רבת־הזכויות הזאת מוכה ומתפוררת מבפנים?

מי שעובר בירוחם מתפעל ממיבני הציבור שלה – מתנ"ס לתפארת, ספריה הדורה – אחת היפות בארץ, תרומה מרשימה מבנק יהודי, בלי ספק. וגם המאמצים לפעילות תרבותית ראויים לשבח. אבל מה יעזור הצגות וקונצרטים אם לאיש אין מה לאכול? אם הוא קם בבוקר מדיראש, באין תעסוקה?

עכשיו, כאשר שתי המפלגות מתנגחות חזיתית ומחפשות לגרוף שלל של הישגי התוכנית הכלכלית ולזרוק את בוץ מחדליהן בערי הפיתוח, שתיהן תצאנה נשכרות מן המהומה, עם או בלי פירוק ממשלת האחדות. המהומה הפוליטית מצליחה תמיד להסיר אחריות ולהרחיק את הדיון מעובדות היסוד הפשוטה: ששתי המפלגות כאחת הן אב ואם לכשלונות. היתומים ומשלמי המחיר יישארו המובטלים.

מדליה ועדיליון "שמע ישראל"

הברכה ששומרת על עם ישראל בכל הדורות.

החזק אותה קרוב לליבך

והענק אותה לקרוב לליבך.

השי המתאים ביותר לחג הפסח

עכשיו עדיליוני זהב ב־3 תשלומים
עדיליון זהב החל מ־125 ש"ח
עדיליון כסף החל מ־33 ש"ח

להשיג בחנויות החברה:
ירושלים: אחד העם 5, טל. 02-668105
תל־אביב: רח' מנדלי 3, טל. 03-227428

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

ירושלים [illegible] תל־אביב [illegible] בת־ים [illegible] חולון [illegible] פתח־תקוה [illegible] ראשון־לציון [illegible] רמת־גן [illegible] גבעתיים [illegible] חיפה [illegible] קרית־מוצקין [illegible] הרצליה [illegible] רעננה [illegible] אשקלון [illegible] אשדוד [illegible] רחובות [illegible] נס־ציונה [illegible] טבריה [illegible] עפולה [illegible] צפת [illegible] נהריה [illegible] עכו [illegible] נתניה [illegible] חדרה [illegible] באר שבע [illegible] דימונה [illegible] אילת [illegible] ערד [illegible] נתיבות [illegible] קרית־גת [illegible] רמת השרון [illegible]

כפר הנוער גלים

בית ספר תיכון מקיף

לשנת הלימודים תשמ"ז

מתקבלים תלמידים לחטיבת הביניים ולחטיבה עליונה באקסטרנים ובתנאי פנימיה.

מסלולי הלימודים:

נתיב עיוני לבגרות – מקצועות מוגברים: ביולוגיה, מתמטיקה, פיסיקה, חקלאות, ערבית ומקצועות ההומניסטיים.

נתיב טכנולוגי – ברמות מסמ"ת מסמ"ר ומסמ"ט: מיחשוב ובקרה, מזכירות, מיכון וטכנולוגיה בחקלאות, פקידות כללית, תפירה ואופנה, משק הזנה.

פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות ביה"ס בטלפון: 04-571155 או בכתב – דאר כפר גלים 30865.

רישום תלמידים יחל ביום ג' 15 באפריל 86, במזכירות ביה"ס בין השעות 08.00 – 14.00.

על הנרשמים להביא עמם:
תעודת שליש ב', תעודת זהות או תעודת לידה, 2 תמונות דרכון.

במעלה הנהר
אל גן העדן

هكذا من الاجمل

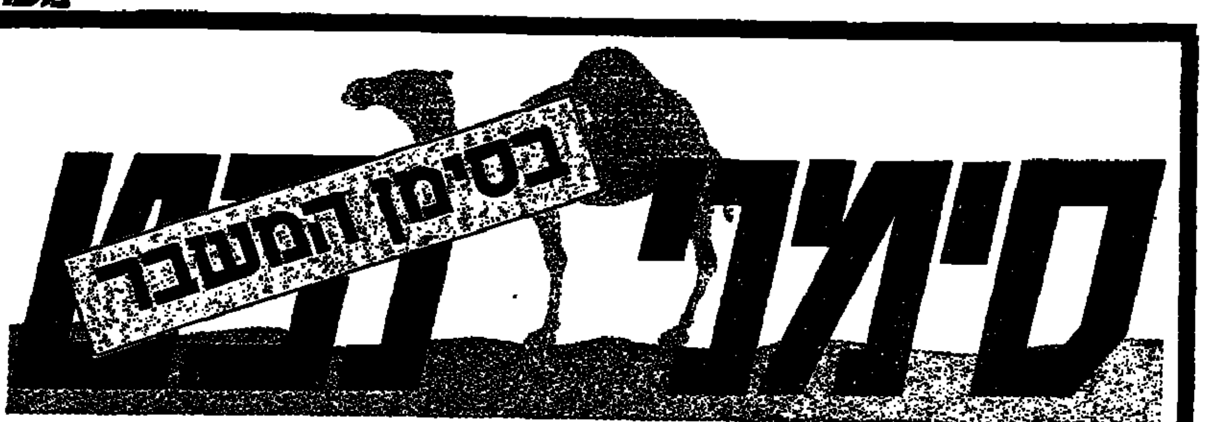

איל ארליך, יואב שנצר, עריכה גרפית: יורם נאמן

כך התחיל המשבר:

במהלך ישיבת הממשלה נשמע פיצוץ מתחת למושב 18f ו־500 מיליון דולאר נשאבו החוצה

ישיבת הממשלה מס' 68 התנהלה כרגיל: השרים אכלו בורקס, הלכו מכות, העבירו פתקים וקראו עתונים. הכל התנהל על מי מנוחות כשלפתע נשמע פיצוץ מתחת למושב 18f: חור גדול נוצר במסגרת של תקציב המדינה ו־500 מיליון דולאר נשאבו החוצה ונעלמו. שרידי הכסף נמצאו יותר מאוחר פזורים בקופות של סולל בונה וקופת־חולים. הפיצוץ העז לא גרם לנפגעים בנפש, אולם חלק מהנוסעים נכנס לפאניקה. אחד מהם, יצחק מודעי, איבד להלוטין את עשתונותיו ואת השליטה על הרצועות לשונו.

הארגון להצלת המשק ההסתדרותי הכחיש מיד כל קשר לפיצוץ.

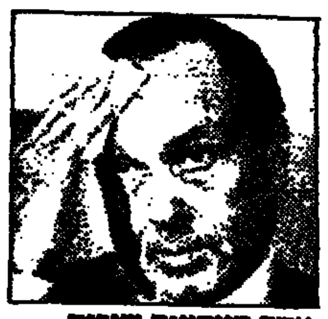
אחד הנוסעים שנכנס להלם אחרי הפיצוץ.

שמעון פרס בפורום פנימי: המשבר יקדם את תהליך השלום

אתמול נהנה שמעון פרס מפרק זמן נדיר של חמש דקות רצופות בפרטיות מלאה ושהה לבד בלשכתו. ראש הממשלה ניצל את הפורום הסגור כדי להגיד דברים שלא היה מעז לאמר לאחרים, מחשש שיודלפו: "אין ספק, שהמשבר משתלב היטב בתכנית השלום האמיתית שלי. בהתחלה נגיד שלום למודעי ואחר כך נגיד שלום לליכוד."

המתווך שפירא יזכה לעמלה גבוהה

ח"כ אברהם שפירא נאות להתפנות מן הדיאטה שלו כדי לתווך במשבר בין המערך לליכוד. לדעת מומחים זהו, כנראה, הסיכוי היחיד להצלת ממשלת האחדות.

תמורת הסכמתו לתיווך דורש שפירא, ובצדק, חלק מרווחי השותפות בממשלה. כלכלנים במועצת גדולי התורה מעריכים שחלקו של שפירא יעמוד על 30 אחוז מהכנסות המדינה ממסים ו־10 אחוז מכספי הסיוע האמריקאי. על פי הערכה אחרת יגבה שפירא עמלה כזו מכל צד לסכסוך, כך שהכנסתו תהיה כפולה. מה שברור הוא שגובה העמלה אינו תלוי בהצלחת מאמצי התיווך ואינו כולל כמובן שעות נוספות.

פתרון אפשרי לסוגיית שעון הקיץ:

תקופת נסיון של שנתיים ללא השר פרץ

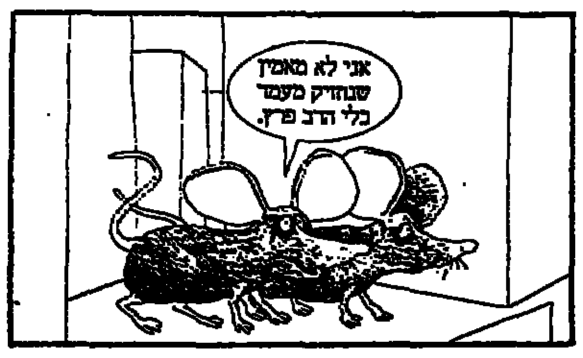

בשבוע שעבר נכנסנו, על פי החלטתו של הרב פרץ, לתקופת נסיון של שנתיים ללא שעון קיץ. מדור זה, מהיותו חובב נסיונות, רוצה לשבח את יוזמתו של שר הפנים ולהציע לו להנהיג ניסוי נוסף: תקופת נסיון של שנתיים ללא השר פרץ.

מכיון שזהו ניסוי שעלול להיות מסוכן, יש לבצעו תחילה על עכברים. רק אם הם יצליחו לחיות שנתיים ללא השר פרץ, ניתן יהיה לבצע את הניסוי גם על בני אדם.

מתוצאות המשבר הקואליציוני –

עלייה חדה בשיעור ההתאבדויות

"מצב הרוח הפסיכוטי שהשתלט על הציבור, הוא תוצאה ישירה מהסכסוך בין פרס למודעי." כך קובע מחקר חדש שנערך בטכניון בחיפה.

חוקרים מהמחלקה לפיזיום הצליחו להוכיח כי האהבה לפרס ולמודעי כל כך גדולה, עד שהסכסוך ביניהם שבר לציבור את הלב. אנשים רבים נדחפים למעשי יאוש ויש אף המנסים להרעיל עצמם על ידי קריאת כמות מופרזת של עתונים.

תודה

לכל החברים שעזרו לנו לחפש את יצחק מודעי

בתודה ובברכה
שמעון פרס וב"ב

מיקי ברקוביץ מעניק את גביע המדינה לנשיא חיים הרצוג שנתן חמש דקות וירטואוזיות וניצח כמעט לבדו את המשחק. הנשיא היה מתוח במהלך החימום, אך כל החששות נמוגו כשעלה על משטח הפרקט. ביצוע להיצות הידים של הרצוג היה מלהיב, והוא הפגין שליטה מצוינת מתחת לשחקנים. המהלך כולו שודר באמצעות שש מצלמות של צוות שידורי החוץ והועבר להו"ל בלוויין.

התסרוקת החדשה של ג'ק למון

מאת דייויד ריצ'רדס,
סופר "וושינגטון פוסט" בקליפורניה

> השחקן האמריקני הידוע עשה סלסול תמידי לראשונה בחייו □ "כמה שזה משונה להתהלך ככה", הוא אומר □ אבל הוא לא עשה את זה בשביל להתיפייף □ בגיל 61, מתכוון למון לעמוד באחד האתגרים הגדולים של התיאטרון – לגלם את דמותו של ג'יימס טיירון במחזהו של יוג'ין או'ניל "מסע ארוך אל תוך הלילה"

"אלוהים, כמה שזה משונה להתהלך ככה", אומר השחקן ג'ק למון, שעשה באחרונה את הסלסול־התמידי הראשון בחייו. "חיים שלמים הבנאדם עובד כדי שאנשים יזהו אותו ברחוב, ופתאום הוא מרגיש כמו האח' מארקס או מישהו כזה".

באמת, הרושם של גלי השער הלבן, המעטרים את אחד הפרצופים המוכרים ביותר של הקולנוע האמריקני, הוא מדהים למדי. כמעט מתחילת הקאריירה שלו דבקה בלמון התדמית של הטיפוס המצוי, טיפוס "סם, השכן הטוב" – כשמו של אחד מסרטיו.

אבל התסרוקת החדשה מעלה מחשבות חדשות. זה נראה כמו אחד מהדברים שמכוני היופי מעוללים למטרוניתות מזדקנות. הגלים מרחפים מעדנות כאשר הוא מפנה את ראשו. מול כל־כך הרבה שיבה מהודרת, תווי־פניו נראים בלויים. כוח המשיכה פועל על זוויות פיו, שנעשה יותר ויותר דומה לכתפיו השמוטות־קמעה.

"זה מוזר מאוד, האז" הוא מסכים. אבל זה בדיוק מה שהוא מחפש. המראה הפתטי, מעורר־הרחמים. בגיל 61, נטל על עצמו למון את אחד האתגרים הגדולים ביותר בתיאטרון – מחזה של יוג'ין או'ניל "מסע ארוך אל תוך הלילה". הוא מגלם את תפקידו של ג'יימס טיירון, שחקן־מצליח לשעבר, השוקע במרה שחורה ומתמכר לסיפה המרה. זו דמות אביו השחקן של או'ניל, והמחזה כולו הוא העלאה באוב של השלדים המשפחתיים.

המחזה, שאמור לעלות על קרשי ברודווי ב־22 באפריל, בתיאטרון ברודהרסט, עבר הרצה של שבועיים בקמפוס של אוניברסיטת דיוק. "אני אוהב את האודירה סם", אומר למון. "אף אחד לא מטריד אותך. אני לא מקבל שום טלפונים. האוויר צלול. אני יכול להיות הרבה יותר מאופס. אני מרגיש כמו בן עשרים, מלא מרץ.

"רק המחזה על אותו דבר עם התמורה הזאת עושה לי הרגשת ריחוף. תמיד ידעתי שאני רוצה לשחק את או'ניל מתישהו. ואז נודע לי, שג'ונתן (מילר) עומד לביים את זה, והתרגשתי כמו משוגע. חשבתי לעצמי, 'כן, זה מוכרח להיות ככה, כי זה לא הולך להיות סתם עוד העלאה מחודשת של מחזה'".

מילר, כך נראה, נחוש בדעתו "לשחרר את המחזה מבית העלמין הלאומי בארלינגטון". כלומר, כוונתו לשחרר את המחזה ממעמסת יראת־הכבוד הרובצת עליו זה שנים וחונקת אותו. "מסע ארוך אל תוך הלילה" הוא אולי אחת הדראמות הטראגיות הגדולות ביותר. חבורת השחקנים משחקת באינטנסיביות כה רבה, שזמן המחזה פחת מארבע שעות לשעתיים וארבעים – בלי לקצץ מאומה. "הקהל תמיד חשב שהמחזה ארוך בגלל השם שלו", הוא מתלוצץ.

"פירוש הדבר הוא, שכאשר יש לך משפחה של חמש נפשות, שעוברת דרך תחושות של אהבה ושנאה כאלה כמו של המשפחה הזאת, אתה לא יושב ומחכה עד שיגמרו משפטים. כשבודקים מה שאו'ניל כתב, רואים שלמעשה משיבים על דברים שנאמרים עוד לפני שגמרו להגיד אותם. באמת אי אפשר לחכות. אז יש חפיפה אדירה, וכל הזמן טקסטים נכנסים זה בתוך זה. כמה מהמלים מוחמצות, אבל יש לקוות שלא זה מה שחשוב, אלא הרגש. האיש הזה באמת כתב עם כוח לחץ רגשי שזה לא יאמן".

ברוב התפקידים שגילם היה למון "אחד משלנו", האיש הקטן הלכוד בעולם המודרני, הנציג שלנו במירוץ העכברושים. בפאנטזיות הסודיות שלנו אנחנו אולי תמהים מה נוכל לומר לצ'רלטון הסטון, למשל. אבל איכשהו אנחנו יודעים, שעם ג'ק למון נוכל לדבר בלי בעיות: על הבוס, על חשבונות המכולת, על הבגידות של האשה הבעל או על החתול.

"תשעים ותשעה אחוז מהתפקידים שגילמתי – יותר מזה, כמעט מאה אחוז – היו מודרניים. אני נמשך אליהם, משום שאני חושב שאני מבין את המתחים הלוחצים שמעיקים על כולנו. הנטיה שלי היא להשתמש בפנים ובידיים שלי בצורה מאוד מודרנית. אני מדבר מהר מאוד. אבל לתפקיד הזה הייתי צריך לגשת בצורה שונה. השנה היא 1912, והבחור הזה משתייך לאסכולה הישנה של המשחק. המשימה שלי היא לסלק את כל המאניירוזמים כדי להגיע ליציבות של הדמות. זה כמו ללבוש כתונת כפיה. כי טיירון יציב. אי אפשר להזיז אותו. בחיי, הוא כמו עץ ארוז".

ג'ק למון בתסרוקתו החדשה: פתאום הבנאדם מרגיש כמו האח' מארקס

בברוזות הפרסומת של "מסע ארוך אל תוך הלילה" נראה דיוקן גדול של למון, מהמותניים ומעלה, וזרועותיו שלובות, יד אחת אוחזת בסגנור בפתח של הגנות. אין כל סימן לשחקנים הנופיעים לצדו – בתל לולי, פיטר גלגר, קווין ספייסי וג'ודי לין מקלינטוק. למון לא אוהב את זה. "העפתי מבט אחד ואמרתי, 'איפה כל החבר'ה?' אני נשבע לך, הייתי כל כך נבוך, כי במחזה הזה אין כוכב. אף אחד לא מככב בו. לטוב, לרע, או מה שזה לא יהיה, זאת באכת משפחה".

מבחינות מסויימות, למון התקדם לעבר תפקיד זה, של ג'יימס טיירון, במשך כל הקאריירה שלו. למשל, בתפקיד האלכוהוליסט ב"ימים של יין ושושנים", או איש־העסקים בצ'ילה שבתופש את בנו ב"נעדר", הוא גילה חלק מהיסורים שתוביים מאחורי החיוך העקום שהצופים הורגלו לראות על פניו.

למון עצמו ויתר על השתיה לפני שנתיים, "כי זה התחיל לעשות לי בעיות בקיבה ובכל הגוף". אבל הוא עדיין מעשן שתי קופסות ליום. הוא מנסה לתרץ את זה ומגיע בכך שהסיגריות עושות לו קול צרוד. "בשביל התפקיד הזה, כמה שהקול שלי יהיה יותר צרוד זה יותר טוב".

סולם הקושי – כיליון הנפש וכליונה

אבנר טריינין

לילה מי שבורא שמים וארץ/ בטרם ימית את הילד – כך נפתחת מערכת ההגדרות של האוקלידוס. כי הילד הוא בורא עולם, ותהליך הבריאה נפסק כאשר הילד ממית את עצמו, כלומר נעשה אדם מן הישוב. הבריאה נפסקת אבל לא היצירה, זו שעיקר מזונה מעולם הילדות, ותכליתה להצילו מפני התפרדות. כמו שאדם קם בבוקר ומסתכל בפגיו, מה נשאר מהם, ומנסה להשיבם ככל שיוכל. וככל שההתעוררות גדלה כן הטכניקה משתפרת.

כל בריאה היא בריאה של עצמים ושל תחושות פיסיות הקשורות בעצמים. כך מתחיל גם התנ"ך: אלוהים בורא מים, אור, עשב ותנין – לא אמונה ולא חוכמה, לא סמל או מטאפורה. רק בהמשך מופיעים הסמלים: עץ הדעת והחיים ואתם הגירוש מן הגן.

ב"אני מאמין" שלו טוען עזרא פאונד, שהסמל המושלם הוא העצם הטבעי, העצם כעצם ולא העצם כסמל. אני, שמאמין בדברים אלה, שבתי הרהרתי בהם לאחרונה, בשכבתי בבית החולים "עזרת נשים" בירושלים, ליד אמי, והיא בכיסא גלגלים ומנותק לכל מציאות אחרת שמחוץ לילדותה, נערה, מדברת לעצמה רוסית, אידיש. וכן הסובבים אותה, כולם בתוך שנותיהם הרחוקות, ולרוב גם בתוך ארצות רחוקות. לא נשאר איפוא דבר מכל שישים וחמש השנים בארץ הזאת, ארץ לאהבותיה, גם לא "הכאב של שתי המולדות" ו"שורשים בשני נופים שונים", כלשונה של לאה גולדברג, אלא רק מולדת אחת, והיא לא כאן ולא עכשיו. ועכשיו שעת אחר-הצהרים בירושלים, בשולי הר-המנוחות, מוקף בחומר האורגאני המתפרק ושב לראשיתו, ואני מתבונן אל שעון הקיר שמנגד ונדהם: המחוגים נעים אחורנית. ממש אחורנית. תחילה מחוג השניות הארוך, ואחריו הדקות. השעות. הזמן. ואני שב ומתבונן. אכן כך (עד עכשיו איני מבין איך זה קרה) – לא סמל ולא מטאפורה אלא אמת פיסית פשוטה: ארבע פחות חמש, פחות שש, פחות שבע...

אל בית החולים "עזרת נשים", בבניינו הישן שבקצה רחוב יפו, מביא ברנר את יחזקאל חפץ בנובלה האחרונה שלו "שכול וכישלון" ("רשמות הנפש" הוא מכנה את בית-המשוגעים, אשר... שהאחיד את ילדותי, עם בית-המשוגעים ודר בתי-חולים ובתי-מחסה ובתי-זקנים וכו"ב – כל אחד קורו ממשנהו. ירושלים של הימים ההם – זו המתחילה בבית-משוגעים, בבית המשוגע באמוקים שצורתם תאומי צלב – עיר שמתחילה כך מה כבר אפשר לצפות ממנה. כך מתאר עגנון אותה כניסה לירושלים בסיפורו "לפנים מן החומה": "בעלותי עיני וראיתי איש עומד בחלון בית המחסה לחולי הנפש שכנגד בית מושב זקנים ומתקוטט עם עצמו. הטיתי אזני ושמעתי שהוא מתריע ואומר, ריבונו של עולם, וכי כך צריך לנהג את העולם, וכי הנהגה שכזו הנהגה היא. אם אין אתה חוזר בך הריני מוחזר על עולמך, ואיני רוצה להיות כאן. עם שהוא עומד ומדבר הגביה קולו והתחיל פסיה וצועק, לֵךְ לֵךְ, אם אני מוצה עם אוהבי מה לשיפה מרוחה שכמותך לשמוע בינינו".

זאת כותב עגנון הוא איש שאלוהיו אָהֵב. איך כינה אותו פעם ברנר בחיבה "פריצל". אכן, הפריץ של הסיפורת העברית. ואילו ברנר – בכל מהותו וצורת כתיבתו היה מרוחק לגמרי מכל התנשאות אירונית או משמץ של העמדת פנים. שהרי מעולם לא הוציא מעצמו דבר שלא הוציא בו את עצמו, את קרביו, ללא כסות, ללא עור; ועם זאת תמיד נבהל שמא לא יצא מתוך עצמה כשאדם חושב רק על אודות עצמו – אומר יחזקאל חפץ – או נדמה לו שהשמים נופלים על הארץ.

במדע המינראלוגיה, הוא מדע אבני המחצב שבטבע, מקובל סולם שראשו אמנם אינו מגיע לשמים, אך רגליו תקועות עמוק באבנים, וקוראים לו סולם הקושי. בסולם זה מדרגים את החומרים לפי מידת קשיותם: חומר החורץ בחומר אחר, מייחסים לו קשיות מרובה יותר, ואף ניתן לה מספר. "הברזל באבן, האבן בבשר,/הבשר בגו או הזמן. זה סולם הקושי./ומי שחורץ משפט/ מתעלם מעיקר הקושי" – כך פותח שירי "סולם קשה", והוא מסתיים: "תוך עיקר הקושי:/כי מה שנחרץ כל כך/תן עד מהרה יישכח".

הן יכן מקומו של חיים יוסף ברנר בסולם הקושי, אותו חיים יוסף שחרץ בנו חריץ שלא במהרה יישכח. דומה שניתן לדרגו בשני הקצוות של הסולם כאחד: הרך ביותר והקשה ביותר. הצירוף זה של רכות גבורת וקשיות גדולה, של חמלה והאכזריות, של כיליון הנפש וכליונה, הממשי, הברוטאלי – צירוף זה תמיד דיבר אלי, ובעיקר משום שאצל ברנר אין זה צירוף מעובד ואלגנטי העשוי שכבות שכבות (כמו לוח ריקט או הדימוי המקובל של הבצל) אלא מהות גולמית מסובכת ומסוכסכת וכמות שהיא. כמו שפעם אמר לפיכמן: הן הלא אינם נפרדים בחיים, אינם נפרדים לעולם. כמו למשל מעשה האהבה של יחזקאל פרץ עם אסתר: "בתוקף פתאום מאוד(...) ברגע זה נעשה כך לו לב, כולו הרגשה, כולו חמלה – הכל נשכח וכל התוהמין ניטשטשו(...) העניקה לך חיל, לעודדו ולשפתיו נשיקות, נשיקות – ונשיכות, נשיכות דם בסופן של הנשיקות... ביהקה (...) ריח רע, ריח בְּלִיָּה וקיבות מקולקלות". ולפני כן בבית החולים, ההרהור של יחזקאל המתבונן באסתר שמטפלת בו: "הרי הוא בו משום מה ההרגשה המשונה והמראיבה של האדם המביט על תמונה של עלמה אשר אהב לפנים, לפני רבות בשנים, אהבה עזה וסוערת, ועתה נשכחה, נשכחה לגמרי מלבו, והוא תוהה ותמה הרבה מה היה לו אז..." כלומר, גם את זה ברנר כבר אמר – "כי מה שנחרץ כל כך הן עד מהרה יישכח".

יוסף חיים ברנר

ירושלים של "שכול וכישלון" אינה שונה בהרבה מירושלים של ילדותי. כמאה כינויים לירושלים במקורותינו, ורבם כינויים של קדושה, שגב, יופי ושמחה. ואני ראיתיה עיר עצובה, זקנה, קשה, נתונה להתקפי טירוף, ותמיד אדישה למכאובינו, לעצב, לקושי ולטירוף, או לנסיונותינו הסדירים התחולת לחזור אל מהותה המתוקה. לא קרית משוש, גם לא עיר הקודש, הבדע, האמת הזהב. ואם כבר עיר שחוברה יחדיו, הרי זה חינוך של עפר למידרון, קיץ לקיץ.

אבנר טריינין

אולי שורש הדבר בזכרון מוקדם. כבן חמש הייתי כשחזרנו לירושלים בלילה, במשאית שטילטלה אותנו על גבה עם מטלטלינו הדלים. מבאר יעקב הגענו, לאחר שנה של פרדסים ומציצות, יערות הדבר חד בלבל, חמרה אדומה עם חול זך, שבו נמסו הרגלים כמו לא יכלו להינתק, ברוצנו לקרר את הרכבת היורדת מצרימה. (ואפשר גם זכרונות אלו מופרכים מעיקרם, "סמי עורך" כפי שברנר מכנה את הזיופים של הנוסטאלגיה בנובלה הראשונה שלו, "בחורף"). ופתאום אני בחצר אפילה, כלואה בין קירות בצורות סם סופית, מכוסף בחצר גבוה עב-קירות ומרסוה, כאילו כבר הייתי בו פעם באיזה גילגול קודם שכה ניסיתי לשכחו. מנורת הנפט שאבי הדליקה גם היא לא האירה את רוחי. כך בבהלאות אירע הגירוש מן הגן. גם אור הבוקר לא הועיל כי הוא האיר את העזובה והדלות. מתוך הבוכים בחצר ביצבצו הישישות כפטריות רקובות, הציצו מציצות בלי שן מתוק, עד כי בא יומן להינשא גושים גופים מעוטפים בסדין, הברוח בשוק ללוויה יקרא. אחר כך המקטנות. גרנו באגף מגבה, מעל בית הכנסת בבארותמא, ומדרגות העלונו לרידה כולי מן הבור, כאותו בור הפרכו הזר צר שממנו העלינו את מימינו. המים התירו אחריהם תולעים אדומות, רוחשות, לאחר שסוננו דרך מטלית הבר.

ביטוי יותר מוחשי לגירוש מן הגן נמצא לי אחר כך, כשמצאתי עצמי בבית-הספר תחכמוני, הבוש ברם, בתוך בניין קודם מימי התורכים, שבמרתפיו היו כולאים את התלמידים הסוטים. באולם-העצרות "אוהל שם" נופף יהודה המכבי את חרבו כנגד אנטיוכוס הרשע, ולידו בקיטון רבץ ללא קץ בן-השמש המסותף. ובאחד השיעורים המוזה לפנינו המורה את פרק גימל מבראשית: הוא הכיתה הוא גן-העדן, אנו התלמידים עצי הגן, המורה הוא אלוהים מתהלך לרוח היום, קרא איכה, איכה... ופתאום בשיא השגב, לא עצר אחד התלמידים באחוריו, אולי מתוך התרגשות רליגיוזית. או או תרה אפו מאד של אדוננו האל ויצו על תורן הכיתה לרוחות אי מזה נפתחה הרעה.

כוח ובדומה לו היא מוטיב הנפילה הזר ומלונו.

סמוך לדירתנו, מול בית המדרגות, נבעה חלון, שממנו יכולתי לראות את תיקרת בית-הכנסת עם צבעי הסיד הדועשים, האלי, אל השוכן במרומים, עלו התפילות של הבוכים. הלאה מזה מאה-שערים ובית-ישראל החרדה הישנה, מתגיים וסנהדריה – תמיד מוקף בתפילות, תחינות, שפוך המוער, כתבי פלסתר וחרמות. המוראים בשלום. ואחר כך הכנסיות, המנזרים והגלימות של כל המיסדרים, שובאים זה את זה לגורים סביב לקבר הקודש. מכל העברים רוחות, ואת מקום האל מילאו קצת הבריסים, שמשלו או בארץ.

רק השורות שהגיעו עד קירבת הבית – שורות הקסה, האפונים, ומבורי הפרחים, שעיתה סולם כבושים תוות בתים הכבישים – רק הם היו באמת קרובים. ומן הכפרים הערביים, מנבי סמואל, מבית-איכסא, מסילואן, נישאו פרי השדה והגן בחמורים ועל ראשי הפלחות. ומעטיני הבאן קלח החלב.

ושוב הנפילה: גרנו בתל-ארזה, ושם – מאחורי תריס הברזל, רועד מפחד לשמע היריות – ניתנה לי ההזדמנות הראשונה לראות את העיר באחד מתקפי הטירוף שלה: מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט. ובין הפורעים: מנבי סמואל, מבית-איכסא, מסילואן, נושאי פרי השדה והגן.

ההיה בכל זה כדי לשכנעני – למרות מושבי האסטראטגי מעל התפילות ועוד לפני העתיד להתחולל בקרוב – כי העולם עובר ללא כל השגחה, שבמהותו קבועה הוא נתקף בעוויתות טירוף?

מכל מקום, עד מהרה התברר לי כי ניתן לבטא את האבסורדיות הקיומית הזו בנוסחאות מדויקות – לשוניות או מתימטיות – שאם כי אין בכוחן להסביר את ההד-ורצנות האקראית של מולקולה זו או אחרת בנמה על נפשה, הרי יש בידן להכניס את כל האירועים הסרי הפשר לאיזו הרמוניה כוללת, והבאת הן מסוגלות להעניק לאותה פרודה אפסית הרגשה מרוה של גדלות; שכן – והאו פלא – מולקולה זו היא שהצליחה להגיע לנוסחא של אפסות, "מה שנראה ללא פיתרון,/פיתרונו המתימאטי פשוט ויפה", כפי שכתבתי בנוסחת "הטורף והטרף", או כפי שכתוב יז מקדמיד ב"לוויה באי" (כתרגומו של יאיר הורביץ): "בכלל אין זה חשוב אם מבינים אנו / את מציאותנו היסודית המר, מטען חשמלי, / גלי-פסי, המרדרחצי, חוסר עצבי, המה לא, / ובלבד שיצירת לחוקים שאפשר, עקרונית, / לנסחם באורח מתימטי". הניסיון העיקש להשליט סדר וגדלות במקום שאין בו סדר וגדלות, מבחינת הפרט המולקולארי, ניסיון זה מגיע לשיאו כשהוא נהפך לסטרוקטורה גיאומטרית, עם הגדרות, משפטים, נתונים והוכחות, כפי שעשה זאת שפינוזה ב"תורת המידות" שלו, שבה הוא כותב ריגשה שהיא סבל פוסקת מלהיות סבל, כשאנו מציירים לנו אותה בתמונה ברורה ומדויקת.

ריגשה מדויקת.

מדע ושירה, גוף ונפש, חלקיקים וגלים, תוכן וצורה, מחשבה ורגש – משום מה אנו מאוהבים בצמדים אלה וכיוצא באלה, כאילו הם באמת הניגודים החשובים שבתוכנו, זה שכל כולו אינו אלא אוסף של ניגודים, והניגוד העולה על כולם: שבתוך כל האירציונאליות הזאת יש בנו הערצה כפייתית להיגיון.

וכן גם הניגוד המדומה בין העצם הטבעי והסמל שבו פתחתי את דברי. וכי מה העצם הטבעי ומהו הסמל? האם ניתן להפריד ביניהם? וכי יש מלה שאינה סמל? ואחר עצם כלום הייתה לו אותה עצמות לגבי עזרא פאונד וברנר, למשל? או הניגוד בין תוכן לצורה: וכי מה ניתן לומר על שורות הסיום האלה של ארצ'יבאלד מאקליש: "שיר אינו צריך להביע/ אלא להיות"? הלא עיקר כוחן שהן מביעות את מה שאסור לתן להביע.

בסופו של דבר, כל הניגודים האלה מדגימים שוב את "עקרון ההשלמה" של הפיסיקה החדשה: הניגודים אינם אלא הבטים משלימים של אותה מהות. הפיסיקה היא גם זו שלא השאירה מן הממשות דבר חוץ מסמליה המתימאטיים, כחיוך המפורסם של החתול מ"עליסה בארץ הפלאות", שנותר עוד זמן מה אחרי שהחתול נעלם. אכן, המדע בנוי על הפשטה, הכללה, הוא עוסק באידיאה ולא בפרטי, בחד-פעמי. עובדה זו ואחרות הן שקסמו משוררים ומבקרים רבים נגד הזיקה למדע ויימנו: כל זיקה למדע היא ניסיון לבנות במלט ובלבנים בין הכריכות של הספר. אבל אני, שאמון על עקרון ההשלמה, תמיד נמשכתי אל המפגש בין האידיאה והפרטי, בין הכללה והחד-פעמי, בין המיספר והנפש – מפגש שיש הוא רווי אירוניה אכזרית, שמאחוריה מסתתר עצב מרגיע.

זו תעודת הזהות הנושאת את השם: ברנר, יוסף חיים. השנה: 1921, שבה הגיעו הורי ארצה, כל אחד בנפרד. חתום על התעודה ד"ר זלוצ'יסטי שם הוכר לי מפי אמי ואולי נוקשו לטיפלו בשנות חיי הראשונות בשכונת נווה-שלום. שוב ניסיתי להציל מפיה דבר. אך כמו מושב שהשתבש, היא שבה ופלטה שמי של מלים שלא מצאתי בהן מובן. כמו ביתור הדברים סביב. וכמו להפריך כמה מהמורותיי הקודמות – אך עדיין בגבול הסתירות שבתוכי – עולות או המלים של סטיבנס: כשהתבגנה הדרכת המשורר חייב לברוא.

דברים במפגש קבלת פרס ברנר

מה קורא

ח"כ עוזי ברעם
מזכיר מפלגת העבודה,
שוועידתה התכנסה השבוע

הספר האחרון שקראתי הוא "באור התכלת העזה" של שמעון עוז. ספר טוב, שבו מתאר עוז את המפגשים שלו עם ישראל השנייה ועם המתנחלים. הוא מראיין ביקורתי כלפי עצמו וכלפי מה שהתנועה הקיבוצית מייצגת. ניכר בכתיבתו שהוא מושפע מאוד מדברי המרואיינים שלו. כתיבתו ביקורתית גם כלפי תנועת העבודה.

אני בשלבי סיום של קריאת האוטוביוגרפיה של אבא אבן. הוא כתב אותה בצורה בלתי רגילה. בניגוד לאוטוביוגרפיות אחרות שקראתי, אבא אבן כותב את הדברים עם הרבה צבע, בכתיבה מלאת חיים. בכלל, באחרונה יצא לי לקרוא במה הכמה ספרים פוליטיים למרות שבדרך כלל אני מעדיף ספרות יפה.

על המדף מעל המיטה מונח הספר הבא שאקרא, "תקופות גדולות" של יהושפט הרכבי. זה ספר חשוב, כי יש בו כתיבה מעניינת וראייה מפוכחת על מדינת ישראל ועל בעיות של התנועה הפלשתינית.

אבי בטלהיים

מעת לעט

חגיגה והאגדה

ביום שלישי הקרוב יצויין יובל ה-75 לאם הקבוצות דגניה במסגרת כנס הוקרה לתנועה הקיבוצית. מבחינת הרקע ההיסטורי יש מקום לתהייה – העלייה הראשונה על אדמות אום ג'וני הלה בכסלו תר"ע (1909), ועל כן הציון צריך היה להיעשות לפני שנה; ואילו ההיזר לישוב-קבע הוא באייר תרע"ב (1912), כלומר יובל זה יהיה עוד כמה לשנה... – אבל דומה שבמקרה שלפנינו אפשר לבוא בגמישות. הבעיות הקיומיות העכשוויות המשותפות בכלל הנושא דרושות אי בטעם רבות הן והדרך להצדיק את האירוע הקבוצי.

כך או כך, זו הזדמנות באותה להרהר מעט על מקומה של הספרות בתנועה הקיבוצית, ודווקא בימים אלה, ימי התמורה הכלכלית המתמודדת. התקופה שבה היו הספרות והאמנות בחוגה פרודיקוף בתבנית הקיבוץ, ההוזם אל הסופרים והאמנים נגזר בפתרון-ירשה של מישניותם בחברה הקיבוצית, בפרלונם בביבול בעירסולי הזמן. הקמת האחדותה עמדה בסימן ליבראליות, הסבירה בהשיבת האמן הזוכר המענקה לו, באותן רשמי ועליפי תקנון מסדר, אפשרויות ופנאי ליצירתו. ואף-על-פי-כן, רק החומר המגב הכלכלי – ושוב בקצר ועלו קולות המזולזלים ב"מבלי הערוב", שמה שהם מקבלים אינו עומד בפרופורציה למה שהם נותנים, והקוראים לצמצם את "הדרדות היקרי" המשקיות שלהם. יוצרה מוצאת אל התאחדויות "האוטונומיות" האלו נילון מעין בנותיקל, העלולות להחניר בעיקר על עצם "התחשבה ההדדית" שמוזמים בה, בחברה הקיבוצית, את האמנויות היפות, ואולי אף על החופש המבוזם – אידיאל האישי – שממנו נובים האמנים.

במרוצת ארבעים השנה ויותר שעברו למן "מעגלות" של דוד מליץ המצוה למפר הקיבוץ להשתחרר מן החיצונה האינטלקטואלית כלפי ספרות ביקורתית, הוחלפה "דברים לארנפטוס", ורחועה הבירוכה בהרגשת מגנד. אלם מיעקבים שונים של תרדה – ומרומנים, בדרך הטבע, גם מתהוננים הדד-בונים, ההבורתיים והפוליטיים – עויין קיימים, ויתר אותם גם התשובת הבמר-יתה כלפי הסופר האינטלקטואל, המר-את לאראשים כמין סוכן השואר של "ברחות זרים", שבא להשר את הארץ ולגלות את מהרותיה.

בעבים, נתואו לאמת אם נעוון, כי התופעה הזאת מיוחדת רק לתנועה הקיבוצית. במיקרוקוסמוס הקיבוצי משום מתייקום איראלי ההבונים שלה מבורה התתגבבות. אבל שם, בהוויה הזירהרית הזאת, אולי ייטבן גם לחושב – האוואלו למכואה – מתרדות אגרשיים, שלא יעלו על הדעת בחברה העירונית, שמבעבוש הכלכלי דוחם בה לעתים קרובות מדי גם את הסופרים וגם את הספרות המובנת בדויהם.

מ.ד.

עוד שיר נעלם של דוד פוגל

נורית גוברין

נְבוֹכָה אֶעֱמֹדָה
וְלֹא אֵדַע נַפְשִׁי.

צִלְּךָ הַשָּׁקוּף
גּוֹלֵשׁ אֵלַי מִן הַגִּבְעָה.

מַהֵרָה וְתַעֲמֹד לְפָנַי
וְתֵרָא מַחֲרִישׁ
בְּהֹמַת רַגְלֵי הַהֲדָדוֹת.

לֹא אֵדַע מָה אַגִּידָה לָּךְ.
אוֹרִיד עֵינַי אַרְצָה
וּפָנַי יִלְהָבוּ.

אוּלַי אֶלְחַשׁ שְׁכוּרָה:
"מָה רָאִיתָ עַל דְּרָכַי?"
אַךְ כָּלִי אֹמַר:
הִנֵּה זֶה בָּא. – –

נְבוֹכָה אֶעֱמֹדָה
וְלֹא אֵדַע נַפְשִׁי.

בעשרים השנים האחרונות הלכה שירתו של דוד פוגל ונחשפה לנגד עיניו של הקורא העברי המשתאה, החל במהדורה הראשונה של "כל שיריו" שהוציא דן פגיס בהוצאת מחברות לספרות בשנת 1966, וכלה במהדורת "לעבר הדממה" שהוציא בצירוף מבוא ונספחים אהרן קומם בהוצאת הקיבוץ המאוחד בשנת 1983.

יש לשער שמרבית שיריו כבר מצויים כיום בידי הקורא בשני ספרים אלה המשלימים זה את זה, ואם יופיעו על-ידי גילוי שירים חדשים, יהיו אלה שירים בודדים בלבד.

אחת ההפתעות הללו נזדמנה לידי באחרונה, כשביקרתי בארכיונו של ראובן בריינין המצוי בספריה היהודית העממית במונטריאול שבקנדה, השמור והמטופל היטב בידי הצוות המסור של מוסד זה.

ראובן בריינין היה בין עורכיו של כתב-העת "התורן", שהופיע בניו-יורק עד להפסקתו בשנת 1925, ודוד פוגל, שישב באותן שנים בווינה, שלח אליו משיריו. ואכן, בריינין פירסם שלושה מהם בכתב-העת שלו: "תוך הלילות" ו"לפני שעריך" (כ"ד אדר א' תרפ"א) ו"מקצה הלילה הנני תועה" (חשון תרפ"ג).

אבל מסתבר שדוד פוגל שלח לבריינין שירים נוספים, שמשום-מה החליט העורך שלא לפרסם ב"התורן", והם נשארו בארכיונו. מתוך שבעת השירים שנמצאו בכתב-ידו של פוגל בארכיון בריינין, ששה פורסמו במקומות שונים, ולאחרונה בספריהם של דן פגיס ואהרן קומם, ושיר אחד נשאר גנוז וקרוב לוודאי שהוא רואה אור לראשונה כאן.

בארכיון נשמרו גם ארבעה ממכתביו של דוד פוגל לראובן בריינין, ששלושה מהם היו מצורפים לשירים ששלח אליו, אבל מכיוון ששמות השירים לא נזכרו בהם, אלא מספרם בלבד, אין כיום אפשרות לקשר ביניהם ואין לדעת איזה שירים נשלחו עם כל מכתב ומכתב. מכתב אחד שליווה שני שירים נשלח מווינה מיום 31.1.1921; השני, אף הוא מווינה מיום 14.10.1921, ליווה ארבעה שירים; השלישי, שגם הוא צורף לארבעה שירים, הוא מיום 14.10.1922. במכתב הרביעי מיום 9.2.1923 מווינה, מודה פוגל לבריינין על שכר הסופרים ששלח אליו על שירו שנדפס ("מקצה הלילה הנני תועה") ומתנצל על שהיה נאלץ להטריחו "מפני שנתון אנכי במצוק נורא, באין שום מוצא".

השיר הגנוז נושא עליו את הסיפרה הרומית 2 לאחר השיר שמספרו המתחיל במילים "פתע מחלומי אקיצה" (מהדורת פגיס, עמ' 104, מס' ל"א), ואין ספק שהוא שייך לאותה סידרה של "לפני השער האפל". גם שיר זה מושם בפי האשה שנעזבה, וגם בו כמו בשיר "אצלי הנך ישן" (פגיס, עמ' 105, מס' ל"ב) נזכרות "בהמות רגלי ההדדות".

שַׁנְדּוֹר צ'וֹרִי

מסתגר

אֶל הַקְרָאוּנִי,
לֹא אֵלֵךְ לְשׁוּם מָקוֹם.
יָכֹל הַקַּיִץ לִשְׁלֹחַ מִבְרָקוֹ,
אֶקְרַע גַּם הַזְמָנַת הַיָּם.

דַּי בְּפִצְעֵי מַכּוֹת הַסְּלָעִים
שֶׁיָּכֹלְתִּי לָחוּשׁ בְּאֶצְבְּעוֹתַי,
דַּי בְּעָרִים — לְמַרְאֵה עֵינַי
דְּרָסָה אוֹתָן הַמִּלְחָמָה.
דַּי בַּיָּמִים הַמְּאֻפָּלִים.

בְּכָל אֲשֶׁר הָיוּ כְּנֵסִיּוֹת
וְקַסַרְקְטִינִים,
מִינֵי ג'וֹרְדָנוֹ בְּרוּנוֹ וּמִינֵי אֵינָן
הָאִים,
נְעָרִים מִתְפַּעֲלִים מֵחֻלְצוֹת סְפוּגוֹת
דָּם,
נָשִׁים שֶׁנִּכְנְסוּ מְטַיְּלוֹת לְתוֹךְ הַשִּׁיר
וְאַחַר־כָּךְ חָזְרוּ לְבֵיתָן בְּתֻמָּתָן.

אֲטַאטֵא אֶת שֻׁלְחָנִי
וְאֶכְפֹּת אֶת עַצְמִי לְאַחַד הַכִּסְאוֹת.
לְמִי שֶׁאָהַבְתִּי, יָבוֹא לְבַקְּרֵנִי,
יָבוֹא אֵלַי מִדֵּי יוֹם
וְיַשְׁאִיר בְּבֵיתִי אֶת רוּחוֹת הָרְפָאִים.

פֹּה אֲהַבָה לְחַלּוֹנוֹת הַגָּאוֹנָה,
לִרְחוֹבוֹת הַלּוֹהֲטִים שֶׁל פְּרָאג,
לֵילוֹתֶיהָ,
לְשַׁגְרִיר הָאָבִיב, רְעָמִים, צִפּוֹרִים,
לַגֶּבֶר הָרִאשׁוֹן, לָאִשָּׁה הָרִאשׁוֹנָה —
שֶׁחָפֵצִי לִהְיוֹתִי בְּפוֹרְדֶּבְּרָבוֹל.

מהונגרית: דוד גלעדי

משלושת המשוררים ההונגריים, הקושה שנה בארץ, מונה את מרנץ יהואש, הנודד שב לכהל משוררי ההצריה ביטוי, את שאנדור צ'ורי, הפופולארי שביניהם, את נציג הדור הצעיר בשירה אישטוואן מורצי, את המשורר-היהודי-הנוצרי אנדריוש מואר, ואת מוביל התנועה "אודר פורי יאנוש" המוקרע.

אנו מביאים כאן שיר של שאנדור צ'ורי (יליד 1930), משורר לידי ויודע עם את פוליטי, שתמודדותו ההודה הגר מה עליו פעמים נהדי מפוסים של בתי ביהעת המפרותיים בארצו – כך בשנות השישים בגלל דמוי כלפי הגבוא ההגברי בי המהפכה בהונגריה, וכך לפני שנתיים בגלל קובלנותיו על גורל המיעוט ההונגרי ברומניה ובצ'כוסלובקיה.

עורך: משה דור ● עריכה: צביה גרנות

صكنا من الاهل

ספרות · אמנות · ביקורת

הכיבוש המילולי של המציאות

עודד סברדליק

חוליו קורטאסאר

חוליו קורטאסאר: נשק סודי, תרגום: ישעיהו אוסטרידן. הוצ־את „כתר", 164 עמ' 1985.

„כותב הסיפור הקצר נדרש לב־חור ולבודד דמות, תמונה, לפעמים בבואה או אירוע בעל־משמעות, ולהפעילו על הקורא כמנוף לפתי־חות, כתריסים המתנפים את התבו־נה, על־מנת להעבירם אל מעבר לג־תוני הסיפור המיידיים".
חוליו קורטאסאר

עלייתו של חוליו קורטאסאר אל פיסגת ההכרה והוקרה הבינלאומית כמחבר מהשורה הראשונה דמתה להתפרצות „בום" על־קולי. המבקר האורוגוואי אמיר רודריגס מונגאל כבר עמד על התמורה הפתאומית, שחלה מתחילת שנות ה־60 אצל אנשי־רוח אירופים וצפון־אמריקנים כלפי ספרות אמריקה הלטינית. מדובר בעיקר בתחום הפרוזה, ובין אלה ש„נתגלו" בלטו, מלבד חוליו קורטאסאר, השמות: גבריאל גרסיה מארקס, מריו וארגס יוסה מפרו, האורוגוואי קרלוס אונטי, חוסה לסאמה לימה מקובה וקרלוס פואנטס המכסיקני. במקביל, נתחזקה המודעות לגבי אנשים כמו לאופולדו מארצ'אל וארנסטו סאבאטו מארגנטינה, המכסיקני חואן רולפו, וכמובן – חורחה לואיס בורחס ואלחו קארפנטייה, שני המובילים בתהליך השינוי המהותי בסיפורת אמריקה הלאטינית.

כל מי שעקב אחרי התפתחות היצירות השונות, בוודאי הבין שלא דנים באסכולה מגובשת בעלת ייעוד אחד ויחיד. נכון יותר להתייחס ל„בום" כאל תופעה חד־פעמית, שניזונה ממצב חברתי מוחשי בקונטיננט של אותם הימים, כאשר הפן האמנותי היה אחד מני רבים בתהליך כולו. אף־על־פי־כן, סיטואציה כזאת שירתה היטב את שאיפות הסופרים, הן מבחינת המומנט האסתטי והן מבחינת האינטרסים האישיים, כי היא איפשרה להם לבקוע בקע רחב בקיר האטום שעמד לפניהם, ולפרוץ מעבר לגבולות לשוניים. פרשת „הבום" נסתיימה כפי שהחלה: כשובל ארעי החולף לאחר מילוי תפקידו. אך עם זאת, דעיכתו לא החזירה את המצב לקדמותו. ספרות אמריקה הלאטינית המשיכה להיות נושאת דגל האוואנגרד בעשיית הספרות בת־זמננו ומוקד ההתעניינות העולמית.

כל ההמולה הרעש, שקמו סביבה, תאמו את רוחו של קורטאסאר, שליווה את לידת ספריו בהופעות פולמוסיות, בהן הודגשו דעותיו הפרוגרמאטיות.

חוליו קורטאסאר, שנולד בבריסל ב־1914 לאב דיפלומט, הובא שנתיים לאחר־מכן לארגנטינה, בה החל את הקאריירה הספרותית שלו כמשורר דווקא. בתחילת שנות ה־50 קבע את מקום־מגוריו בפאריס, שם נפטר משבץ־לב ב־1984. קורטאסאר – הגולה מרצון הנודד תמיד – הוא ידידם של אנשי הבוהימה. נגן ג'אז חובב וידידו של צ'ה גווארה; עובר־אורח בלתי־מנוצח ברחובות פאריס, ז'נבה, בואנוס־איירס, ניו־יורק, הוואנה; פקיד מכופתר באונסק"ו ומבקר חריף של הביורוקרטיה הסובייטית. ועם זאת, הוא גם סניגור השלטון הקובאני מול הביקורת, שהוטחה על־ידי „61 אנשי רוח" – ובראשם ז'אן פול סארטר – בעקבות „מקרה פאדייה" בשלהי שנות ה־60, כאשר אילץ שלטונו של קאסטרו את המשורר הצעיר הברטו פאדייה לעסוק בביקורת עצמו, כאילו שירת את האינטרסים של הסי.איי.אי. קורטאסאר משתתף קבוע בסימפוזיונים אודות תורת הספרות; מרצה מבוקש באוניברסיטאות, ומלווה צמוד לצעירים שחוללו מהומות ברחובות פאריס בשנת 68.

אם, לדעת קורטאסאר, יש לרומן כז'אנר דימוי של „מפלצת מרבה רגליים ומרבה עיניים, הדבר הטמא", מסתבר שלא פחות מפלצתי הוא הרה־ארגון של המציאות, שנעשה על־ידיו באמצעות הסיפור הקצר. מפלצתיות זו – שאינה ממציאה יצורים משונים אלא מביטה על ה„נורמליות" מבעד לזכוכית־מגדלת רבת־עוצמה – נוצלה לצורך תיקון עיוותי המציאות, שהמציאות עצמה יוצרת. על־מנת להוליד ריאליה שונה יש לחדור לתוכה בעזרת מיתוס וסמלים, למשוך אותה אל מעבר לקצה הגבול, להרוס אותה כדי לבנותה מחדש, וכך לחפש שוב, עד יאוש אפילו. זאת, בידיעה ברורה, שהדבר היחיד שניתן להשגה הוא עצם החיפוש הבלתי־פוסק, בתיווך שפה מודולארית הנושאת פנים רבות בעת ובעונה אחת. זה „כיבושה המילולי של המציאות", אליבא דקורטאסאר.

מבט רטרוספקטיבי על כרונולוגיית הכתיבה שלו מאפשר לנו לעקוב אחרי התפתחות בניית הסיפור אצלו. עובדה חותכת היא שבקובץ סיפוריו הראשון, „חיות טרף", השפעתו של חורחה לואיס בורחס בולטת לעין. קורטאסאר עצמו דאג להדגיש שהוא רואה בסיפורים הללו „המצאה טהורה, בריחה ללא רבב". אף־על־פי־כן, כבר בספר זה ניתן להבחין בניצני המגנון, שיתגבש כגוף צורני־רעיוני מוצק לא רק ב„נשק סודי", שראה אור שמונה שנים לאחר מכן (ב־1959), אלא קודם לכן ב„סוף המשחק" (1956).

בהזדמנות אחרת הצבעתי על אחד מסימני הדרך שלו – המגמה הבלתי־מתפשרת בבניית החברתי העמוק. בעיקר עשה המחבר חריש עמוק והרסני בבורגנות של בואנוס איירס מתקופה הקדם־פירוניסטית: מבעיה, צורת הדיבור שלה, פחדיה מפני החברה החיצונית. הסיפור „מכתבי אמא", הפותח את הקובץ שלפנינו, מגלה לנו ש„לכל הדעות היה המצב ראוי לכינוי ומפשע־על־תנאי". הכל היה תלוי, כביכול, בהמשך הפעלת השקרים המוסכמים כדי להקים במה לסדר מטופש, המושך את עצמו לאורך מסלול ללא־מוצא, בסיבובים אין ספור סביב ציר שלא היה ולא נברא. במצב כזה, נוצרת אווירה של חנק, של אי־ודאות מוחלטת, של עינוי מתמיד, כאשר אך סדק קל של אפלוליות והומור, הנובע מאווילות הסיטואציה, מאפשר לנפשות הפועלות להאריך בריצתן במקום, ריצה חסרת־תכלית ומשמעות.

זה הקיום, המזין את עצמו בגינונים ובהעמדת־פנים, הלובש לפרקים כתונת של אבירות כמו ב„השרותים הטובים", או טובע למצולות היאוש כמו, למשל, ב„ריר השטן". טביעה שונה לחלוטין היא טביעתו של נגן הסקסופון ג'וני, גיבור „הרודף". זוהי ירידה שאולה על מנת לגעת אך לרגעקט בצמרות הרקיע. דווקא הוא, ה„שלילי" שבחבורה, ספוג־אלכוהול וספוג־סמים, על סף ההתמוטטות הגופנית, יוצא לחיפוש אחרי צליל אחד ויחיד, שמימי כמעט, שהצליח להוציא מכלי הנגינה שלו, או שדימיין ששמע תחת השפעת הסמים, ושוב לא ניתן להשיגו. יצירה תוך הרס עצמי, המסמלת במידת מה את התהייה הנואשת לשלימות.

ומכאן, שגישה יצירתית זו זוכה לטיפול מיוחד מבחינת השפה. לא מדובר בעיבוד לשוני גרידא, אלא בנסיון להעתיקה לספרות אחרת. בעצם, זוהי עבודה בשני מישורים בעת ובעונה אחת: שליטה מוחלטת בלשון התיקנית ברמה גבוהה ומושלמת, בד־בבד עם גישה משוחררת מכבלי התקן, הרס מכוון, התוקף מוסכמות כדי לבנות כלי יעיל ומתאים לפירוש מחדש של עולם גדוש ניגודים. בהתפרקות מילולית זאת מצליח קורטאסאר לנוס את גיבוריו ליעד נצחי – לנסות להישרד בתוך המערבולת.

ניתן איפוא להצביע על כך, שכל סיפור של קורטאסאר נהפך למעין מוקד של תבונה ורגש, הדורש מן הקורא שיתוף־פעולה מלא. והעיקר, ביחסי־הגומלין שבין השימוש בשפה לבין הקשר מציאות־על־מציאות, נבנה יחודו של המחבר כמוביל בכתיבת סיפורת מסוג אחר, סיפורת המעזה להציע את שבירת המסגרות המקובלות, מבלי לדרוש לכלוא את ההתרחשויות בתבנית מוגמרת וסטאטית כקודמותיה.

זרזירים

ויעוד פולני

בפגישה שנערכה בימים אלה בבית הסופר בתל־אביב עם המשורר הפולני מאריאן גרושצ'אק – שזה לו ביקורו השלישי בארץ – חזר האורח ואישר, כי יש לו יפוי־כוח רשמי לשאת ולתת על פירסום אנתולוגיה של שירה עברית, בתרגום לפולנית, בכתב־העת „ספרות בעולם".

בהזדמנות זאת סיפר מארחו של גרושצ'אק, ד"ר גבריאל מוקד, שבאחרונה ביקר פעמים מספר בפולין, כי יש גם הסכמה עקרונית לפרסם בהוצאת־ספרים פולנית אנתולוגיות של ספרות עברית מודרנית, מח"נ ביאליק ואילך. הצרה היא שעד כה לא הושגו המשאבים הדרושים, בכסף ובכוח־אדם, להגשמת התוכנית – אפילו לא בשלביה הראשונים.

בוויעוד עם גרושצ'אק – בו נכחה גם אשת המשורר הפולני הדגול יז'י פיצובסקי, שקיבל באחרונה את פרס ק. צטניק – בקע בעיקר קולם של הסופרים הישראלים כותבי־הפולנית. הרוב הניכר של כותבי־העברית מילאו את פיהם מים וקפה...

שירה עברית ב„ריאליטה"

הגליון השני של כתב־העת המצולם בלשון הצרפתית „ריאליטה ד'ישראל", המופיע בתל־אביב, ראה אור. כתב־עת זה הוא, כהגדרת עורכיו, „נסיון להציג בעיניים צרפתיות בעיקר את ישראל כפי שהיא קמה בבוקר. לא ישראל שהצטלמה עם עוזי, קוקו או פרפן, אלא ישראל שיד אחת אוחזת בטכנולוגיה ויד שניה בכוס בירה. מדינה בשר ודם".

ה„צימוק" הספרותי בגליון החדש – שירה תל־אביבית בתרגומו של מישל אליעל, שגם כתב דברי־הקדמה קצרים לאנתולוגיה שכינס ובה שירים מאת יאיר הורביץ, מאיר ויזלטיר, דוד אבידן, נתן יונתן, רוני סומק ומנחם בן. אגב, במבוא מגדיר אליעל את אבידן ויונתן כ„חלוצי המודרניות", את ויזלטיר, בן הורביץ כ„ממשיכיהם בסוף שנות הששים" ואת רוני סומק כנציג „הרומאנטיזם השמאלי" דהיום.

סיפורי־שואה ישראליים בארה"ב

אנתולוגיה של סיפורים ישראליים, הנדרשים לנושא השואה, יצאה בימים אלה בארה"ב בהוצאת „ג'ואיש פאבליקיישן סוסאייטי" ובשיתוף עם המכון לתרגום הספרות העברית.

האנתולוגיה, שנערכה בידי גילה רמרז־ראוך ויוסף מיכמן־מלקמן, כוללת סיפורים מאת אהרן מגד, אורי אורלב, חנוך ברטוב, איתמר יעוז־קסט, הדה שיין, בן־ציון תומר, אהרן אפלפלד, שולמית הראבן, יוסל בירשטיין, יצחק בן־מרדכי, מיכל גוברין ויהודה עמיחי.

הקדמה לאנתולוגיה כתבה גילה רמרז־ראוך. פרופ' גרשון שקד צירף אחרית־דבר.

„הרמת כוסית" לבסר

„הרמת כוסית" נערכה בסוף השבוע שעבר במערכת „עתון 77" לרגל הופעת ספר־שיריו החדש של עורך הירחון הספרותי, המשורר יעקב בסר.

הספר „מישהו כבר מכסה בחצר" יצא בהוצאת „ספריית פועלים". במערכת נאספו מספרים, משוררים ומבקרים רבים, בני משמרות וגילים שונים – משלמה ניצן, עוזר רבין וחנוך ברטוב עד תמר מישמר, שלום רצבי ושולמית פסיר־נבר – והאווירה היתה חמה גם בלי סיוע בקבוקי הקוניאק והוודקה שהוצגו על השולחן. לא נכחו עורכי „מאזניים", הירחון הספרותי המוצא על־ידי אגודת הסופרים.

מנהל חדש ל„דביר"

שחר זמורה, בנו האמצעי של אוהד זמורה, ינהל את ענייני הכספים וההפצה של הוצאת „דביר", ההוצאה הוותיקה שנרכשה בימים אלה בידי הוצאת זב"מ. שחר, בן 30, נשוי+2, יושב בימים אלה ב„דביר" ולומד את הנושא מאחיו, העוסק באותם נושאים בזב"מ. לכשתושלם תקופת ההשתלמות יחזור עדן לזב"מ. עדן, בן 33, נשוי+2, הוא בכור האחים. הבן הצעיר השתחרר בימים אלה משירותו הצבאי, ואוהד זמורה מקווה כי גם הוא ייכנס לעסקי המו"לות. כמנכ"לי הוצאת „דביר" משמשים בעלי זב"מ, אוהד זמורה ואשר ביתן.

הילא"י: ידידות ועשייה

„הילא"י" – המרכז הישראלי למען האמנויות היוצרות, שיזמה המשוררת קורינה – העושה למען הגשמת פרוייקט, שעיקרו מתן אפשרויות יצירה לסופרים ולאמנים במעלות־תרשיחא שבגליל המערבי, אינו קופא על שמריו. השבוע כונס בקיבוץ כברי מיפגש ידידים, בקבוצה מצומצמת, לשם שיחה על דרכי ההתפתחות בפרוייקט הילא"י – המארחים היו הקיבוץ והפסל יחיאל שמי – ובין המשתתפים היו הן ממייסדי הילא"י וחברי המועצה שלו והן ידידים ממעלות־תרשיחא וקיבוצי הסביבה.

ובכך לא די. בסוף השבוע של ה־18 וה־19 באפריל השנה יקיים הילא"י במעלות־תרשיחא סדנת נשים אזורית לתיאטרון, בהנחיית המחזאית מרים קייני, על הנושא: איך לוקחים חיים והופכים אותם להצגה. בסדנה ישתתפו עשר נשים בלבד, מהעיירות ומשקי הסביבה.

ושוב: „עיין ערך: אהבה"

רב־המכר של דוד גרוסמן איננו פוסק מלהכות גלים – לא רק בחנויות־הספרים אלא גם בכל מיני ויעודים מלומדים. הבשורה הגיעה עתה לתל־אביב ובמועדון „צוותא" יתקיים ביום ראשון הקרוב, ה־13 באפריל, בשעה 9 בערב, „מסיבה ספרותית" המוקדשת ל„עיין ערך: אהבה".

ב„מסיבה" ישתתפו המחבר עצמו, הסופרת נאוה סמל, פרופ' מנחם פרי וח"כ מרדכי וירשובסקי והמנחה יהיה העתונאי ומבקר־התיאטרון מיכאל הנדלזלץ. השחקנים רפאל קלצ'קין ואהרן אלמוג (מתיאטרון „החאן") יקראו קטעים מתוך הרומאן.

פרסום ראשון

עידית המאירי

★

אֲנִי לֹא אוֹתָהּ בִּכְנִיסוֹת
וּבִיצִיאוֹת
מֵהַדֶּלֶת, לַדֶּלֶת,
לַדֶּלֶת.
אוּלַי אֶעֱבֹר דַּרְכָּהּ,
עוֹבֵר.

גַּם אֲנִי עוֹבֶרֶת בָּעוֹלָם
בַּדֶּרֶךְ.
הַגַּמָּד מִשֶּׁלִּי עוֹמֵד לִי
בַּסּוֹף,
מְחַבֵּר מָתְנַי כְּאָב
שֶׁבָּרַחְתְּ
לְאַהֲבַת הַגּוּף
כֻּלּוֹ.

★

הַמָּוֶת בָּא עָלַי
בִּצְעָדִים קְטַנִּים
בִּנְגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת
שֶׁל אֹשֶׁר.

★

מְבַקְשִׁים לָקוּם מִתְנַת
יָד
לָאֲוִיר

וְהַתְּנוּפָה מַבְקִיעָה
אוֹתִי
לַיּוֹם הַבָּא.

הזעקה לאותנטיות

שרית פוקס

חיים נגיד, סיפורו של הצב מר גדעון ששוני, הוצאת ח"ן

„סיפורו של הצב מר גדעון ששוני" הוא ספר משובב ומיוני. זוהי זעקה לאר־תנטיות בעלת ערך חינוכי, בימים של תר־בות יחסי־ציבור ואחיזת־עיניים. העובדה שחיים נגיד הוא עיתונאי, מנפיק תדמיות ומשרתן הנקלה (ואני כורכת את עצמי בתוך הלבנון) מוסיפה מימד אירוני לספר העוסק בפער בין מראית עין לאמת. המבוגרים יכו־לים להפיק אפוא גם הנאה מציצנית בהביטם אל מסתרי נפשו של עיתונאי הזועק באמצ־עות גיבוריו ילידי החי והצומח: אל תראוני שאני מכוער. אני הנני הקרפדה הגבשושית בעלת העיניים המגעילות, עליה מסופר בפ־רק „מלכת היופי של הקרפדות". תנו לי לפ־תוח את פי ולפתע תפרוץ מפני „להבה אד־כה ויפהפיה". סוד קסמי הנפשי יתגלה לעיניכם.

גדעון ששוני נושא את קריאת ההתעור־רות לאותנטיות. זהו צב שמנמן וטוב לב המחפש כלה כדי לחממו. התרנגול־השדכן שאלתיאל מציג בפניו כלה אפשרית: הזמרת יוספינה. זו מופיעה בדיסקו בר־עכבר, ושם שורר אור ארגמני אפל ומתעתע. כאשר מתהפך הצב מרוב התרגשות על המדרגות, רואה אותו יוספינה מצידו השמנמן כשהוא שרוע אפרקדן, ומתרשמת לרעה. מרובה מר־חן את לבו הוא מתחיל בדיאטה. במהלכה סועד אותו שפנפנוביץ הפרופסור לספרות, המספר לו סיפורים קסומים להסיח את דעתו מהרעב. בתום מחזור הדיאטה מוריד הצב ממשקלו, אך הפעם כבר רואה אותו יוספינה באור יום והוא רזה מדי לטעמה.

באור היום גם מתגלה שיוספינה אינה אלא הצבה שרונה שאהב בנעוריו. שרונה דורשת מגדעון הצב להשמין בחזרה. רק כשר הוא שב לצורתו האותנטית עליה מיהר לוותר בגלל תעתועי תדמית, זוכה גיבורנו בבחירת ליבו. רק יצור שלם עם עצמו מוכ־שר לאהבה.

הספר הוא אנטי־תזה להשקפת העולם של חנוך לוין המושמעות בקאמרי ב„יאקיש ופופצ'ה": אצל לוין שום יופי אינו נסתר מא־חורי כיעור פיסי, כי העולם הוא חומר נטול רוח.

נושא מרכזי בסיפורים הוא האהבה הרו־מנטית. שני מיני רומנטיקה מתגבשים בספר: במובנה המיתי, ובמובנה האגדתי. הראשונה נובעת ממיתוס טריסטאן ואיזולדה: אהבה המתממשת בביטולה ושואפת לאין ולאפס. ואכן, רוב הסיפורים מתארים אהבות לא ממומשות הניזונות מן הגעגוע. האריה שהי־תאהב בפרפרה זוכה בה באמת רק משוויתר עליה והפך אותה למושא חלומו. הכלב מוד־פש לאירקן את גאוה שנסעה לאמריקה – הוא כבר מת בעצם. המרגש מכל פרקי הס־פר, מעשה בכרוב ובצלצלה שלא יכלו להי־תקרב לעולם זה לזה, כמו לב העולם והמעי־ין באגרתו הידועה של רבי נחמן מברסלב, כי אל בצל לא ניתן לקרב בגלל הדמעות.

סיפורי גלות ואובדן זהות, פגישות לאין קץ, נוכחויות המתממשות בהעדר, יוצרים מערך נפשי המכוון לקלוט סיום טראגי גם לאהבת הצב והצבה. וכאן הפתעה. גדעון ויוספינה חתן וכלה. פתאום ננטש העולם המיתי השמימי למען העולם האגדתי הארצי־מימי: המהפך הבלתי צפוי יוצר מודקן ריגו־שי. יש תקוה לחיינו.

הסיפורים מתרחשים בתוך עולם מטולוג הטלוויזיה משדרת בשידור חי מירוצים, תחר־ויות וחיים בהתרחשותם. חיים משוכפלים, המציאות נהפכת לדימוי.

המינון של אנושיות ואל־אנושיות ריאלי, וערוב האגדה עם המציאות המודרנית: תמר־נות אוטוריות על מקומות פלאיים מתערב־בים בעגלת „הסופר", בנוזרות „כסאה", בזוע־קות ל„מאמילה". הספר יונק מהמיתוס ומן היום־יום הטכנולוגי מדות „תהילה", משחק אטארי, סודי רכילות. עולם אמיתי, חי, נתון במינוניו המדוייקים, מכין לחיים.

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון בנושא
„היחסים הבינלאומיים בעידן הגרעיני"

13.30 – מושב 1: „הנשק הגרעיני – והמבט הגלובלי"
יו"ר: ד"ר בני מילר
ד"ר מרק הלר: „השפעת הנשק הגרעיני על היחסים הבינלאומיים"
ד"ר איתן גלבוע: „היחסים בין מעצמות־העל בעידן הגרעיני"
ד"ר אורי בר־יוסף: „מלחמת הכוכבים – משמעות ואתגר"
15.30 – הפסקה
16.00 – מושב 2: „מעצמות גרעיניות בינוניות בזירות אזוריות"
יו"ר: פרופ' אהרן קליימן
ד"ר אמנון סופר: „האסטרטגיה הגרעינית הצרפתית והאחדות האירופית"
ד"ר יצחק שיחור: „הכוח הגרעיני הסיני ומשמעותו האיזורית והגלובלית"
17.30 – הפסקה
18.00 – מושב 3: „הגבורה התיכון בעידן הגרעיני"
יו"ר: ד"ר אבי בן־צבי
רב־שיח: ד"ר שי פלדמן, ד"ר יאיר עברון

יום העיון יתקיים ביום ג', ו' בניסן תשמ"ו, 15 באפריל 1986, בבית הסופר, רח' בן סרוק 8, תל־אביב

במסגרת הקורסים של האוניברסיטה הפתוחה: „סוגיות נבחרות במדיניות החוץ של ישראל", „מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים" של ישראל יתקיים גם יום העיון במלחמה למשתתפי האוניברסיטה הפתוחה – הציבור מוזמן להשתתף –

ספרות · אמנות · ביקורת

עיון ראשון

סיפורת

מנ"ל

שושנת מכסיקו

טראוון / השושנה הלבנה / עטיפה: זהב טפר / ותרגום: עינת שמיר / בר / 1986 / 208 עמ'

לאחר שנות שיכחה רבות חזר אל הספרות העברית, בתרגום, שמעו של ב. טראוון, שזהו ספרו הרביעי המופיע בתרגום חדש במשך השנתיים האחרונות. הקודמים היו „קוטפי הכותנה", „ספינת המתים" ו„אוצר הסיירה מדרה". טראוון הוא דמות מסתורית. הוא נולד, במשוער, בשנת 1882 בגרמניה. היה שחקן, עיתונאי ומעורב בפוליטיקה. מספרים שהיה זמן קצר ראש הממשלה המהפכנית של בוואריה, ניצל למוות ונמלט כנע ונד בעולם. הוא הגיע בדרך כלשהי למקסיקו, ומשם שיגר באמצעות שליחים את ספריו להוצאות אנגליות.

סיפורו של טראוון „השושנה הלבנה" הוא סיפור של מחאה חברתית. חואן מקסיקני מעבד את נחלתו הזעירה, כי חובתו היא לקיימה ולקיים בה את הנוסים בצל קורתו. לשטחו נע קונצרן ענק של חברת נפט אמריקאית, ומנהלה קולינס, אשר הציניות שלו אינה מכירה בגבולות המסורת התרבותית האנגלית. ההתנגשות בין דון חסינטו, בעל החווה, לבין קולינס היא בלתי-נמנעת. הספר משקף בחריפות אכזרית את התקופה. העלילה מרתקת ומובעות בה דיעות ברורות של החיים, החברה, הכלכלה והפוליטיקה. מבין יצירותיו המעניינות של טראוון, „השושנה הלבנה" היא מן המעולות.

שירה

סופראימפוזיציה של זכרון

רחל חלפי / זיקית או עקרון אי הוודאות — שירים 1970-1981 / עטיפה: אריה ולמן / הקיבוץ המאוחד / 1986 / 70 עמ'

לספר שירה השלישי של רחל חלפי ארגון, השאול ממושגי הפיסיקה המודרנית. גם בשירים עצמם מטאפורות „מדעיות", אך במרכז השירים דמות האשה — מתבוננת, כואבת, אוהבת ורושמת את הנרשם בתודעה כסופראימפוזיציה של זכרון, כשם אחד משיריה. לא הכל עובר. אך יש בשירה הזאת גלעין קשיח ומעניין, שעיקרו תהייה על הזיקה שבין החיים לאמנות ועל מקומו של האמן ביקום הזאת: „ושוב הפרופורציות חוזרות למוסיקה. / וחילופי הגדול-קטן מפעילים / תוקיות / כמו אצל עליה / ושוב אגונו / מתארכים מתגמבים שירים נושפים / כמו קונצרטינה קטנה."

שתיקת גנים

שלמה שנהוד / מסע בנוף העצבות / מבוא: מיכל אורון / אחרית דבר: שמעון קאנץ / 1986 / 191 עמ'

שירתו של שנהוד עסקה בעיקר במוטיבים קבליים. גם בשירים האלה, שאינם קבליים במיוחד, חוזר עולם הסמלים שבו התמודד שנהוד. המשורר נפטר לפני כשנה, והותיר עזבון ניכר בשירה ובתרגום שירה מעברית לאידיש.

ארץ ישראל

עליות ראשונות

שולמית לסקוב / קודם-כל — מסיפורי ראשונים / משרד הבטחון / 1986 / 178 עמ'

יש ערך רב לסקירה שווה לכל נפש, שנושאיה הם העליות הראשונות והלוציה. בספר סיפור תולדות עליית הבילויים והעליה הראשונה, וכן רשימות ביוגרפיות קצרות על אישים כישראל בלקינד, חיים חיסין, י"ל גולדברג, יוסף ויתקין ואחרים. שולמית לסקוב כתבה היטב, ובקיאותה בחומר מסייעת להיותה הרצאתה. ספר כמטרה, הרווק כל כל מדויקיות, ראוי להיקרא כחומר לימוד בכל בית ספר, אך גם הקורא הרגיל ימצא בו עניין רב.

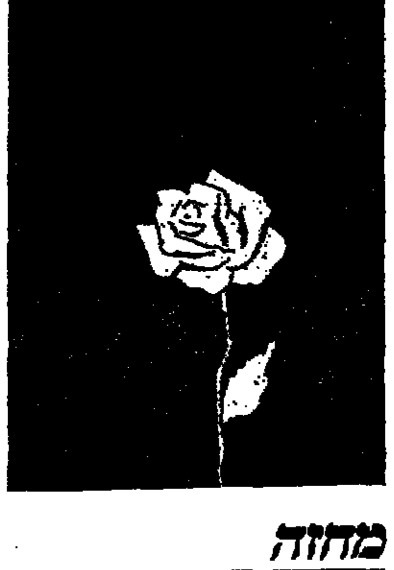

מחזה

אלמנה ואבן

א.ב. יהושע / חפצים — מחזה בשתי מערכות / שוקן / 1986 / 77 עמ'

מחסלים בית ישן של אלמנה, שבניה חפצים להעבירה לבית אבות. בית המשפחה, ששמר בעבר על מראית של משפחה מאוחדת, מתמלא עתה באשמות ומתחים בין האם לבין הבת והבן. החפצים, שאי אפשר להיפטר מהם, הם תזכורות אשם מן העבר. זהו מחזה „משפחתי", שאינו עובר את הקונפליקט הפרטי אל איזור המשמעות הכללית. אין הוא מחזה פוליטי או חברתי, אלא במידה שמשתמע בו עצמו.

יש במחזה המגוון וסיטואציה אבסורדית מעט, כאשר החפצים גורשים את הבמה-הבית. יהושע טורח להרגיש מפני גיבוריו, שאין לקבל את המצב הקיומי שעל הבמה כמיטאפורה או כסמל, כי אם כממשות עצמה. המחזה כתוב היטב, וזאת אנו מצפים ממספר מוכשר כיהושע, ובכל זאת ניכר, שיהושע הוא, בראש וראשונה, מספר ולא מחזאי.

ספרי ילדים ונוער

הגדולה מכולם

גודי בלום / שילה הגדולה / תרגום: עדה פלדור / איורים ועטיפה: אקנן קדמי / כתר / 1986 / 150 עמ'

סיפורה של שילה, הגדולה מכולם, הנבונה, האמיצה, הידענית. טוב, יש לה גם חולשות, והיא מסתירה אותן עד שאינה יכולה עוד. שילה מבלה קיץ בעיר הקטנה טרטאון ופוגשת את „עכברונת". בעזרתה היא מתוודעת אל עצמה ואל חולשותיה. לא נורא, החיים יפים גם כשאינך מושלם, כי טרטאון היא מן היפות שבעיירות ארה"ב ויש מסיבות הרפתקאות ובריכת-שחיה וחברים. ושחייה לרוחב הבריכה היא נצחון גדול, ואפשר לרגע להיות כמו אלוף אולימפי!

הספר יצא בסדרת "ראשית קריאה" אך מיועד, למעשה, עפ"י תוכנו ולשונו, לתלמידי הכיתות הגבוהות יותר בבית הספר היסודי.

אגדות חינוכיות

מרדכי / כהר יוצא מעדן / איורים: נחום גוטמן / אליף / 1986 / 91 עמ'

אלה הם סיפורי אגדה על פי סיפורי מקרא ואירועים שונים בתולדות עם ישראל. הדברים כתובים בחן מסויים, ומתאימים לתלמידי הכיתות הנמוכות בבית הספר היסודי, אף כי הסגנון מיושן במקצת.

צמוקים ושקדים

הגדה מתוקנת

הגדה של פסח / ערך: מ. גושן-גוטשטיין / איור וכתב: מיטבאל / שוקן / 1986

מ. גושן-גוטשטיין, הבלשן, התקין הגדה של פסח המגישה את הנוסח בצורה חדשה, תוך שמירה על מסורת רוב העדות בישראל. במהדורה שלפנינו הקפדה יתרה על מתן הוראות לעריכת הסדר, ומה שכלול בה הוא הרוב הגדול של מה שעלה ממהדורות העבר. הצד הלשוני מוצא כאן תיקון: הושם דגש לדיוק הניקוד הארמי, שהוא פגום ברוב המהדורות המקובלות. האיור והכתיבה האמנותית נאים, וכל הספר יוסיף לויית-חן וטעם לסדר הכופתאות, וגם אחריו.

עדות חקר עיון

שאלת השאלות

יואב גלבר / למה פירקו את הפלמ"ח — הכוח הצבאי, המעבר מיישוב למדינה / עטיפה: יוני בן-שלום / שוקן / 1986 / 302 עמ'

„לא אל סכני ויכוח-הפירוק לריק / נשב בוז. הכל כתוב בחרט. / הזמן — הפלגותיו המשכות — הצדיק / רבים מבימוקי שובה של הסערה" — כך נתן אלתרמן ב"טור השביעי" לאחר זמן. הויכוח על פירוקו של הפלמ"ח לא שכך עד עצם היום הזה. הוא שיקף במנו את דיעותיהן של שתי אסכולות על דמותו של הכוח הצבאי, ועל מקומו בחברה הישראלית, כפיפותו למוסדותיה וזיקתו למערכת הפוליטית-מפלגתית. בעיקר עמדה על הפרק מסקנתו של בן-גוריון, כי חוסר המשמעת בפלמ"ח נובע מן ההרגשה, שיינתן לו גיבוי על-ידי המפלגה הניצבת מאחוריו, היא מפ"ם. ההוראה שיצאה לפירוק הפלמ"ח נדחתה על-ידי ישראל גלילי (שנפטר בימים אלה) עד לבירור, אך עיקרה של מפ"ם נדחה והתשגג בגלל פרשת אלטלנה. במשבר שפרץ לאחר מכן, ובקלות חילופי מפקדים ומינויים חדשים בצבא, הודח גלילי מתפקידו כראש המפקדה הארצית. התהליך של הקמת הצבא כארגון סדיר, האובדן ייחודו הצבאי וההברתי של הפלמ"ח, הביאו בסופו של דבר לנצחון התפיסה, שצבא הוא ארגון מקצועי ולא חיל מתנדב. מבחינה זו יש הרבה אמת עגומה בהלצה שהילכה בימים ההם: הפלמ"ח פורק, כי לא היה לו חלק חילוף.

שומר — מה מליל?

עוזיאל לב / „בר גיורא" ו„השומר" — מרעיון בטחוני לארגון בטחוני (1914-1907) / עיצוב: אשר אורון, זיו בשן / מערכות / 1985 / 143 עמ'

בשטר-חוזה בין ועד המושבה סג'רה וישראל שוחט, שנערך בשנת תרס"ח, נכתב, בין שאר התנאים: „א. הארון י. שוחט ממציא שני שומרים עברים לשמור על המושבה סג'רה. (...) ה. אם ימצא משגיח-השומרים את אחד השומרים ישן על משמרתו, או על השומר הזוא לשלם רבע מג'ידע כסף עונשים, בפעם הראשונה, וחצי מג'ידע — בפעם השניה. על המשגיח להביא אחד מחפצי השומר הישן לאות כי כיים הדבר."

את הרעיונות לארגון בטחוני בארץ-ישראל הגו יהושע חנקין, אלכסנדר זייד ויחזקאל חנקין, אך ישראל שוחט ידע להוציאם אל הפועל. את המסורת קיים „השומר" עד לשנת 1920. אז עברה האחריות להגנת הישוב ל„אחדות העבודה". לאחר מלחמת העולם הראשונה נוצרו בארץ תנאים חדשים ו„השומר" נדחק ממקומו המרכזי. באה העליה השלישית וקבעה דפוסי התיישבות והגנה חדשים ושונים. אך בכותבו של „השומר" רשומה ברישום של כבוד בתולדות הישוב.

מן „השומר" ועד לצבא

מרדכי נאור / ההגנה — ארגון המגן של הישוב היהודי בארץ-ישראל 1920-1948 / משרד הבטחון / 1986 / 166 עמ'

הקמתו של ארגון ה„הגנה" נבעה משינוי הנסיבות בארץ-ישראל. עם הכיבוש הבריטי נתגבשה בישוב תפיסה שאין לסמוך על הבריטים, וכי יש להקים ארגון הגנה ארצי במקום ארגוני „השומר" שהתקיימו מכוחם של הסכמים מקומיים. בגישה הזאת תמכו אישים כמו יצחק בן-צבי, דוד בן-גוריון, אליהו גולומב, דב הוז, ותרבית חברי „השומר" שגם הצטרפו אל הארגון החדש. ה„הגנה" היתה מעורבת בשמירה יישובית ותרבית, באיסוף ידיעות, ברכישת נשק, בהעפלה, בהתעמלה ובגיבוש כוח צבאי למלחמה בנאצים. לאחר תום מלחמת העולם השניה החלה ב„הגנה" תקופת המאבק בבריטים, תוך נסיון לכפוף את ארגוני הפורשים למרות המוסדות הלאומיים. עם צאת הבריטים מארץ-ישראל נהפכה ה„הגנה" לגרעינו של צה"ל, וקשה להגזים בחשיבותה של ה„הגנה" במאבק על העצמאות.

מבצרים מעופפים

טדר / עצמת-אויר במלחמה — הרצאות „לי-נואלס" מפי מרשל-חיל-האויר המלכותי לורד טדר / מאנגלית: א. מדן / עטיפה: זיו בשן / מערכות / 1986, מהדורה ראשונה: 1954 / 97 עמ'

ספרות המלחמה הקלאסית אינה מתיישנת, וספר זה רואה אור בהדפסה חוזרת בעקבות ביקוש הולך וגובר. חרף השינויים המפליגים במערכות נשק ובטכנולוגיה, לא נשתנו עקרונות הלוחמה האווירית כפי ניסוחם אצל טדר, והם תקפים גם כיום. בספר הגדרה של מהות „העליונות האווירית" וכוונתה למעשה. הדוגמאות מעניינות במיוחד לגבי הקורא הישראלי, באשר תיאור מלחמת-האויר-והים מעל לים התיכון תופש מקום מרכזי בדוגמאות המערכה המובאות בספר.

ביולוגיה ורפואה

השיחה כתרופה

רות פלד (נאי) / לחץ — יותר-לחץ-דם ובלעדיו / עטיפה: גד אולמן / מבוא: פרופ' י. רוזנפלד / ספרית פועלים / 1986 / 186 עמ'

יתר לחץ-דם הוא מחלה כרונית, שסיבותיה מרובות. גם דרכי הטיפול בה מגוונות, שיטה שיטה וחסידיה. המחברת מציגה טיפול במחלה באמצעות דינאמיקה קבוצתית. מתוארים שלבים שונים בדרך הטיפול והבעיות האמורות להיפתר. מסיבות אובייקטיביות קשה להעריך את תוצאות הטיפול המוצע, אם כי יש להניח, שטיפול בבעיות פסיכולוגיות עשוי לסייע, אם במישרין ואם בעקיפין, בשמירה על לחץ דם נמוך ככל האפשר.

הספר משרת היטב את עניין המודעות למחלה, שאבחון מוקדם עשוי לצמצם את נזקיה, ולענין אורח החיים הנפשי הנבון, שהוא נכס לכל אדם חולה.

ליקוטים מספרות העולם

לאן נעלם המרגל המושלם?

רות שפירא

ג'ון לה־קארה

ספרו החדש והאחד-עשר במספר של ג'ון לה קארה נקרא "המרגל המושלם". גיבורו, מגנוס פים, שומע בפתח הלילה, בעת ארוחת ערב-חגיגית בוינה, על מות אביו, ריק. הוא מעיד לאשתו הנדהמת שהוא חופשי עתה, ומסתלק מעבודתו במבנה שרותי הביון הבריטיים בוינה ליעד לא ידוע. הבוסים בלונדון נזעקים — האם ערק פים? הקורא יודע שפים לא ערק, משום שראה אותו מגיע לעיר חוף בדרום רחוק, שם הוא שוהה במחיצתה של זקנה המעריצה אותו. מכאן מתפתח הסיפור בשני חלקים. האחד, המתייחס להווה, מתאר את נסיונותיו של ג'ק בראתרהוד, מי שגייס את פים לשרות בגיל 17, לפענח לאן נעלם ומדוע. בחלק השני של הסיפור יושב פים בחדר בחוף וכותב את סיפור חייו, בצורת מכתב לבנו בן ה־13. סיפור זה מתמקד סביב יחסיו עם אביו הנוכל, רב נוכלים שחילק את זמנו בין מכוניות בנטלי ורולס-רויס לבין הכלא.

שלושה בסירה אחת

סיפור מתח מסוג שונה לחלוטין הוא „ספינת האור" של זיגפריד לנץ הגרמני. הספינה המוארת, השטה בים במטרה להזהיר כלי שיט אחרים מפני סכנות המקום, יוצאת למשימתה האחרונה. קברניטה, פרייטג, לוקח עמו את בנו המתבגר לשייט אחרון זה. הבן מתייחס לאב ברגשות מעורבים. הוא מאמין שפרייטג מוג לב ושהוא מסתיר סוד בלתי נעים מעברו. צוות הספינה נתקל בשלושה זרים שסירתם נתקפה. ליים ואוספי אותם על סיפונה. שלושת הזרים, כך מסתבר, הם פושעים, ובין פרייטג לקאספרי, המוח שמאחורי השלושה, נרקמים יחסים משונים אגב משחק התחמקויות מתוחכם. פרייטג נאלץ לקבל שורה של החלטות מוסריות בלתי מובנות לבנו ולחברי צוותו, וכתוצאה מהחלטות אלה מתפתח על הספינה מאבק כוחות פסיכולוגי של שתיקות טעונות מתח ואימה.

פער דורות ביפן

קזואו אישיגורו נולד ביפן אך זה רוב ימיו בבריטניה. עם זאת הוא כותב על המולדת, לרוב באווירה מסויימת של „אינסיידר" הרואה את הדברים מרחוק מה. הרומאן החדש פרי עטו, „אמן העולם הצף", עוסק בשנות הבלבול והמבוכה שעברו על יפן אחרי מלחמת העולם השניה. הגיבור, מאסוג'י אונו, היה פעם צייר עטור תהילה שחייו הולכים ומתרוקנים מתוכן אחרי המלחמה. במלחמה איבד את אשתו ואת בנו, והוא מעולם לא הצליח לשפץ עד תום את הריסות ביתו. הוא אסיר תודה לשתי בנותיו על חברתן, אך בירורן הולך ונגמר. ציוריו אינם מקשטים עוד את קירותיו, שמיתו שכחו אותו ולא הקימו עוד לסוכותיו. בהדרגה מסתבר שהוא מגוחה בגלל התעמולה שעשה בציוריו לפני ובזמן המלחמה. „העולם הצף" של הכותרת מתייחס למה שנראה לדור החדש שקם ביפן כתרבות דקאדנטית של גיישות ומוסיקאים, להם הקדיש אונו את יצירותיו המוקדמות.

„יוליסס" בסינית

בשנת 1922, כשהופיעה „יוליסס" זרמו להוצאת הספרים של סילוויה ביץ' בפאריס, הורה ג'ימס ג'ויס להעביר עשרה עותקים מן הספר לפקין. עותקים אלה נעלמו, והספריות הגדולות בסין נותרו עותקים ספורים של „יוליסס", בהוצאה אמריקאית משנת 1946, שהוסתרו על ידי ספרנים בזמן המהפכה התרבותית. אך בקרוב יוכלו הסינים לקרוא את הרומאן המפורסם, הפעם בשפה הסינית. כתב העת הסיני „ספרות העולם", הרואה אור בפקין, עומד להקדיש את גליונו הראשון לתרגום חלקים מ„יוליסס", וליתר דיוק, שלושה פרקים מייצגים. כוונת העורכים היא לפרסם כך, בהדרגה, את הרומאן כולו. „יוליסס" בסינית הוא חלק ממאמץ כללי להציג בפני הסינים את הספרות המודרנית במערב, ובמסגרת זו תורגם כבר „הקול והזעם" של פוקנר וסיפור קצר של ג'ויס.

באמנות

רחל אנגל

החיות הטובות

חנכתו של „מרכז רביה לחיות מידבר" על שם אברהם יפה, ליד ה„חיבר" של יטבתה, לוותה בפתיחת תערוכה מטעם „אמנות לעם". תערוכה קבוצתית ניידת שבה משמשות החיות מוטיב ביצירה האמנותית. שם התערוכה: „אין חיות רעות". מי שמטייל גן באותן „חיות-מידבר" בודדות, המהוות „גרעין" התיישבות החיות הודשה או המחודשת הזאת בנגב, יכול בנקל להיווכח בנכונותו של השם הזה. החיות הללו לא נראות „רעות" כלל ועיקר, להיפך, מין פחד ניבט מעיניהן — פחד מפני הרעה שאולי נשקפת להן מן הסביבה הקרובה והחדשה הזאת.

רישום פחם, מעשה ידיו של הצייר יוסף קונסטנט (1892-1969), „עוף דורס", מוצג כאן כעין מוטו לתערוכה. משתתפיה המדורים כוללים ציירים ופסלים ישראלים נודעים שונים. — יחזקאל שטרייכמן, רפי קרמן, אורי ליפשיץ, מנשה קדישמן, לודוויג שוורין, שלום מצפה, מוטי מרזי, איתן שוהבל, אריה נבון, יאן רייכווגר, מרדכי מורה וחיים אורים. פנחס עשת מיצג בתערוכה בפסל גבס צבוע לבן וכחול של מין וכלב. תמצא כאן את התנולים של דוד גרשטיין. הקרמיקה של רינה קמחי. פסלה של חנה אורלוף — יענן קטן, עשוי ברונזה, שקישט בזמנו את גן החיות התל-אביבי. הדפס „התנים" של יצחק דנציגר. עבודות של אורי ליפשיץ, אברהם אופק, דוד ברשאול („חיה, ציפור ומכונית"), פיסול בחומר שבו מתואר דוד מוריס „חתול".

אוצר התערוכה, יוסי אשר, אומר כי „ציורו מגוון זה" של עבודות מעשה ידיהם של ציירים ופסלים בה שנים זה מזה „בא ליצור הגברה והרגש בין היוצר..." מכאן, וחופש היצירה מכאן.

קווים לדמויות

תערוכת-היחיד של רות כשר בגלריה מאפו כוללת כעשרים רישומים שעניינם דמות האדם, פורטרטים בשחור לבן בדרך כלל. פניו של נער שעוצבו בקווים דקים, נקיים. דמות אשה יושבת על כסא תוארה בברורות, כמעט כצללית. קבוצה של גברים ונשים שנרשמו, אלמוניים, בקווי המיתאר שלהם בלבד. פה ושם מתוספי לשחור-לבן גם שמץ צבעוניות — צבע אקוורל חום (4), ארום-כתום-צהוב (13), ועוד. תערוכת יחיד ראשונה לציירת בוגרת „אבני". כעין סקיצות נעימות לעין, בלתי-מחייבות.

כותבים לנו

על גילוי ודיוק

אפשר שבתחום הספרות נחוצה גם מידה שמגמאית. אבל עיתונאים בוודאי חייבים לדייק בדבריהם. צר לי, איפוא, שה"ה באר וברטוב, האמונים על מלאכה עיתונאית, לא דייקו בדבריהם עלי (ראה מכתבם במדור הספרותי של „מעריב" מ-21.3.86). במכתבם, המתייחס לראיון אתי בעניין סיפוריו של ישראל ברמה ז"ל (שנתפרסם במוסף „סופשבוע" של „מעריב" ב-14.3.86), הם אומרים כי „ד"ר גבריאל מוקד, עורך 'עכשיו', המראיין... פותח בהצהרה שהוא היה הראשון והיחיד שפירסם את סיפורי ברמה".

הנה, פתחתי את הראיון הנ"ל, עיינתי בו שוב ולא מצאתי בדברי את הפסוק הנ"ל. הוא מופיע בדברי-כיתוב של המראיינת המפתחת את השיחה אתי. אולי זה שינוי-גירסה קטן ותו-לא. אבל מ„מוסרים" מסוג ברטוב ובאר הייתי מצפה לדיוק גם בקטנות מעין אלו.

מכאן אני עובר לעצם הראיון אתי, ולמעמדו של ישראל ברמה כפרוזאיקן צעיר-עברי. במשך העשור 1975-1985 תשעים וחמישה אחוז מכל הסיפורת ומאמרי הביקורת של ישראל נתפרסמו ב„עכשיו". „עכשיו" היה גם הבימאן היחיד שהתייצב בעקביות ובאורח מאסיבי לצד המספר הצעיר, רב הכשרון והמשותק. ברמה ראה ב„עכשיו" ממש את ביתו, ושנינו (וגם המבקר אמנון נבות) היינו נתונים במשך שנים בקשרי עבודה ספרותית וביקורתית משותפת.

יתר על כן: כאשר פנה ברמה אלי בתחילת דרכו, הוא היה כמעט אלמוני, והעובדה שבסוף 1975 פירסמו באר וברטוב סיפור אחד שלו (ויסלחו על כך) איננה משנה עובדה זו כלל.

אגב, לצערי ברמה גם עכשיו איננו נודע בשערים, בעוד שיצירות קלושות זוכות לפירסומת מנופחת. ואני מקווה שקובץ סיפוריו שייצא לאור בהוצאת „עכשיו" יתקן מעוות זה.

מכל מקום, אני משער שהזיקה העמוקה והעמוקה בין ברמה ל„עכשיו" הביאה את מחברת הכתבה עליו לייחס לי בלעדיות מתוך עודף כיוצר.

אפילו בהערה אישים כמו ברטוב ובאר מעולם לא אמרו מלה טובה אחת על עידודם של יוצרים צעירים ב„עכשיו", אבל הם כותבים בדרישה מגולת כל אי-דיוק קטן המזדמן להם בידיהם. אכן, מה רב כוחה של קינאה.

גבריאל מוקד
תל אביב

גלויות

לגזור את הכובע הזה

משה בר־שאול

ארצי הַזֶה קילטרטן קרוס, כתב ו.ב. ייטס באחד משיריו. קילטרטן היה לשמו של כתב-עת, ספק מינשר ספרותי-אמנותי, ספק הפגנת שירים, שהופיעו בכריכה אחת של קרטון משונן, סרט שחור וחותמת שעווה אדומה לפני 22 שנה, ב־1964.

נזכרתי ב"קילטרטן" אגב עיון במאמרה של שרה בריייטברג-סמל על דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית. זה גם שם התערוכה שאצרה ופתחה בימים אלה במוזיאון תל-אביב. בתערוכה זו תופשים מקום חשוב אמנים תל-אביביים במובהק.

אגב, "קילטרטן" מוזכר במאמר זה בהערה, כיוון שנדפס בו ראיון שערך אחד מעורכי כתב-העת, מקסים גילן (השני היה נתן קיין) עם יצחק דנציגר.

כתב-עת חד-פעמי זה הוא היום "מיצרך" נדיר, כמעט מוצג מוזיאוני. הוא הופק במהדורה ממוספרת ומצומצמת. שמחתי, איפוא, למצוא אותו על אחד ממדפי ספריי. קטע זה שמביאה שרה בריייטברג-סמל מן הראיון שנערך עם דנציגר באמצעיתו של רחוב תל-אביבי, יש לו השלכות לא רק לגבי האמנות הפלאסטית, הציור והפיסול — אותו זמן יצר דנציגר את פסלו הנודע "כבשים" — אלא לגבי חיי היצירה בארץ בכלל.

"יש בארץ משהו כמעט טראגי", אמר אז דנציגר, "אתה בגר, אינך מצוי במוקד העניינים, כל מרכז נעשה לך מאוד חשוב, כיוון שלשם הבנת הנעשה במוקד אמנות ותרבות מסויים עליך להזדהות עמו.

"להיות שם — לא קל, כי אם אתה חי במקום קבע אחד, אתה מאבד את זהותך פה. כך קורה שאתה חי פה באווירה של אתן, כולך אתן".

עם כל זאת, עם הישיבה כאן ולא שם, כשהאתן כרוייה — יצר דנציגר את הפסל שאולי יותר מכל יכול היה לייצג את האמנות הנושמת מיקסמים ארצישראליים — באותו שם, באותו חוץ, בכל מקום.

ומכאן — לא תהיה ולא יכולה להיות לנו יצירה ספרותית אמיתית שעניינה שם. מה שיהפך, אולי, ברבות הימים למקובל, ל"מסומן", לארצישראלי — יצא מתוך החצר הפנימית. זו לא קביעה, אבל זו אפשרות רצינית.

מן החצר הזאת, שיש בה יבלית עתיקת-שנים ובנייה שהטיח שלה מתקלף, צמח מיטב הספרות החדשה. יעקב שבתאי המנוח, למשל, לא יכול היה לכתוב "סוף דבר" שכזה אלא בתל-אביב. "סוף דבר" כמו גם "זכרון דברים" יפלסו דרך אל ה"שם", שהוא אולי ההכרה הבינלאומית הנכספת, אך ורק בזכות היותם לוקאליים כל-כך.

אך אחזור לרגע אל "קילטרטן". מה שנראה ביצירות סוריאליסטיות, כביטוחים בוטים נגד אגודת הסופרים, כשירבוטים מנוכרים, שמציגים אותה "אוון" אל העולם, אל מקורות השאיבה, עם אותו רצון להזדהות עם מרכזי אמנות ותרבות של "שם", וגם חלק מן השירים שמופיעים כאן הם, בסופו של דבר, מציינים יותר מכל את התל-אביביות האמיתית.

יש בפירוש יצירה ספרותית שהיא תולדת תל-אביב כשם שיש ציור תל-אביבי מובהק. אותה קולאז'יות של פוילה החוצה, היתקלות בבינלאומי, בחדש, במתקלף, בים, בישן, במודרניות, בדינאמיות, בקשקש, בלוחות, בעבר (בדרך כלל משפחתי) של ציונות סוציאליסטית.

יאיר הורביץ של שנת 1964, כמו גם היום, הוא במובהק משורר תל-אביבי. אז כתב ב"משירי קצ"ם" (קצ"ם — קר לי, צר לי, מר לי) "...במקום/ שאין עץ יש תחת החול/ ישב, חשב כחול האדם, בקצב/ מכונת כתיבה רשם:/ שם/ שם שם שם..."זכר".

התל-אביביות פורצת החוצה גם במעין מאניפסט משעשע שבו נכתב מתחת לרישום של איש בסומברדו: "איש זה, אף כי אפשר לטעות ולחשוב אותו למכסיקני, אינו אלא משורר עברי. — כל יום פורים. גם אתמול היה פורים! גם מחר יהיה פורים! עבור משורר עברי — כל יום פורים. כל יום הוא מחופש בהצלחה יחסית למשורר עברי. אבל מחרתיים יחדל להיות פורים, הכובע יפול לו מן הראש. חתולים יסתכלו בו, ילדים יגלגלו אותו, צפורים יחרבנו עליו. הכל על כובע כל-כך יפה, שייהפך מתראה לעוף השמיים. לכן אני מציע לוועד אגודת הסופרים העברים לגזור את הכובע הזה מן הציור ולתרום אותו, בטקס הולם, אבל שיהיה פעם למען השינוי, טקס עם מיץ תפוזים טבעי, לאלבום הפושעים של המשטרה."

נגד מה ונגד מי מכוון מאניפסט זה? מי חכם ויזכור. אבל הכתובת ומיץ התפוזים והנוסח של "שם" מסגירים את הלוקאליות והתל-אביביות.

מה שהיה אז לפני 22 שנה, תקף גם היום. זאת לא היסטוריה. זה עכשיו. הכמיהה אל ה"שם" נמשכת. האתן ה"דנציגרית" כרויה כתמיד, אבל היצירה גופה עוסקת בחומרים, הדלים לעתים, בקולאז' הנבון של הכאן.

אין מרוסים מובהקים ליצירה הארצישראלית. לא ספרות כנענית, לא יותר מזה שירה "ילידית", לא יצירה "מערבית" ולא יצירה "מזרחית" (ה"יהודייתת" — זה כבר עניין אחר.) יצירה ארצישראלית היא אותו קולאז' שהתחיל לפני 30 שנה לערך ונמשך עד היום.

מה שברור לי הוא שה"טראגיות", שעליה דיבר דנציגר, הולכת ונעלמת. המטוסים יוצאים חוזרים כיעת.

ורודים

האוניברסיטה הפתוחה
היחסים הבינלאומיים בעידן הגרעיני

صكنا من الاصل

משרד העבודה והרווחה
משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי
להכשרה טכנולוגית

עתידך בטכנולוגיה למד/י לתואר הנדסאי, טכנאי מוסמך

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ו במוסדות להכשרה טכנולוגית הפועלים בחסות המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

תנאי הקבלה: תעודת בגרות או תעודת סיום מגמה טכנולוגית מה"ס ציונים חיוביים במקצועות מתמטיקה 3 יח', פיסיקה 3 יח', עברית 1 יח', אנגלית 2 יח'.

הלימודים מתקיימים במגמות הבאות: מחשבים. אלקטרוניקה. חשמל. מכשור ובקרה. תעשיה וניהול. מכונות. בנין. חקלאות. כימיה. אלקטרו-אופטיקה. אדריכלות. הכשרת עובדי הוראה במקצועות טכנולוגיים.

להלן רשימת המוסדות להכשרה טכנולוגית וכתובותיהן:

אזור הצפון
ביה"ס הארצי להנדסאים מבוגרים
ושלוחותיו-מעלות, כרמיאל
ונצרת, קרית הטכניון-חיפה
טל' 04-229111
מכללת תל-חי
מועצה אזורית הגליל העליון
טל' 067-437 31
אורט קרית-ביאליק
רח' נוף-ים 3, ת.ד. 137 טל' 04-720141/2

אזור המרכז
ביה"ס להנדסאים, אונ' ת"א
רח' האוניברסיטה 30, רמת-אביב
טל' 03-428211
מכללת אורט יד-סינגלובסקי
דרך הטייסים 28, ת.ד. 25066
טל' 03-396171
אורט טכניקום גבעתיים
רח' מלכוב 15, גבעתיים
טל' 316555
מכללת תל-אביב בחסות ביה"ס
להנדסאים תל-אביב
רח' בנורי ישראל 30, ת"א
טל' 03-390081
ביה"ס אורט סכני ע"ש לוין
רח' בנורי ישראל 2, רחובות טל' 08-453696

מכללת אפקה
רח' החרושת 15, ת"א
ת.ד. 37681
טל' 03-370681
מדרשת רופין
ד.נ. עמק חפר
טל' 053-85131
אורט נתניה
אזור התעשיה החדש, נתניה
טל' 053-33744
אורט כפר-סבא
מול המשטרה, כפר-סבא
טל' 052-33130,052-31557
מקוה ישראל, מכון ויניק
דאר חולון
טל' 03-857500
המכון לפריון העבודה והייצור
קורסים במגמות
תעשיה וניהול בלבד.
רח' הנריאטה סאלד 4,ת"א
טל' 03-430263
ביה"ס להנדסאים וטכנאים
באדריכלות נוף
רח' אחד העם 50, פ"ת
טל' 03-9320940
המכללה למלום קרית אונו
ת.ד. 300 קריאון טל' 03-350425

אזור הדרום
המכללה הטכנולוגית ב"ש
ושלוחותיה עד ואופקים
רח' בזל 71,באר-שבע
טל' 057-39131
מכללת אשדוד
בחסות מכללת ב"ש
ת.ד. 6001, אשדוד
טל' 055-24242
מכללת אחווה
שלוחת המכללה הטכנולוגית ב"ש
ד.נ. שקמים
טל' 055-81970
מכללת הנגב ע"ש ספיר
ד.נ. חוף-אשקלון
טל' 051-98201
מכללת אילת
רח' חטיבת הנגב
ת.ד. 1301 אילת
טל' 059-72663

ירושלים
מכללת הדסה
רח' הנביאים 37, י-ם
טל' 02-222291
המכללה להנדסאים אורט בגבעת-רם
האוניברסיטה העברית, י-ם טל' 02-533141

בי"ס אורט ירושלים
רח' הנביאים 42 י-ם טל' 02-222215
המכללה לבנות בית וגן
ת.ד. 16078 ירושלים
טל' 02-422481
אורט מזרח ירושלים
רח' הנביאים 42, י-ם
טל' 02-222215
מכללת בוק
גבעת מרדכי, ירושלים
טל' 02-533161

מבחני כניסה
על המועמדים למגמות
הנדסאים - מחשבים
הנדסאים - אלקטרוניקה
הנדסאים - תעשייה וניהול
טכנאים - תעשייה וניהול
לגשת לבחינות הפסיכומטריות
הבינאוניברסיטאיות
פרטים במזכירות במוסדות
להכשרה טכנולוגית

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

מהנדס, הנדסאי, טכנאי

נמשכת ההרשמה להשתלמויות הבאות:

★ מיקרופרוססורים
★ רובוטיקה ובקרה ממוחשבת
★ תוכניתן מחשבים – סוג 1
★ ניהול מסדי נתונים
★ בטיחות ואבטחת מערכות מחשבים
★ מבוא למיקרו מחשב

פרטים והרשמה:
כל יום משעה 8.00 עד 19.00, ביום ו' עד 13.00.

תל־אביב: שד' דוד המלך 39 מיקוד 64954 טל' 233231/293, 234507	**חיפה:** שמריהו לוין 30 מיקוד 33103 טל' 666182, 664671
ירושלים: רח' דורות ראשונים 8 (מטמה מהנדרונים) טל' 221979, 223033	**נתניה:** ירושלים 1 מיקוד 42437 טל' 32727

אוניברסיטת תל-אביב

מזמינה

תלמידים בעלי כישורים לימודיים-גבוהים
להצטרף בשנת הלימודים תשמ"ז
לבית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף

הלימודים בחטיבה התיכונית הינם במגמה מתמטית פיסיקלית מורחבת בשילוב מדעי הטכנולוגיה ויישומי המחשב.

ההרשמה למסיימי כתות ח' ו־ט' בנות ובנים באיזור תל־אביב והמרכז תחל ביום ג', ו' בניסן תשמ"ו, 15.4.86.

ניתן לקבל פרטים על בית־הספר או לקבוע סיור במקום, בפניה למזכירות, רחוב האוניברסיטה 30, רמת־אביב, ☎ 414069, 420702.

המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין
בית הכרם ירושלים

מודיעה על
ההרשמה למסלול מיוחד של

מורים לחינוך טכנולוגי

בהתמחויות הבאות:

★ **אומנות שימושית** – לתואר מורה מוסמך בכיר
★ **ארוח, מלונאות, תיירות ותזונה** – תואר מורה מוסמך בכיר
★ **ביוטכנולוגיה**, במסגרת לימודי תואר בוגר בהוראה B.Ed במדעי־הטבע.

מבחן המיון הארצי יתקיים ב־12.5.86.

המדריך וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 7 ש"ח. המעוניינים יפנו בכתב למזכירות המכללה ת.ד. 3578, בית־הכרם ירושלים, מיקוד 91035 ויצרפו המחאת דואר, או במזכירות בימים א'–ה', בשעות 8.00–12.00.

רשת "עמל"
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
תיכון מקצועי לתעופה ולאלקטרוניקה
והמכללה לטכנאים ולהנדסאים

הולץ

ההרשמה לשנה"ל תשמ"ז תיפתח ביום ג', 15.4.86, בשעה 8.00 בבוקר

למגמות
★ מכונאות תעופה
★ אלקטרוניקה
★ מחשוב ובקרה
★ שרטוט מכונות

מתקבלים: בנות ובנים לכיתות ט' ו־י'.
למסלולים: מקצועי תיכון, בגרות, טכנאים והנדסאים.
פרטים והרשמה: קבוץ גלויות 150 ת"א 03-835393, 03-823432.

הכפר הירוק
ע"ש **לוי אשכול**
כפר נוער לחינוך על־יסודי

החלה ההרשמה

לשנת הלימודים תשמ"ז - לכיתות ט', י', י"א

1. **מגמת מדעי-החיים והחקלאות:** בגרות/גמר
מסלולי משנה: **לימודי סביבה**
זאוטכניקה
2. **מגמת מיחשוב ובקרה:** בגרות/גמר
3. **מגמת מדעים:** ברמת בגרות מוגברת

★ ★ ★

1. **מכניקה - מיכון**/מסמ"ם
2. **משרדאות, כלכלת-בית ותפירה**/מסמ"ם

בתנאי פנימיה או כתלמידי חוץ (אקסטרניים)

על מנת להכיר את החיים והתנאים בכפר מוזמנים תלמידים והורים המעוניינים בכך לקחת חלק

ב"**יום פתוח בכפר**"
שיערך ביום שבת ג' בניסן תשמ"ו 12.4.86 בשעה 10.00 בבוקר
ההרשמה מיום 15.4.86 בשעות 8.00-11.00 בכפר הירוק
לפרטים טל. 03-472231-2

מכללת לוינסקי לחינוך
מוסד אקדמי להכשרת מורים
מודיעה על

ההרשמה לשנת תשמ"ז
לקבלת תואר אקדמי ראשון
"בוגר בהוראה" (B.Ed.)
ותעודת "מורה מוסמך בכיר"

בכל מסלולי ההכשרה להוראה:

הגיל הרך: (גן ילדים וכיתות א'–ב')
ביה"ס היסודי: (כיתות ג'–ו', מגמה להוראת הערבית)
החינוך המיוחד
המדרשה למוסיקה
חטיבת הביניים: (כיתות ז'–י')

התמחויות דו חוגיות: ספרות, לשון, מקרא והיסטוריה.
התמחויות חד חוגיות: אנגלית, מתמטיקה וביולוגיה

מלגות לתלמידים בהתמחויות מתמטיקה וביולוגיה

★ תחבורה מיוחדת ישירה למכללה מראשון־לציון וחולון
★ השתתפות בהוצאות נסיעה ממקומות מרוחקים

פרטים והרשמה: ביחידה לרישום – קרית חינוך, תל־אביב ת.ד. 48130 מיקוד 61480 טלפון 03-426162-9.

מכללת לוינסקי היא המוסד היחיד שקיבל הכרה אקדמית מלאה והסמכה להעניק תואר ראשון בכל מסלולי ההכשרה.

ביה"ס לקציני־ים בעכו
קורא לך

בוגר כיתה ח', ט',
ההרשמה נמשכת לכיתות ט', י',
בוא ללמוד בבית־הספר לקציני־ים עכו

אצלנו תשלב לימודים עיוניים עם מקצועות הים במגמות שיט, מכונה ואלקטרוניקה.

שיחות הסברה להורים ולתלמידים מתקיימות מידי יום בביה"ס בשעות 08:00 עד 14:00

לפרטים נוספים יש לפנות לבי"ג יורדי הסירה, ביה"ס לקציני־ים ת.ד. 66 עכו, 24100

מבדקי כניסה יתקיימו ב־20–21.4.86 בשעה 9.30.

לכל המעוניינים בגיור
בדיקת יהודי הגר ונסיוע, במידע ובהדרכה. ללא כל תשלום. לפנות אליה, בת"א, ת.ד. 3333 032 61, טל. 225853, 479786. בנתניה, ת.ד. 1172 112 42, טל. 053-24110. בבאר־שבע, ת.ד. 2018 120, 84 טל. 057-78787.

כתיבה במכונה ב־12 שעות
בשיטה עיוורת.
בי"ס למסחר "רימון", ת"א, דיזנגוף 45, ☎ 281985

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים
היחידה ללימודים בכתב
בגרות ניתן ללמוד בהתכתבות

להצלחתך, הכנו חומר חדש ללימוד עצמי בהדרכה אישית במקצועות:

● ספרות ● מתמטיקה
● תנ"ך ● גאוגרפיה
● לשון ● ידע העם והמדינה
● חיבור ● היסטוריה

תל־אביב: שד' דוד המלך 39 מיקוד 64594, טל' 233231/293, 234507.
רח' התבור 32, מיקוד 65255, טל' 657065, 660086.
ירושלים: דורות ראשונים 8, מיקוד 94625, טל' 02-226455, 02-221979.
חיפה: שמריהו לוין 30, מיקוד 33103, טל' 666182, 04-664671.
באר־שבע: הפלמ"ח 127, מיקוד 84244, טל' 057-33777.
נתניה: רח' ירושלים 1, טל' 053-32727.
אשדוד: רוגוזין 32, טל' 055-22261.

למד/י בביתך בזמנים הנוחים לך.

עלית הנוער

הדסה־נעורים
המרכז הכפרי לחינוך מקצועי
הדסה־עליית הנוער

הנתיב העל תיכוני (כתות י"ג י"ד)
במסגרת העתודה הטכנולוגית

הרשמת תלמידים לבית הספר ולפנימיה לשנת תשמ"ז – לכתה י"ג במגמת אלקטרוניקה־מחשבים

★ ההרשמה מיועדת למסיימי כתה י"ב מסמ"ת במגמת אלקטרוניקה.
★ משך הלימודים: שנה אחת לקבלת תעודת טכנאי (כתה י"ג).
שתי שנים לקבלת תעודת הנדסאי (כתה י"ד).

● הטסה מאורגנת מוזלה ומנמצאת לתלמידים האקסטרניים.
● לגרים בריחוק מקום – אפשרות להתקבל לפנימיה.
● מילגות לתלמידים מצטיינים.

הרשמה: בימים א'–ה' בין השעות 8.00–13.00.
לפרטים נוספים נא לפנות לפי הכתובת: "הדסה־נעורים", דאר נעורים 40298 או למזכירות ההרשמה, טלפון: 053-96831.